

§
§ § §
§

+++++
+
+
+ S L U Ź B E N I V J E S N I K +
+
+ MCSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE +
+
+ M o s t a r 1 9 7 0 Broj IV +
+ ===== +
+++++

S a d r Ź a j:

I	DOKUMENTI SVETE STOLICE	
A/	Motu proprio Pavla VI o mješovitim ženidbama	3
B/	Sveta pričest pod obadvije prilike	8
C/	Treća Uputa sv. Kongregacije za bogoštovlje o ispravnoj primjeni liturg. Konstitucije	9
D/	Poruka Sv. Oca Pavla VI Generalnom Tajniku Ujedinjenih Naroda	12
II	ZAKLJUČCI... B K J I OKRUŽNICE ORDINARIJATA	
A/	Jesensko zasjedanje BKJ i novoimenovana Vijeća...	14
B/	Biskupsko pismo o kongresima slijedeće godine ...	15
C/	Statut kojim se uređuje položaj i djelovanje redovnica u župskom apostolatu	17
D/	Tekstovi za proslavu IV svjetskog Dana Mira	20
	Okružnice Ordinarijata	23
III	OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA	26
	Iz kancelarije Ordinarijata	31

I DOKUMENTI SVETE STOLICE

A/ MOTU PROPRIO PAVLA VI O MJEŠOVITIM ŽENIDBAMA

S datumom 1. listopada 1970. godine stupile su na snagu nove odredbe u pogledu mješotivih ženidaba, koje je odredbe izdao Sv. Otac Pavao VI svojim Motu proprio od 31. ožujka 1970.

Sabor Biskupske Konferencije Jugoslavije na svojem jesenskom plenarnom zasjedanju na Visovcu u rujnu ove godine izdao je neke detaljnije odredbe u pogledu mješovitih ženidaba u vezi ovlasti, koje je citirani Motu proprio podijelio biskupskim Konferencijama pojedinih zemalja i naroda.

Stoga ovdje donosimo:

- 1/ Kratki uvod u Motu proprio "Matrimonia mixta",
- 2/ odredbe toga dokumenta,
- 3/ zaključke BKJ.

1/ Kratki uvod i pregled sadržaja dokumenta o novoj disciplini glede mješovitih ženidaba.

U pripravi za II Vat. Sabor Komisija za Istočne Crkve bila je stavila u shemu dekreta "De Ecclesiae Sacramentis" i pitanje o mješovitim ženidbama. Komisija pak za disciplinu sakramenata bila je izradila shemu dekreta "De matrimoniis mixtis".

Za vrijeme zasjedanja Sabora Koordinaciona Komisija bila je odlučila da poglavlje o mješovitim ženidbama izradi mješovita komisija sastavljena od Sekretarijata za promicanje jedinstva kršćana, od Komisije za nauk vjere i od Komisije za disciplinu sakramenata.

Saborskim ocima bio je predložen "Votum" o mješovitim ženidbama, o kojem su biskupi raspravljali na 20. i 21. XI 1964. Na koncu je zaključeno da se pitanje o mješovitim ženidbama prepusti Sv. Ocu, neka on o tome donese potrebne odredbe.

Poslije Koncila izdana su dva dokumenta, koji se odnose na mješovite ženidbe:

a) Instrukcija Sv. Kongregacije za nauk vjere pod naslovom "Matrimonii sacramentum" od 18. III 1966. /Instrukcija je kod nas objavljena u Vjesniku Djakovačke Biskupije, 1966., br. 4, str. 68-69/.

b) Dekret Sv. Kongregacije za Istočnu Crkvu "Crescens matrimonium" od 22. II 1967 / Dekret je objavljen kod nas u Vjesniku Djakovačke Biskupije, 1967, str. 65/.

Sv. Otac Pavao VI sazavši I sinodu Biskupa, među druga pitanja, koja je trebalo pretresti, stavio je i pitanje o mješovitim ženidbama. Komisija za pripremu sinode u srpnju 1967. g. poslala je sinodalnim ocima "Argumenta de quibus disceptabitur in primo generali coetu Synodi Episcoporum", a unutra se nalazilo osam pitanja pod naslovom "Quaestiones quaedam de matrimoniis mixtis".

Nakon dvije godine po završetku rada I biskupske sinode publiciranjem Motu-proprija "Matrimonia mixta" provode se u djelo sugestije i zaključci sinodalnih otaca, biskupa iz različitih strana svijeta. A išlo se za tim, da se polazeći od CIC, preko jurisprudencije Sv. Oficija odnosno Sv. Kongregacije za nauk vjere, preko nedovršene debate u koncilskoj auli i Instrukcije "Matrimonii sacramentum", usred mnogih zapreka iznadje izražaj, koji najbolje odgovara misiji Crkve u današnjem svijetu.

Giuseppe Tomko u svojem komentaru o novim propisima u pogledu mješovitih ženidaba u L'Osservatore Romano, od 1. V 1970. piše:

"Nova pravila bit će možda kritizirana od nekih unutar i izvan Katoličke Crkve.

Bilo je više puta rečeno da ne postoji neko idealno rješenje za pitanje mješovitih ženidaba. Tu ulazi mnogo čimbenika, često protuslovnih. Veoma se razlikuju sociološke, kulturne, religiozne i psihološke prilike, u kojima se sklapaju takve ženidbe, tako da se kaže, i u odredjenom smislu s pravom, da svaka mješovita ženidba predstavlja posebni slučaj.

Ali, nitko ne može zaniijekati, da je novom zakonodavstvu prethodilo veoma živo i široko raspravljanje u krugu Kat. crkve i čak u nekim mješovitim susretima. Pavao VI je to pažljivo pratio i slušao, a sada, poslije dugog posla posebne kardinalske komisije i poslije naknadnog savjetovanja s episkopatom, on daje Crkvi kao norme one zaključke, koji su urodili većim pristankom iskustva i rasprave"/ Prijevod komentara nalazi se u Vjesniku Nadbiskupije splitsko-makarske, 1970/3, str.14 -19/.

Pregled sadržaja Motuproprija "Matrimonia mixta":

Novi dokumenat ima oblik Apostolskog Pisma danog motu proprio. Ne radi se dakle o Instrukciji kojeg rimskog Dikasterija nego o jednom svečanijem dokumentu, izdanom direktno auktoritetom Vrhovnog Svećenika.

Dokumenat počinje riječima "Matrimonia mixta" i sadrži: a/ Uvod, i b/ Norme.

a/ Crkva je uvijek posvećivala osobitu pažnju mješovitim ženidbama. Suvremene prilike traže od Crkve još veću pažnju u tom pogledu, jer zbog društvenog razvoja, urbanizacije, migracije, ... povećale su se prigode za sklapanje mješovitih ženidaba.

Crkva je svijesna poteškoća, što ih mješovita ženidba unosi upravo u živu stanicu Crkve - obitelj, koja bi morala biti "totius vitae communicatio", pa stoga iz pastoralne skrbi odvrća vjernike od sklapanja mješovitih ženidaba. Ali Crkva s druge strane susreće se s prirodnim pravom čovjeka na sklapanje braka i rođanje djece, pa zbog toga nekad mješovite ženidbe postaje neizbježiva.

Lijepo ističe citirani komentator Papina Motuproprija G. Tomko, da je mješovita ženidba točka, u kojoj se ukrštavaju različita temeljna prava i dužnosti čovjeka i kršćanina: prirodno pravo na ženidbu i na upotrebu ženidbe, sloboda roditelja, da se drže uvjerenja svoje vlastite savjesti i da ta uvjerenja putem odgoja prenose na svoju djecu; božansko pak pravo, t. j. sam red spasenja, koji je Krist ustanovio, traži od katolika, da sačuva svoju vjeru i da je ne izlaže bližoj opasnosti da je izgubi, te da se pobrine, koliko je moguće, da djeca budu krštena i da se u istoj vjeri odgajaju...

Motu proprio pokazuje posebnu osjetljivost, kako da se pronađe način, kako da se usklade svi ti čimbenici, i to u svjetlu uputa II Vat. Sabora, napose konstitucije Lumen Gentium, dekreta o Ekumenizmu i deklaracije o ljudskoj slobodi.

Veliku odgovornost Motu proprio polaže na odgoj i pripremu onih, koji namjeravaju sklopiti mješoviti brak. Oni moraju biti posebno poučeni o karakteru kršćanske ženidbe. A u pastoralnoj skrbi posebnu pažnju treba posvetiti onima koji žive u mješovitoj ženidbi. Ta pastoralna skrb prije i poslije sklapanja mješovitog braka treba dobiti odredjene oblike uzimajući u obzir različite okolnosti krajeva i naroda.

Nije bez važnosti ni ona distinkcija, koju navodi Motu proprio u uvodnoj dijelu između mješovitih brakova, koje sklapaju kršteni i nekršteni, te razliku mješovitih brakova između katolika s jedne strane, te istočnih nekatolika i pripadnika drugih kršćanskih zajednica.

U uvodu Motuproprija ističe se, da ovaj dokumenat, odnosno norme u njemu sadržane, ne obvezuju istočne katolike, koji sklapaju ženidbu s krštenim nekatolicima ili s nekrštenima.

A što se tiče ženidbe katolika bilo kojeg obreda s istočnim krštenim nekatolicima (pravoslavnima) vrijede i nadalje odredbe koncilskog Dekreta o Istočnim Crkvama (br. 18) i Dekreta Kongregacije za Istočne Crkve "Crescens Dominus" od 22.II 1967.

b/ Norme su sadržane u 17 točaka (članaka).

Prva dva člana ustanovljuju za katolika: a) zabranu sklapanja ženidbe s nekatoličkom krštenom osobom (dakle čin je nedopušten, ali valjan); b) zapreku sklapanja ženidbe s nekrštenom strankom (čin je nevaljan).

Nekoliko točaka posvećeno je kaucijama. Katolička stranka treba dati iskreno, ozbiljno obećanje, da će ustrajati u vjeri i da će učiniti sve, da djeca budu krštena i odgojena u Katoličkoj Crkvi(čl.4). Uz taj uvjet i opravdan razlog Crkva daje dispencu od spomenutih zapreka(čl. 3). Nekatolička stranka mora ne samo poznavati teške obveze katoličkog bračnog druga, nego mora postati duboko svjesna tih obveza u savjesti(čl. 5). Ovdje je jasna i uočljiva nakana, da se pažnja nekatoličke stranke svrati na prava savjesti drugoga bračnog druga. Motu proprio u čl. 6. ističe odgovornost i naglašuje potrebu jasnoće u pogledu bitnih vlastitosti ženidbe, Dokument ostavlja BK da odredi način, na koji će se davati ova obećanja(čl. 7).

O kanonskoj formi govori nekoliko članaka. Ona je obvezatna ad validitatem(čl. 8), osim kad katolik sklapa ženidbu s istočnim nekatolikom pred pravoslavnim svećenikom(usp. Dekret: Crescens matrimonium). Ordinarij može dispenzirati od propisa kanonske forme, ali to se ima jedinstveno urediti za čitavo područje pojedinih BK(čl. 9). Biskupskim konferencijama prepušta se takodjer da urede upisivanje mješovitih ženidaba sklopljenih s kan. formom ili s dispencom od te forme u matične knjige(čl. 10). Mjesni Ordinarij može pod odredjenim uvjetima i ukrijepiti u korijenu mješovitu ženidbu(čl. 16).

Članak br. 11 posvećen je liturgijskom obliku proslave mješovite ženidbe, a zabranjuje se u čl. 13 simultano obavljanje dviju ženidbenih ceremonija - jedne katoličke, druge nekatoličke. Istim se čl. zabranjuje drugo vjersko slavlje bilo prije bilo poslije katoličkoga obreda, u kojem bi se izražavao ili obnavljao ženidbeni pristanak.

O pastoralnoj skrbi župnika za one koji žive u mješovitom braku govori čl. 14., a 15. čl. dokidaju se dosadašnje kazne odredjene kan. 2319.

2/ Norme Motuproprija "Matrimonia mixta"

Itaque Nos, eo consilio permoti, ut ecclesiastica disciplina de matrimoniis mixtis perficiatur utque, salvis divinae legis praescriptis, canonicae leges variis coniugum condicionibus consulant, iuxta mentem a Concilio Vaticano II significatam, praesertim in Decreto, cui index UNITATIS REDINTEGRATIO et in Declaratione, a verbis incipiente DIGNITATIS HUMANAЕ; itemque optata considerantes, quae in Synodo Episcoporum sunt prolata, auctoritate Nostra et post maturam deliberationem normas statuimus ac decernimus, quae sequuntur.

1) Matrimonium inter duas personas baptizatas, quarum altera sit catholica, altera vero non catholica, cum natura sua plenae spiritali coniugum communioni obstet, sine praevia Ordinarii loci dispensatione, contrahi non licet.

2) Matrimonium inter duas personas, quarum altera sit baptizata in Ecclesia catholica, vel in eandem recepta, et altera non baptizata, sine praevia Ordinarii loci dispensatione, est invalidum.

3) Ab utroque impedimento Ecclesia pro temporum, locorum personarumque rationibus et adiunctis, dispensationem non recusat, dummodo iusta causa habeatur.

4) Ad impetrandam ab Ordinario loci dispensationem impedimenti, pars catholica declaret se paratam esse pericula a fide definiendi remove. Eadem insuper gravi obligatione tenetur promissionem sinceram praestandi, se omnia pro viribus facturam esse, ut universa proles in Ecclesia catholica baptizetur et educetur.

5) De his promissionibus a parte catholica faciendis, pars non catholica tempestive certior fiat, adeo ut constet ipsam vere consciam esse promissionis et obligationis partis catholicae.

6) Ambae partes edoceantur de finibus et proprietatibus essentialibus matrimonii, a neutro contrahente excludendis.

7) Conferentiae Episcoporum est, secundum propriam territorii competentiam, statuere modum quo hae declarationes et promissiones, quae semper requiruntur, faciendae sint, sive ore tantum, sive etiam scriptis, sive coram testibus;

tum rationem definire qua de ipsis et in foro externo constet et pars acatholica certior reddatur; itemque edicere quae alia sint, pro opportunitate, postulanda.

8) Mixtae nuptiae forma canonica contrahendae sunt, quae forma ad validitatem matrimonii requiritur, salvo praescripto Decreti CRESCENS MATRIMONIUM a S. Congregatione pro Ecclesiis Orientalibus die 22 mensis Februarii anno 1967 editi.

9) Si graves difficultates formae canonicae servandae obstant, Ordinariis locorum ius est dispensandi a forma canonica matrimonii mixti; Conferentiae autem Episcoporum est normas statuere, quibus praedicta dispensatio in sua regione vel in suo territorio concordari ratione ac licite, salva tamen aliqua publica forma celebrationis, concedatur.

10) Curandum est, ut omnia matrimonia valide contracta in libris, a iure canonico praescriptis, sedulo adnotentur. Pastores animarum curent, ut ministri quoque non catholici operam praestent ad adnotationem nuptiarum cum parte catholica in libris inserendam. Conferentiae vero Episcopales normas edant, quibus in earum regione vel territorio modus communi ratione determinetur, quo de matrimonio, post obtentam dispensationem a forma canonica, publice contracto, in libris iure canonico praescriptis conste

11) Quoad formam liturgicam celebrandi matrimonia mixta, si ea desumenda sit ex Rituali Romano, ritus adhiberi debent ex Ordine celebrandi Matrimonium, auctoritate Nostra promulgato, sive Matrimonium fit inter partem catholicam et partem baptizatam non catholicam (nn. 39-54), sive Matrimonium fit inter partem catholicam et partem non baptizatam (nn. 55-66). Si autem casus ferat, in matrimoniis inter partem catholicam et partem baptizatam non catholicam adhiberi possunt, de consensu Ordinarii loci, ritus celebrandi Matrimonium intra Missam (nn. 19-38), servato legis generalis praescripto quoad Communionem Eucharisticam.

12) Conferentiae Episcopales Apostolicam Sedem certiore reddant de iis, quae circa matrimonia mixta pro sua competentia decreverint.

13) Matrimonii celebratio coram sacerdote vel diacono catholico et ministro non catholico, qui simul suum quisque ritum peragant, vetatur; neque admittitur, ante vel post catholicam celebrationem, alia matrimonii celebratio religiosa ad m a t r i m o n i a l e m consensum praestandum vel renovandum.

14) Ordinarii locorum et parochi curent, ne coniugi catholico et filiis, e matrimonio mixto natis, auxilium spirituale desit ad eorum officia conscientiae adimplenda; eundemque hortentur coniugem, ut memor sit semper doni dei fidei catholicae eiusque testimonium reddat CUM MODESTIA ET TIMORE, COSCIENTIAM HABENS BONAM; coniuges adiuvent ad vitae coniugalis et familiaris fovendam unitatem, quae, si de christianis agatur, in illorum quoque baptismo innititur. Qua de re, optandum est, ut iidem Pastores relationes instituant cum ministris aliarum communitatum religiosarum, easque sincera probitate et sapienti fiducia conforment.

15) Poenae, quae in C.I.C. can. 2319 statutae sunt, omnes abrogantur pro iis autem qui tales poenas iam contraxerint, earundem poenarum effectus cessant salvis tamen obligationibus, de quibus in n. 4 harum normarum sermo est.

16) Ordinarius loci sanationem in radice matrimonii mixti concedere potest, impletis condicionibus, de quibus in nn. 4 et 5 harum normarum, et servatis de ceteris de iure servandis.

17) In casu peculiaris difficultatis vel dubii quoad applicationem harum normarum, recurrendum est ad Sanctam Sedem.

Quaecumque a Nobis hisce Litteris motu proprio datis decreta sunt, ea omnia firma ac rata esse iubemus suosque integros effectus obtinere a die 1 mensis Octobris huius anni, contrariis quibuslibet non obstantibus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum, die XXXI mensis Martii anno MCMLXX, Pontificatus Nostri septimo.

PAULUS PP.VI

3/ Zaključci i odredbe BKJ u vezi Motu-proprija "Matrimonia mixta"

Iz navedenih normi, napose čl. 7. i 9. lako se može opaziti, da novi dokumenat u pogledu discipline o mješovitim brakovima ostavlja široko područje za konkretne odredbe Biskupskih konferencija pojedinih naroda.

Motu proprio predstavlja opći zakon za cijelu Crkvu, koji će biti primjenjen za pojedine narode partikularnim normama, vodeći računa o različitim okolnostima naroda i krajeva.

Te partikularne norme odnose se na kaucije, uvjete za dispenciranje od kanonske forme, pastoralne norme i eventualno dodatne liturgijske norme. Te partikularne norme ne mogu ukinuti opći zakon. One ga primjenjuju na pojedine krajeve. Te partikularne norme donose BK. Sv. Stolica želi da imadne uvid u te partikularne, provedbene norme i odredbe pojedinih biskupskih konferencija (čl. 12).

Naprijed spomenuti komentator G. Tomo u L'Osservatore Romano piše: "Čini se da je novi dokumenat najbolji primjer ravnoteže između zahtjeva vjere, naravnog prava i prava savjesti. Ovaj dokumenat veoma sretno uskladjuje raznolikost lokalnih situacija s potrebnim jedinstvom u bitnim stvarima discipline sveopće Crkve. U tom smislu se novi motuproprio uklapa među plodove Drugog vatikanskog sabora, koji dozrijevaju pod pontifikatom Pavla VI."

Sabor Biskupske Konferencije Jugoslavije na svojem jesenskom zasjedanju na otoku Visovcu u rujnu ove godine zaključio je i odredio slijedeće:

a) U vezi čl. 7., a u pogledu kaucija, katolička stranka daje kaucije pismeno, a nekatolička stranka pismeno izjavljuje, da je potpuno svjesna obveza, koje je dala katolička stranka.

Sabor BKJ propisao je i odgovarajuće formule:

1) za obećanje katoličke stranke,

2) za izjavu nekatoličke stranke, i 3) za izjavu nadležnog župnika.

/Formulare prilažemo u prilogu u dva primjerka: jedan za arhiv, a drugi, da župnici imaju pri ruci, kad im bude potrebno/.

b) U vezi čl. 9. u pogledu dispense od kanonske forme:

"Ordinarius loci potest ex gravi causa in matrimoniis mixtis dispensare a forma canonica, dummodo matrimonium celebretur coram ministro christiano vel saltem religioso.

Parochus catholicus tale matrimonium quamprimum inscribat in librum matrimoniorum sine numero currenti".

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1300/70.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA

U BISKUPIJI

Norme Ap. Pisma Pape Pavla VI sadržane u Motu proprio "Matrimonia mixta" i odredbe Biskupske Konferencije Jugoslavije imaju se odsada primjenjivati na području mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkahjske biskupije.

Za svaki župski ured Ordinarijat će naručiti po jedan primjerak Motuproprija "Matrimonia mixta", što ga je izdala "Kršćanska sadašnjost" u Zagrebu s latinskim tekstom i hrvatskim prijevodom. Napominjemo, da je latinski tekst mjerodavan, dok hrvatski prijevod služi za bolje razumijevanje, dok BKJ ne odobri dotični prijevod.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

B/ SVETA PRIČEST POD OBADVIJE PRILIKE

Sv. Kongregacija za bogoštovlje/ S.C. pro Cultu Divino/ izdala je 29. lipnja 1970. Instrukciju "De ampliore facultate Sacrae Communionis sub utraque specie administrandae".

1. Communio sub utraque specie distribui potest; secundum iudicium Ordinarii, in casibus ab Apostolica Sede definitis, prouti in adnexo elencho recensentur.

2. Insuper Conferentiae Episcopales statuere possunt quatenus quibusque iudiciis et condicionibus Ordinarii Communionem sub utraque specie concedere valeant in aliis casibus, qui magnum momentum habent in vita spirituali aliquius communitatis vel coetus fidelium.

3. Intra hos fines, Ordinarii casus particulares indicare possunt, ea tamen lege ne facultas indiscriminatim concedatur; sed ut celebrationes bene definiantur, atque res cavendae indicentur; vitentur praeterea occasiones cum magnus est communicantium numerus. Coetus quoque, quibus haec facultas conceditur, sint bene circumscripti, ordinati et eiusdem naturae.

4. Has facultates tribuere potest Ordinarius loci pro omnibus ecclesiis et oratoriis in suo territorio; Ordinarius vero religiosus pro suis domibus.

Ipsorum autem est curare ut normae ab Apostolica Sede vel a Conferentia Episcopali statutae serventur. Antequam vero facultatem concedant, ipsis constare debet omnia ita reapse peragi posse, ut sanctitas sacramenti in tuto collocetur.

5. Antequam vero fideles ad sacram Communionem sub utraque specie admittantur, semper debita catechesis praecedat, quae huius ritus significationem plane eos edoceat.

6. Ut autem Communio sub utraque specie congruenter ministretur, sedulo curare oportet omnia debita cum reverentia agenda ritumque servandum, qui in Institutione generali Missalis romani, nn. 244-251 describitur.....

Prema gore citiranoj Instrukciji, a uz odobrenje nadležnog Ordinarija i uz prethodnu dužnu pouku o značenju sv. obreda, sv. pričest pod obadviije prilike može se dijeliti u ovim slučajevima:

1. Odraslim krštenicima u misi koja slijedi njihovo krštenje; odraslim krizmanicima u misi njihove krizme; krštenim osobama, koje se primaju u krilo Katol. Crkve.

2. Zaručnicima u njihovoj vjenčanoj misi.

3. Redjenicima u misi njihova redjenja.

4. Opatici u misi njezina blagoslova; djevicama u misi njihove posvete; profesima, njihovim roditeljima te rođacima i subraći, u misi kad polazu prve ili vječne zavjete, takodjer kad obnavljaju zavjete, pod uvjetom da se to vrši pod misom.

5. Svjetovnjacima pomagačima misionara u misi kad im se javno podjeljuje misija, takodjer i drugima, koji pod misom primaju crkvenu misiju.

6. Prigodom podjeljivanja popudbine bolesniku i svima nazočnima, kad se misa shodno kanonskim propisima služi u kući bolesnika.

7. Djakonu, poddjakonu i službenicima u pjevanoj misi.

8. Prigodom koncelebracije:

a) Svima, pa i lajicima, koji u koncelebraciji vrše pravu liturgijsku službu, a takodjer i svima sġemeništarcima, koji prisustvuju.

b) u njihovim crkvama ili oratorijima takodjer i svima članovima Ustanova koje se vežu evandjeoskim savjetima, pa i drugih Družba, koje se Bogu posvećuju ili religioznim zavjetima ili obećanjima; povrh toga svima, koji u kućama tih Ustanova ili Družbi dan noć stanuju.

9. Svećenicima, koji prisustvuju velikim koncelebracijama, a ne mogu celebrirati ili koncelebrirati.

10. Svima koji obavljaju duhovne vježbe, u misi koja se za vrijeme ovih vježba specijalno služi za njih i oni u njoj djelotvorno sudjeluju;

svima onima, koji sudjeluju u sastanku nekog pastoralnog skupa u misi, koju zajednički služe.

11. Onima iz točke 2. i 4. u misama njihovih jubileja.

12. Kumu, kumi, roditeljima i bračnom drugu, a također i katehistima svjetovnjacima odrasloga krštenika u misi njegova krštenja.

13. Roditeljima, ukućanima, također i velikim dobročiniteljima koji sudjeluju kod mlade mise novoga svećenika.

14. Članovima Zajednica u konventualnoj misi ili u misi "Zajednice" u skladu sa br. 76. Opće Uredbe Rimskoga Misala.

Sabor Biskupske Konferencije Jugoslavije na svojem jesenskom zasjedanju na Visovcu u rujnu 1970. godine, a u smislu t. 2 citirane Instrukcije o proširenju dopuštenja za dijeljenje sv. pričesti pod obadvije prilike, proširuje ovlaštenje na slijedeće slučajeve:

1) Točke 2., 3. i 11. iz spomenute Instrukcije proširuje se na sve nazočne, ako ih je mali broj.

2) Sestrama, koje stupaju u novicijat, njihovim rođacima i svima nazočnima, na dan stupanja u novicijat, ako toga dana imaju misu.

3) U malim redovničkim zajednicama svaki dan.

4) Kad biskup služi misu u manjim zajednicama.

5) U sjemeništima kad se slave "razredne" ili "sekcijske" Mise.

6) Manjim katehetskim zajednicama kad imaju katehezu i Misu za svoju grupu.

7) Roditeljima i kumovima kod krštenja djece, ako se krštenje vrši u vezi s Misom.

8) Bolesnicima i svima nazočnima, kad se Misa celebrira u bolesničkoj kući, za bolesnika.

9) Svima nazočnima u obiteljskim Misama, celebriranim u kući.

10) Dijecezanski Biskupi mogu i sami dati dopuštenje u slučajevima analognim gornjim slučajevima, ako se izvrše uvjeti Instrukcije od 29. lipnja 1970.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1301/70.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA

U BISKUPIJI

Prednja Instrukcija Sv. Kongregacije za bogoštovlje s tumačenjima i proširenjima Biskupske Konferencije Jugoslavije dostavlja se svim svećenicima na znanje.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

C/ TREĆA UPUTA SV. KONGREGACIJE ZA BOGOŠTOVLJE ZA TOČNO PROVODJENJE

LITURGIJSKE KONSTITUCIJE

Nakon proglašenja saborske Konstitucije o sv. liturgiji "Sacrosanctum Concilium"/SC/ od 4. prosinca 1963. sv. Kongregacija Obreda izdala je 26. rujna 1964. I Instrukciju za ispravno sprovođenje Konstitucije o sv. liturgiji. Dne 4. svibnja 1967. ista je Kongregacija izdala II Instrukciju (Usp. Vjesnik Djakovačke biskupije, 1967., str. 110-112).

Dekretom pak od 6. travnja 1969. proglasila je ova Kongregacija obnovljeni ORDO MISSAE, kako ga je odobrio Sv. Otac Pavao VI Ap. Konstitucijom "Missale Romanum" od 3. travnja 1969.

Početkom rujna 1970. sv. Kongregacija za bogoštovlje izdala je III Uputu za točno provodjenje liturgijske Konstitucije II Vat. Sabora.

Ovdje želimo svećenike upozoriti na glavne odredbe te nove UPUTE Sv. Kongregacije za bogoštovlje, a očekujemo da će "Kršćanska Sadašnjost" u Zagrebu izdati tu UPUTU u hrvatskom prijevodu.

U uvodnom dijelu UPUTA konstatira, da su neki nerado primili reformu sv. liturgije, a drugi pak nisu mogli čekati, dok se objavi konačna reforma, pa su stoga iz navodnih pastoralnih razloga prešli na privatne inicijative, na prenapla i često puta nepremišljena rješenja, tako da su mnogošta improvizirali, dodavali, mijenjali, što je nerijetko protuslovalo temeljnim normama liturgije. Time su dovodili u zabunu savjesti vjernika i otežavali pravu obnovu. Privatna obnova svetih obreda, koju provodi pojedini svećenik, povredjuje dostojanstvo vjernika i otvara put individualizmu u svetim obredima, koji pripadaju čitavoj Crkvi.

Liturgijska Konstitucija u br. 34 odredila je da se pojednostavne neki liturgijski obredi i neka budu prilagodjeni shvaćanju vjernika, ali liturgijska obnova daleko je od tzv. "desakralizacije". Liturgija mora sačuvati dostojanstvo, ozbiljnost i sveti značaj obreda. Nije snaga liturgijske akcije u neprestanom traženju novih oblika niti u neprestanom pojednostavljenju nego u produbljivanju riječi Božje i tajne, koja se slave, čiju prisutnost utvrđuju sveti obredi, koje je Crkva ustanovila, a ne domišljatost nekog svećenika.

1/ Sv. Pismo zauzima posebno mjesto među tekstovima, koji se upotrebljavaju u liturgijskim zajednicama (jer tu Bog govori svome puku, i Krist, prisutan u svojoj riječi, naviješta Radosnu vijest, SC, 7, 33).

Uputa odredjuje:

a) Liturgija riječi neka se savjesno obdržava. Nije slobodno čitanje Sv. Pisma zamijeniti čitanjem drugih pobožnih ili profanih pisaca. A zadaća je homilije da Božju riječ vjernicima rastumači i da je osuvremeni. To je isključiva zadaća svećenika. Vjernici neka se klone intervencija, dijaloga i tome slično.

b) Liturgija riječi i Euharistijska liturgija sačinjavaju jedan bogoštovni čin, stoga nije slobodno dijeliti ih (SC, 56).

2/ Liturgijske tekstove, što ih je Crkva sastavila, treba ih s velikim poštovanjem prihvatiti. Nikome nije slobodno nešto dodavati, skraćivati ili ukidati (SC, 22):

a) ORDO MISSAE treba osobito cijeniti i obdržavati. Formule koje taj ORDO donosi ne smiju se mijenjati u službenom prijevodu.

b) Ulazne i pričesne pjesme mogu se uzeti iz zbirke tekstova, što ih je odobrila BK.

c) Pjevanje naroda treba promicati primjenom novih oblika koji odgovaraju današnjem duhu i duhu pojedinog naroda. Ni muzički instrumenti nisu isključeni, no nije svaka vrsta muzike, pjevanja ili instrumenata jednako prikladna da promiče duh pobožnosti i da izrazi sveti misterij.

d) Postoji veliki izbor čitanja: nedjeljna, blagdanska, ferijalna, kod dijeljenja sakramenata i za posebne zgode. U misama za posebne grupe dopušteno je izabrati takove tekstove koji odgovaraju okolnostima. Ali čitanja moraju biti uzeta iz odobrenih lekcionara.

e) Kod molitve vjernika" prikladno je dodati neku posebnu nakanu koja se odnosi na mjesnu zajednicu onim nakanama, koje se izgovaraju za Crkvu, svijet i potrebne. Nakane koje se odaju neka budu pismeno pripravljene. Mogu ih izgovarati jedan ili više sudionika u sv. misi. Tih nakana ima dovoljno u liturgijskim knjigama i nije potrebno, da ih bilo koja osoba izmišlja i sastavlja na svoju ruku. Svećenik neka dakle pripremi misnu svečanost uzevši u obzir konkretnu situaciju zajednice i duhovne potrebe vjernika pridržavajući se vjerno granica koje je odredila "Institutio generalis Missalis romani".

f) U svetoj misi dopušteno je svećeniku obratiti se puku, sasvim kratko, i to: na početku mise, prije čitanja, prije predslovlja, prije popričesne molitve i prije otpuštanja.

No za vrijeme euharistijske molitve neka se ne dodaje nikakva napomena ili upozorenja. Napomene, upozorenja neka budu kratki, sadržajni i dobro pripremljeni. Ako bi bilo potrebno dodati još neka upozorenja, neka to učine "predvoditelji" zajednice; no neka to ne bude često, a što treba reći da bude to doista nužno.

g) Euharistijsku molitvu moli jedino svećenik koji celebrira.

h) I male hostije za vjernike i one veće za lomljenje neka se pripreme u tradicionalnoj formi.

i) Pričest pod obadvije prilike može se dijeliti samo u slučajevima koje je odredila BK na temelju Instrukcije sv. Kongregacije.

j) Dijeliti sv. pričest spada na svećenika, koji misi, zatim djakona, i u nekim prigodama onih osoba, kojima je to Sv. Stolica dopustila. Tko nema te dozvole, ne smije dijeliti sv. pričest, niti nositi posude sa presv. Sakramentom.

3/ Euharistija se ima slaviti redovno u sakralnom prostoru (Uputa govori i o uredjenju sakralnog prostora).

Bez stvarne potrebe, o čemu sudi biskup na svome području, nije dopušteno slaviti Euharistiju izvan crkve. A kad to biskup dopusti, valja paziti da to bude na dostojnom mjestu i da se sveti čini obavljaju na prikladnom stolu. Koliko je moguće, neka se sv. misa ne služi u blagovaonicama, na stolu, koji služi za svagdanje obroke.

4/ Sveto posudje, paramenta i crkveno rublje neka se s poštovanjem upotrebljavaju.

Uputa odredjuje: Ruho koje je zajedničko svim službenicima bilo kojega stupnja - jest alba. Osudjuje se zloraba da se u koncelecijaciji nosi samo štola nad monastičkom "cućullom" ili kleričkim talarom.

Nikako nije dopušteno služiti sv. misu ili obavljati druge bogoštovne čine, kao na pr. dijeliti sv. sakramente, blagoslov... samo sa štolom nad građanskim (civilnim) odijelom.

5/ Prema liturgijskim normama u latinskoj Crkvi ženama (djevojkama, redovnicama, udatim) nije dopušteno posluživati svećeniku kod oltara ni u crkvama, ni u domovima, samostanima ili ženskim ustanovama.

Ženama je dopušteno:

a) čitati lekcije, izuzevši evandjelje. Biskupske će konferencije odrediti najpogodnije mjesto, odakle će žene u liturgijskim zajednicama naviještati riječ Božju.

b) Izgovarati nakane u "molitvi vjernika".

c) Voditi crkveno pjevanje, svirati na orguljama i na drugim dopuštenim instrumentima.

d) Čitati tumačenja koja vjernicima pomažu da bolje razumiju obred.

e) Neke službe obavljati koje se negdje običavaju povjeravati ženama, kao na pr. dočekati vjernike na vratima, odvoditi ih na prikladna mjesta, voditi ophode ili skupljati milostinju u crkvi.

6/ Uputa govori i o prijevodu liturgijskih knjiga na narodni jezik, te odredjuje, da se u liturgiji ne vrše neki eksperimenti bez izričitog dopuštenja sv. Kongregacije za bogoštovlje. Uputa takodjer dokida sve dosadašnje povlastice, koje su bile podijeljene u vezi s obnovom liturgije, jer nakon izdanja novog Rimskog misala norme su i oblik euharistijske celebracije one, što ih navodi "Institutio generalis" i "Ordo Missae". Uputa se osvrće i na postupak prilagodjivanja liturgijskih obreda duhu pojedinih naroda u smislu propisa Liturgijske Konstitucije (SC, n. 40).

Na koncu Uputa ponovno upozorava, da liturgijska obnova, koju je Koncil odredio, stvar je čitave Crkve. Službenici Crkve neka budu službenici zajedničke liturgije, neka izbjegavaju svaki partikularizam, a mudrom i dubokom ka-tehezom neka nastoje pripremiti onaj procvat liturgijske obnove, koja odgovara potrebama našeg vremena, a koja je daleko od svake samovolje i svjetovnih-profanih oblika, koji je ugrožavaju.

Napomena: SVEĆENICI SE UPOZORAVAJU DA SE STRIKTNO PRIDRŽAVAJU SMJERNICA SADRŽANIH U III. UPUTI SV. KONGREGACIJE "PRO CULTU DIVINO".

D/ PORUKA SV. OCA PAVLA VI GENERALNOM TAJNIKU UJEDINJENIH NARODA

NJEGOVOJ EKSCLENCIJI

GOSPODINU U TANTU

Generalnom Sekretaru Ujedinjenih nacija

U trenutku kad Organizacija Ujedinjenih naroda slavi dvadeset pet godina svoga postojanja, sretni smo što joj, Vašim uzvišenim posredništvom, prenosi-
mo našu naklonost i našu pridruženost njenom sveopćem pozivu. I danas nam je sta-
lo do toga da još jednom ponovimo ono što smo imali čast izjaviti 4. listopada
1965. na tribini vaše Skupštine: "Ova organizacija predstavlja obvezatni put mo-
derne civilizacije i svjetskog mira"(AAS., sv. LVII, 1965, str. 878).

Zar ova godišnjica nije povoljna prilika za bilancu i razmišljanje
o rezultatima koji su se mogli postići tijekom ove prve četvrti stoljeća?
Makar sva očekivanja i nadanja što ih je pobudilo radjanje vaše institucije nisu
mogla biti ispunjena, ipak treba priznati da se upravo u krilu Organizacije ujedi-
njenih naroda najsigurnije razradjuje volja vlada i naroda da djelotvorno suradi-
ju u izgradnji svog bratskog jedinstva. Gdje bi dakle drugdje i jedni i drugi
mogli bolje naći most koji će ih povezivati, stol za kojim će se okupljati, su-
dište gdje će zastupati stvar pravde i mira? Makar žarišta nasilja i dalje tinja-
ju, izbijajući tu i tamo u novim sukobima, svijest čovječanstva sve se jače po-
tvrđuje u ovom izuzetnom forumu gdje, izvan antagonizama i partikularizama, ljudi
nalaze onaj neotudjivi dio sebe samih koji ih sve ujedinjuje: ono ljudsko u čovjeku

Zar se nije upravo zato vaša skupština u prikladnim tekstovima, ugovo-
rima ili deklaracijama, zauzela za postavljanje uvjeta dostojanstva, slobode i si-
gurnosti, koji bi trebali biti garantirani "od svih, svagdje i za sve"(Poruka Te-
heranskoj konferenciji, u AAS, sv. LX, 1968, str. 285). Više nego ikada, u ovom
mučnom trenutku svoje povijesti narodi živo osjećaju razmak koji odjeljuje ove
plemenite odluke od njihova djelotvornog ostvarenja. Pred tolikim nerazmrsivim
situacijama, proturječnim interesima, upornim predrasudama, pred tragičnim nizan-
jem sukoba, obeshrabrenost vreba na one najbolje koji vide kako se ruši nada mirolju-
bive koegzistencije među tvrdokorno neprijateljskim silama. Usudjemo se reći:
mir će biti kratkotrajan dok jedan novi duh ne bude potaknuo na pravo pomirenje
ljude, socijalne grupe i narode. I zato se treba neumorno truditi da umjesto odno-
sa sile dodju odnosi dubokog razumijevanja, uzajamnog poštivanja i stvaralačke su-
radnje.

Proглаšena prije, eto, više od dvadeset godina od vaše skupštine po-
velja o pravima čovjeka, ostaje u našim očima jedna od njenih najljepših zasluga.
Tražiti za sve, bez obzira na rasu, dob, spol i religiju poštivanje ljudskog dosto-
janstva i nužne uvjete za njegovo ispunjenje, ne znači li to glasno i jasno izno-
siti jednodušnu težnju srdaca i sveopće svjedočanstvo savjesti? Nikakva povreda
toga neće moći stvarno načeti priznavanje tog neotudjivog prava. Ali u situacija-
ma dugotrajnog potlačivanja, tko će spriječiti potlačene da popuste izazovu neče-
ga što im izgleda rješenjem njihovog očajnog stanja?

Usprkos neizbježnim neuspjesima i tolikim zaprekama koje nameće
tako opsežnom organizmu sama njegova složenost, treba biti čast za vašu skupšti-
nu što daje glas onima koji nemaju načina da se čuju, što optužuje, bez obzira na
ideologije, svako potlačivanje, odakle god ono dolazilo, i što na taj način omogu-
ćuje da se čuju krikovi nevolje, da se uzmu u razmatranje pravedna traženja, da se
slabi zaštite od nasilja moćnih i da se tako održava plamen nade u krilu najpo-
niženijeg dijela čovječanstva. Neumorno treba ponavljati srcu svakog čovjeka -
"jer se prava opasnost nalazi u čovjeku"(Govor u OUN, u AAS, sv. LVII, 1965.,
str. 885) - "što si učinio od svoga brata?"(Post, 4, 10), tog brata koji je za
tolike vjernike diljem svijeta obilježen neizbrisivim pečatom živoga Boga, Oca
svih ljudi(usp. Post., 1, 26).

Za narode, kao i za ljude, govoriti o pravima znači takodjer izložiti i dužnosti. Već smo vam prije pet godina rekli: vaš je poziv da priznajte jedni druge, da idete jedni s drugima, da se protivite vladanju jednih nad drugima, da tako radite, kako se više nikada jedni ne bi borili protiv drugih, nego da svi rade jedni za druge. Širok pothvat, zaista dostojan da ujedini sve dobre volje u golemom i neodoljivom naporu oko cjelovitog razvitka čovjeka i solidarnog razvitka čovječanstva, na što smo ih se usudili pozvati u ime "potpunog humanizma", u našoj enciklici "Populorum Progressio" (usp. n. 42).

U zoru drugog desetljeća razvitka, tko bi umio bolje od OUN i njenih posebnih ustanova dobaciti izazov čitavom čovječanstvu? Radi se o tome da se tako radi kako bi se narodi, čuvajući svoj identitet i svoj originalni način života, složili barem u tome, kojim se sredstvima treba poslužiti da bi se osigurala njihova zajednička želja za životom i da bi se nekima od njih osiguralo da prežive. Priznajmo to: zajedničko dobro naroda, malih ili velikih, zahtijeva od država nadilaženje njihovih nacionalističkih interesa, kako najljepši planovi ne bi ostali mrtvo slovo na papiru i kako se najbolje vodjene strukture dijaloga ne bi poremetile u računima koji mogu ugroziti čovječanstvo.

Zar ne znači izlagati ga nejasnoj i možda kobnoj sudbini ako se nastavi ratnim budžetima onemogućivati najneobičniji napredak što ga je čovječanstvo ikada poznavalo? Zar nije kucnuo čas kad se razum treba trgnuti pred strašnom budućnosti što je možda pripremaju svijetu tolike rasipane energije? "Oni će mačeve prekovati u plugove, a koplja u srpove" (Iz., 2, 4). Neka vaša neumorna upornost u službi svih inicijativa za uzajamno i kontrolirano razoružanje osigura našoj industrijskoj eri ostvarenje navješćivanja starog proroka iz agrarnih vremena i neka upotrebljava sredstva, koja su raspoloživa za naučni napredak, za korištenje neizmernih sredstava zemalja i oceana i za snadbjevanje svih članova ljudske obitelji koja neprestano raste: neka nikada rad živih bića ne bude korišten protiv života, nego naprotiv neka ga podržava i čini uistinu ljudskim! S nadahnućem, hrabrošću i ustrajnošću omogućit ćete tako svim narodima da miroljubivo zauzmu mjesto koje im pripada u sklopu nacija.

Taj novi dinamizam, koji treba promicati, zahtijeva, treba to spomenuti, korjenitu promjenu stava, kako bi se "na nov način domislili putovi povijesti i sudbine svijeta" (Govor u OUN, u AAS, sv. LVII, 1965, str. 884). Treba li naglasiti da duhovni napredak ne proizlazi iz materijalnog napretka kojem ipak jedino on daje pravi smisao. Tehnička ostvarenja, kakogod bila divna, ne potiču sama po sebi na nikakvo moralno uzdizanje. Dok nauka skače s uspjeha na uspjeh, njeno korištenje zahtijeva sve više savjesti kod čovjeka koji se njome služi. Mučen u svojim najživljim i najmlađim snagama najtežim pitanjem koje ga je ikada potreslo, pitanjem svog spasenja, moderni svijet oscilira između straha i nade i očajnički nastoji dati smisao svom tegobnom uspinjanju, da bi ga učinio autentično ljudskim.

Stoga je od bitne važnosti da je vaša organizacija priznala među temeljnim pravima ljudske osobe ono što je naš časni prethodnik Ivan XXIII nazvao "pravom da se časti Bog prema ispravnom pravilu savjesti i da se ispovijeda svoja vjera u privatnom i javnom životu" (Pacem in terris, u AAS, sv. LV, 1963, str. 260): to je religiozna sloboda čiju je svu vrijednost ponovno potvrdio ekumenski Koncil (Deklaracija Dignitatis Humanae, br. 2). Ali, nažalost, to među svima posvećeno pravo nekažnjivo se gazi za milijune ljudi, nevinih žrtava nepodnošljivih religioznih diskriminacija. Stoga se s povjerenjem okrećemo prema vašoj plemenitoj skupštini u nadi da će ona znati promicati, na tako važnom području života ljudi, stav koji je u skladu s neugušivim glasom savjesti i osuditi ponašanja koja su nespojiva s dostojanstvom ljudskog roda.

Time kažemo kakvu nadu gaji vaša organizacija da bi se ostvarila ta zajednica slobodnih ljudi koja ostaje ideal čovječanstva i kakvim energijama ona mora raspolagati da bi ispunila taj program. Ali, prema tako ispravnoj opasci jednog velikog suvremenog mislioca: "Što je ta golema zadaća teža, to više ona treba mami ti ljude. Narodi se pokreću samo za velike stvari" (J. Maritain, Christianisme et Démocratie, Paris, ed. Hartmann, 1947, str. 71).

Postoji u stvari zajedničko dobro ljudi, i na vašoj je organizaciji, prema njenom pozivu na univerzalnost, koja je njen razlog postojanja, da ga neumorno promiče. Usprkos neprestanim napetostima i suprotnostima koje se bez pres-tanka iznova radjaju, jedinstvo ljudske obitelji sve se više potvrđuje u istom neprihvatanju nepravde i rata i u istoj nadi u bratski svijet gdje će se osobe i zajednice moći slobodno razvijati prema svojim duhovnim, intelektualnim i materijalnim sposobnostima. U središtu najgorih sukoba izbija još jača težnja za svijetom gdje sila - posebno sila najmoćnijih - neće više vladati svojom slijepom i egoističnom težinom, nego će biti izraz jedne veće i više odgovornosti u službi slobodne i plodne suradnje medju svim ljudskim grupama u uzajamnom poštivanju njihovih vlastitih vrijednosti.

Zar nije poziv Ujedinjenih naroda da štite države od iskušenja koja ih salijeću, da dadu postojanost svakoj dobroj volji, da pomažu narode na putu prema društvu gdje će svatko biti priznat, poštivan i podržavan u svom naporu za duhovnim rastom, prema većem vladanju nad sobom u autentičnoj slobodi? Da se rad čovjeka i tekovine ljudskog uma sjedinjuju s naumom Boga stvoritelja i otkupitelja, ukoliko se njegova inteligencija i njegovo srce uzdižu na razinu njegove nauke i tehnike i znadu iskorijeniti sile razdora, koje su uvijek na djelu u čovječanstvu.

Stoga ponavljamo naše pouzdanje da će vaša Organizacija znati odgo-riti na veliku nadu u bratsku svjetsku zajednicu, gdje će svatko moći voditi uistinu ljudski život. Kao učenici Onoga koji je dao svoj život da bi ujedinio raspršenu Božju djecu, kršćani sa svoje strane, nošeni nadom koju crpe u Kristovoj poruci, kane odlučno suradjivati sa svim ljudima na tom velikom djelu. Neka se Ujedinjeni Narodi na svom izuzetnom mjestu zauzmu za to i neka krenu naprijed pouzdano i hrabro. Na tu plemenitu budućnost u nesebičnoj službi svim ljudima i svim narodima od srca sazivamo blagoslov Svemogućeg.

Vatikan, 4. listopada 1970.

PAVAO PP. VI

II/ ZAKLJUČCI....BKJ I OKRUŽNICE ORDINARIJATA

A/ JESENSKO ZASJEDANJE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Ovogodišnje jesensko zasjedanje sabora BKJ održano je nakon duhovnih vježbi biskupa u franjevačkom samostanu na otoku Visovcu dne 24, 25 i 26. rujna. Konferenciji je prisustvovalo 26 članova BKJ. Sabor je BK otvorio i predsjedao mu v.d. Predsjednika ljubljanski nadbiskup dr. Pogačnik. On je početno referirao što je sve učinjeno nakon posljednjeg zasjedanja BKJ u proljeće ove godine. Zatim se prešlo na izbor predsjednika BKJ. Izabran je zagrebački nadbiskup dr. Franjo Kuharić na 6 godina. Sabor BKJ raspravljao je o primjeni motuproprija o mješovitim ženidbama, o izradi nacionalnog statuta za izobrazbu svećenika, o dijeljenju sv. pričesti pod obadvije prilike, o primanju sv. pričesti na ruku, o liku suvremenog svećenika, o pastorizaciji bolesnika (o čemu će biti predavanja na svećeničkom tečaju u Zagrebu slijedeće 1971. godine), o pripremama za marijanski i mariološki kongres, koji će se održati u Zagrebu slijedeće godine od 6.- 12. kolovoza pod pokroviteljstvom čitavog episkopata, o katoličkom tisku kod nas. Sabor je odobrio osnivanje liturgijskog Vijeća za izradu liturgijskih pri-ručnika na narodnom jeziku za istočni obred.

Sabor je i o otvorenom pismu jedne grupe zadarskih vjernika upućenom BKJ, te je delegacija Episkopata i primila grupu potpisnika toga pisma.

Na prijedlog franjevac konventualaca Crkva sv. Franje u Šibeniku proglašena je nacionalnim svetištem sv. Nikole Tavelića.

BK je odlučila razmjenjivati promatrače sa BK Austrije. Za to je delegiran Dr. Pogačnik, nadbiskup ljubljanski.

Sabor je saslušao i izvještaj o inozemnoj pastvi naših radnika i raspravljao o položaju hrvatskih djevojaka u inozemnim samostanima.

Vijeća BK i novoizabrani članovi - Biskupi

1. Vijeće za nauk vjere: Pogačnik, Škvorc, Jenko, Grmič, Herbut.
2. Vijeće za katehizaciju: Franić, Zvekanović, Prela.
3. Vijeće za sjemeništa: Pavlišić, Segedi, Lenič.
4. Vijeće za kler: Arnerić, Salač, Jenko.
5. Vijeće za ekumenizam: Držečnik, Franić, Kuharić.
6. Vijeće za misije: Čekada, Čule, Gugić.
7. Vijeće za tisak: Škvorc, Grmič, Čekada, Pavlišić.
8. Vijeće za apostolat lajika: Salač, Gugić, Grmič.
9. Vijeće za liturgiju:
 - a) hrv. jezično područje: Pichler, Oblak, Salač.
 - b) slov. " " " Pogačnik, Držečnik, Jenko, Grmič, Lenič.
 - c) Vijeće za liturgiju ist. obreda: Bukatko, Segedi, Herbut.
10. Vijeće za vezu s redovnicima: Bezmalinović, Nežić, Škvorc.
11. Vijeće za migrante i turiste: Oblak, Lenič, Arnerić.
12. Vijeće za razgraničenje biskupija: Bukatko, Pernek, Jenko, Nežić.

BK je imenovala referente:

- za crkvene arhive: Bauerlein, Tajnik Metod Hrg.
- za korespodenciju s nekršćanima: T. Jablanović.
- za promicanje zvanja (kod Hrvata): Pavlišić.
(kod Slovenaca): Lenič.

BK je imenovala Delegate:

- za korespodenciju za simpozije BK Evrope: Pogačnik.
- za odašiljanje izdanja u Vatikansku biblioteku: Nežić.
- za redovnice: Damjan Damjanović OFM.
- za franjeve provincije Presv. Otkupitelja u inozemstvu: Ćiro Marko

B/ BISKUPSKO PISMO O KONGRESIMA SLIJEDEĆE GODINE

Predraga braćo i sestre!

Godina koja nadolazi prilično nejasna, sviće nama katolicima, Božjoj i Marijinoj djeci, puna nade, utješna i draga. Ako nas je ova, 1970. godina prožela dubokom i zahvalnom radošću, jer smo na dar dobili prvoga narodnoga kanoniziranoga sveca, svetog Nikolu Tavelića, slijedeće, 1971. godina kao da želi upotpuniti našu radost, ojačati nam vjeru, učvrstiti nadu, ražariti srca i ljubav.

Na prijedlog Mnogopoštovanog O. Karla Balića, našeg zemljaka franjeva učenjaka - teologa i mariologa svjetskog glasa, odredio je sveti Otac Papa Pavao VI da se glasoviti međunarodni Kongresi, povremeno posvećivani Našoj Gospi, održe u našoj zemlji. Oba najavljena Kongresa održat će se u Zagrebu, u prvoj polovici mjeseca kolovoza. Od 6. do 11. VIII okupit će se stotine učenjaka - bogoslova na "VI MARIOLŠKI KONGRES", da rasprave temu "o Marijinu štovanju od VI do XI vijeka". Obradit će razdoblje iza prvih velikih crkvenih sabora i značajnih crkvenih otaca, kad su Evropu bili zauzeli novonadošli narodi, među njima i naši. U tim vjekovima započele su djelovati mnoge škole, napose benediktinske. Bit će zanimljivo doznati što su tadanji kroničari zabilježili o štovanju Presvete Bogorodice. Nas napose zanima kako je Gospin kult ušao u dušu našeg puka; što nam o tome govore pisani i gradjevni spomenici, pučka predaja i pučke nabožne pjesme.

Od 12. do 15. VIII, čim završi Mariološki strogo znanstveni skup, održat će se "XIII MARIJANSKI MEĐUNARODNI KONGRES". Njegov nam je horizont bliži i njegova poruka našem svijetu shvatljivija. U dane toga Kongresa govorit će se u crkvama i na drugim vjerskim priredbama o prevažnoj temi "Marija i današnji svijet". Svećenici i lajci, muševci i žene, stariji i mlađji progovorit će na više načina i s raznih vidika o tome što znači Majka našega Boga za svijet i život naše braće ljudi. Otkrit će se jasno i uvjerljivo kako s Gospom mora računati zahuktani svijet proizvodnje i napretka, tehnike i urbanizacije, političkih i ekonomskih nape-
tosti, sve jedinstvenije civilizacije slike i sve razdrtije humanističke kulture; svijet u kome se lako gube duhovne vrijednosti, u kome sve potresnije probijaju religiozne čežnje; svijet rada i svijet glada, s toliko upitnika u pojedinim srci-
ma, s toliko tragike u nebrojenim obiteljima!

Uvjereni smo da će Marijino Srce i nama, danas, otkriti tajnu duboke obnove, stvarnog bratstva, ljubavi, mira i pravog napretka.

Mi ćemo započeti svoju veliku narodnu katoličku pripravu za oba najav-
ljena Kongresa na blagdan Svijećnice, 2. veljače 1971. Toga će se dana u svim našim crkvama prvi puta moliti "molitva vjernika" za Marijine Kongrese.

Nju ćemo moliti okupljeni oko oltara, kako bismo isprosili milost da ovo Marijansko slavlje prosvijetli naše duše, ponese toplom milošću naša srca i dobrotom preobrazi naš život. Uz to ćemo otvorenim srcem prikazati svoje dnevne patnje i raznovrsne teškoće Srcu Naše Gospe. Napose pozivamo na duhovnu suradnju i u pomoć djecu, starce, nemoćnike i bolesnike. Njihove će želje, izrečene u bogatoj vjeri i strpljivoj boli, Spasitelj i Presveta Bogorodica naročito blagosloviti!

Za sve ostale želje i savjete, koje biste nam mogli pružiti; za sve Vaše molbe i pitanja koja vas mogu zanimati, obratite se ili pismeno ili usmeno na "TAJNIŠTVO MARIJANSKIH KONGRESA", Zagreb, Nadbiskupski Dvor, Kaptol 31.

Braćo i sestre: Molimo pouzdano Presvetu Djevicu, domaćicu neba i najveću službenicu Božje ljubavi, da nam svima u ovoj godini svojih Kongresa ot-
krije što bogatije izvore materinske brige i pomoći! Da smiri u ranama svoga Sina naše ranjene savjesti! Da usreći i ozdravi naše poljuljane obitelji! Da donese uzburkanom svijetu pravedni mir! Da nadari svetu Crkvu radošću i misijskim duhom! Da unese u kršćanstvo duh jedinstva, da unese u čovječanstvo duh bratstva! To može pred licem Očevim učiniti samo Majka Čovječanstva i Zaštitnica svega kršćanstva

Pozivajući Vas na suradnju, blagoslivamo sve vaše plemenite želje!

VAŠI PASTIRI I BISKUPI

Sa Sabora Biskupske Konferencije

Visovac, 26. rujna 1970.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1302/70.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA

U BISKUPIJI

Prednje biskupsko pismo o Marijanskim Kongresima neka se u svim crkvama naše biskupije pročita vjernicima pod svim misama na blagdan Bezgrješnog Začeca Marijina, 8. prosinca 1970. godine.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

Napomena: Ordinarijat predviđa, da bi se posebne proslave u toku Marijanskih Kongresa u Hercegovini održale: za mostarsku biskupiju na širokom Brijegu, za duvanjsku biskupiju: u Seonici i Prisoju, za trebinjsku biskupiju u Donjem Hrasnu. Ordinarijat želi čuti mišljenje o tome i svećenika s terena.

C/

S T A T U T

KOJIM SE UREDJUJE POLOŽAJ I DJELOVANJE REDOVNICA U ŽUPNOM APOSTOLATU

Statut je izradila posebna Komisija, a pregledali su ga i odobrili na sastanku u Zagrebu dne 6. travnja 1970.: a) Komisija sastavljena od predstavnika BKJ, b) Vijeća viših redovničkih poglavara, i c) Predstavnicu viših redovničkih poglavara.

Statut je odobrila BKJ na zasjedanju dne 8. travnja 1970.

& § &

Načelne odredbe

1/ Premda ovaj Statut govori o redovnicama uposlenim u župnom apostolatu, on jednako vrijedi i za one redovnice koje su uposlene u dijecezanskim i redovničkim ustanovama (sjemeništa, samostani, itd.).

2/ Redovnice koje su snagom redovničke poslušnosti poslane na župe da budu prve i najbliže suradnice našim dušobrižnicima, svaki će posao koji im se dodijeli i povjeri smatrati apostolatom; zato će nastojati "da njihov cjelokupni život bude prožet apostolskim duhom, a sva apostolska djelatnost da im bude oblikovana redovničkim duhom" (Perfectae caritatis; 8).

3/ Suradnja i pomoć redovnica u župnom apostolatu uvijek je bila potrebna, a danas je ona nužna.

4/ Redovnice su svjesne svoga poziva da i one moraju sudjelovati u izgradjivanju Kristove Crkve (Ef. 4, 12).

Dobro treba uočiti riječi Sabora koji naglašava kako ove redovnice "na poseban način pripadaju dijecezanskoj obitelji, da svetoj hijerarhiji pružaju veliku pomoć, te joj iz dana u dan, kako se povećavaju potrebe apostolata, sve više i više mogu i moraju pomagati" (Christus Dominus, 34).

5/ Odazivajući se pozivu Crkve i želji pojedinih biskupa, redovnice se sve više uključuju u župni apostolat te po župama rade kao katehistice, orguljašice, voditeljice crkvenog pjevanja, sakristanke ili vode kućanstvo u župnim dvorovima.

6/ Kako se broj ovakvih redovnica sve više množi, potrebno je voditi posebnu brigu o njihovoj stručnoj izobrazbi, a napose o njihovu duhovnom životu i izgradnji.

7/ Prema želji i na prijedlog Unije viših redovničkih poglavara u Jugoslaviji Biskupska konferencija donosi ovaj Statut kojim se uređuje položaj i djelovanje redovnica namještenih i zaposlenih u župnom apostolatu.

Briga za duhovni život i obrazovanje redovnica

8/ Redovnice su pozvane da prihvaćanjem evandjeoskih savjeta na poseban način slijede Krista. Da bi u tom pozivu ustrajale, te ljubile Krista i u njegovim udovima, potrebno je da njihova apostolska djelatnost proizlazi iz intimnog jedinstva sa Kristom. Stoga će nastojati da njihova molitva bude prožeta duhom apostolata, a njihov apostolat da prožima ljubav prema Bogu i bližnjemu. Na taj će način i sav njihov rad biti molitva, a težinu njegovu ublažit će pomisao da Bog sve upisuje u dobro onima koji Njega ljube.

9/ Naše ženske redovničke ustanove, koje svoje članice suglasno s vlastitim propisima određuju za župni apostolat, pomno će u tu svrhu odabirati samo one sestre koje za pojedina djela apostolata pokazuju naravne sklonosti i koje u tu svrhu posjeduju potrebne sposobnosti; omogućit će im da se za svoje buduće djelovanje što temeljitije pripreme i da steknu nužnu, kako intelektualnu tako tehničku izobrazbu.

10/ Biskupska konferencija će spremno i rado, kako se kada pokaže potrebnim, pritjecati u pomoć zajedničkim obrazovno-odgojnim ustanovama redovnica,

kao što su Institut za katehizaciju, Institut za crkvenu glazbu i gimnazija za redovnice, kojima je svrha: osposobljavati mlade redovnice za uspješno djelovanje na pojedinim područjima apostolata.

11/ Da bi se naše redovnice mogle što uspješnije uključivati u župni apostolat, Biskupska konferencija će bogoslovnim fakultetima i visokim bogoslovnim školama dati načelne smjernice, kako će se i naši svećenički kandidati -kako dijecezanski tako i redovnički - svestrano pripremiti za organiziranu i što efikasniju suradnju s redovnicama na području župnog apostolata. Taj se zadatak napose povjerava profesorima pastoralnog bogoslovlja, a potrebno je da to imaju u vidu i odgojitelji, kako u dijecezanskim bogoslovnim sjemeništima tako i oni u redovničkim klerikatima.

12/ Svećenici kojima su redovnice dodijeljene kao najbliže suradnice u apostolatu, uvijek će biti svjesni svojih obaveza prema njima. Očima vjere gledat će u njima Kristove zaručnice. S dužnim će ih poštovanjem susretati, spremno će im pružati duhovnu pomoć na putu kršćanske savršenosti, cijenit će njihovu suradnju, te će im i riječima i djelima davati zaslužena priznanja.

13/ Posebnu brigu treba voditi o duhovnom životu i duhovnim potrebama ovih sestara:

a) biskupi će na prijedlog viših redovničkih poglavarica za svaku ovakvu zajednicu sestara imenovati prikladne redovite i izvanredne ispovjednike i duhovne vodje; poželjno je da to ne bude mjesni župnik;

b) u godišnjim izvještajima će župnici mjesnog ordinarija izvješćivati o svemu što se odnosi na život i rad redovnica u njegovoj župi, a napose će izvijestiti o tome da li se prema njima vjerno i savjesno izvršuju sve obveze;

c) prigodom kanonske vizitacije župe biskup ordinarij nastojat će svestrano upoznati život i rad redovnica zaposlenih u župnom apostolatu, nastojat će upoznati njihov položaj i posebne okolnosti u kojima one razvijaju svoju apostolsku djelatnost.

14/ Viša redovnička poglavarica (vrhovna ili provincijalna), sporazumno sa svojim sestrama i župnikom imajući pred očima mjesne prilike i posebne potrebe, za sestre će sastaviti Dnevni red, u kojemu treba predvidjeti vrijeme za: sv. misu, časoslov, razmatranje, kao i za ostale duhovne potrebe; osim toga u tom dnevnom redu treba predvidjeti i vrijeme za rad, odmor i noćni počinak, koji se sestrama ne smije oduzimati ili osjetljivo skraćivati. Tako sastavljen Dnevni red potpisat će župnik i viša poglavarica.

15/ Župnik se nikada neće miješati u unutrašnje poslove i disciplinu redovničke zajednice ovih sestara, jer to spada na mjesnu poglavaricu. Bude li župnik u pojedinom slučaju po savjesti smatrao da je nešto za sestre, za njihov redovnički duh i disciplinu, za njihov dobar glas i za uspješno razvijanje apostolata - potrebno popraviti, promijeniti ili upotpuniti, neka to nastoji s potrebnim obzirom urediti s mjesnom starješicom ili, ako je stvar od većeg značaja, s višom poglavaricom (provincijalnom ili vrhovnom).

Uzajamne obveze

16/ Redovnicama se u župi prvenstveno povjeravaju ova područja apostolata: katehizacija, orguljanje, crkveno pjevanje, karitativna djelatnost (napose pohadjanje bolesnika i zapuštenih staraca), sakristanska služba, te vođenje župnikova kućanstva, a prema potrebi i administracija.

17/ Župnik će paziti da na redovnice, koje su mu dodijeljene kao suradnice za potrebe apostolata, ne postavlja takvih zahtjeva koji bi bili na štetu njihova duhovnog života i pravoga redovničkog duha; poslovi koji se dodjeljuju redovnicama treba da odgovaraju njihovom redovničkom pozivu i dostojanstvu Bogu posvećenih djevoja.

18/ Ugovor o statutu redovnica potpisuju, s jedne strane, župnik sa crkvenim starješinama, a sa strane Družbe - vrhovna glavica ili provincijalka.

Ugovor stupa na snagu kada ga odobri Ordinarij dijeceze.

Pismenim ugovorom treba odrediti slijedeće:

- a) koliko sestara redovnička Družba stavlja na raspolaganje župi ili kojoj drugoj crkvenoj ustanovi (sjemeništu, samostanu i sl.);
- b) koja područja apostolata i koje poslove sestre preuzimaju;
- c) sveukupne materijalne i novčane obaveze crkvene ustanove prema redovnicama;
- d) kako se imaju rješavati sporna pitanja, ako bi se ona pojavila između redovnica i ustanove u kojoj one djeluju;
- e) ugovor se sklapa na određeno ili neodređeno vrijeme.

19/ Župnici će uvijek imati pred očima dostojanstvo redovnica kao Bogu posvećenih osoba i zato im u svom gospodarstvu neće određivati takve poslove koji po svojoj naravi iziskuju da ih obavljaju muške osobe.

20/ Da bi redovnice, uključene u župni apostolat, mogle bez štete po vlastiti duhovni život što više pridonijeti duhovnom dobru župe, potrebno je da po mogućnosti budu tri zajedno, pa da bi tako sačinjavale normalnu redovničku zajednicu i mogle provoditi zajednički redovnički život.

U iznimnim slučajevima može se dozvoliti da na župi budu samo dvije redovnice, ali za to mora dati prethodno odobrenje Ordinarij uz suglasnost redovničke glavarice.

Stanovanje sestara i nagrada za rad

21/ Redovnicama koje su uključene u župni apostolat treba osigurati pristojan stan, koji će u svakom pogledu odgovarati njihovim potrebama. U ovome pitanju neka se postupa ovako:

- Ako redovnice koje djeluju u župnom apostolatu u dotičnom mjestu nemaju vlastite kuće u kojoj bi mogle stanovati, pitanje njihova stanovanja nastojat će se prvenstveno riješiti tako da redovnička zajednica sebi kupi ili sagradi kuću. Nema li ove mogućnosti, izabrat će se koja od slijedećih.

- Nema li ni župa vlastite kuće u kojoj bi se sestre mogle nastaniti, neka im se stan iznajmi u prikladnoj privatnoj kući.

- Ukoliko se pitanje stanovanja sestara u pojedinom slučaju ne bi moglo drugačije riješiti, nego samo tako da sestre budu smještene u župnom domu, koji zajedno služi za stanovanje i župniku, onda njihov stan mora od župnikova biti strogo odijeljen i mora imati poseban ulaz.

22/ Sestre će u svom stanu obdržavati redovničku klauzuru, kako je to predviđeno u Konstitucijama pojedinih Družba.

23/ Gdje za to postoje razlozi, sestre će prema posebnoj pogodbi na sebe uzeti brigu za prehranu župnika, koji će im u ime toga svaki mjesec unaprijed isplatiti ugovorenu svotu; a kad župnik kod svoga stola ima goste, to će se posebno obračunavati.

24/ Pri određivanju novčane nagrade sestrama, uvijek će se uzimati u obzir lokalne prilike i posebne okolnosti; župnik koji sestrama dodjeljuje rad, dogovoriti će se s vrhovnom odnosno provincijalnom poglavaricom, koliko će mjesečnu nagradu davati sestrama za obavljanje pojedinih poslova. Visina te nagrade mijenjat će se prema tržišnim cijenama, valutarnim promjenama i civilnim propisima.

25/ Kao što II. vatikanski sabor predviđa i preporučuje socijalno osiguranje svećenika (Presb. ordinis, 21,2), isto tako treba socijalno osigurati i sestre, koje sudjeluju u župnom apostolatu.

26/ Sva sporna pitanja koja se ne mogu riješiti između župnika, predstavnika drugih crkvenih ustanova, rješavat će Ordinarij, a konačnu, mjerodavnu odluku donosi dijecezanski biskup.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1303/70.

Prednji STATUT o položaju i djelovanju redovnica u župnom apostolatu, odobren sa strane BKJ 8. travnja 1970. godine, dostavlja se svim župnicima i svećenicima u dijecezi na znanje i ravnanje.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

D/ TEKSTOVI ZA PROSLAVU SVJETSKOG DANA MIRA

Apostolska Nuncijatura u Jugoslaviji obavijestila je Predsjedništvo Biskupske Konferencije, da je Sv. Otac odredio kao temu za IV "Svjetski dan mira" - SVAKI JE ČOVJEK MOJ BRAT.

Tajništvo BKJ poslalo je svim Ordinarijatima prikladne tekstove, koji sadržavaju misli o gornjoj temi.

Tekstove objavljujemo u cijelosti, kako bi se njima mogli poslužiti svećenici župnici prigodom proslave IV svjetskog dana mira.

I tekst:

Tema za svjetski dan mira 1971 - "Svaki je čovjek moj brat"

1 - IV Svjetski dan mira imaće za temu: "Svaki je čovjek moj brat". Namjera Svetog Oca, kad je odabrao ovu temu, bila je pomoći da se stekne svijest o jedinstvu ljudske obitelji i tako pridonijeti iskrenijoj i dubljoj solidarnosti među ljudima, odstranjujući u ponašanjima svaki oblik diskriminacije koji bi se temeljio na razlikama u rasi, boji kože, kulturi, etničkoj pripadnosti, spolu, društvenoj klasi ili religiji.

2 - Evandjeoski razlozi

Ljudsko bratstvo otkriva svoju pravu narav i svoju pravu plemenitost kad ga promatramo u njegovu najvišem izvoru, Bogu koji je Ljubav (I Iv., 4, 8) i "Otac sviju" (Ef., 4, 6). Isus Krist, "prvorodjenac među mnogom braćom" (Rim., 8, 29) uvodi odnose posinjenja između Oca i čovječanstva i samim time osigurava veze sveopćeg bratstva: "Imate samo jednog Oca" (Mt., 23, 9).

Za kršćanina je, dakle, najviša garancija jedinstva ljudske obitelji Bog, Otac stvoritelj, pred kojim je svaki čovjek jednak u dostojanstvu jer je stvoren "na njegovu sliku".

Poslanje je Crkve da radi na okupljanju svih u jedan Božji narod kroz Povijest, a konačno ostvarenje toga poslanja bit će izvršeno na "novom nebu i novoj zemlji" (Otk., 21, 1) kad će Isus Krist prikazati svom Ocu novo čovječanstvo sjedinjeno u "jednom stadu" (Iv., 10, 16).

3 - Polazeći od ovih evandjeoskih podataka razmišljanje kršćana treba ih dovesti do toga da postanu svjesni postojećih diskriminacija i da će oni za to, hotimično ili nehotice, biti sukrivci. Od njih se zahtijeva da preispitaju svoja mišljenja i svoj praktični stav u obitelji, u svom susjedstvu, svojoj radnoj sredini ili u slobodno vrijeme, u krilu nacionalnih ili regionalnih entiteta i međunarodne zajednice kamo će biti pozvani da izvršavaju svoje odgovornosti.

Kao što jasno izjavljuje II Vatikanski koncil: "Ne možemo zazivati Boga, Oca svih ljudi, ako odbijamo da se bratski ponašamo prema nekim ljudima stvorenim na sliku Božju. Odnos čovjeka prema Bogu i odnos čovjeka prema njegovoj ljudskoj braći tako su povezani da Pismo kaže: 'Tko ne ljubi, nije upoznao Boga' " (I Iv., 4, 8)/Deklaracija Nostra Aetate, 5/.

4 - Graditi mir sa svim ljudima

Svjetski dan mira ima međutim želju da predje granice katoličke sredine kako bi pošao u susret svim promicateljima mira u svijetu. Sam izbor teme stavlja ju u kontekst suradnje sa svjetskom kampanjom Ujedinjenih Naroda protiv rasizma u 1971.

Prvi član Opće deklaracije o pravima čovjeka postavio je za sve načelo ljudskog bratstva: "Svi se ljudi radjaju slobodni i jednaki u dostojanstvu i pravima; oni su obdareni razumom i svijješću i moraju se ponašati jedni prema drugima kao braća".

Ostale deklaracije, polazeći od istog plemenitog duha i potičući od drugih međunarodnih organizacija, svjedoče o sveopćim težnjama da se svaki čovjek poštuje kao osoba.

Ali nažalost velika je udaljenost od tekstova do njihovih ostvarenja.

5 - Rasizam

Dvadeset pet godina poslije svršetka posljednjeg svjetskog rata i stvaranja Organizacije Ujedinjenih Naroda, rasizam se javlja kao posebno teška prijetnja protiv mira: on izobličuje sliku čovjeka, izobličuje savjesti, žestoko odjeljuje međusobno ljude i dijeli narode. Predrasude su se proširile i duboko učvrstile u duhovima. Društveni su odnosi time obilježeni na otvoren ili prikriven način. Poziva se na kulturne tradicije da bi se potvrdila superiornost neke rase nad drugom i htjelo se izvući neke zaključke na stanovitim mjestima samog Svetog Pisma da bi se podržale rasističke tvrdnje i praksa.

Dok svijet sve više postaje svjestan svog jedinstva i uzajamne zavisnosti sviju u nužnoj solidarnosti, tema idućeg Svjetskog dana mira, pridružujući se međunarodnom naporu, upozorava ljude na tu nepravdu, koja se nadahnjuje neobranjivim razlozima i koja se protivi svakoj velikodušnosti, izjavljujući: "Svaki je čovjek moj brat". Poželjno je da udružena akcija sviju postigne nove djelotvorne juridičke garancije, ponudjene svima bez obzira na rasu, boju kože ili etničku pripadnost.

6 - Ostali oblici diskriminacije

Pa ipak, rasizam nije u današnjem svijetu jedini izvor nepravednih diskriminacija među ljudima. Svakodnevno se prihvaćaju, ako ne i veličaju, stavovi koji se potpunoma mogu osuditi, a koji se u krilu istih socijalnih grupa oslanjaju na različitost kulturne razine, socijalnog stanja, spola i religije.

I ovdje se uporne predrasude, prenošene iz generacije na generaciju, katkada upisane u zakone, suprostavljaju pristupanju sviju istim pravima i slobodama, podržavaju nedopustive društvene pregrade. Riječ "oslobađanje" postaje tako u ovom trenutku izvanredno sretna, jer odgovara žedji siromašnih i malenih da vide kraj stanja koje im uskraćuje vršenje njihovih temeljnih prava.

Tko ne vidi da je na tom krajnje širokom području, potrebno snažno uzdizanje duhova i ponašanja, kako osoba tako i socijalnih grupa?

7 - Odgajati za mir

Svjetski dan mira ima bitno odgojni cilj. Ljudi su pozvani na ispitivanje savjesti, jer se odgoj ne sastoji u tome da prosudjujemo i osuđujemo drugoga, niti da smo prema njemu nasilni, nego da prije svega tražimo u čemu je svatko suučesnik zla. Ne radi se o križarskom ratu protiv ljudi, poredaka ili naroda, nego o unošenju u svačiji život te žarke želje da se svakom čovjeku iskazuje poštovanje, ugled i ljubav koju zaslužuje kao član ljudske obitelji, kao Božje stvorenje i kao predmet njegove ljubavi.

Osim pojedincima prilika se isto tako pruža i za kolektivno ispitivanje ponašanja naše generacije: u kojoj je mjeri sila prestala imati prvenstvo nad pravom, imaju li slabi mogućnost da se izraze, da li su uzeta u razmatranje međunarodna zalaganja koja se odnose na te probleme? Ako je istina da pripadamo istom čovječanstvu, jasno je da pitanja koja se postavljaju zbog različitih oblika diskriminacije među ljudima predstavljaju nešto što se tiče čitavog čovječanstva, jer svakog je zapala odgovornost za njegova brata, bez obzira na to na kojem se dijelu globusa on nalazi: svatko je zaista određen da bude čuvar svoga brata.

Utjecaj Svjetskog dana mira sve više prelazi granice obične proslave: Papa Pavao VI poziva ovaj put katoličke vjernike na jedinstvo, osobito sa svima onima koji se pozivaju na isto Evandjelje, na suradnju sa svim ljudima dobre volje, da nose svijetu - svjedočenjem i riječju - kvasac Kristove Ljubavi, izvor sveopćeg bratimljenja i mira.

II tekst:

Tema IV Svjetskog dana mira - "Svaki je čovjek moj brat"

"Svaki je čovjek moj brat", prividno otrcana tema, jer je ta misao bila toliko korištena da se istrošila. Međutim, kad Pavao VI predlaže tu tvrdnju za temu IV Svjetskog dana mira, to je stoga što zajednički Otac želi zadržati pažnju svojih sinova i ljudi dobre volje na jednom pitanju koje je važno i hitno. Pred zaoštrenom pojavom rasnih suprotnosti, pred svim oblicima diskriminacija koje truju ljudske odnose, riječ je o pozivanju na elementarni kršćanski i ljudski zakon koji je obilato iznesen u tri posljednje socijalne enciklike: Mater et Magistra, Pacem in Terris i Populorum Progressio.

Smireno i odlučno preko teme slijedećeg Dana mira Papa stavlja svima pred oči zakon Evandjelja: "Bog je ljubav" (1 Iv., 4, 8) i "Otac svijeta" (Ef., 4, 6); Isus Krist je "prvorodjenac među mnogom braćom" (Rim., 8, 29); poslanje je Crkve da okuplja sve u jedan Božji narod kroz povijest, krajnje ispunjenje tog poziva, koji se zbiva na "novom nebu i novoj zemlji" (Otkr., 21, 1), kad bude Isus Krist prikazao svom Ocu novo čovječanstvo ujedinjeno u "jednom stadu" (Iv., 10, 16).

Ove su riječi bliske kršćanima kao što su nam bliski pozivi odgovornih ljudi koji diljem svijeta izražavaju svoju volju za mirom ne razlikujući ili ne prihvaćajući uvijek njegove nužne pretpostavke.

Tekstovi, Deklaracije i Povelje već su odavno ozakonile deontologiju mira. Međunarodne institucije trude se u velikodušnoj i plemenitoj težnji, dan za danom, da učine ove tekstove prisutnima u životu naroda. Upravo su zato Ujedinjeni narodi odlučili posvetiti 1971. godinu borbi protiv rasizma.

Treba priznati da se ovaj divan skup napora, izgleda, spotiče na "posvećenom egoizmu" koji je na kraju krajeva samo odsutnost one "duševne dopune" koja bi jedina omogućila da se transcendiraju suparništva i mržnje rođene iz ambiguitete, opsjednutosti profitom, ili iz duha vladanja.

"Svaki je čovjek moj brat".

Ali dvadeset godina nakon svršetka prošlog svjetskog rata i stvaranja Organizacije Ujedinjenih naroda, rasizam sa stotinu lica i s mnogostrukim opravdanjima žestoko podiže ljude jedne protiv drugih, ili podmuklim i izopačenim lukavstvima.

A upravo je to neumoljivo nadovezivanje mržnje na mržnju navijestio dramatičnim riječima onaj junak Alana PATONA: "U mom srcu postoji samo jedna boja: kad Bijelci počnu ljubiti, oni neće opaziti da smo mi počeli mrziti".

Zar nije taj dan došao na mnogo mjesta i ne samo za Crne!

"Svaki je čovjek moj brat".

Ali nevolja u svim svojim oblicima blizu je svakome od nas. Tehnička civilizacija nije učinila da nestane siromašni Lazar. On se zove zatvorenik, izgnanik, izbjeglica, nezaposlen, nemoćnik; on nosi etiketu "nerazvijenog" koja je toliko ušla u svakodnevni govor da više ne primjećujemo koliko sam taj izraz stvara trajnu osudu za one kojima je prišiven.

"Svaki je čovjek moj brat".

Poziv Pavla VI bez sumnje dolazi u pravi čas više nego ikada. Jedan Dan mira više sigurno neće promijeniti lice svijeta. Ali poziv koji nam je upućen prije svega je poziv na razmišljanje. Treba biti svjestan stvarnosti da bismo mogli zatim širiti uvjerenja koja ona u nama stvara; ovdje je riječ o tome da stekne-
mo žarku želju da svakom čovjeku iskazujemo poštivanje i ljubav, koju on zaslužuje već samim time što je dijete Božje. Osim o čovjeku, ovdje je riječ i o prijedlogu da se zajednički ispita ponašanje naše generacije: u kojoj je mjeri sila pres-tala biti ispred prava, imaju li slabi mogućnost da se izraze, da li se uzimaju u razmatranje međunarodna zalaganja koja se odnose na te probleme?

Poziv Pavla VI daleko prelazi granice Crkve. On potiče sve one koji imaju zadatak da brane čovjeka i sve dimenzije čovjeka, jer nikada neće biti previše zajedničkog rada da bi se izgradio mir i da bi zasjala ljubav.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1304/70.

IV. SVJETSKI DAN MIRA

Tema IV. Svjetskog dana Mira jest: **SVAKI JE ČOVJEK MOJ BRAT!**

Naprijed dostavili smo tekstove, kojima se župnici mogu poslužiti za proslavu IV. Svjetskog dana Mira u svojim župama. A dok ne dobijemo odgovarajuće formulare za "Molitvu vjernika" za ovaj dan, neka se župnici posluže onim formularima, koje je prijašnjih godina Ordinarijat dostavio svim župskim uredima.

Napominjemo da župnici mogu se poslužiti za nagovore toga dana i onim pismom Sv. Oca Pavla VI, koje je uputio U Tantu, generalnom Tajniku Ujedinjenih Naroda povodom 25. obljetnice te svjetske organizacije.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

OKRUŽNICE ORDINARIJATA

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1305/70.

DAN ZA MIGRANTE - ISELJENIČKI DAN

Ima se održati i ove godine na blagdan Sv. Obitelji, u nedjelju dne 27. prosinca na način, kako je odredio ovaj Ordinarijat Okružnicom br. 1316/69 od 6. prosinca 1969. godine.

Ordinarijat je u citiranoj Okružnici u toč. 2) tražio, da pojedini župnici izvijeste kako su organizirali proslavu "Iseljeničkog dana" u župi, da bi se na temelju iskustava i sugestija pojedinih župnika moglo izdati detaljnije upute, da što bolje i jedinstvenije bude proslavljen taj dan u biskupiji. Međutim samo šestorica župnika poslala su izvještaj o proslavi dana za migrante.

Ordinarijat ove godine ranije šalje ovu Okružnicu o proslavi toga dana za migrante i želi da se župnici što bolje priprave na proslavu toga dana. Ordinarijat preporučuje da se u adventsko odnosno božićno doba za radnike, koji se vraćaju s privremenog rada iz inozemstva prirede posebne duhovne obnove i pruži im se prigoda za zajedničku sv. ispovijed i pričest. Ne bi li bilo zgodno, da se župnici pojedinih dekanata o tome dogovore i stvore jedinstveni program i plan?

Ako Ordinarijat dobije posebne upute u pogledu proslave Iseljeničkog dana sa strane Vijeća za migrante pri BKJ, na vrijeme će to poslati svim župskim uredima.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1306/70.

CRKVENI KALENDAR

Objavljen je novi rimski Misal sa novim kalendarom; Svetkovine su u novom kalendaru drugačije rasporedjene.

Ali jer Misal još nije preveden na narodni jezik, i jer nije objavljen novi brevijar, to je S. Congregatio pro Cultu Divino odredila, da dosadašnji kalendar ostaje na snazi i u g. 1971.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1307/70.

BINACIJE I TRINACIJE U 1971.

Dozvola za binaciju i trinaciju vrijedi i za slijedeću - 1971. - godinu pod istim uvjetima, pod kojim je pojedinim župama podijeljena.

Svećenici koji biniraju mogu svaku petu binaciju aplicirati na svoju vlastitu nakanu, ali ne smiju uzeti stipendij, niti župnici mogu time udovoljiti dužnosti namjene mise za puk.

Početkom Nove godine župnici, koji biniraju, trebaju javiti kancelariji Ordinarijata, koliko su puta tokom godine binirali ad intentionem Episcopi.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1308/70.

VRIJEME KORIZMENE SV. ISPOVIJEDI I USKRSNE SV. PRIČESTI

Traje u našim biskupijama kao i dosada, od prve nedjelje korizme pa do blagdana Presv. Trojstva uključivo.

Po dopušteњу Sv. Kongregacije dosadašnja dozvola da rdnici, koji već prije korizme odlaze na vanjske radove i vraćaju se kućama pred Božić mogu udovoljiti dužnosti ispovijedi i sv. pričesti počevši od prve nedjelje Adventa pa do svetkovine Spomena Krštenja Isusova, 13. siječnja uključivo, protegnuta je sada Reskriptom Sv. Kongregacije za Evangelizaciju Naroda br. 5670/68 od 17. listopada 1968. na sve vjernike u biskupiji bez razlike.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

U POGLEDU POSTA I NEMRSA U 1971. VRIJEDI PROŠLOGODIŠNJA OKRUŽNICA ORDINARIJATA Br. 1319/69 od 6. prosinca 1969.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1309/70.

CALENDARIUM MISSARUM PRO IUVENTUTE ET FAMILIA CHRISTIANA

Raspored subotnih sv. misa za našu mladež i kršćanske obitelji u našim biskupijama tokom 1971. godine:

- Siječanj: 2. Biskupija, 9. Ravno, 16. Trebinja, 23. Donji Gradac, 30. Donje Hrasno i Trebinje.
- Veljača: 6. Stolac, 13. Prenj-Dubrave i Domanovići, 20. Rotimlja, 27. Klepci-Dračevo.
- Ožujak: 6. Čapljina, 13. Gabela, 20. Mostar, 27. Blagaj i Nevesinje.
- Travanj: 3. Potoci, 17. Drežnica, 24. Jablanica,
- Svibanj: 1. Konjic, 8. Kruševo i Goranci, 15. Ploče i Čitluk, 22. Gradnići i Gradina, 29. Čerin i Medjugorje.
- Lipanj: 5. Studenci i Humac, 12. Klobuk, 19. Veljaci, 26. Šipovača-Vojnići.
- Srpanj: 3. Vitina, 10. Grljevići, 17. Tihaljina, 24. Drinovci, 31. Gorica.
- Kolovoz: 7. Ružići, 14. Grude, 21. Ledinac, 28. Rasno i Buhovo.
- Rujan: 4. Široki Brijeg, 11. Kočerin, 18. Izbično i Crnač, 25. Ljuti Dolac i Jare.
- Listopad: 2. Posušje, 9. Posuški Gradac, 16. Rakitno i Sutina, 23. Roško Polje i Vir, 30. Mostarski Gradac i Polog.
- Studeni: 6. Duvno, 13. Bukovica i Seonica, 20. Kongora, 27. Šujica i Prisoje.
- Prosinač: 4. Grabovica, 11. Rašeljke, 18. Vinica.

Župnici neka što prije zabilježe u svoj direktorij svoj dan i u nedjelju prije toga dana neka obavijeste vjernike s oltara o tome, kad će se u njihovoj župi služiti sv. misa za mladež i kršćanske obitelji, pa neka svoje vjernike pozovu da u što većem broju sudjeluju u toj sv. misi, i neka se taj tjedan na te nakane mole u svojim obiteljima.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1310/70.

OSIGURANJE VOZAČA

U novije doba mnogi svećenici imaju svoj automobil. Taj im dobro služi u pastvi. Ali to može imati i svojih negativnih strana. Neki odveć lako putuju i ne čuvaju svoje rezidencije u župi. Time se uz ostalo izlažu nepotrebnim troškovima, a i opasnostima, jer ne cestama dolazi sve češće do prometnih nesreća.

Preporučamo svima koji imaju vozilo, da odveć lako i često ne napuštaju svoju župu. Zatim da se na početku vožnje uvijek preporuče kratkom molitvom Bogu, anđelima i svecima. Napokon, da za svaki slučaj osobno se osiguraju protiv prometnih nesreća. Uslijed nezgoda prigodom vožnje može se dogoditi, da im bude potrebno dugotrajno liječenje u bolnici, ili da postanu invalidi. U takvom slučaju osiguranje će im dobro doći.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR
Broj: 1310/70.

IZMJENA U DEKANSKOJ SLUŽBI

U prošlom broju Sl. Vjesnika biskupije javili smo, da su zbog pre-mještaja starih Dekana u 4 dekanata imenovani novi Dekani (dekret Ordinarijata br. 1113/70 od 10. rujna 1970.).

Kako se od novoimenovanih Dekana O. fra Ivo dr. Bagarić nije htio da primi službe dekana u širokobriješkom dekanatu, to je mjesto njega imenovan Dekanom toga dekanata R.D. Don PETAR VULETIĆ, st., župnik na Ledincu.

Donjobekijski dekanat, u koji spada i župa Grude, uslijed poznatih događaja, nema već dulje vremena svoga Dekana. Zbog toga se tamošnje župe povjeravaju privremeno Dekanima Nahije (Tihaljina i Ružići) i Gornje Bekije (Drinovci i Gorica).

Poželjno je da se dekanske korone ne održavaju uvijek na jednom mjestu, nego naizmjenice po raznim župama dekanata.

Mostar, dne 1. prosinca 1970.

+ P e t a r, biskup

III/ OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA

1/ Sudjelovanje Ordinarija na proslavama u Šibeniku i Zadru

U Šibeniku - rodnom gradu sv. Nikole Tavelića - na veoma svečan način 19. i 20. rujna 1970. proslavljena je kanonizacija prvog hrvatskog sveca, sv. Nikole Tavelića. U proslavama sudjelovao je kardinal Pavao Bertoli, prefekt sv. Kongregacije za proglašenje svetaca, skoro sav naš Episkopat, fra njevački generali reda Male Braće i Konventualaca, viši redovnički poglavari u Jugoslaviji, veliki broj svećenika i oko 30.000 vjernika iz svih krajeva domovine.

I naša je biskupija bila lijepo zastupana. Uz dijecezanskog Ordinarija u proslavi na 20. rujna o. g. sudjelovao je lijep broj župnika, koji su došli s grupama svojih vjernika na domovinsku proslavu kanonizacije sv. Nikole Tavelića.

Tjedan dana kasnije, dne 26. i 27. rujna 1970. održane su proslave povodom obnove samostana benediktinki sv. Marije u Zadru. U tim proslavama s drugim članovima Episkopata sudjelovao je i dijecezanski Ordinarij.

2/ Jurisdikcionalni i trienalni ispiti

Prvi su održani u prostorijama franjevačkog samostana u Mostaru dne 7. listopada 1970. Ispitu su pristupili: Fra Alojzije Bošnjak, župnik u Rakitnu, fra Petar Krasić, župnik u Kočerinu, fra Bono Krndelj, župnik u Gorancima, fra Augustin Barać, duh. pomoćnik u Kongori, fra Nedjeljko Martinović, duh. pomoćnik na Humcu, don Tomislav Majić, župnik u Buhovu i don Josip Ivančić, duh. pomoćnik u Dračevu. Naknadno je polagao ispit za jurisdikciju don Srećko Majić, župnik u Gradini.

Trienalni ispiti održani su 18. studenoga 1970. u prostorijama biskupske rezidencije u Mostaru.

Ispitu su pristupili: Don Srećko Majić, don Tomislav Majić, don Mile Miljko, don Pavao Filipović i don Marko Lukač.

3/ Privatni pohodi Ordinarija župama

Na 3. listopada o. g. sudjelovao je Ordinarij proslavi blagdana sv. Terezije na Ledincu, a na 18. listopada t. g., prigodom misijske nedjelje, O. Biskup propovijedao je pod pučkom sv. misom u župi Kruševo.

4/ Blagoslov nove župske crkve Klepci - Dračevo

U župi KLEPCI, trebinjske biskupije, pred početak II svjetskog rata bila je podignuta veoma prostrana nova župska crkva. Ona je, nažalost, potpuno stradala u toku II svjetskog rata.

Poslije II svjetskog rata nije se dopustilo sa strane mjesnih vlasti da se porušena crkva obnovi, pa je sjedište župe prenešeno privremeno u Dračevo, odakle je župnik dugo godina pastorizirao župu.

Nakon dugotrajnih i napornih pregovaranja pronašlo se novo mjesto za sjedište župe i lokaciju nove župske crkve.

Dne 31. srpnja 1966. g. prigodom kanonske vizitacije župe i sv. krizme u župi dijecezanski Ordinarij blagoslovio je temeljni kamen nove župske crkve. Nakon napornog rada i velikodušnih žrtava župljana i dobrotvora sa strane crkva je bila pokrivena još prošle 1969. godine. Tokom ove godine postavljeni su prozori i vrata, gromobranska mreža i izvedeni su jo neki drugi radovi, tako da je bilo moguće u ovoj godini službeno crkvu otvoriti za službu Božju.

U nedjelju dne 13. rujna 1970. blagoslov nove crkve obavio je dijecezanski Ordinarij.

Na početku obreda pred ulaznim vratima crkve O. Biskupa pozdravio je mladić B.N.

Dobro nam došli, rekao je mladić, naš Natpastiru i Oče, "kličem Vam u moje osobno ime i u ime svih mladih naše župe koji smo puni života i koji idemo ususret životu... Dobro nam došli u pravi trenutak, jer mi mladi kao i svi drugi, stojimo na raskršću puteva... Mi tražimo put u život, a na putevima našim pala je gusta magla: bezvjerja, materijalističkog shvaćanja, nemorala...

Ali, Oče biskupe, mi još nismo slomljeni, još se nismo predali... Puni smo žive vjere, što svjedoči ovaj današnji dan...

Sastali smo se ovdje, da nam blagoslovite:

- Bog zna koliko brižnih dana i neprospavanih noći našeg župnika, koji se sav dao i još se daje da ostvari svoje i cijele svoje župe veliko započeto djelo...

da nam blagoslovite:

- Bog zna koliko žuljeva naših roditelja i radnika koji nama mladima zajedno sa župnikom žele ostaviti u baštinu ovu Božju kuću....

da nam blagoslovite:

- Bog zna koliko kapljica znoja svih naših župljana pa i nas mladih koji smo oblili kamen temeljac pa i svaku ciglu ove naše drage crkve.

Ona je sagrađena, Oče biskupe od:

briga našeg župnika, od žuljeva i znoja naših roditelja i radnika, ali i od žive vjere i ljubavi svih, pa i nas mladih.

Ona je naš novi centar - željno dočekani - u kojem ćemo dobivati pravu formaciju, ona će nam rastjerati gustu maglu na stazama života. U njoj ćemo slušati smjernice u život, u njoj ćemo gledati ilustraciju istinske stvarnosti, koja nam kao katoličkoj mladeži pripada. Nadamo se, da će nam Evandjelje, koje budemo slušali u ovoj našoj crkvi skinuti zavjese i rastjerati maglu s naših puteva, i da ćemo po njemu izabrati onaj pravi put - na kojem ćemo sačuvati vječne vrednote....".

U propovijedi pod sv. misom u novoblagoslovljenoj crkvi O. Biskup spomenuo je bolnu činjenicu, da evo u 30 godina ova župa podiže dvije nove župske crkve, od kojih je jedna u ratu stradala, a drugu, evo danas, blagoslovismo i ne dao Bog da bi se ikad ostvarilo ono, što je nedavno pisao neki Agasso, da će crkve u 21. stoljeću izgledati kao obične dvorane, a ne kao posvećene gradjevine, kao što je ova vaša nova župska crkva.

Ova je crkva, nastavio je O. Biskup, spomenik vaše vjere, svjedočanstvo vaše ljubavi prema župi, spomen na vas u budućim pokoljenjima vaše djece...

S crkvom je povezan sav naš kršćanski život od krštenja do groba, jedino sv. bolesničko pomazanje dijeli se u kući bolesnika, dok svi drugi sakramenti dijele se u crkvi...

Crkva je blagoslovljeno i posvećeno mjesto, pa treba da se dostojno i vladamo. Svoju župsku crkvu treba čuvati, to je zajednički dom čitave župske obitelji. Poštivati, držati u časti svoju župsku crkvu, jer je vaša, podignuta vašim radom i doprinosima vašim. Davali ste znoj i svoj novčani doprinos... Ako je netko bio i nemaran, ima prigodu još uvijek, da to popravi, jer crkva - iako je danas blagoslovljena - nije još potpuno dovršena.

U daljnjem dijelu svoje propovijedi O. Biskup je govorio o drugoj crkvi - našoj duši, koja je hram Duha Svetoga... Govorio je o milosti, o čuvanju posvetne milosti, rast u milosti u suradnji s Duhom Svetim na izgradnji nutarnjeg hrama - crkve čuvajući se grijeha, kreposno živeći, vršeći dobra djela...

Pri koncu je O. Biskup spomenuo i "crkvu u malom", t. j. kršćansku obitelj, koja je posvećena zajednica muža i žene i djece, veza ljubavi i žrtve... Pozvao je vjernike da poštuju tu "crkvu u malom", i da izbjegavaju sve što bi moglo naškoditi toj "crkvi u malom": psovku u obiteljima, nečistoću, nečedno odijevanje, ...

Na završetku propovijedi Biskup je rekao: puno ste uložili u novu crkvu. Podigli ste trajni spomenik vjere, ljubavi, žrtve. Bog je sve vaše žrtve upisao u knjigu života i on će vam to sve nagraditi. Čuvajte svoju crkvu, izgradjujte je i dalje na čast Presv. Bogorodice. Ne zaboravite nikada na one teške godine, kad ste bili bez crkve, bez svojeg obiteljskog župskog središta, kao raspršeni. Služite se crkvom za svoje vječno spašenje u slozi i ljubavi sa svojim župnikom i sa svima ljudima...

Poslije sv. mise priredjen je svečani banket na koji je bilo pozvano preko tisuću uzvanika. Među uzvanicima nalazili su se i predstavnici općinske skupštine Čapljina s potpredsjednikom općine na čelu. Osim katolika bio je prisutan lijep broj pravoslavaca i muslimana iz novoosnovane župe Domanovići.

Mjesni župnik Don Jakov Bagarić na početku banketa pozdravio je sve goste i prisutne, izrazio svoju radost i radost župljana na postignutom uspjehu, zahvalio svima, napose župljanima na nesebičnom radu, velikodušnim doprinosima u novcu, te dobrotvorima sa strane. Zahvalio je posebno O. Biskupu, koji je s velikom brigom pratio rad na izgradnji ove Gospine crkve, neprestano poticao na ustrajnost u radu i potpomagao koliko je mogao gradnju crkve. Zahvalio je i nadležnim vlastima SO Čapljina, koji su izdali potrebne dozvole za lociranje i izgradnju crkve. Posebno se zahvalio na prisustvu i sudjelovanju inovjера.

Preuzvišeni je u svojem govoru istakao misao: u prvom redu trebamo Bogu zahvaliti, jer kako govori Psalmista: Ako Gospodin ne gradi kuće, uzalud se muče oni, koji grade... Ali zaslužuju priznanje i župnik i njegovi župljani, koji su se u zadnje goba, osobito u pripravi ovog svečanog banketa izvanredno gostoljubivi pokazali, o čemu svjedoči bogatstvo stola, a i veoma dobro organizirana podvorbа mladića i djevojaka župe... O. Biskup zahvalio je i Bogu na lijepom vremenu, pa se je moglo sve vani, bez straha odvijati, iako su metereolozi drugačije nago-vješćivali. Pozvao je Biskup na slogu, ljubav svih župljana i u daljnjem radu na dovršenju svoje župske crkve. Bez te sloge i ljubavi ne može uspijevati nijedno naše poduzeto djelo. Biskup je pozvao da složnim i požrtvovnim radom i velikodušnim doprinosima što prije dovrše ovu veliku i lijepu crkvu, da ona bude na ponos sviju župljana i naše vjere.

A, nadodao je O. Biskup, ljubav, sloga, bratstvo ne smije se ograničiti samo na pripadnike katoličke vjere. To se mora protezati na sve ljude, pripadnike svih vjera, konfesija i uvjerenja. Biskup se posebno osvrnuo na teške ratne nevolje, koje su zadesile stanovnike ovih krajeva, na teška stradanja, i pozvao da svi porade na tom, da se više nikad ne ponove one ratne strahote, u kojima, eto, ne ostaju pošteđeni ni posvećeni hramovi, crkve...

Na banketu je govorio R.D. Don Stjepan Batinović, župnik D. Hrasna i dekan trebinjskoga dekanata, neumorni pastorizator i graditelj, obljubljeni svećnik i župnik u onom kraju. I on je naglasio potrebu medjusobne povezanosti katolika sa svim ljudima, pripadnicima raznih konfesija...

Prisutni gosti i uzvanici narodnim veseljem i pjesmom ispunili su popodne te nedljeđe, koja će ostati prisutnima i svima župljanima u dragoj i nezaboravnoj uspomeni.

Uzvanici i gosti velikodušno su obdarili novu crkvu, pa je župnik mogao ne samo otplatiti dugove nego odmah i nastaviti s daljnom izgradnjom crkve, napose s izgradnjom tornja.

Župljanima i župniku čestitamo na ostvarenom djelu i želimo da s još većom ljubavi i slogom što prije dovrše novoblagoslovljenu crkvu, pa da se uzmogne i konsekrirati prema propisima crkvenog zakonika i rimskog obrednika.

5/ Blagoslov nove župske crkve u Pologu k/ Mostara

Na blagdan Rodjenja BDM /Mala Gospa/ 8. rujna 1968. godine dijecezanski Ordinarij благословio je temeljni kamen župske crkve župe Polog, koja je osnovana i kanonski utemeljena 1963. godine. U propovijedi tom prigodom O. Biskup pozvao je vjernike župe Polog da složnim i požrtvovnim radom pod vodstvom svojeg župnika nastave sa započetim radom, da bi se crkva mogla što prije pokriti, благословiti, pa da u njoj mogu nesmetano prisustvovati sv. misii častiti Bl. Gospu.

Položani, kao i uvijek, nisu zatajili. Poslušali su poziv i poticaj svog Biskupa. Nesebično su i požrtvovno radili na izgradnji svoje župske crkve, pa kao krunu i plod toga rada doživjeli su, da je ove godine njihova župska crkva благословljena i otvorena za redovitu službu Božju.

Благослов je bio предвидjen u mjesecu rujnu, o dvogodišnjici благослова temeljnog kamena. Ali radi nepredvidjenih poteškoća oko nabavka materijala za krov благослов je bio одгођен za mjesec studeni. A to je problematičan mjesec u pogledu vremena. I doista dva dana prije zakazanog благослова padala je velika kiša, tako da je skoro bilo onemogućeno raditi onoj ekipi na montiranju najnužnijeg zaklopa od kiše i vjetra. I dok su muževi i mladići po kiši postavljali nadkrov između crkve i župskog stana, gdje je trebalo održati svečani banket poslije благослова crkve, dotle su pobožne duše molile, da Gospa isprosi lijepo vrijeme za nedjelju 15. studenoga o. g., kad je bio zakazan благослов crkve. I, kao čudom, nedjelja jutro osvašlo je bez kiše, čak se je i sunce pokazivalo i obasjavalo svojim jesenskim zrakama.

Neuobičajeno rano došao je u župu Polog dijecezanski Ordinarij, da vidi što rade Položani, kako su spremili zaklon protiv kiše. Našao ih je veliku skupinu, neki od njih radili su dugo u noć, a neki su imali na sebi odijelo, koje se nije bilo ni osušilo od jučerašnje kiše. Marljivo su dovršavali postavljanje zaklona, a pogledavajući na nebo govorili su: izgleda, neće nam trebati, jer se vedri... I doista, čitavo prije podne bilo je bez kiše, tek pod večer, kad su se već gosti skoro bili razišli, počela je opet kiša padati, tako da je proslava благослова i otvorenja župske crkve u Pologu protekla veoma lijepo, bez kiše.

Na početku obreda благослова crkve mjesni je župnik Don Vinko Brkić u svojem pozdravu preuzvišenog Biskupa iznio neke podatke, koji su vrijedni da ih se zabilježi u dijecezansku kroniku.

Spomenuo je, da je 18. travnja 1968. godine započeo rad na planiranju terena za crkvu, kopanju temelja i betoniranju ležišta temelja. U toj godini, na 8. rujna благословljen je temeljni kamen nove crkve. Rad je nastavljen u etapama: u 1969. betonirani su vanjski zidovi i atrij uključujući kapelicu i učionicu- katehetsku dvoranu. U 1970. betoniran je krov, stavljen pokrov, otvori, gromobran...

Od 1968. do благослова crkve župljani su dali što potpunih što djelomičnih nadnica 3. 750.

Rad na izgradnji crkve odvijao se u teškim prilikama: mladi ljudi po poduzećima ili u inozemstvu na privremenom radu, mladež u školi. Od slobodne radne snage na teritoriju čitave župe moglo se jedva jedna dobra radna grupa formirati. Jedino zahvaljujući punoj angažiranosti sviju: starih, radnika u popodnevnim satima, školskoj mladeži preko praznika, ... rad se mogao odvijati etapno, po predviđenom programu. Sa strane bio je povremeno angažiran samo jedan stručni poslovođa. Za izvodenje najkompliciranijih radova, inače sve su drugo radili domaći ljudi, radnici u slobodnim satima, besplatno, pod nadzorom arhitekta, tehničara i mjesnog župnika. Sakupljeni novac isključivo se trošio za nabavku potrebnog građevinskog materijala.

Rad na izgradnji crkve bio je prekidan u hladnim mjesecima i u sezoni urgentnih poljskih poslova.

U ljeto 1969. godine nekoliko dana na izgradnji crkve radila je jedna grupa mladića iz Francuske, Bordeaux, pod vodstvom svojeg duhovnika, koja je tu priliku iskoristila i za upoznavanje mjesnih običaja i vjerskog života.

Na koncu župnik je rekao: ono što je početno nekima izgledalo kao nemogućnost i nepromišljenost, ipak zahvaljujući odvažnosti i slozi vjernika ono je danas stvarnost.

Tu misao u stihovima ponovila je i grupa djevojaka-učenica:

Ono što smo nekad snili, postalo je stvarnost sada:
Iz našega pustog krša, iznikla je ova zgrada.

Oko gleda, pamet staje, jer ne može shvatiti da je
Jedno malo, skromno selo, proizvelo takvo djelo!

Pitanje je otkud uspjeh? - Odgovor je jednostavan:
Ustalo je cijelo selo, krenulo je naprijed smjelo.

I na koncu što se zbilo? Nakon znoja, nakon žrtve, nakon bezbroj udaraca
Majka Božja dobiti će nove dvore tu - na brežuljku povrh Ovojaca!

U propovijedi pod sv. misom, O. Biskup pohvalio je - ne prvi puta - slogu odvažnost i požrtvornost Položana pod vodstvom župnika. Govorio je o značenju crkve u kršćanskom životu. Govorio je i o Crkvi kao zajednici vjernika pod vodstvom svojih Pastira, biskupa na čelu sa Sv. Ocem. Spomenuo je i ulogu Marijinu u životu Crkve. A Mariji je posvećena ova župa i crkva. Potakao je vjernike na daljnji nesebični rad oko dovršenja novoblagoslovljene crkve.

Za vrijeme svečanog banketa, koji je bio priredjen na prostoru između crkve i župskog stana prvi je govorio mjesni župnik pozdravljajući uzvanike i prisutne goste. Zahvaljujući svima, koji su sudjelovali kod izgradnje crkve na bilo koji način evocirao je i razne događaje, koji su usko povezani s gradnjom crkve. Na banketu prisustvovali su ispred SO Mostar predsjednik i sekretar Komisije za vjerska pitanja, te predsjednik općinske konferencije SSRNJ, glavni inženjer projektant sa drugim stručnjacima iz projektnog zavoda, predstavnici trgovačkog poduzeća Obnove i građevinskog poduzeća "Novogradnja" i mnogi drugi gosti. Posebno je župnik istaknuo prisustvo inovjера, napose muslimana, koji iako poste kao vjernici svoj ramazan, oni su ipak došli, da dijele veselje katolika sela Polog nad ostvarenim uspjehom.

Osim Biskupa, koji je ponovno pohvalio odvažnost, nesebičnost vjernika župe, govorili su još: predsjednik općinske konferencije SSRNJ iz Mostara Miroslav Šulentić, te sekretar vjerske komisije SO Mostar g. Muharem Huseljić, te ekonom centralnog bogoslovskog sjemeništa u Sarajevu R.D. Anto Vujičić, fra Marko Dragičević, župnik Ljutog Doca, don Nedjeljko Galić, župnik Jara k/Mostara. S posebnim oduševljenjem vjernici i gosti saslušali su pozdravni govor don Mate Nuića, župnika iz Bijelog Polja k/Mostara. Gostima se zahvalio i u ime Položana govorio domaći sin, radnik I.N., koji je u svojem govoru istaknuo važnost prisustva župnika u gradnji crkve. Nastupila je i grupa učenika s raznim vrstama alata: poluga, lopata, kliješta, mistrija i sl. Uz svaki predmet alata bila je i odgovarajuća strofa pjesme, u kojoj se veličalo pomoć, koju je taj predmet alata dao u gradnji crkve. Na koncu su mladići odrecitirali:

Mnogo je stvari stradalo tu, mnogima ni traga nema.

Jedno tek stradalo nije - Ljudski život!

Svi smo ostali živi i zdravi - zdraviji no što smo bili prije.

Po skelama vitkim pelo se staro i mlado,

smrt je vrebala na svakom koraku,

da svali nevinu žrtvu u grobnu raku!

Ali nikom ništa! Božja je ruka dala, da nikom ni dlaka nije pala!

Zadnja nam riječ je zato: BOGU HVALA!

Goste i uzvanike posluživali su domaći mladići i djevojke pod vodstvom vještog i nesebičnog organizatora Don Marka Lukača, koji je svojim radom i drugim uslugama uvelike olakšao župniku ^{posao} oko izgradnje crkve.

Čestitamo vjernicima i župniku župe Polog!

I z k a n c e l a r i j e O r d i n a r i j a t a

1/ O VREMENU DOŠAŠĆA

U obnovljenom REDU MISE nalaze se 2 prefacije za adventsko doba. Prvo se upotrebljava od 1. nedjelje Adventa do 16. prosinca, a 2. od 16. do 24. prosinca.

U ove dvije prefacije odražava se i dvostruki značaj Adventa: od prve nedjelje Adventa pa do 16. prosinca liturgija izražava eshatološki značaj Adventa i potiče nas da razmišljamo o drugom dolasku Kristovu na koncu svijeta. A od 17. do 24. prosinca uključivo liturgija je uređena tako da nas potiče na neposrednu pripravu za sam Božić - za proslavu rođenja Sina Božjega u vremenu.

Četvrta nedjelja Adventa očituje se po čitanjima mise kao nedjelja Ota- ca Starog Zavjeta i Blažene Djevice Marije, u očekivanju rođenja Gospodinova.

Stoga Advenat prema obnovljenoj liturgiji ne smatra se toliko kao vrije- me pokore nego kao vrijeme radosnog iščekivanja. Nedjeljom se doduše ispušta GLORIA - SLAVA, ali ne iz istoga razloga kao u korizmi, nego više radi toga da bi taj andjeoski hvalospjev bio što svečaniji u badnjoj noći.

Prvom nedjeljom Adventa 29. studenoga 1970. započinje novi red NEDJELJNIH ČITANJA - C - i novi red ferijalnih čitanja. Čitanja je odobrila BKJ i nakladnik liturgijskih knjiga - KS - dostavit će kao i ranije čitanja izravno svim župskim uredima.

Na Božić mogu svi svećenici služiti ili koncelebrirati tri svete mise, no samo u slučaju da se te mise služe "suo tempore", dakle ne jedna za drugom, u bilo koje vrijeme, kao dosada.

2/ MOLITVE KOJE TIHO MOLI SVEĆENIK U SV. MISTI

Institutio Generalis Missalis Romani u br. 13 govori da "Misnik ne mo- li samo kao predvodnik u ime cijele zajednice nego katkada i u svoje ime, da bi svoju službu mogao izvršiti sa što većom nutarnjom sabranošću i pobožnošću. Te pak molitve izgovara T I H O.

To su slijedeće molitve:

- a) Svećenik prije čitanja Evandjelja: Svemogući Bože, očisti.....
- b) Djakon ili svećenik, kad ljubi knjigu nakon čitanja Evandjelja: Evandjeoskim riječima uništili se naši grijesi...
- c) Djakon ili svećenik, dok ulijeva vina i malo vode u kalež: Čtajstvo..
- d) Svećenik poslije prikazanja kruha i vina: Primi nas, Gospodine....
- e) Svećenik dok pere ruke: Operi, Gospodine....
- f) Svećenik dok stavlja dijelak hostije u kalež: Čvo miješanje....
- g) Neposredno prije pričesti: Gospodine Isuse Kriste, Sine Boga živoga... ili: Gospodine Isuse Kriste, neka mi blagovanje...
- h) Kad se pričešćuje presv. Tijelom i Krvlju: Tijelo Kristovo... Krv Kristova....
- i) Svećenik pri koncu mise, dok obavlja purifikaciju tiho moli: Gospodine, daj da čistom dušom prihvatimo ono što smo ustima primili, i ovaj vremeniti dar postao nam okrepom za vječnost.
- j) Kod prikazanja kruha i vina svećenik tiho moli: Blagoslovljen da si, Gospodine...

Ako se ne pjeva prikazna pjesma, onda je dopušteno tu molitvu glas- no izgovarati, a narod odgovara: Blagoslovljen Bog uvijek!

Broj 1300-13/1/70.
Odobreno 7.11. 1970.

3/ Statistički izvještaj o vjerskom životu u župi

Svim župskim uredima prilažemo po dva primjerka formulara za statistički izvještaj o vjerskom stanju u župi.

Jedan primjerak ostaje za župski arhiv, a drugi primjerak treba do 31.siječnja 1971. dostaviti kancelariji Ordinarijata.

Prošle godine neki župnici nisu na vrijeme dostavili taj izvještaj, a neki čak nisu ga nikako dostavili, što sve dovodi u nepriliku kancelariju Ordinarijata, kad treba sastaviti neke statističke podatke i poslati ih višim nadležnim crkvenim ustanovama.

U formularu se nalazi i rubrika o izvršenim radovima na župskim objektima kroz proteklu godinu. Budući da neki župnici ne ispunjavaju tu rubriku, nije moguće da u Sl. Vj. dijeceze registriramo sve izvršene radove na području dijeceze. Umoljavaju se župnici, da ispunjavaju i tu rubriku, da se to sačuva barem u arhivu Ordinarijata, jer neki župnici ne vode uopće knjigu kronike svoje župe, iako je to vrlo poželjno i propisano.

4/ Za troškove oko izdavanja Sl. Vjesnika biskupije svaki će župski ured početkom građanske godine s drugim računima uplatiti 10 Novih Dinara.

5/ Zamoljeni smo da preporučimo

a/ Martin Kirigin, OSB "D v a s t o l a"

Biblijsko-liturgijska razmišljanja uz nedjeljna, svagdašnja i svetačka čitanja, I. svezak, božićni ciklus i prvih 7 tjedana "kroz godinu".

Razmišljanja su u knjizi donesena prema onoj shemi čitanja - A, B, C - Razmišljanja žele izaći ususret velikoj potrebi svećenika u pastvi u pogledu što boljeg razumijevanja i tumačenja Riječi Božje narodu prema novom lekcionaru. Naši svećenici poznaju dr. Kirigina iz njegovih razmatranja o sv. misi pod naslovom "Moj Misal" i iz razmatranja "Moj časoslov", pa već to najbolje preporučuje i novi ciklus razmatranja i za svećenike, a i za kojeg bolje poučenog vjernika, napose časne Sestre.

Cijena je I svesku 35 ND, a naručuje se kod: "Služba Božja", Makarska, franjevački samostan, trg žrtava fašizma br. 1.

b/ "C r e d i m u s" prijevod komentara ispovijesti vjere, koju je u ime Božjega naroda položio sv. Otac Pavao VI na završetku Godine vjere, na Petrovdan 1968. godine. Knjigu je napisao profesor dogmatike na teološkom fakultetu sveučilišta u Salzburgu dr. F. Holboeck. Predgovor za hrvatsko izdanje napisao je sam prefekt za nauk vjere naš kardinal dr. Franjo Šeper. Knjiga se naručuje: Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Tomislavov trg. br. 21.

c/ Rasprava o Božjoj ljubavi.

Sestre od pohoda Marijina, Zagreb, Mošćenička br. 3 izdale su prijevod djela sv. Franje Saleškoga o Božjoj ljubavi. Knjigu toplo preporučamo. Naručuje se na naprijed spomenutu adresu Sestara od pohoda Marijina.

d/ Za blagoslov kuća izdao je malu knjižicu pod naslovom: Župska zajednica vlč. Vinko Kanižaj. Cijena 0,80 ND (t.j. 80 SD). Naručuje se: Vinko Kanižaj, Pušća k/Zaprešića, hrv. Zagorje.

& + & + &

Napomena: Ako koji župnik ne dobije do 8. prosinca ovaj broj dijecez. Vjesnika, onda neka BISKUPSKO PISMO vjernicima o marijanskim kongresima u 1971. godini pročita prve naredne nedjelje.

& + & + &

Umnoženo kao službeni materijal za isključivu upotrebu službenicima Biskupskog Ordinarijata u Mostaru i za informaciju drugim Ordinarijatima (čl. 15. Zakona o štampi!).

*Odobreno Ordinarijata
u Sl. Vjesniku 15/70.*

Nije potrebno isticati da nosioci svetih disciplina mogu pridonijeti ovoj proslavi, jer je dobro poznato kako je Sabor rezultat bezbrojnih povijesno-doktrinalnih komponenata, koje Providnost vodi prema ovim grandioznim etapama, koje u povijesti Crkve predstavljaju upravo sabori. Stoga bratski pozivamo sve one koji poučavaju u svetim znanostima da suradjuju, prema svojoj posebnoj kompetenciji, u spomenu ovog radosnog događaja.

Sigurni smo da će naši sjemeništarc, bogoslovi i studenti katoličkih sveučilišta - koji su imali sreću da su mogli živjeti u jednom vremenu tako bogatom i tako plodnom za život Crkve, kao što je ovo II Vat. Sabora - biti veseli što će moći, tokom ove školske godine, posvetiti dio svoga vremena studiju i razmišljanju o ovom saboru, koji je omogućio II Vat. Sabor, pošto mu je bio najvrednija pretpostavka.

Zato molim Vašu Preuzvišenost da gornje saopći Predsjedništvu Bisk. Konferencije toga naroda, da, posredstvom biskupskog Vijeća za sjemeništa (ili kojeg drugog) dađe konkretne upute ravnateljima sjemeništa, bogoslovija i katoličkih sveučilišta te zemlje, da se dolično proslavi ova značajna godišnjica. Mogli bi se, na primjer, održati posebni tečajevi, konferencije, akademije; osim toga, mogli bi se, posebno na sveučilištima, promicati studij, istraživanja, publikacije, itd. Ta će Biskupska Konferencija sigurno, zahvaljujući spomenutom bisk. Vijeću, naći načina da odredi najprikladnija sredstva, da se odgovori "in loco" želji ove Kongregacije...".

2) Poslanica Biskupa-Ordinarija vjernicima povodom proslave 100-godišnjice I Vatikanskog Sabora

Dragi vjernici,

Ove godine navršuje se ravno 100 godina od I Vatikanskog Koncila. Sv. Otac želi, da bi se ova obljetnica proslavila u cijeloj Crkvi. Pa to i doličuje. Ovaj opći crkveni Sabor tvori jedno razmedje u crkvenoj povijesti. U vrijeme, kad su se razne zablude širile kao gljive iza kiše i drmale samim temeljima vjere, tako da su mnogi htjeli zvoniti posmrtno zvono sv. Crkvi, ovaj Sabor suzbio je babilonsku pometnju u duši tadašnjeg čovjeka i u novom sjaju ljudima otkrio objavljenju istinu.

Posebno je Sabor naglasio dvije temeljne istine iz Božje Objave:

I) Istinu o jednom Bogu, jedinstvenom u božanskoj naravi ali trojstvenom u božanskim Osobama, koji je Stvoritelj svega vidljivoga i nevidljivoga.

Zatim II) Istinu o temelju, na kojem je Krist osnovao svoju Crkvu, a to je prvenstvo ili primat Apostola Petra i njegovih nasljednika rimskih Papa.

Ne ćemo se moći bolje odužiti uspomeni I Vat. Ekumenskog Koncila, niti dostojnije proslaviti njegovu prvu stogodišnjicu, nego da ove dvije temeljne istine, što ih je Koncil tako snažno naglasio, u živoj vjeri prihvatimo i njih cijelim svojim životom i vladanjem otvoreno ispovijedamo.

I) Protiv tadanjih zabluda, da Boga ili uopće nema, ili ga barem čovjek ne može sa sigurnošću upoznati, Koncil je svečano proglasio kao katoličku dogmu:

- 1) da Bog doista kao temelj sve druge stvarnosti postoji, i
- 2) da je ljudski razum iz vidljivoga svijeta sposoban svojim vlastitim svijetlom sa sigurnošću Boga kao nestvorenog Tvorca sve vasiono upoznati.

I ako Boga, jer je on najčišći duh, ne možemo ni tjelesnim očima vidjeti, ni svojim rukama pipati, čovjek posjeduje povrh sjetilne spoznaje još jednu višu spoznajnu moć, a to je razum. I taj razum promatrajući ovaj svijet i njegove ljepote u stanju je dignuti se do svoga Početnika.

a/. Već u Sv. Pismu Staroga Zavjeta stoji napisano, da nebesa navješćuju slavu Božju.

Samo jedan pogled na noćno nebo u stanju je, da nas o tome uvjeri. Nauka o zvijezdama ili astronomija otkriva nama čudesa neba. Ona nam kaže, da one zvijezde na nebu, koje našem oku izgledaju sitne kao točka, u stvari nisu tako male. To su ogromna nebeska tijela, na milijune puta veća od naše zemlje. Najoštrije oko može njih otkriti 5-6 tisuća, ali u stvari njih ima daleko više. Za naše pojmove broj zvijezda, koje kao žarka sunca u ogromnim daljinama svemira blistaju, skoro je neizmjeran. Mliječna staza ili galaksija, u kojoj se nalazi naš sunčani sustav, broji sama preko 100 milijardi zvijezda. Deset milijardi galaksija, a svaka sa stotinu milijardi zvijezda, kako je silan taj broj. Mnoge od tih zvijezda nalaze se u nedokučivim daljinama svemira. Svijetlo se kreće strahovitom brzinom od 300 kilometara u sekundi, a ima zvijezda od kojih svijetlo treba milijarde godina da stigne do nas i do naše zemlje.

I sve te nebrojene zvijezde, jednako one nama blize kao i one daleke, milijardama godina kruže veličanstveno vrtoglavom brzinom svemirom u naj-savršenijem redu, ne zalazeći sa svoga puta i ne sukobljujući se međusobno, točnije nego što je i najsavršeniji vozni red naših željeznica. Tko da u tom tako divnom redu zvijezdanoga neba ne otkrije neizmjernoga Redatelja, koji je pred bezbroj vjekova svojim zakonima primorao svaku zvijezdu, da se točno drži odredjenoga pravca i da nikad ni najmanje ne skreće sa svoga puta. Kako velik i neizmjeran je mudar naš Bog, koji je tako divno uredio naše nebo. Stoga, kad god bacimo pogled na zvijezdama okićeno nebo, neka se naša misao ne zaustavlja kod zvijezda, nego smjelo neka se preko zvijezda probija do njihova i našega Tvorca i u poniznosti stvora neka se pokloni svome Stvoritelju, prema čijoj je veličini i sav ogromni svemir sitan kao zrno prašine. A istom kako smo sitni mi, maleni ljudi?!

Stoga neka nam nikad više ne pane na pamet, da se oholimo i uzdižemo!

b/ Prema ogromnom svemiru naša je Zemlja jedna sićušna loptica. Ipak ta mala Zemlja ima nešto, što je mimo sva nebeska sunca odlikuje. Dok su sva nebrojena žarka sunca mrtva, Zemlja u svom krilu nosi i podržava život. Taj život očituje se u najnižem stupnju već kod trava i ostalih bilina te drveća, zatim dobiva veće savršenstvo kod životinja, koje mogu i kretati se i osjećati, a dostiže vrhunac u čovjeku, koji je u stanju misliti i slobodno svojom sudbinom odlučivati.

Odakle ova tajanstvena rijeka života, koja se razlila u ta tri nejednaka rukava? Gdje je njezin izvor i početak? Pa u jednom Biću, koje ne posjeduje život samo u njegovim dijelovima, koje ne nastaje niti prestaje, koje ne umire, koje ima u sebi i od sebe svu puninu života, tako da i druge može učiniti dionicima toga svoga nutarnjega bogatstva.

Ali kolikogod se mi, posebno sad u proljeće, divili šarolikosti i bujnosti života na zemlji, ne smijemo nikada smetnuti s uma, da taj život, pa i kad je u najvećoj snazi, nosi u sebi klicu prolaznosti i neodoljivo hrli k svome svršetku i prema svojoj smrti. Radi toga ovaj život sa svojom prolaznošću treba da uzdigne naše misli do Božanskog Životvorca, od koga sve živo svoj život dobiva. I s tom spoznajom treba kod nas, da se ujedno spoji i duboka zahvalnost, ne samo što nas je Bog uzdigao nad mrtvu materiju i život nam podario, nego još više što nas je stvorio na svoju sliku i priliku obdarivši nas za razliku od nižih životinja svjetlom razuma i slobodnom voljom.

c/ Ima još jedan put, koji nas od stvorenoga vodi do Stvoritelja. Taj put ne polazi od izvanjskog svijeta, nego iz naše vlastite nutrine. To je put preko naše savjesti. Savjest nama svjedoči o Bogu. I to tako glasno, da sva buka ovoga svijeta i žestina naših strasti nije u stanju potpuno zaglušiti taj glas. Nalazili se mi ili sami ili u društvu, boravili mi ili na površini Zemlje ili duboko u njezinoj utrobi, bez obzira da li nas čije smrtno oko gleda ili ne gleda, jednako po danu i po noći, mi u sebi osjećamo glas savjesti, koji nam zapovjednički nalaže, da dobro moramo činiti, a zlo izbjegavati. Ta zapovijed ne dolazi od nas, jer nitko sebi ne može zapovijedati. Ne dolazi ni od ljudske zajednice niti od bilo koje ljudske vlasti, jer traži od nas da i uz pogibao vlastitoga života moramo uskratiti posluš svakoj zemljakoj ustanovi ili vlasti, ako traži nešto od nas, čemu se naša savjest protivi ili što naša savjest kao zlo osudjuje. Pa koji je taj Zakonodavac, koji je tako moćno sebi podvrgao našu savjest? To je Onaj, koji je u sebi vrhovno i apsolutno Dobro, pa je mjerilo i cilj svake čudorednosti i koji može od nas tražiti žrtvu svega pa i samoga života, jer o Njemu kao vrhovnom Sucu ovisi naša vječna sreća ili nesreća, a to je opet Bog.

Prisluškujmo stoga pozorno glas^u svoje savjesti, jer nam sam Bog preko njega govori. Svoju savjest treba da izoštrimo proučavanjem Božjih i crkvenih zakona, pa što nam naša savjest na temelju tih zakona zapovijeda ili zabranjuje, to rado izvršujemo, jer je to naša temeljna dužnost i glavna zadaća u ovom zemaljskom životu, o čemu ovisi ovdje na zemlji naš mir i zadovoljstvo, a u vječnosti naša rajska slava.

To nam eto na prvom mjestu govori Prvi Vatikanski Sabor.

II) Na drugom pak mjestu on nam govori o Crkvi, koju je Sin Božji baš zato ustanovio, da vodi ljude Bogu. Ne izlaže nam Koncil čitave katoličke nauke o Crkvi. Nije imao vremena da to učini, jer ga je prekinuo prusko-francuski rat. Usput rečeno, za nas taj Koncil ima posebno značenje, jer je to prvi Koncil, na kojem je sudjelovao i naš Biskup iz Mostara O. Andjeo Kraljević.

Sva nauka Koncila o Crkvi može se svesti na zasadu o temelju, na kojem je Krist svoju Crkvu sagradio, a to je Apostol Petar i njegovi nasljednici na rimskoj stolici. Nauka o primatu ili prvenstvu Petra i njegovih nasljednika rimskih Papa uključuje u sebi vrhovnu vlast nad cijelom Crkvom i sigurnost od zablude u naučavanju objavljene istine.

Posebni položaj što ga Papa danas u Crkvi ima, ima ga kao nasljednik sv. Petra. Stoga i Sabor najprije govori o sv. Petru, a onda prelazi na Papu kao Petrova nasljednika.

Da je Petar bio prvi među Apostolima, to znamo iz Kristovih riječi, što ih je Krist uputio sv. Petru i koje su trojica evandjelista: Matej, Luka i Ivan pribilježili. Svi Apostoli zadržali su ime, što su ga od djetinjstva nosili, i što su im roditelji nadjeli, ali ne i Petar. Njemu je Isus već kod prvoga susreta promijenio ime Šimun, koje su mu roditelji dali, u novo ime Petar, što znači u našem hrvatskom jeziku Stijena. A zašto mu je dao ime Stijena? To će sam Isus kasnije rastumačiti, kad će reći Petru, da je on Stijena, na kojoj će Isus sazidati svoju Crkvu. Ujedno mu je tom zgodom obećao dati i ključeve kraljevstva nebeskoga, pa stoga i slikaju sv. Petra sa dva ključa u ruci.

Zatim na zadnjoj večeri prije svoje Muke Isus prema evandjelju sv. Luke moli od svih Apostola jedino za Petra. On naviješta Apostolima, da će ih sotona rešetati kao pšenicu, to jest da će ih staviti na velike kušnje. Da Apostoli ne bi u tim kušnjama stradali, Isus svojom molitvom osigurava Petra i onda njemu naređuje, da on utvrđuje ostale Apostole kao svoju braću u njihovoj vjeri.

Poslije Uskrsnuća, piše sv. Ivan u svome evandjelju, Isus imenuje Petra pastirom cijeloga svoga stada predajući mu i svoje jance i ovce, da ih kao vrhovni pastir pase u njegovoj Crkvi. Dok je Isus bio među Apostolima, On je bio njihov pastir, što nam zorno predočuje u onoj svojoj priči o dobrom pastiru nazivajući sebe tim imenom. Poslije uskrsnuća pred odlazak Ocu na nebo, Isus mjesto sebe postavlja Petra vrhovnim pastirom svojih učenika, stoga i velimo za Petra, da je On Kristov namjesnik na zemlji.

Ali trebamo zapamtiti, da je Petar postao uistinu Stijena Crkve istom poslije smrti Isusove na križu, kad je Isus zaslužio svima pa i Petru sve potrebne milosti, te poslije silaska Duha Svetoga nad Apostole, kad je Duh Sveti na temelju Isusovih zasluga dao Apostolima, u prvom redu sv. Petru, sve potrebne milosti za vršenje uzvišene službe. Prije toga Petar je bio još Šimun. I onaj, koji je zatajio Isusa, nije to bio Petar, nego Šimun, jer istom milost Duha Svetoga po uzlasku Isusovu k Ocu, stvarno je promijenila Šimuna u Petra, i od toga

vremena Petar je nepokolebiva pećina, na kojoj cijela Crkva tako sigurno počiva, da je ni vrata paklena ne mogu nadvladati.

A zašto je Papa baštinio te povlastice Petrove?

Jer je Papa rimski biskup i kao takav on je nasljednik sv. Petra. Sv. Petar naime osnovao je crkvu u Rimu, bio prvi rimski biskup i kao rimski biskup on je za vrijeme progona cara Nerona u Rimu razapet naglavce na križu umro mučeničkom smrću. Po tome su onda rimski biskupi nasljednici Petrovi i kao takvi vrhovni pastiri i glavari Crkve. Doduše, u punom smislu riječi, sam je Krist jedina glava Crkve. Ali jer je Krist nevidljiv, to je On mjesto sebe ostavio vidljivoga Namjesnika na zemlji, a to je Petar i Petrovi nasljednici na rimskoj stolici, stoga i Petar i Pape samo su u ovisnosti o Kristu i njemu potpuno podređeni tek vidljivi glavari Crkve, koji svojom smrću to prestaju biti, dok Krist ostaje prava glava Crkve kroz sve vjekove.

Krist moleći na zadnjoj večeri za čvrstoću Petrove vjere, u Petru molio je On za čvrstoću vjere svih Petrovih nasljednika, rimskih biskupa-Papa. Ali Papa nema onakvu puninu Duha Svetoga, kakvu je imao sv. Petar. Stoga Papa nije nepogrešiv kao Petar u svakoj svojoj vjerskoj izjavi. Nego samo onda - tako naučava I Vat. Koncil - kad kao vrhovni pastir Crkve svečano sa Petrove učiteljske stolice - kakono kažu "ex cathedra" - naučava i proglašuje koju vjersku ili čudorednu istinu s nakanom, da sve katolike obveže, da tako moraju vjerovati i toga se čvrsto držati.

Rijetko Papa tako svečano sa Petrove Stolice naučava. Do sada imamo sigurna samo dva slučaja. Jedan prije I Vat. Sabora, kad je Papa Pijo IX g. 1854. svečano proglasio kao vjersku istinu, da je Marija bez istočnog grijeha začeta, a zatim poslije toga Sabora, kad je Papa Pijo XII svečano proglasio g. 1950., da je Gospa i s tijelom na nebo uznesena.

A tko čuva Papu u ovakvim svečanim zgodama, da ne pogriješi?

Čuva ga na temelju Isusove molitve Duh Sveti, koga je Isus poslao svojoj Crkvi, da je vodi i čuva.

A na koji način to čini Duh Sveti?

Neki su nepoučeni kršćani mislili, da Duh Sveti objavljuje Papi, što ima naučavati, pa čak da Papa nalazi pod svojim jastukom knjigu, koju mu Andjeo donese od Duha Svetoga. Ovo je pogrešno mišljenje. Sa smrću Apostola prestala je službena objava Božja. Ta se objava Božja nalazi pohranjena u Sv. Pismu i usmenoj Predaji Crkve. Ako Papa hoće, da proglasi neku vjersku istinu, on mora istraživati i u Sv. Pismu i u Predaji Crkve, da upozna, što je prava vjera, koju je Crkva od Apostola primila. Papa usto pita i mišljenje ostalih Biskupa, koji kao nasljednici Apostola zajedno s Papom čuvaju vjeru od Apostola primljenu. I kad Papa u poniznoj molitvi tražeći rasvjetljenje Duha Svetoga i pod vodstvom toga istoga Duha sa sigurnošću upozna, da se neka nauka nalazi u Sv. Pismu i u

Predaji Crkve, istom onda on smije tu istinu kao članak vjere objaviti, i u tome je nepogrešiv zbog posebne zaštite Duha Svetoga.

Duh Sveti vodi i čuva takodjer i ostale biskupe, jer su i oni kao nasljednici Apostola, po službenoj dužnosti čuvari i učitelji vjere. Ali pojedini biskupi nemaju pri tom toliku pomoć Duha Svetoga kao Papa, stoga pojedini Biskup nije po sebi nepogrešiv u naučavanju vjere, ali je nepogrešiv zbor Biskupa, kad na čelu sa Sv. Ocem neku vjersku istinu složno naučava, i to ne samo na Koncilu, nego i izvan Koncila, kad u svojim propovijedima Biskupi s Papom redovito naučavaju, da neka istina spada u poklad Božje objave.

Braćo i sestre!

Dobro zapamtimo, što nas uči I Vat. Koncil o Papi. On je temelj Crkve. I to temelj, koji po Kristovoj volji i milosti daje Crkvi takvu čvrstoću, da je ni vrata paklena ne mogu nadvladati.

On je Vrhovni Pastir cijeloga Božjega puka. Samo po Papi i preko Pape mi možemo imati vezu s Kristom i biti njegovi.

Papa je i vrhovni naučitelj i sudac vjere. Stoga njegovu naučavanju moramo se svi ponizno podvrgnuti, jer tko Papu sluša, taj Krista sluša.

Istina, Isus nije samo ostavio Petra svojoj Crkvi, nego je s njim ostavio i druge Apostole, tako da je Petar vršio svoju vlast zajedno s drugim Apostolima, ali kao njihov prvak i njihov poglavica.

Slično i danas ne upravlja samo Papa Kristovom Crkvom, nego zajedno s Papom i ovisno o Papi takodjer zbor Biskupa. Drugi Vatikanski Sabor nas je poučio, kako zbor Biskupa zajedno s Papom vodi Crkvu, njom upravlja i u njoj naučava. Sabor je govorio o kolegijalnosti između Pape i Biskupa. Biskupi nisu samo predstavnici Pape, nego su oni predstavnici Krista, koji dobivaju svoju biskupsku vlast od Krista po svojoj biskupskoj posveti.

Ali ta se biskupska kolegijalnost nikada ne smije tako shvatiti, kao da bi se time umanjila vrhovna vlast Pape kao Kristova Namjesnika, Vrhovnog Pastira i Učitelja cjelokupne Crkve Kristove. Papa jest i ostaje vidljiva glava cijele Crkve, pa i zbora Biskupa.

Stoga mi dugujemo Papi posebnu poslušnost i odanost, pa ćemo je budno čuvati kao što su to činili i naši djedovi, pa ćemo odbiti sve nove učitelje, dolazili oni ma s koje strane, koji bi pokušavali pokolebati našu vjernost Papi ili umanjiti tradicionalni ugled Papinstva.

Eto u tom duhu i s takvim raspoloženjem proslavimo prvu stogodišnjicu I Vatikanskoga Koncila utvrđujući u sebi nepokolebivu vjeru u jednoga Boga i odanost prema Rimskome Papi kao Kristovu Namjesniku na zemlji.

Te dvije zasade, koje je Koncil posebno naglasio, neka budu osovina, oko koje će se razvijati sav naš kršćanski život.

U to ime, milost Gospodina Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajednica s Duhom Svetim neka bude s vama svima!

Mostar, dne 8. ožujka 1970. god.

+ P E T A R, biskup

Pouka župnicima: Ovu poslanicu Biskupa-Ordinarija pročitati vjernicima s oltara za vrijeme sv. mise na III nedjelju po Uskrsu!

3) Kratki povjesni osvrt na I Vat. Sabor

S obzirom na proslavu 100-godišnjice I Vatikanskog Sabora, o čemu smo naprijed govorili, donosimo kratki povjesni osvrt na taj po Crkvu znameniti događaj.

a/ Uvodne misli

U 19. stoljeću ulazi u život Crkve, kao nikad ranije, razna modernistička i areligiozna shvaćanja, koja su bila po svojem sadržaju protivna tradicionalnoj crkvenoj nauci. Uglavnom se takva mnijenja protivila nadnaravnom životu, kao i samim temeljnim istinama objavljene katoličke vjere. Zato ondašnji Papa Pijo IX. odmah podiže svoj glas na obranu pravovjerja i izdaje prevažnu encikliku "Quanta cura" s njezinim dodatkom "Syllabus" (1864), gdje poimence nabraja zablude i njih odmah osudjuje.

Takvom osudom Pape nije bila obuhvaćena i protumačena definicija o katoličkoj vjeri, što je svakako trebalo radi zabluda, a nije se ništa ni reklo o Crkvi Kristovoj kao i o nezabludivom učiteljstvu rimskoga Biskupa kad on govori "ex cathedra". Svakako i ta su pitanja trebala dobiti svoju svečanu potvrdu, kada se osudjuju zablude.

Prazninu u toj stvari odmah su zapazile mnoge tada održavane provincijske sinode, kao u Francuskoj, Engleskoj, Sjevernoj Americi, Australiji i druge, i sa ovih crkvenih skupova slane su molbe na Svetu Stolicu, da ona već jednom rekne u toj stvari svoju konačnu riječ. Koncilijaristi, t.j. pristaše mišljenja da je koncil iznad Pape, bili su jo vazda aktivni i osporavali su Papi svaku vrhovnu kontrolu u Crkvi.

Nauku koncilijarista o podređenom položaju Papinstva u Crkvi mnoge tada nacije unose u svoje državno zakonodavstvo. Posljedice svega toga bile su bolne za Crkvu, jer se stvarala zabuna kod dobronamjernih vjernika i ometao se crkveni normalni život u pojedinim državama. Kod Francuza se tada još više raspiruje tzv. galikanizam, a kod Nijemaca febronijanizam i jozefinizam i svi ti pokreti zauzimaju negativne pozicije prema vrhovnom učiteljstvu Crkve. Za potvrdu toga govori nam jako dobro primjer iz Švicarske, gdje senat ženevskog kantona ne će nikako priznati imenovanje biskupa Mermillorda i to samo za to, što je bio imenovan po Svetoj Stolici. Slični primjeri mogu se pokazati u Irskoj, carskoj Rusiji i drugdje.

Papa Pijo IX (1846 - 1878) brzo uočuje nezdravu klimu u Crkvi. Rješenje gorućih pitanja, koja zasijećaju u samu strukturu crkvenog života ne će da rješava sam, već je izrazio želju, da sve to riješi s cjelokupnim episkopatom. I tako je sazrela misao kod Pape, da se o svemu tome raspravlja na jednom općem koncilu.

b/ Priprema za Koncil

Prije samog otvorenja Koncila, koji se zamislio da se otvori u Vatikanu, prethodile su velike, a ponekad i teške pripreme. Ponajprije Papa god. 1865. imenuje centralnu komisiju od devet kardinala i njoj povjerava cjelokupnu organizaciju Koncila. Iste još godine komisija upravlja svoje pismo na biskupe po svijetu i moli ih, da što prije pošalju svoje prijedloge. Sama pak komisija bila je mišljenja, da se na zamišljenom zasjedanju moraju obuhvatiti sve zablude u Crkvi, počevši od Tridentskog Koncila pa sve do danas.

Poziv kardinala na biskupe bio je vrlo dobro primljen, što se dade zaključiti po prispjelim materijalu. Bilo je toliko toga dostavljenih prijedloga, da se je komisija u prvi čas našla u neugodnom položaju. Da se riješi taj problem komisija odmah sebi imenuje šest potkomisija, i to: 1. za teološko-dogmatska pitanja, 2. za crkvenu disciplinu, 3. za redovništvo, 4. za istočnu crkvu i misije, 5. za crkveno-politička pitanja i 6. za ceremonije. Svako od ovih potkomisija predsjedao je jedan kardinal.

Osim redovitih članova u komisijama bili su pozivani i izvanredni članovi kao savjetnici iz svih strana svijeta. Tako je praški kardinal Fridrik Schwarzenberg predložio za njemačko područje svoje vrsne teologe kao na pr. Hefele-a i Kuhn-a profesore iz Tuebingena, a Doellinger-a iz Muenchena. Papa Doellinger-a nije htio potvrditi kao člana komisije, radi njegovih protukoncilskih izjava i zato državni Tajnik kardinal Antonelli otpisuje Kardinalu u Prag, da se njegov prijedlog ne može prihvatiti. Po svemu izgleda, da se ovim postupkom teško uvrijedio Doellinger, koji od sada piše svom zajedljivošću protiv Koncila i kasnije se dapače stavlja sam u prve redove i borio se do kraja svojeg života protiv njegovih zaključaka. Svih savjetnika u komisijama bilo je 102 i oni su svoj posao brzo obavili i složili su tri sheme: Katolička nauka, Crkva Božja i Kršćanska ženidba.

Daljna priprava za Koncil bila je time gotova i zato Papa svojom bulom "Aeterni Patris" od 29.VI 1868. saziva opći Koncil u Vatikanu za 8.XII 1869. Bulu je potpisao Papa i 31 prisutnih kardinala. Poziv katoličkim vladarima, da prisustvuju Koncilu, bio je upućen samo za svečane sjednice. Tajnik Sv. Stolicy kard. Antonelli to je obrazložio time, što su se prilike u svijetu izmijenile i da katolički vladari više ne vrše službu zaštitnika Crkve, pa prema tome ne trebaju imati svoja stalna mjesta na koncilskim sjednicama. Ovakvom odlukom odstupilo se od ranije prakse, koja je postojala od I Nicejskog pa sve do Tridentskog Koncila, kada su na sjednicama bili prisutni sami vladari ili njihovi zastupnici.

Na Koncil bili su pozvani i nesjedinjeni Istočnjaci pismom "Arca ni divinae Providentiae consilio" od 8.IX 1868. koje je bilo napisano latinskim i grčkim jezikom. Na to su Apostolsko pismo neki od Istočnjaka odmah negativno odgovorili, dok su drugi pokazivali neodlučnost. Ipak se iz svih okolnosti dalo lako naslutiti, da će budući Koncil biti bez njih.

Papa pet dana kasnije, t.j. 13.IX 1868. zove sve protestante na Koncil Apostolskim pismom "Iam vos omnes noveritis". I na ovaj poziv bili su različiti odgovori. Ipak se može reći, da je kod većine protestanata poziv bio dobro primljen. Protestantski pisac Reinhold Baumstark izdaje knjižicu pod naslovom "Gedanken eines Protestanten über die päpstliche Einladung zur Wiedervereinigung mit der röm. katholischen Kirche". Izlazili su članci i u novinama i sve je disalo pomirljivim držanjem.

U isto vrijeme bilo je i protivnika Koneila. Odmah u početku najave Koncila ustala je francuska i talijanska masonerija i provodila je protiv njega sistematsku borbu. Masoneriji u Italiji pridružio se i Josip Garibaldi, a u Francuskoj i pjesnik Viktor Hugo i povjesničar Michelet.

Koncil je imao protivnike i s katoličke strane. Katolici u Njemačkoj, Francuskoj i Engleskoj podjeljuju se u dvije strane: jedna za, druga protiv. Najviše ih je smetala najavljena shema o nezabludivosti rimskoga Biskupa kao Učitelja Crkve. Zato se počelo pisati članke po dnevnim novinama, držalo se govore na skupovima i čulo se prigovora protiv koncila i sa sveučilišnih katedri. U Francuskoj se ističe i piše protiv Koncila biskup Dupanloup u novinama "Francais", a u Njemačkoj se javlja prof. Doellinger u "Allgemeine Zeitung". Doellinger osim pisanja obilazi i pojedine državničke i njih bodri za borbu protiv Koncila. Osobito je imao uspjeh kod ministra predsjednika države Bavorske imenom Klodviga Hohenlohe-a.

c/ Otvorenje Koncila

Papa Pijo IX dne 27. IX 1869. izdaje Apostolsko pismo "Multiplices inter" kojim pismom uređuje red na koncilskim sjednicama. Svim protivnicima bilo je sada očito, da će se Koncil otvoriti i da se Papa ne da zastrašiti. Konačno je došao 8. prosinca 1869. kad se otvara Koncil u bazilici Sv. Petra. Bilo je prisutno 762 koncilskih oca od njih 1044, koliko ih je moglo biti prisutno. Odsutnost ostalih opravdava starost i bolest. Papa je za vrijeme zasjedanja primao biskupe i one, koji su bili za proklamaciju o "nezabludivosti", kao i one koji su se protivili kao na pr. biskupe Dupanloupa, Darboya i dr. Glasalo se sa "placet" ili "non placet". Svega se održalo 89 generalnih i 4 svećanih sjednica.

Na sjednicama kao protivnici primata pape uz spomenutog Dupanloupa istakli su se Hefeles, Strosmyer i Darboy. Biskup Hefeles istupao je protiv najviše radi historijske pozadine i da se time ne krnji ugled općeg koncila, biskup Strosmyer smatrao je, da bi definicija o primatu bila zapreka za sjedinjenje južnih Slavena katolika s pravoslavnim, dok pariški nadbiskup Darboy gleda na diplomatsku pozadinu.

Rad I. Vat. Koncila vidi se u izdanim dvjema Konstitucijama. Prva je bila dogmatska Konstitucija "De Fide Catholica" izglasana dne 24. IV 1870., a druga Konstitucija o neprevarljivom učiteljstvu Pape potvrđena je 18. VII 1870. Sam tok glasanja izveo se na slijedeći način: Dne 18. VII 1870. održala se svečana sjednica u 9 sati poslije sv. mise, koju je služio kardinal Lovro Barili. Bio je prisutan i sam Papa. Biskup Valenziani čita Konstituciju "Pastor Aeternus" i nakon čitanja upravlja prisutnima, kojih je bilo 535 ove riječi: "Prečasni Oci! Odobravate li dekrete i kanone koji su sadržani u ovoj Konstituciji?". Koncilski oci imali su za razmišljanje sat i po vremena. Dok su oni razmišljali, dotle je u samom Rimu bjesnila strašna oluja i grmljavina, koja se je odbijala od kupole Bazilike sv. Petra. Konačno samo dvojica biskupa od prisutnih i to biskup Riccio iz Italije i Fitzgerald iz SAD nisu dali svoj pozitivni glas. Koncil se time uglavnom završava, jer slijedeći dan francuski car Napoleon III navješta rat Pruskoj, a talijanska vojska počela je okupirati papinsku državu i zato mnogi biskupi napuštaju Rim. Istom 20. X 1870. Papa Pijo IX svojim Apostolskim pismom "Postquam Dei munere" Koncil suspendira na neodređeno vrijeme.

Koncilski oci, njih 55 na broj, koji su napustili Rim prigodom proglašenja dogme o posebnom položaju Pape kao vrhovnog Učitelja Crkve, svi bez razlike, kasnije pokorili su se dogmatskoj definiciji. Ne odmah svi, ali se ipak nije dugo čekalo. Pobijedio je razum u mirnom razmišljanju istine, kad su se strasti stišale.

/ Prema "Službenom Vjesniku Nadbiskupije Vrhbosanske", 1970, Br. I /

II/ SVEĆENIČKI CELIBAT U SREDIŠTU PAŽNJE

1) Pismo Sv. Oca Pavla VI Državnom Tajniku Kard. Villot-u o svećeničkom celibatu

Sveti Otac nedavno je upravio slijedeće pismo Državnom Tajniku, Kardinalu Villot-u:

"Gospodine Kardinale,

Izjave o crkvenom celibatu -objavljene ovih dana u Holandiji - duboko su Nas ožalostile i u Našem duhu pobudile mnoga pitanja: zbog razloga tako ozbiljnog stava, protivnog posvećenom pravilu, koje je na snazi u našoj latinskoj Crkvi; zbog odjeka, koji će imati u cijelom Božjem narodu, posebno među svećenstvom i kod mladeži, koja se pripravlja na svećeništvo; zbog posljedica, koje će potresti život čitave Crkve, a i zbog odjeka, koji će imati kod ostalih kršćana, pa i među drugim članovima ljudske obitelji.

Suočeni s ovim pitanjima osjećamo potrebu da otvorimo Našu dušu Vama, Gospodine Kardinale, koji s Nama dijelite brigu Naše Apostolske službe.

U posvemašnjoj poniznosti i iskrenosti pitamo se u prvom redu nema li s Naše strane kakve odgovornosti za te nesretne rezolucije, koje su tako tudje našem držanju, a mislimo i onom čitave Crkve.

Gospodin Nam je svjedok poštovanja, naklonosti i povjerenja, koje smo uvijek gajili prema tako zaslužnom dijelu otajstvenog tijela Kristova kao što je Holandija. Vi, Gospodine Kardinale, dobro znadete kako smo s Naše strane nastojali na izvanredan i prijateljski način sve poduzeti - bilo u osobnim razgovorima, bilo dopisivanjem, bilo posredstvom ustanova ove Apostolske Stolice da se predusretnu odnosne izjave.

+ + +

Takve izjave dovode do mnogih nesigurnosti i uznemirenosti. Stoga je Naša teška i urgentna dužnost da sasvim jasno označimo Naš stav: stav onoga, kojemu je po tajanstvenom planu Božje Providnosti u ovom teškom času povjerena "briga za sve Crkve" (cfr. II Kor. 11, 28).

Dobro su poznati razlozi, koji se iznose da bi se opravdala tako radikalna promjena stoljetnog zakona Latinske Crkve, a koji je unodito tolikim divnim plodovima milosti, svetosti, misijskog apostolata. Ali - to moramo istaći bez ikakve dvosmislenosti - ti Nam razlozi ne izgledaju uvjerljivi. Izgleda da oni ustvari zanemaruju ono temeljno, bitno, što ni u kojem slučaju ne bi smjelo biti zaboravljeno, a što je svrhunaravnog reda; kao da su odstupanje od pravog shvaćanja svećeništva.

A zapravo jedino gledište, koje bi trebalo imati pred očima jest evandjeosko poslanje kojeg smo mi po vjeri i ufanju u Kraljevstvo glasnik i svjedok. Misijski biskupa i svećenika je da navješta Evandjelje milosti i istine (cfr. Iv. 1, 14), da pruža svijetu poruku spasenja budeći u isto vrijeme u njemu svijest o grijehu i otkupljenju, da ga pozivlje na pouzdanje, otimlje ga uvijek novim idolima, i vodi Kristu Gospodinu. Evandjeoske se vrednote ne mogu shvatiti, a niti provoditi u život, nego jedino po vjeri, molitvi, pokori, ljubavi i to ne bez borbe i svladavanja, pa ponekad ne i bez toga da se - kao Krist i Apostoli - izazove poruga i prezir svijeta, neshvaćanje, te i samo progonstvo. Posvemašnje predanje Kristu ide do ludosti Križa.

Sve dublje shvaćanje ovih misli - providencijalno sazrelo tokom povijesti, koja zna za mnoge napore i borbe oko afirmacije kršćanskog ideala -

navelo je Latinsku Crkvu da odricanje od prava osnivanja vlastite obitelji, što su spontano prihvatili toliki službenici Evandjelja, učini uvjetom za pripuštanje kandidata svećeništvu. Istaknute misli vrijede još uvijek, danas možda još i više nego nekada. Zar smo možda mi, koji smo pozvani da slijedimo Isusa, postali nesposobni da prihvatimo zakon potvrđen tako dugim iskustvom te ostavimo sve - obitelji i mreže - da bismo slijedili Njega i raznosili Spasiteljevu Blagu vijest? (Cfr. Mk. 1). Tko bi ljudima našeg vremena mogao - u svoj punini milosti i snage (cfr. Dj. Ap. 6,8) - donositi tu osloboditeljsku poruku bolje od pastira koji se znaju bez pridržaja i neopozivo posvetiti isključivo službi Evandjelja?

Radi toga - razmotrivši sve pred Bogom, Kristom i Crkvom, a i pred svijetom, osjećamo se dužnim ponovno jasno ustvrditi ono što smo već više puta ponovili i izjavili, kako je naime veza između svećeništva i celibata - koja je već vjekovima ustanovljena u Latinskoj Crkvi - za nju predragocjeno i nezamjenjivo blago. Bila bi veoma velika lakomislenost podcjenjivati ili pak pustiti da izidje iz običaja ta veza koja je posvećena tradicijom, te je izvanredan znak posvemašnjeg predanja Kristovoj ljubavi (cfr. Mt. 12,29), a koja tako sjajno manifestira zahtjev misionarske službe tako bitne za svaki svećenički život u službi Krista uskrslog i uvijek živog, kojemu se svećenik posvetio u posvemašnjem raspolaganju za Božje kraljevstvo.

Što se tiče svećenika, koji su se zbog razloga što su priznati valjanima našli, nažalost, u stvarnoj nemogućnosti da ustraju - znamo da se radi o malom broju, dok velika većina nastoji ostati, pomoću milosti, vjerna svetim obavezama preuzetim pred Bogom i Crkvom - skloni smo, iako velikom boli, prihvatiti njihove uporne molbe da budu oslobođeni od njihovih obećanja i oprošteni od obaveza, pošto se pomnjivo ispita svaki pojedini slučaj. Pa ipak duboko razumijevanje, koje u duhu očinske ljubavi želimo imati prema osobama, ne smije Nas priječiti da sa žaljenjem ne osudimo vladanje, koje je tako malo u skladu s onim što Crkva s pravom očekuje od onih, koji su joj se definitivno posvetili na isključivu službu.

Crkva će međjutim, sutra kao i jučer, i dalje povjeravati božansku službu riječi, vjere i sakramenata milosti samo onim svećenicima, koji ostaju vjerni svojim obavezama.

I samo osporavanje, koje se u raznim oblicima danas pojavljuje protiv tako svete ustanove svećeničkog celibata, još više ističe Našu dužnost, da na sve moguće načine podržavamo i ohrabrujemo onu bezbrojnu četu svećenika, koji su ostali vjerni svojim obavezama. Njima ide uz posebne osjećaje Naša misao i blagoslov.

Zato poslije zrelog razmišljanja odlučno potvrđujemo Našu dužnost, da ne dozvolimo vršiti svećeničku službu onima, koji pošto staviše ruku na plug, okrenuše se natrag (cfr. Lk. 9,62).

Uostalom, nije li to i stalna predaja časnih Istočnih Crkava, na koje se u vezi s ovim vole pozivati?

A ne usudjujemo se ni pomisliti na presudne posljedice, koje bi drukčija odluka mogla donijeti. Božjem narodu na duhovnom i pastoralnom polju. Dok se smatramo dužnim tako jasno potvrditi pravilo o svetom celibatu, ne zaboravljamo ni pitanje, koje Nam je tako uporno predloženo od nekih biskupa. Poznata Nam je njihova revnost, privrženost časnoj tradiciji svećeništva Latinske Crkve i blagodati, koje ona donosi, ali i njihova pastoralna tjeskoba pred potrebama sasvim vlastitim njihovoj apostolskoj službi. Oni Nas pitaju: Ne bi li se moglo - u posvemašnjem pomanjkanju svećenika, i jedino za krajeve, koji se nalaze u takvim okolnostima - uzeti u obzir mogućnost da budu redjeni za svetu službu ljudi u odmakloj dobi, a koji su svojoj okolini dali dobro svjedočanstvo uzornog obiteljskog i staleškog života?

Ne možemo prikriti kako jedna takva mogućnost pobudjuje u Nama ozbiljnu rezerviranost.

Ne bi li, zapravo, bila vrlo opasna obmana vjerovati da se jedna takva promjena u tradicionalnoj disciplini u praksi može ograničiti na lokalne slučajeve posebne skrajne potrebe? Ne bi li to bila napast za druge, da traže prividno lakše rješenje u sadašnjoj nestašici zvanja?

U svakom slučaju, posljedice bi bile teške i iskrsla bi pitanja takova obzirom na život Crkve, da bi trebalo - ako do toga dodje - da budu pretodno pažljivo proučena, u zajednici s Nama, od Naše braće u Episkopatu, vodeći računa pred Bogom o dobru opće Crkve, koje se ne bi smjelo razlučiti od onoga lokalnih Crkvi.

+ + +

Ovi problemi, koji se nameću Našoj pastoralnoj odgovornosti, veoma su teški. Mi, Gospodine Kardinala, željeli Vama ih povjeriti.

Vi ste s Nama svjedok priziva, koji Nam stižu sa svih strana: brojna Naša Braća i Sinovi zaklinju Nas da ništa ne izmjenimo u tako časnoj tradiciji, a ujedno zajedno s Nama oni žele da Naša časna braća holandski biskupi u povjerljivom i bratskom dodiru stvar uzmu ponovno u pretres sa Apostolskom Stolicom, da bi sazrela u molitvi i ljubavi.

Više nego ikada sa Naše strane želimo da ponovno ispitamo sa pastirima nizozemskih biskupija način kako prikladno riješiti njihove probleme, a obzirom i na zajedničko dobro čitave Crkve. Zato, Gospodine Kardinala, najprije smatramo potrebnim uvjeriti Biskupe, svećenike i sve članove katoličke holandske zajednice o Našoj trajnoj naklonosti, ali u isto vrijeme i o Našem uvjerenju da je u svjetlu gore iznesenoga i u duhu autentičnog crkvenog zajedništva neophodno potrebno preispitati izražene želje i stanovište zauzeto u pitanju tako važnom za opću Crkvu.

U radu, koji će trebati u tu svrhu poduzeti sa strane Svete Stolice Mi, Gospodine Kardinala, posebno računamo na Vašu vrijednu suradnju. Vaša će Nam pomoć biti dragocjena i obzirom na veze, koje će trebati poduzeti sa Biskupima čitavog svijeta, e da bi se sve Biskupske Konferencije - u savršenom jedinstvu s Nama i sa općom Crkvom, te u potpunom poštivanju njezinih svetih zakona - nastojale uvjeriti svećenike - te Naše suradnike - da pratimo i da ćemo nastojati sa svojom očinskom naklonošću pratiti njihove tegobe u apostolatu i njihove probleme, a ujedno ih i podsjetiti na ljepotu milosti, koju im je udijelio Gospodin, na njihove svete obaveze, na misionarske zahtjeve njihove službe. U ovoj prigodi Naša misao ne može a da ne bude upravljena mladima, koji se u apostolskom zanosu velikodušno pripremaju da svim srcem u svećeništvu služe Kristu i braći.

Oni su ~~arista~~ nada Crkve za evangeliziranje sutrašnjeg svijeta: neka se neopozivo i bez pridržaja zalažu za onaj način života, koji im predlaže Crkva.

Napokon, Gospodine Kardinala, trebat će tražiti velikodušnu molitvu od mnoštva vjernih duša, koje u ovom času kušnje ostaju u šutnji, ali zato trpe ništa manje.

Neka Gospodin svima - pastirima i vjernicima - udijeli čvrstoću vjere, jakost nade i žar ljubavi: "Milost zajedno s neraspadljivošću bila sa svima, koji ljube našega Gospodina Isusa Krista!" (cfr. Ef. 6, 24).

Sa ovim osjećajima podjeljujem Vam, Gospodine Kardinala, Naš Apostolski Blagoslov.

Iz Vatikana, 2. veljače 1970, na dan Prikazanja Isusova u hramu.

PAVAO PP. VI

2) Izjava katoličkih biskupa Jugoslavije o celibatu

Povodom pisanja štampe o svećeničkom celibatu u Rimokatoličkoj Crkvi mi Biskupi Jugoslavije smatramo se obvezanima po svojoj savjesti dati slijedeću izjavu našoj javnosti.

1. Ostajemo u punoj vjernosti i dosljednosti uz nauku II Vatikanskog Sabora o celibatu. Iskrena srca i s punim povjerenjem u naše svećenike usvajamo razloge kojima Papa Pavao VI kao Petrov Nasljednik i vrhovni Pastir cijele Crkve tumači opravdanost i vrijednost svećeničkog celibata u svjetlu Evandjelja i koncilske nauke.

2. Priznajemo da pitanje celibata nije dogmatsko pitanje već pitanje crkvene discipline, ali čvrsto vjerujemo da je tu disciplinu Crkva uzakoniła vodjena Duhom Svetim za dobro svoga duhovnog poslanja. Kad ističemo osobitu vrijednost celibata, ne podcjenjujemo time nipošto svetost ženidbe niti vrijednost žene, jer i tu se ostvaruje Božja misao, već naglašavamo da je celibat u Crkvi trajna prisutnost Kristova primjera na koji Duh Sveti poziva za to odabrane da budu svjedočanstvo i ispunjenje potpunog dara cijele ljudske osobe Bogu i braći ljudima.

3. Znamo da svećeništvo i celibat nisu neodjeljivi i stoga poštujemo disciplinu Istočne Crkve u kojoj djeluju oženjeni svećenici, ali svi razlozi pred Bogom promišljeni opravdavaju odlučnost Pape i najvećeg dijela Biskupa da primanje svećeničkog reda u Rimokatoličkoj Crkvi zapadnoga obreda i nadalje ostaje uvjetovano celibatom. Čvrsto smo uvjereni da te razloge usvaja i najveći dio svećenika i Božjeg naroda!

4. Poznate su nam i poteškoće koje pojedini svećenik može imati u celibatu. To mogu biti teške osobne drame, kad svećenik trpi osamljenost i hladno nerazumijevanje svoje sredine, ali opće dobro Crkve upućuje na to da ukidanje obvezatnog celibata ne bi bilo podesan lijek za pojedinačne tragedije, jer bi to bilo na veliku štetu cijele zajednice.

5. Iskustvo Rimokatoličke Crkve unatoč pojedinačnih odstupanja potvrđuje da celibat oslobadja svećenika kako bi se mogao posve predati Isusu Kristu za spasenje ljudi, da cijelim srcem i potpunim darivanjem svoje osobe i života naviješta Radosnu vijest. Tim darom svećenik umnaža i svoju životnu radost. Svećenik je svojim celibatom, kaže Koncil "živi znak onog budućeg svijeta koji je po vjeri i ljubavi već prisutan, u kojem se sinovi uskrsnuća neće udavati ni ženiti" (PO br. 16). Svećenik je svojim celibatom poziv mladima i primjer oženjenima da ostvaruju svoje ljudsko dostojanstvo živeći svaki u svom staležu u duhu evandjeoske čistoće.

6. Najdublji motiv zbog kojega stojimo uz zakon obvezatnog celibata jesu interesi Božjega Kraljevstva prihvaćeni s potpunom ljubavlju prema Kristu i Crkvi. Celibat shvaćen kao cjelovito predanje ljudske osobe Isusu Kristu i njegovu djelu zbog Kraljevstva Božjega ima svoje puno opravdanje i razumijevanje samo u svjetlu vjere. Što je vjera dublja, to se više razumije vrijednost celibata kao svjedočanstva ljubavi prema Bogu i braći ljudima. Što je dublja vjera, to je velikodušnija ljubav. Svećenik je pozvan da bude čovjek najnesebičnije ljubavi. Stoga Pavao VI u svom pismu Državnom Tajniku Kard. Villotu, koje je objavljeno 4. veljače ove godine, piše: "Ponovno i neumorno treba naglašavati: evandjeoske vrijednosti mogu biti shvaćene samo u vjeri, molitvi, pokori, ljubavi, ne bez borbe odricanja, a kadkada - bilo je tako u životu Krista i apostola - ne bez ismijavanja i prezira od strane svijeta".

7. Celibat kao svjedočanstvo osobito je potreban danas kad val panseksualizma preplavljuje svijet i seks postaje idol kojemu se žrtvuje mladost, prava ljubav, radost čiste savjesti i sam život. Egoizam seksa najviše ponizuje čovjeka i ubija mnoge vrijednosti u čovječanstvu, a napokon može postati uzrokom tolike degeneracije i degradacije čovjeka, da uzrokuje umiranje naroda. Sol ne smije postati bljutavom (Mt, 5, 13).

8. Odlučno otklanjamo neke motive zbog kojih se stavlja celibat u pitanje, jer nisu do kraja domišljeni u svim svojim posljedicama. Uvjereni smo da te motive ne prihvaća ni velika većina svećenika, koji sigurno žele ostati vjerni, ni većina vjernika, koji sigurno žele imati nesebične i velikodušne svećenike. Ti motivi mogu biti vrlo dvosmisleni, često suviše zemaljski. Kad se celibat stavlja u pitanje, onda je to znak da su mnoge druge vrijednosti u Crkvi stavljene u pitanje, onda je to znak da postoji više težnja prema silaženju na široke putove nego li velikodušnost da se uspinje strmom stazom u život (Mt 7,13-14).

9. Mijenjanje zakona o obvezatnom celibatu ne bi umnažalo broj zvanja niti bi davalo oženjenim svećenicima veću mogućnost da budu revniji u apostolskom služenju svojoj braći. Ništa ne bismo dobili, a mnogo bismo izgubili. Prijatelji Crkve iz drugih kršćanskih zajednica upozoravaju nas na vrijednost celibata u Rimokatoličkoj Crkvi i smatraju da bi njegovo ukidanje bilo duhovno osiromašenje Crkve.

10. Oni pak koji svojim pisanjem i držanjem nipošto ne dokazuju prijateljsko raspoloženje prema Crkvi, ni prema njezinu poslanju ni prema njezinoj svrhunaravnosti, pišu o ukidanju obvezantnog celibata kao o pobjedi čovjeka nad jednim nesuvremenim zakonom. Mi razumijemo da ti ljudi ne mogu shvatiti vrijednost celibata, jer se on ne može razumjeti bez svjetla vjere i potpunog usvajanja duha Evandjelja.

Veoma nas žalosti, kad se s takvim nerazumijevanjem kojiput piše o celibatu i u kršćanskoj štampi i kad se o njemu s nedostojnom ozbiljnošću raspravlja u krugovima Crkve. Tu diskusiju ne smatramo konstruktivnom. Ona ne bi bila znak duhovnog zdravlja Crkve nego njezina oboljenja.

11. Smatramo svojom dužnošću da iskreno i s otvorenom jasnoćom izrazimo svoje uvjerenje, da zakonito Učiteljstvo Crkve neće mijenjati zakona o celibatu, jer je ono vezano odgovornošću pred Bogom i Božjim narodom. Stoga je isključena mogućnost da svećenici dobiju dispencu od obveze celibata i da ostaju u svećeničkoj službi.

12. Svima pak svećeničkim kandidatima s ljubavlju i ozbiljnošću stavljamo na srce i na savjest, da ozbiljno promisle pred Isusom Kristom, da li su pripravnici preuzeti obvezu celibata kao svoj osobni dar Bogu, kao svoju osobnu ljubav prema Isusu Kristu i Crkvi, te da li se osjećaju sposobnim da ustraju neopozivo u toj odluci služeći se sredstvima milosti, koja se nikada ne uskraćuju onima koji mole.

Ako tako prihvaćaju celibat, neka dodju u svećeništvo. Bog i Crkva ih zovu i trebaju. Ako bi osjećali celibat samo kao zakonom nametnuti teret, onda neka opet iz ljubavi prema Isusu Kristu odstupe s puta u svećeništvo, jer u njemu ne bi našli ni svoje osobne sreće niti bi bili na radost Božjega Naroda.

13. Ponovno izjavljujemo braći svećenicima svoje puno povjerenje i zahvalnost za dosadašnju i buduću vjernost svetoj obvezi celibata. Naši su svećenici znali ostati u velikim kušnjama vjerni Crkvi i Kristu. Trpljenjem su svjedočili svoju ljubav. Uvjereni smo da će i sada u ovom odlučnom času Crkve ostati dosljedni u svojoj velikodušnoj žrtvi, kojom su sebe jednom stavili na Božji oltar.

14. Molimo svu braću svećenike, da medju sobom gaje što iskrenije prijateljstvo i zajedništvo u evandjeoskoj ljubavi, da se potpomažu vedrinom zajedničkih susreta, da udružuju svoje napore u pastoralnom radu - to nam mora biti osobito promišljen studij, - da njeguju duboko prijateljstvo s Bogom. Molitvom i duhom odricanja te revnim vršenjem svoga apostolata bit će sačuvani od napasti Zloga!

15. Molimo vjernike da pomognu svoju braću svećenike svojom molitvom pažnjom, ljudskim i kršćanskim razumijevanjem, kako bi s većom radošću i požrtvovnošću živjeli svoj život za Boga i svoju braću. Odrekli su se svoje obitelji, da bi živjeli za veliku obitelj Crkve.

Svi molimo za svjetlo i milost ustrajnosti po zagovoru Djevice i Bogorodice Marije - Majke Crkve.

16. Sve nas obvezuje silan posao autentične koncilske obnove i bila bi sebičnost s naše strane raspravljati o ukidanju celibata, dok toliki drugi problemi muče ljude, koji od Crkve očekuju pomoć i svjetlo.

17. Završavamo svoju izjavu riječima Sv. Oca Pavla VI:
"Stoga razmatrajući sve te stvari pred Bogom, pred Kristom i Crkvom, i pred svijetom, smatramo svojom dužnošću da ponovno jasno potvrdimo ono što smo već izjavili i više puta ponovili, da se znade da povezanost svećeništva i celibata, već vjekovima uzakonjena u Crkvi zapadnog obreda, predstavlja za Crkvu silno dragocjeno i nenadoknadivo dobro" (Pismo Kardinalu Villotu).

U Zagrebu, dne 18. veljače 1970.

BISKUPI JUGOSLAVIJE!

3) Egzorta Biskupa-Ordinarija svećenicima o celibatu

Braćo svećenici!

Veliki ili Sveti Četvrtak najzgodnija je prigoda, da oživimo u sebi svoje svećeničke ideale. Jer to je dan, kad je Krist ustanovio novozavjetno svećeništvo kao odsjev svoga jedinstvenoga vrhovnoga Svećeništva. Taj dan stoji u najbližoj vezi s Velikim Petkom i žrtvom križa. Jedan i drugi dan služe kao neposredna priprava za Uskrs, kad je naše otkupljenje bilo konačno i pobjedonosno dovršeno. To su dakle dani najvažniji u povijesti kraljevstva Božjega na zemlji, i uopće u cijeloj ljudskoj povijesti. Dani puni svetih tajna, vrlo pogodni, da navedu svako kršćansko srce na razmišljanje o značenju i svrsi našega kršćanskoga poziva, a posebno pogodni za svećenika, da on u svijetlu Kristove žrtve na Kalvariji i Kristova Uskrsnuća promotri smisao i svrhu svoga svećeništva, pa da u sebi obnovi sve one uzvišene misli, koje su ga dovele do Božjeg oltara, te da novim žarom prihvati one svete obveze, koje je na sebe uzeo prigodom redjenja.

To je bio povod, da je evo u naše dane Sveta Crkva propisala, da baš na Veliki Četvrtak svećenici ponove svoje veliko obećanje, koje čini karakteristiku katoličkoga svećenika, naime da će u duhu poslušnosti i potpune čistoće predati sebe potpuno i nesebično za službu Kristu i njegovoj Sv. Crkvi.

U novije dane među svećenstvom nastala je neka pometnja. Neki svećenici kao da su izgubili kompas svoga svećeničkoga života. Stoje kao izgubljeni i kao u čudu se pitaju, da li njihovo svećeništvo nije jedan veliki promašaj. Pa se događa, da razni i otpanu. Na sve strane piše se o krizi svećenstva. Neki to i preuveličavaju i kušaju stvoriti paniku u svećeničkim redovima. Ne smijemo im hasjedati niti se odavati pesimizmu. Stvar nije tako tragična, kako je neki žele prikazati. Bilo je i gorih situacija tokom povijesti, ali ih je Crkva sve prebrodila. Nasuprot otprilike dva posto (2%) zastranulih svećenika dolazi njih devedeset i osam (98%) posto vjernih i ustrajnih.

Svećenik ne predstavlja ni u današnjem materijaliziranom svijetu nipošto jedan anahronizam. Uza svu materijalizaciju javnoga i privatnoga života, možda upravo radi toga, ljudi osjećaju potrebu za Bogom i za religijom, a s time paralelno i za svećenikom, koji je most medju Bogom i ljudima. To se očituje naročito u zemljama, gdje je vjera izložena vanjskom pritisku.

Nije svećenik ni danas bez ugleda u ljudskom društvu. Dakako uz pretpostavku, da svećenik stoji na visini svoga svećeničkoga poziva. Da svojim životom dokumentira ono, što riječima navješćuje. Da je prodahnut pravom ljubavlju prema Kristu i neumrlim dušama, da je muž molitve i žrtve.

Nažalost, ima svećenika, koji sami namjerno ruše svoj staleški ugled. To čine ne samo oni, koji su se odali nesvećeničkom životu. Nego i oni, koji smatraju, da je potrebno svećenika što više približiti današnjem svijetu, pa u tome pregone nastojeći nivelirati sve razlike između svećenika i svjetovnjaka, idući za potpunom sekularizacijom svećenika, kako se ne bi on ni u čemu razlikovao od drugih vjernika, pa među ostalim predlažu, da svećenici odlože potpuno i svoju odjeću, da se uzdržavaju radom svojih ruku, a konačno da imaju i svoje obitelji kao i drugi ljudi.

Ali ti se ljuto varaju, koji računaju da će nivelizacijom podignuti svećenički ugled i učiniti svećeništvo privlačnijim mladim ljudima. Pravi vjernici ne žele svećenika, koji bi u svemu bio s njima izjednačen. Oni poštuju i posebnu svećeničku odjeću i žele, da njihovi svećenici i odjećom svojom svjedoče za Krista i Crkvu. Ne žele oni ni da svećenik zaslužuje sebi svoje uzdržavanje radom svojih ruku, jer svećenici radeći pastoralno od jutra do mraka, ne mogu uvijek da stignu ni na svoje pastoralne dužnosti, pa kako bi to mogli, ako bi velik dio dana upotrijebili u nepastoralnom radu. To posebno vrijedi za zemlje, - a tih je svaki dan sve to više, - gdje vlada oskudica klera. Napose, kršćanski puk ne želi sebi oženjene svećenike i upravo instinktivno zazire i od same pomisli na to.

Braćo svećenici, želio bih ovdje baš da vam govorim o svećeničkom celibatu, koga je Papa Benedikt XV nazvao draguljom i biserom Katoličke Crkve. Upravo je celibat ono, što u očima vjernoga puka, daje svećeniku posebni ures i posebnu vrijednost. Pa i svećeničkom dostojanstvu daje uvjerljiviju dokaznu snagu. Jedan gimnazijski direktor mi je jedamput rekao: to što katolički svećenici žive u celibatu, očit je znak, da oni ne shvaćaju svoje zvanje kao neki zanat, da nekako prožive, nego da žrtvom celibata svećenici dokazuju da čvrsto vjeruju u ono što propovijedaju.

Ne smijemo se dati smesti najnovijim događajima u Holandiji. Vi jesti, koje prodiru iz Holandije, nijesu pravi barometar ni za stanje u toj zemlji, a kamoli u cijeloj Crkvi. I u Holandiji ima mnogo svećenika i vjernika, koji su za celibat. Samo to su mirni ljudi i nisu vikači, pa se njihov glas ne čuje. Ne će biti zgoroga, da čujete, da je pomoćni biskup kardinala Alfrinka Mons. Hendriksen odstupio, jer se nije slagao s onim, što se događa u Holandiji. Ima u Holandiji još puno crkvenih ljudi, koji isto tako čvrsto stoje na crkvenim pozicijama kao i Mons. Hendriksen.

Za nas je najvažnije, da u stvari svećeničkoga celibata Sv. Otac stoji čvrsto i nepokolebivo, što je pokazao svojom enciklikom "Sacerdotalis caelibatus" i svojim odlučnim reagiranjem na događaje u Holandiji. Uz Sv. Oca stoji ogromna većina svjetskoga Episkopata, ne samo u zemljama tzv. trećega svijeta Azije i Afrike, te u istočnim evropskim zemljama, nego i u zapadnim zemljama, kao što su Sjedinjene Države Amerike, Francuska i Njemačka, a da i ne govorimo o Italiji i Španjolskoj. Sam kardinal Suenens, prvi susjed Holandije, izjavio je, da će uzimati u sjemenište i pripuštati redjenju samo takve mladice, koji se svojevóljno vežu uz celibat.

Dakle nema ni govora o tome, da će Petrova Stolica u pitanju svećeničkoga celibata ikad popustiti. Nije popustila ni za vrijeme Tridentinskog Koncila, kad su prilike u Crkvi bile daleko teže i kad je to zagovarao svim silama car Ferdinand I barem za njemačke zemlje. Svi trijezni ljudi svijesni su, da bi fakultativno uvođenje celibata, a to znači njegovo dokidanje, bilo prava katastrofa za Crkvu, pa stoga do toga neće nikada doći. I varaju se svi oni, koji misle, da bi time porastao broj svećeničkih zvanja. Druge kršćanske zajednice, gdje ne postoji celibat, to dokazuju, jer kod njih je oskudica svećenika još veća nego u Katoličkoj Crkvi. Takva je psihologija mladih ljudi, da njih žrtva više privlači nego odbija, kad se radi o višim idealima.

Besmisao je govoriti o tome, da je celibat neka prisila. Ta mi svi znamo, da Crkva sve kandidate prije redjenja direktno poziva, da se izjasne, jesu li voljni primiti na sebe obvezu celibata, i samo one, koji to posve slobodno i svojevolarno prihvate, pripušta na redjenje.

Doduše, za obdržavanje celibata kroz cijeli život, traži se velika milost - posebna karizma. Ali to znači samo to, da svi nisu pozvani za svećeništvo. Stoga prije redjenja treba i sam kandidat, a i njegovi poglavari, da dobro promisle, da li redjenik daje garanciju, da će uz pomoć milosti Božje, ostati kroz cijeli život vjšan obvezi celibata. Gdje nema te garancije, kandidat ne smije pristupiti redjenju, jer nije pozvan, a ni Biskup ga ne smije rediti.

Posve bi neumjestan bio prigovor, da netko ima zvanje za svećenika, ali ne osjeća u sebi karizme celibata. Crkva ne želi svoje sudbine povjeriti službenicima, koji nisu spremni iz ljubavi prema Bogu i dušama preuzeti na sebe i najveće žrtve. A Crkva valjda ima pravo odredjivati, tko će biti njezin službenik, pa prema tome propisati i potrebne uvjete.

Zakon celibata nije se silom uveo preko raznih sabora počevši od petoga vijeka pa naprijed. Pokrajinski Sabor u Kartagi već 390. kaže za celibat, da on počiva na apostolskoj tradiciji. Ono što je tradicija iz apostolskih vremena uvodila, to su razni koncili kasnije samo sankcionirali.

Svećenički celibat nije umjetno nakalamljen na kršćanstvo, nego je spontano iz njega izrastao. Svećenik kao opunomoćenik Kristov na neki način nosi u sebi i predstavlja Kristovu Osobu - sacerdos alter Christus. Čitava pak Kristova pojava obasjana je i ovjenčana djevičanstvom. Ne samo, da je On osobno provodio život najuzvišenijeg djevičanstva, nego je i zemaljsku ljudsku narav uzeo djevičanskim putem začeti po Duhu Svetom i rođen od najsavršenije Djevice, koja je ujedinjujući u sebi majčinstvo s djevičanstvom ostala vječna djevica. Djevičanstvo je provodio i njegov poočim sv. Josip, njegov preteča Sv. Ivan Krstitelj, njegov ljubljani učenik sv. Ivan Apostol. Svećenik na neki način vrši ulogu Majke-Djevice, jer u svetoj misi daje Kristu njegov euharistijski način života, on je poput sv. Josipa čuvar euharistijskog Krista, poput Ivana Krstitelja on pripravlja njemu put u ljudske duše, poput Ivana Apostola širi nauku njegova evandjelja. Sve ove analogije, koje se spontano nameću kršćanskom rezonovanju dovele su do toga, da su već u apostolsko doba smatrali, da je najprikladnije za svećenika, da živi u djevičanskom celibatu. Apostoli dakako nisu mogli odmah postaviti celibatarce za svećenike, jer nije bilo ni vremena ni škola za odgoj mladih svećenika, pa su morali, čim su negdje osnovali crkvenu zajednicu, iz neofita postaviti svećenike, i to razumije se, - zrele i trijezne ljude, a ti su bili redovito svi oženjeni i očevi obitelji. Ali stara je predača, da su i ti prvi izmedju oženjenih ljudi odabrani svećenici živjeli kasnije sa svojim suprugama kao brat i sestra. Kad je pak Crkva tijekom vremena bila u stanju stvoriti sebi škole i odgojiti u njima svećenike, nastao je običaj, koji kartaški sabor naziva apostolskom tradicijom, da se za svećenike odabiru kandidati, koji će živjeti u djevičanstvu.

Celibat svećenički nameće se i kao prirodna posljedica uloge, koju svećenik ima u Crkvi medju Božjim pukom. On tu vrši ulogu duhovnoga oca, pa to duhovno očinstvo svećeniku bolje pristaje bez tjelesnog očinstva. On je tada na posve jednak način otac svim svojim vjernicima. Pa i ljudi obično imaju više povjerenja do svećenika celibatarca, nego do oženjenoga, i radije se kod njega ispovijedaju i uopće njemu lakše povjeravaju svoje pa i najintimnije tajne.

Povrh toga, svećenik bez vlastite obitelji, mnogo se lakše i uspješnije može posvetiti službi Kristovoj i službi Božjega naroda. Već sv. Pavao opominje prve kršćane, da oni koji žive djevičanskim životom, mogu se posve predati službi Božjoj i službi duša, dok oni, koji su u braku, na neki način podijeljeni su izmedju Krista i svijeta.

Značajno je, da i neki protestantski pastori ne odobravaju akciju Holandjana protiv celibata. Kažu, da ~~se~~ žene njihovih pastora često protive pastoralnim funkcijama svojih muževa, jer da se time oni otudjuju svojoj obitelji. Nerijetko se čuje izjava pravoslavnih sveštenika i protestantskih pastora, kad bi se nanovo rodili i odlučili za duhovni poziv, da bi ostali u celibatu, jer danas ne mogu zajedno u cijelosti udovoljavati i svojim duhovnim obvezama i svojim obiteljskim dužnostima.

U ovoj stvari mogao bi nam poslužiti kao primjer nitko manji nego Mahatma Gandhi. Htio se potpuno posvetiti radu za slobodu svoga naroda. Osjećao je da ga u tome priječe obiteljske brige. Pa je sa 34 godine zajedno sa svojom ženom položio zavjet čistoće.

Iz ovoga se može razabrati, kako nerealno misle oni, koji kažu, da bi se ukidanjem celibata doskočilo nestašici klera i unaprijedila duhovna zvanja. Dato non concessio, da bi dokinućem celibata porastao broj svećeničkih zvanja, tim se ipak pastoralni problemi ne bi riješili, jer caeteris paribus jedan celibatarni svećenik može uraditi barem koliko dvojica oženjenih, koji moraju svoje vrijeme dijeliti između briga za duše i briga za svoju obitelj.

A onda, tu je i financijski problem po srijedi. Kako uzdržavati obitelj? Pretpostavljamo, da bi svećenički brak bio u skladu sa zahtjevima moralna. Redovito bi dakle svećenička obitelj bila brojna sa mnogo djece. Kako tu obitelj dovoljno opskrbiti? To bi još išlo u bogatim zemljama, gdje država daje svećenicima dobru plaću. Ali kako u onim zemljama, gdje država svećeniku ništa ne daje i gdje je narod siromašan. A to je većina zemalja u svijetu.

Budući općenito svećenici nemaju posjeda, što bi ga mogli ostaviti svojoj djeci u nasljedje, morali bi se za svoju djecu pobrinuti na taj način, da ih iškolaju. Stoga oženjeni svećenici, kad im djeca odrastu za školu, bježe u gradove, gdje postoje škole. Kako onda providjeti pastvu po selima?! A jer školovanje djece traži velike izdatke, nije čudo, što svećenici sa djecom žele imati što veće župe, pa stoga mnogo i ne nastoje, da bude svećenički podmladak brojna, jer računaju, da će pridolaskom novih svećenika smanjiti se njihov rajon.

Ne smijemo pretpostavljati, da će svaki svećenički brak biti idealan. Što ako žena zlobno napusti muža? Što ako neće djece i služi se anti-koncepcijskim sredstvima, pa i druge žene na to nagovara. Kakav će primjer davati takva svećenička porodica vjernicima?! Pa uzmimo slučaj, da žena umre vrlo mlada i ostavi iza sebe sitnu djecu. Još mi uvijek zvuči u ušima tužaljka jednoga pravoslavnog svećenika, čija je žena umrla nakon poroda: kud ću s malim djetetom? Ne preostaje mi drugo, nego dovesti protiv kanona svoje Crkve drugu ženu!

Pa onda svaki oženjeni svećenik ne mora doživjeti sreću sa svojom djecom. Svećenička djeca znaju kojiput biti najgora. Kako će onda svećenik moći s uspjehom nagovarati druge roditelje, da svoju djecu dobro odgajaju?!

Vrlo su naivni svećenici, koji u celibatu vide jedini križ, pa misle, kad bi taj križ odbacili, da bi onda bili potpuno sretni. Ne znaju, da bi ženidbom sebi natovarili mnoge i još teže križeve. Stoga nije ni čudo, da je najveći broj svećenika, koji su odbacili celibat, ubrzo se rastavio od svojih supružnica, pa bi bili sretni, da se opet mogu vratiti u svećenički stalež, makar kao pokornici, ali im smetaju djeca, koju su izrodili i za koju se moraju brinuti.

Svećenički celibat garantira i slobodu Crkve. Oženjeni svećenik puno je više ovisan o državi i društvu nego neoženjeni. Puno se lakše izložiti jednom neoženjenom nego li oženjenom svećeniku. Po logorima i zatvorima jasno se moglo vidjeti, u koliko su boljoj situaciji neoženjeni svećenici od oženjenih. Za vrijeme progona, a tih će biti sve više što idemo dalje ususret vremena Antikrista, obzir na obitelj smetat će oženjenom svećeniku da riskira sve ono, što će učiniti njegov neoženjeni kolega.

Stariji svećenici još će se sjećati Gavre Kostelnika, koji je pred I svjetski rat pisao u Luči. Postao je grkokatolički svećenik, pa je kao Ukrajinac nakon sloma Austrije odselio u Galiciju među svoje sunarodnjake.

Kad je Staljin silom podvrgao ^{povratka} katoličke Ukrajinke moskovskoj patrijaršiji, Gavro Kostelnik postao je propagator u pravoslavlje. A zašto? Imao je sina, koga je vrlo volio. Zaprijetili su mu, da će mu ubiti sina. I on je siromah pokleknuo. Ali je kasnije sam nastradao. Ubili su ga njegovi Ukrajinci, koji su vodili podzemnu borbu protiv ukidanja njihove unijatske Crkve.

Braćo svećenici!

Celibat je velika sreća i blagodat za Katoličku Crkvu. Druge vjere nama na tome zavide. U novije doba osjeća se pokret i kod Istočnih Crkava i kod protestanata, da i oni, i ako ne mogu uvesti obligatni celibat, da ga barem propagiraju i fakultativno prošire u svojim redovima.

Celibat je blagodat ne samo za našu Crkvu nego i za nas svećenike. On, istina, traži od nas žrtvu, ali ta žrtva donosi i mnoge prednosti. Dragovoljnim celibatom mi pružamo stvaran dokaz svoje ljubavi prema Kristu i prema kršćanskom puku stavljajući se njima potpuno i bez ikakve rezerve u službu. U doba seksualne razvratnosti svećenički celibat služi ljudima kao trajna opomena, da je čist život i lijep i moguć, pa stoga celibat služi kao nasip, koji barem donekle priječi, da razvrat potpuno ne poplavi i zadnji kutak čudorednog života.

Celibat je također izvor čiste duhovne radosti. Čovjeku je draga sloboda, koju postizava pobjedom nad tijelom i tjelesnim nagonima. Osjeća svu ljepotu duhovnog očinstva i raduje ga privrženost vjernika, koji se tim više osjećaju kao njegova duhovna djeca, što on nema tjelesnih potomaka. A onda takav svećenik ima i u pastvi posebnu superiornost. On može od mladeži tražiti u doba mladosti potpunu čistoću i od rastavljenih ~~č~~braćnih drugova punu i trajnu uzdržljivost, a da mu ne mogu uzvratiti, da traži od njih žrtvu, koju on sam ne snosi, jer on njima svima prednjači svojim primjerom i dokazuje, da je čist život i moguć i sretan.

Braćo svećenici!

Ne dajmo se smesti primjerom loših svećenika. Ugledajmo se radije u primjer dobrih i vjernih svećenika, jer ovih ima neprispodobivo više nego onih prvih. Ljubljanski list "Cerkev v sedanjem svetu" donosi u svom posljednjem broju statistiku svećenika, koji su u pet posljednjih godina zatražili dispenzu od celibata. Prema toj statistici od 260.051 dijecezanskih svećenika tražilo je dispenzu 3.330,- dakle 1,28%, a od 164.832 redovničkih svećenika 3.807 - dakle 2,31%. Prema sedam tisuća slabih svećenika imamo eto primjer od 420 tisuća svećenika, koji svoju obvezu celibata vjerno drže. U njih se ugledajmo i njihov primjer slijedimo.

Nitko ne niječe, da je celibat jedna velika žrtva. U tome baš i stoji njegova prava vrijednost. Sve što je veliko, osniva se na žrtvi. Kršćanstvo je i niklo iz žrtve svoga Osnivača i tolikih drugih mučenika. Ono se širilo žrtvama tolikih svetih misionara, ono i danas počiva i crpi svoju snagu iz žrtve tolikih plemenitih duša. Mi smo se svijesno odlučili na žrtvu celibata. Iznevjeriti se primljenoj obvezi predstavljalo bi frustraciju našega čitavoga života.

Ova žrtva nije laka, inače ne bi se mogla smatrati pravom žrtvom. Ali je moguća onome, koji je pozvan na to i koji se služi prikladnim sredstvima.

Ljudima izgleda čist život nemoguć, pa to i jest svima onima, koji se ne oslanjaju na Boga i na svrhunaravna sredstva milosti Božje. Nama će žrtva celibata biti slatka i ugodna, ako se koristimo svrhunaravnim sredstvima, što nam ih kršćanstvo stavlja na raspolaganje. To je u prvom redu Presveta Euharistija. Ljubav prema Euharistijskom Spasitelju, sjedinjenje s Njime po sv. misi u sv. pričesti dat će nam nadljudsku snagu. Kod svake sv. pričesti i svaki put, kad pohađjamo preko dana Presv. Oltarski Sakrament, molimo iz sve duše za krepost čistoće i za ustrajnost u svećeničkom zvanju.

Gospa neka bude Majka i Čuvarica naše svećeničke čistoće. Molimo je svaki dan za taj nebeski dar. Na tu nakanu svaki dan molimo i kronicu, pa i onu lijepu molitvu: O Gospojo moja i Majko moja, Tebi se sasvim posvećujem...

Uz svrhunaravna sredstva služimo se i prirodnim pomagalicama. U prvom redu ne izlažimo se lakoumno pogibelji - pazimo na svoja sjetila - oprezno birajmo što ćemo čitati i na televiziji gledati. Ne popuštajmo prevelikom komoditetu. Čuvajmo se alkoholnih pića, barem u većoj mjeri. Bježimo od nerada. Svoje vrijeme korisno upotrebljavajmo. Što nam preostane od pastoralnog rada i najpotrebnijeg tjelesnog odmora, posvetimo korisnom studiju.

Celibat je žrtva. Ali žrtva, koja će i nama samima, a i našim vjernicima donijeti velike duhovne koristi. Ako vjerno obdržavamo svoj svećenički celibat, imat ćemo duhovni mir, a to je veliko blago. Bit će nam lakše doći na sud Božji. A i naš pastoralni rad urodit će većim plodom. Žrtve, što ih svećenik čini boreći se za svoju svećeničku čistoću, urodit će posebnim milostima i za naše vjernike.

Stoga, braćo svećenici, ne budimo ljudi, koji su prihvatili plug, pa se onda natrag obaziru, nego idimo smjelo i odvažno započetom stazom i držimo sveto i savjesno preuzetu obvezu svoje svećeničke čistoće.

Neka naš Vrhovni Svećenik Isus Krist i Njegova Djevičanska Majka svojim blagoslovom čuvaju našu svećeničku krepost i bdiju nad našim svećeničkim životom, a ujedno neka svetoj Crkvi uvijek osiguraju dovoljan broj idealnih mladića, koji će se u potpunoj čistoći posvetiti službi oltara, jer od toga ovisi sudbina i napredak kršćanstva.

U tim mislima bratski vas pozdravljam i blagosilvljam!

Mostar, dne 7. ožujka 1970. god.

+ P e t a r, biskup

4) Veliki (Sveti) Četvrtak - Obnova svećeničkih obećanja

Sv. Kongregacija za Bogoštovlje izdala je DOPUNU za Misu "Chrismatis" na Sveti Četvrtak. U toj Misi svećenici će obnavljati svoja obećanja.

Tekst DOPUNE glasi:

Ova misa što je biskup koncelebrira sa svojim prezbiterijem i u kojoj se posvećuju sveta Ulja neka očituje zajedništvo prezbitera s njihovim biskupom. Stoga će biti dobro da, ukoliko je moguće, u njoj svi prezbiteri sudjeluju i pričeste se, pa i pod objema prilikama. A da se označi jedinstvo biskupskog prezbiterija neka prezbiteri, koji s biskupom koncelebriraju, budu iz različitih krajeva.

U homiliji neka biskup potakne svoje prezbitere, da ostanu vjerni svojoj zadaći i neka ih pozove da javno obnove svoja svećenička obećanja.

OBNOVA SVEĆENIČKIH OBEĆANJA

Nakon homilije biskup zapodjene razgovor s prezbiterima ovim ili sličnim riječima:

Predragi sinovi, slavimo godišnji spomen dana kad je Krist podijelio svoje svećeništvo s apostolima i s nama. Hoćete li sada pred svojim biskupom i svetim Božjim narodom obnoviti obećanja, što ste ih nekoć dali?

Prezbiteri svi zajedno: HOĆU.

Hoćete li da se,odricanjem samih sebe,u radosti svog posvećenja, tješnje povežete s Gospodinom Isusom i njemu suobličite obdržavanjem celibata i poslušnošću svom biskupu?

Prezbiteri: HOĆU.

Hoćete li biti vjerni djelatelji Božjih otajstava po svetoj Euharistiji i drugim liturgijskim činima; hoćete li vjerno vršiti službu naučavanja slijedeći Krista, Glavu i Pastira, bez želje za dobitkom, nego vodjeni jedino revnošću za duše?

Prezbiteri: HOĆU.

Zatim biskup,okrenuvši se narodu,proslijedi:

Vi pak,predraga djeco,molite za svoje svećenike: da Gospodin obilato izlije na njih svoja dobra da bi,kao vjerni službenici Krista -Vrhovnog Svećenika,- doveli vas k Njemu,izvoru spasenja.

Narod: Kriste,čuj nas. Kriste,usliši nas.

Molite i za mene: da ostanem vjeran apostolskoj službi,što je povjerenjena mojoj malenkosti,te danomice budem medju vama življa i savršenija slika Krista Svećenika,Dobroga Pastira,Učitelja i sluge sviju.

Narod: Kriste,čuj nas. Kriste,usliši nas.

Sačuvao nas Bog sve u svojoj ljubavi i sve nas,pastire i ovce, doveo u vječni život.

Svi: AMEN.

Missa Chrismatis ima svoje novo PREDSLOVLJE:

Uistinu je dostojno i pravedno,pravo i spasonosno,da vazda i svagdje zahvaljujemo tebi,Gospodine,Sveti Oče,svemogući vječni Bože: ti si Jedinorodjenca svoga,pomazanjem Duha Svetoga,postavio svećenikom novoga i vječnoga saveza neizrecivom si uredbom dobrostivo odredio da se njegovo jedino svećeništvo u Crkvi sačuva.

On sebi stečeni narod urešuje kraljevskim svećeništvom i bratskom dobrotom od njih izabire ljude koji,polaganjem ruku,postaju dionici njegove svete službe: da obnavljaju,u njegovo ime,žrtvu ljudskog otkupljenja,priredjuju tvojoj djeci vazmenu gozbu,te sveti puk tvoj pretječu ljubavlju,hrane riječju,sakramentima krijepe.

Dajući život za tebe i za spas braće,da nastoje suobličiti se samom Kristu, i postojano svjedočiti ljubav i vjeru u tebe.

Zato i mi,Gospodine, s andjelima i svima svetima,tebe slavimo i ushićeni kličemo:

Svet,svet, svet Gospodin Bog....

Napomena dijecezanskim svećenicima:

Ordinarijat je svojim raspisom br. 540/770 od 8.3. 1970(cfr. str. 27 ovog broja Sl. Vjesnika) pozvao svećenike, da u što većem broju prisustvuju sv. Misi "Chrismatis" na Vel. Četvrtak,pod kojom će biti obnova svećeničkih obećanja. Oni pak dijecezanski svećenici,koji ne budu mogli prisustvovati sv. Misi "Chrismatis" na Vel. Četvrtak neka coram Sanctissimo sami za sebe obave tu obnovu svećeničkih obećanja.

III/ KANONIZACIJA Bl. NIKOLE TAVELIĆA

1) Odluka Sv. Stolice o datumu kanonizacije Bl. Nikole Tavelića

IL PREFETTO
DEL PALAZZO APOSTOLICO

Vaticano, 25 gennaio 1970

Eccellenza Reverendissima,
mi faccio doverosa premura comunicare alla Eccellenza Vostra che il Santo Padre si è degnato di stabilire che la solenne Canonizzazione del Beato NICOLAUS TAVELIĆ O.F. M., avvenga nella Patriarcale Basilica Vaticana, domenica 21 giugno del corrente anno.

Con sensi di deferente ossequio ho il piacere di confermarvi
della Eccellenza Vostra

dev.mo in G.C.

+ Jacques Martin

A Sua Eccellenza Reverendissima
Monsignore JOSIP ARNERIĆ
Vescovo di Sebenico

2) Proglas Biskupske Konferencije o kanonizaciji šibenčanina

Franjevca Jeruzalemskog mučenika Blaženog NIKOLE TAVELIĆA

Braćo svećenici,
redovnici i redovnice,
vjernici!

S velikom vam radošću saopćavamo vijest: Sveti Otac Pavao VI proglasit će 21. lipnja o. g. svetim jeruzalemskog mučenika blaženog NIKOLU TAVELIĆA zajedno s njegovim drugovima.

Zahvaljujemo Gospodinu našem, "koji je jedini svet", što se udo-
stojao sjajem svoje svetosti i na zemlji proslaviti i jednoga sina našega
naroda te nas još jače potaknuti da budemo sveti Božji narod.

Zahvaljujemo Kristovu namjesniku Papi Pavlu VI koji je u stalnoj
brzoj brizi i ljubavi prema našem narodu odredio da se proces za kanonizaci-
ju Blaženog Nikole Tavelića privede kraju.

Zahvaljujemo svima onima koji su molitvom i žrtvama, a napose
stručnim radom doprinijeli, te je snažna ideja da dobijemo sveca zemljaka, su-
narodnjaka konačno okrunjena uspjehom.

Njegova kanonizacija, koju će u Vatikanskoj Bazilici Svetog Petra obaviti Sveti Otac, bit će radost cijelog katoličkog svijeta, čitavog Božjeg naroda, kojemu Bog - "divan u svojim svetima" - neprestance podiže uzore vjere, ufanja i mučeničke ljubavi.

Napose se s nama raduju Francuzi i Talijani, jer su s našim blaženim Nikolom 14. studenog 1391. podnijela mučeničku smrt u Jeruzalemu još tri njegova franjevačka subrata, jedan iz Italije - Blaženi Stjepan, dvojica iz Francuske - Blaženi Deodat i Petar.

Dakako, sasvim će posebno svetačka proslava Blaženog Nikole Tavelića obilježavati Crkvu Božju u Hrvatskoj. On je izrastao iz duge i mučeničke vjere i ljubavi Hrvatskog naroda Kristu Gospodinu, u zajedništvu sa Svetom Apostolskom Stolicom Sv. Petra, kako se to ističe u službenoj molbi koju je naš Episkopat predao prilikom narodnog hodočašća u Rim Papi Piju XII blažene uspomene, na obljetnicu Blaženikova mučeništva 14. studenoga 1939.

Blaženi Nikola časti se odavna u cijelom Franjevačkom redu, a napose u Šibeniku, u crkvi Franjevaca Konventualaca, koja se može nazvati našim narodnim svetištem Blaženog Nikole. Njegovo je čašćenje obnovljeno krajem prošloga stoljeća, osobito nastojanjem šibenskog biskupa Foska.

Papa Leo XIII odobrio je 6. lipnja 1889. da se Blaženom Nikoli Taveliću kao mučeniku za vjeru iskazuje javno štovanje. Godine 1937., 25. VII. prigodom narodnog hodočašća u Svetu Zemlju zahvaljujući gostoprimstvu naše braće u Kristu iz Čehoslovačke - posvećen je u češkom gostinjc u obronku Maslinske gore u Jeruzalemu oltar Blaženog Nikole Tavelića. To je mjesto imalo postati slavno u ekumenskoj stvarnosti naših dana: u tom je gostinjc u vrijeme svoga hodočašća u Svetu Zemlju otsjeo Papa Pavao VI.

Prigodom hodočašća 1937. g. sakupljeno je 100.000 potpisa naših vjernika da se Blaženi Nikola proglasi svetim. Na temelju obnovljena štovanja Blaženoga Nikole Tavelića naš je Episkopat uputio dvije službene molbe za njegovu kanonizaciju: prvu god. 1939., a drugu 1957. U svojim službenim susretima s Papom Pijom XII, Ivanom XXIII i Pavlom VI naši su Biskupi i usmeno i pismeno iznova poticali da se taj proces što prije završi na radost i poticaj naše vjere.

I evo, 21. lipnja o. g. zasjat će lik našega Blaženog Nikole Tavelića zajedno s njegovim drugovima, jeruzalemskim mučenicima u Berninijevoj "Slavi" u Bazilici Svetog Petra u Rimu.

Dragi vjernici!

Obavještujemo vas da je osnovan posebni INTERDIJECEZANSKI ODBOR ZA PROSLAVU KANONIZACIJE BLAŽENOG NIKOLE TAVELIĆA. Predsjednik mu je šibenski biskup JOSIP ARNERIĆ, a tajništvo mu je u Zagrebu, Kaptol 9.

O pojedinostima proslave same kanonizacije 21. lipnja o. g. u Rimu, kao i o proslavama diljem domovine bit ćete obaviješteni preko vjerske štampe. Zasada samo najavljujemo, kako je u takvim prilikama običaj, da cijeli Episkopat Jugoslavije pod pokroviteljstvom uzoritog gosp. Kardinala Franje Šepera vodi veliko hodočašće u Rim za dan kanonizacije 21. lipnja o. g. da tako vanjskim načinom izrazimo svoju radost, obnovimo vjeru i iskažemo zahvalnost Svetom Ocu koji će toga dana u popis svetaca Katoličke Crkve upisati prvog Hrvata sveca-mučenika.

Smatramo da je ovo još jedna prigoda, koju nam pruža ljubezna Božja providnost da se obnovimo u vjeri, porastemo u ufanju i prodahnemo ljubavlju prema Bogu i bližnjemu.

Dok slavimo izraz svjedočke vjere do mučeništva, slavimo zapravo ljubav, od koje nitko nema veće - ljubav koja i život daje za onoga koga ljubi. Ta ljubav koju su posjedovali naši sveci i mučenici - onako kako su je u svjetlu svoje duše gledali u okvirima svog vremena - treba da bude nadahnuće čitave ove naše proslave u našem vremenu.

Ta ljubav, vjstinu kršćanska, treba da nas spaja sa svima, koji s nama ispovijedaju jednoga Boga, napose pak s onima, koji zajedno s nama prizivlju Krista njegova, a pogotovo treba da postane izvorom čvršćeg zajedništva u samoj našoj katoličkoj zajednici.

Neka se ostvari ona poznata molitva, kojom smo molili i izmolili kanonizaciju svog Blaženog Nikole: kao što je on svojom mučeničkom smrću povezao našu zemaljsku domovinu s Isusovom, tako neka njegova svetačka proslava bude još jači vez svih nas s našom domovinom na nebesima.

Dok vam ovu veselu vijest javljamo, najsrdačnije vas pozdravljamo i u Kristu Isusu blagosivljamo.

Zagreb, 18. II 1970.

Vaši Biskupi.

3) Izjava dvaju Franjevačkih Generala u vezi sa kanonizacijom Bl.

Nikole Tavelića i drugova

Postulator u kauzi za kanonizaciju Bl. N. Tavelića Mons. Dr. Krešimir Zorić pročitao je u hrvatskoj emisiji radio Vatikana IZJAVU, koji su dali preč. OO. Generali: O. Konstantin Koser, franjevac i O. Bazilije Heiser, franjevac-konventualac:

"Odobrenjem slavnovladajućeg Pape Pavla VI, 21. lipnja 1970. četiri sina našeg serafskog Oca bit će uvršteni u popis svetaca.

Za cijelu je franjevačku obitelj ovaj radosni događaj uzrok iskrenog veselja i velike časti. Svjedočanstvo ljubavi, koju su pokazala četiri mučenika velikodušno i hrabro, nije samo još jedan dokaz velike životne snage, koju je sv. Franjo usadio u svoj red, nego će zauvijek ostati slavan primjer, na kojem će se morati nadahnjivati svi franjevci da ostanu odano vjerni poruci čiji su nosioci.

Rodom iz međjusobno vrlo različitih zemalja - Hrvatske, Francuske, Italije - ova četiri mučenika, ujedinjeni istom vjerom, slobodno vezani istim zvanjem, nadahnuti pravom ljubavlju prema Bogu, koja je trajno valjan poticaj za iskreno i stvarno služenje u ljubavi prema bližnjemu, ponovno potvrđuju pred današnjim svijetom suvremenost kršćanske ljubavi, načela, u koja su oni vjerovali, i načina, na koji su ih htjeli stvarno u život provesti.

Franjevačka se obitelj raduje na poseban način što je Nikola Tavelić, jedan od četvorice novih svetaca, prvi sin plemenitog hrvatskog naroda, uvršten u popis svetaca čitave Crkve. Ovo je svečano priznanje za trajnu vjernost prema Bogu i Crkvi. Duge i svjesno podnešene kušnje pokazale su njezinu veličinu i vrijednost. 21. lipnja 1970. u Vječnom Gradu naći će se posebno brojno hrvatsko hodočašće, uočljivo predstavništvo jednog naroda - onog u domovini i onog razasutog po svim kopnima - koji na taj način hoće izraziti svoje zadovoljstvo i svoju vjeru.

Franjevci, koji su toliko pridonijeli širenju i čuvanju vjere u onim krajevima, odakle i potječe i prvi hrvatski svetac, iskreno se pridružuju veselju tih vjernika s istim duhom i osjećajima s kojima su uvijek sudjelovali u njihovim radostima i nevoljama. U ovom času dubokog veselja mi, Generali franjevaca i franjevaca-konventualaca, izražavamo s punim poštovanjem priznanje

onima, koji su napornim radom i djelotvornom suradnjom pridonijeli sretnom svršetku crkvenim zakonom propisanih istraživanja, koja će biti okrunjena skorom kanonizacijom četvorice mučenika.

O. Konstantin Koser,
General franjevac.

O. Bazilije Heiser,
General franjevac
konventualaca.

4) Interdijecezanski Odbor za proslavu Kanonizacije Bl. N. Tavelića

Na sjednici biskupa hrvatskog jezičnog područja u Zagrebu dne 17. veljače o.g., kojoj je predsjedao splitsko-makarski Nadbiskup i Metropolit Dr. Frane Franić, zaključeno je da proslava za kanonizaciju Bl. Nikole Tavelića bude pod vodstvom Biskupske Konferencije Jugoslavije, a pod pokroviteljstvom našeg Kardinala, prefekta Sv. Kongregacije za nauk vjere, Dr. Franje Šepera.

Na istoj sjednici zaključeno je da se osnuje Interdijecezanski odbor za odredjenu proslavu i hodočašće naših vjernika u domovini. Kao zastupnik Episkopata za predsjednika Odbora izabran je šibenski biskup Mons. Josip Arnerić, koji će uz neke članove Odbora odredjene od Episkopata moći i sam imenovati druge.

Interdijecezanski odbor formiran je 18. II, a članovi su:

Predsjednik: Mons. Josip Arnerić, šibenski biskup

Članovi Predsjedništva: O. Dr. Petar Čapkun, provincijal provincije Presv. Otkupitelja,

O. Dr. Marijan Žugaj, provincijal franjevac
Konventualaca,

O. Fra Vlado Karlović, provincijal bosar
ke provincije,

O. Dr. Jerko Šetka, vicepostulator kauze za
kanonizaciju Bl. N. Tavelića.

Prvi tajnik: O. Zorislav Lajoš, franjevac u Zagrebu,

Drugi tajnik: O. Ante Bešlić, franjevac u Šibeniku.

Drugi članovi: O. Serafin Turčin, provincijal kapucina; O. Marijan Segulja, provincijal franjevac trećoredaca; sveć. Vladimir Stanković, delegat BKJ za naše iseljenike; sveć. Stefan Horvath, delegat za Gradišćanske Hrvate; sveć. Anto Frimel, župnik župe Bl. Nikole Tavelića u Zagrebu; Dr. Sibe Zaninović, odvjetnik u Zagrebu; O. Vinko Vincek, franjevac konventualac u Zagrebu; sveć. Ivo Cvitanović, splitske nadbiskupije; sveć. Vladimir Pavlinić, urednik "Glasa Koncila"; sestra Marija Iskra, uršulinka u Zagrebu.

Tajništvo Interdijecezanskog Odbora nalazi se u Zagrebu, Kaptol 9

Na sjednici Interdijecezanskog Odbora 18. II o.g. popodne raspravljalo se o programu hodočašća i proslave i o drugim pojedinostima. Konačni program bit će objavljen u katoličkom tisku i na posebnim plakatima. Na toj sjednici preporučeno je da svaka biskupija formira svoj Dijecezanski Odbor za hodočašće, koji je suradjivati s Interdijecezanskim Odborom u Zagrebu.

5) Dijecezanski Odbor za proslavu kanonizacije Bl. Nikole Tavelića

Na preporuku Interdijecezanskog Odbora za proslavu kanonizacije i hodočašće u Rim u lipnju o. g. povodom kanonizacije Bl. Nikole Tavelića, a odlukom Biskupa Ordinarija od 6. ožujka o.g. formiran je dijecezanski odbor.

Odbor sačinjavaju: O. Fra Dobroslav Begić, župnik i dekan u Mostaru kao predsjednik, te O. Fra Kamilo Milas, župnik u Blagaju i Don Vinko Brkić, župnik u Pologu kao članovi.

Povjerenici Odbora za pojedine krajeve u biskupiji: Župnici-Dekani: Don Andjelko Babić, Stolac, O. Fra Bosiljko Vukojević, široki Brijeg, O. Fra Ivo Bagarić, Duvno, i O. Fra Umberto Lončar, Humac.

Svi se hodočasnici imaju prijaviti preko svojih župnika ili povjerenika Dijecezanskom Odboru, a ovaj će sve drugo potrebno urediti s Interdijecezanskim Odborom.

Prema zaključku prve sjednice Interdijecezanskog Odbora svaki će hodočasnik uplatiti 10 ND za izdavanje v o d i ć a, u kojem će se nalaziti program hodočašća, obred kanonizacije, pjesme, koje će se pjevati na hodočašću i sl., te izradu značke za tu prigodu i za pokriće troškova rada Odbora.

Župnici će uskoro dobiti od Tajništva Interdijecezanskog Odbora potrebne plakate s programima putovanja i cijenama za pojedine varijante puta.

Za sve informacije neka se župnici obraćaju izravno na P.O. Fra Dobroslava Begića, M o s t a r, Matije Gupca br. 14.

IV/ NAREDBE ORDINARIJATA

Prot. Br. 540/70.

KONCELEBRACIJA NA SVETI (Veliki) ČETVRTAK

Kao i prošlih godina, tako će i ove godine prigodom blagoslova i posvete ulja na Sveti Četvrtak biti koncelebracija, koju će predvoditi mjesni Ordinarij.

Sv. misa "Chrismatis" početak će u 9 sati izjutra u mostarskoj crkvi.

Pod tom sv. misom bit će, prema Instrukciji Sv. Zbora za Bogoštovlje, i obnova svećeničkih obećanja. Poželjno je stoga, da što više svećenika sudjeluje u toj sv. misi. U skladu s preporukom Sv. Kongregacije pozivamo svećenike, da po mogućnosti u što većem broju dodju na sv. misu "Chrismatis" na Sv. Četvrtak.

U koncelebraciji će sudjelovati:

a) Svi Dekani, odnosno njihovi delegati, ukoliko koji Dekan bude opravdano zapriječen, da ne prisustvuje posveti ulja;

b) svećenici-župnici: 1) Fra Vidak Ćorić, Gradnići, 2) Don Mato Šimović, Gabela, 3) Fra Alojzije Sesar, Jablanica, 4) Don Andrija Iličić, Do-manovići.

c) Asistencija Biskupu: Presb. Ass. Mons. Majić, ili Gvardijan mostarskog samostana; djakon: Don Srećko Majić, Gradina, subdjakon: kapelan sa Humca.

d) Kod obreda blagoslova i posvete ulja sudjelovat će u funkcijama: 1) Za katekumensko ulje: jedan kapelan iz Mostara;
2) Za bolesničko ulje: Don Marko Lukač;
3) Za krizmu: kapelan sa Š. Brijega.

Upozoravamo sve gore navedene, da na vrijeme dodju u sakristiju, kako bi se bez žurbe mogli spremati za svete obrede. Ukoliko bi netko od imenovanih bio opravdano spriječen, da ne sudjeluje u asistenciji, dužan je na vrijeme javiti i pobrinuti se za zamjenu.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 541/70.

ANTICIPACIJA USKRSNE VIGILIJE

Onim župama, koje su do sada imale pismenu dozvolu za anticipiranje uskrsne vigilijske, a ukoliko razlozi, radi kojih je dozvola bila podijeljena još uvijek traju, ovim produžujemo dozvolu anticipacije i za ovu godinu, bez podnošenja posebne molbe.

Obredi ne smiju početi prije zalaska sunca.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 542/70.

SEDMI SVJETSKI DAN MOLITVE ZA DUHOVNA ZVANJA

Održat će se i ove godine na II nedjelju po Uskrsu, koja ove godine pada na 12. travnja.

Ovaj dan molitve, kako piše Prefekt S.C. pro Institutione Catholica 10. siječnja o.g. u pismu upravljenu svim Biskupima, po želji Sv. Oca traži da bude jedinstven obzirom na sva duhovna zvanja. Prema tome i molitve, koje će se tim povodom održavati, odnosit će se na sva duhovna zvanja: svećenička, redovnička, misijska. Isto tako naglašuje Kardinal Prefekt spomenute Kongregacije, da proslava svjetskog molitvenog dana za duhovna zvanja ima isključivo duhovni karakter, sa čisto duhovnim ciljem. Materijalna pomoć, koja je inače hvaljevrijedna, priključuje se u drugim zgodbama.

Po samoj svojoj naravi "Svjetski molitveni dan za duhovna zvanja" uz prikladnu pouku i nagovor, prvenstveno se sastoji u zajedništvu molitve Božjeg naroda, koje će zajedništvo imati svoj vrhunac u Euharistijskoj Misnoj Žrtvi, koja ~~predstavlja~~ predstavlja ~~fontem et culmen~~ fontem et culmen (Lumen Gentium br. 11).

Način proslave toga svjetskog dana molitve za duhovna zvanja, koji je propisan ranijim odredbama Ordinarijata, napose raspisom br. 473/68 od 21. ožujka 1968.g. vrijedi i za ovu tekuću godinu.

Upozoravamo župnike, da već 5. travnja najave svojim vjernicima da već tom nedjeljom započinje tjedan molitava za duhovna zvanja, pa neka ih pozovu da u svojim obiteljskim molitvama mole na tu nakanu, a i sami u sv. misama, koje će služiti u tjednu, neka se posebno mole za duhovna zvanja iz svoje župe. Ako dopuštaju rubrike, neka barem jednom služe i votivnu sv. misu "ad vocationes ecclesiasticas petendas".

Župnici i katehete u tjednu od 5. do 12. travnja posebno će govoriti mladeži o uzvišenosti i potrebi duhovnih zvanja, a u nedjelju, dne 12. travnja o tome održati i posebnu propovijed.

Ukoliko Sv. Otac pošalje posebnu poruku za sedmi svjetski molitveni dan za duhovna zvanja, i župnici je dobiju u prijevodu u cijelosti ili u izvatcima, neka tu poruku na zgodan način saopće vjernicima s oltara, bilo da je pročitaju, ili da je iskoriste u svojoj propovijedi.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 543/70.

PRIMANJE NOVIH KANDIDATA U SJEMENIŠTE

Svjetski molitveni dan za duhovna zvanja treba da svećenika župnika potakne na obnovu revnosti u brizi za nove kandidata za sjemenište. Dekret o životu i službi svećenika "Presbyterorum Ordinis" u III poglavlju "Presbyterorum distributio et vocationes sacerdotales" potiče svećenika na tu brigu riječima: "Primum igitur Presbyteris summopere cordi sit verbi ministerio proprioque testimonio vitae, spiritum servitii et verum gaudium paschale aperte manifestantis, sacerdotii excellentiam et necessitatem fidelibus ante oculos ponere, ac quos, sive iuvenes sive adultiores, prudenter ad tantum ministerium idoneos iudicaverint, nullis parcendo curis neque incommodis adiuvere ut se rite praeparent ac proinde aliquando, plena eorum libertate externa et interna servata, ab Episcopis vocari possint..." /PO, nr. 11/.

Sve što je ranijih godina ovaj biskupski Ordinarijat pisao župnicima i svećenicima o brizi za nova svećenička i redovnička zvanja, o brizi župnika za sjemeništarece i bogoslove preko praznika, vrijedi i za tekuću godinu, te molimo župnike, da to ponovno pročitaju (br. 296/67 od 6. ožujka 1967; 481/68 od 21. ožujka 1968; 544/69 od 26. ožujka 1969) i prema tome postupaju prigodom preporučivanja i slanja svojih župljana u sjemenište.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 544/70.

VANJSKA PROSLAVA PAPINA DANA U BISKUPIJI

Na 30. lipnja o.g. pada sedma godišnjica krunidbe Sv. Oca Pavla VI. Budući da po Novom Obredu Mise ne može se više uzimati "oratio pro Papa sub unica conclusione" s molitvom dana, preporučujemo da svećenici taj dan uzmu -pa i u misama bez sudjelovanja puka - molitvu vjernih, i u njoj posebno se pomole za Sv. Oca sa zaključnom molitvom za Papu.

Vanjska proslava Papina dana ima se održati u prvu nedjelju iza godišnjice krunidbe, t. j. 5. srpnja o.g., na način kako je to ranijih godina određeno, naime da se toga dana pod svim misama drži propovijed o Papinstvu u Crkvi i o našim dužnostima prema Sv. Ocu. Ove godine u propovijedima neka se posebno istakne nauka I Vat. Koncila o Papi i njegovom primatu. Poslije sv. mise neka se drži "Te Deum" s pripadnim molitvama i molitvom za Sv. Oca.

Dopuštamo da glavna sv. misa prigodom vanjske proslave Papina dana bude votivna sv. misa " In anniversarij coronationis Papae" bez komemoracije nedjelje. Prefacija nedjelje.

Vjernicima treba tjedan dana unaprijed najaviti proslavu Papina dana u župi, te ih pozvati da u što većem broju sudjeluju na Papin dan u sv. misi i da se u svojim obiteljima i privatnim molitvama kroz taj tjedan posebno mole za Sv. Oca.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 545/70.

BLAGOVIJEST - 25.III - VELIKA SRIJEDA

Blagdan Navještenja (Blagovijest) pada ove godine na Veliku (Svetu) Srijedu. Pro foro externo slavi se blagdan Navještenja, ali misa se uzima od Velike Srijede. Dopuštamo da župnici mogu nešto ranije početi služiti pučku sv. misu nego li je to propis u dijecezi za nedjelje i zapovjedne blagdane. Vjernicima treba protumačiti, da taj dan mogu i raditi, a na 6.IV prenosi se proslava Blagovijesti samo pro choro - bez pučke sv. mise.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 546/70.

DISPENZA OD NEMRSA ZA 1. SVIBNJA O.G.

Budući da ove godine 1. svibanj pada u petak, ovim na temelju kan. 1245 § 2 CIC podjeljujem svim vjernicima na području mostarsko-duvanjske i mrkanjsko-trebinjske biskupije dispencu od zakona nemrsa za taj dan.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 549/70.

IZOSTANCI OD KORONSKIH SASTANAKA

U posljednje su vrijeme učestali slučajevi da pojedini svećenici i župnici ne dolaze na koronske sastanke, iako su to dužni snagom kan. 131 § 3. K tomu ti župnici ne šalju ispričnice, zašto nisu došli na koronski sastanak. Neki pak, koji prisustvuju, ne pišu koronske radnje, tako da se dogodi da na koroni samo jedan ili drugi čita svoje sastavke, jer durgi nisu ništa napisali.

Ordinarijat je u nekoliko navrata/Cfr. br. 758/61 i 297/67/ upozoravao na tu dužnost i pozivao sve župnike, da se točno drže odredaba Kodeksa.

Dekani su dužni na vrijeme sazvati koronu područnih župnika, da bi ovi imali dovoljno vremena da mogu pismeno obraditi predložene teme.

Ovim ponovno upozoravam svećenike u pastvi na tu obvezu da a/ prisustvuju koroni, i b/ pismeno obradjuju predložene teme.

Dekani su dužni najdulje osam dana iza održanog koronskog sastanka izvijestiti Ordinarijat o koroni i poslati prijepis zapisnika i eventualne ispričnice onih, koji nisu prisustvovali sastanku. U zadnje doba događa se da Dekani po nekoliko mjeseci iza održane korone šalju izvještaj Ordinarijatu sa zapisnikom korone.

Umoljavamo svećenike da ne prisiljavaju Ordinarijat da protiv onih koji se ne budu držali propisa CZ primjenjuje neke mjere.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 550/70.

KANONSKA VIZITACIJA I KRIZMA U 1970

Obavit će se od 1. do 3. svibnja u župama stolačke krajine trebinjske biskupije, u mjesecu srpnju u župama duvanjske biskupije (Gornje Duvno i Buško Blato), a u kolovozu u preostalim župama trebinjske biskupije.

Datum krizme u pojedinim župama objavit će se naknadno.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Prot. Br. 551/70.

ODOBREN PRIJEVOD NOVOG OBREDA KRŠTENJA I VJENČANJA

Biskupi hrvatskog jezičnog područja na svojem zasjedanju dne 17. veljače o.g. u Zagrebu odobrili su prijevod novih obreda krštenja i vjenčanja. Još treba da ~~predbreni~~ prijevod potvrdi nadležna rimska Kongregacija. S novim obredom krštenja trebalo bi početi o Uskrsu o.g., kako je to Ordinarijat javio u okružnicama za Božić 1969.g.

Još nismo dobili obavijesti od nakladnika liturgijskih knjiga "Kršćanske Sadašnjosti", kad će iz tiska izaći priručnik ~~obreda~~ obreda krštenja ni kolika će biti cijena, te da li će priručnike slati izravno na župe ili preko Ordinarijata.

Mostar, dne 8. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

V/ SVEĆENICIMA NA RAZMIŠLJANJE

1) Crkva je poslušnost - poslušnost koja oslobadja

/ Nagovor Sv. Oca Pavla VI na generalnoj audijenciji srijede, 28. I. 1977

Pređragi sinovi i kćeri!

U ovim godinama poslije Koncila nastojimo pronaći stil našeg čudorednog života, novu vještinu aktivnosti u skladu s našom vjerom, način kako u praktičnom životu primjeniti naša kršćanska načela. Prvo što svi zapažamo jest da Crkva, da teološki nauk o Crkvi treba vršiti stalni uticaj na naše religiozno shvaćanje, te da o nauci Crkve i o ideji koju imamo o Crkvi treba uglavnom ovisiti naše vladanje i naša religioznost. Crkva treba da našoj privrženosti kršćanstvu utisne novi karakteristični pečat. Ono što nas je Koncil poučio o Crkvi oblikuje naše čudoredje.

Drugo što zapažamo jest to da je Koncil razvio nauku o Crkvi o različitim vidovima ljudskoga života po kojima je osoba uzveličana, porasla, oslobođena - u nekom smislu postavljena u središte doktrinalnog i praktičnog sistema kršćanske religije. Koncil govori o čovjekovom pozivu, o njegovoj savjesti, slobodi, odgovornosti i usavršavanju. Antropologija je uzdignuta i oplemenjena - jamačno ne na štetu teologije i Kristologije; ona od tih nauka dapače dobiva svoje svjetlo i svoju sigurnost; a sigurno je da iz Koncila čovjek izlazi gigant, sposoban da svoju veličinu i djelotvornu moć ponosno omjeri s onim što suvremeni profani humanizam pridaje svojem idololatrijskom tipu čovjeka koji u modernom svijetu razmišlja, djeluje, trguje, raduje se, trpi.

Kad se tako u jednoj većma pojednostavljenoj, ali točnoj, sintezi predstavlja čudoredna nauka Koncila, usudjujemo se iznijeti vam na razmišljanje ovu tvrdnju: Crkva je poslušnost - poslušnost koja oslobadja. Tvrdnja je to paradoksalna, u prvi mah nimalo privlačna. Ali pokušajte je malo provjeriti: poslušnost koja oslobadja!

MOST IZMEDJU BOGA I LJUDSKOG RODA

Jasno je da je Crkva poslušnost u općenitom smislu te riječi. Znamo da je Crkva društvo, zajednica, Narod organiziran i od pastira upravljao sve to uključuje neku posebnu povezanost, poslušnost. Toliko obzirom na horizontalu, kako se to danas kaže. Tim više to treba reći obzirom na vertikalu. Crkva je znak, sakrament, most između Boga i ljudskoga roda; Boga, koji svjetlom svoje objave obasjava čovječanstvo, a čovjek vjerom ulazi u taj stožac svjetla, preporuča se na život milosti, stiže novi životni princip, pozvan i potpomagan da živi svrhunaravno. To znači da je Crkva, po Kristu, u posebnoj vezi s Bogom. Volja Božja, njegova nova volja obzirom na čovjeka, ljubav, postaje vezom koji mnogo zahtjeva. Na Božji "fiat", kojim je obnovljena ekonomija spasenja, treba da odgovori čovjekov "fiat", kojim on prihvata svoje uklapanje u tu uzvišenu ekonomiju. Uči nas Marija: "Neka mi bude po riječi tvojoj" (po riječi andjeoskog glasnika: Lk, 1, 38). Uči nas i Isus: "Neće svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine', ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju moga nebeskog Oca" (Mt, 7, 21). Vršiti volju Očevu: eto uvjet i pravila. Poslušnost je glavna moralna krepost na kojoj se temelji naš odnos s Kristom i s Bogom: Crkva te odnose obnavlja i otvara nam usta da ponavljamo molitvu iz Evandjelja: "fiat voluntas Tua".

PRAVILO VJERE

Dokaz da je poslušnost uistinu zakon Crkve - a to se nalazi u svakom katekizmu i u svakoj knjizi koja govori o duhovnom životu i katoličkoj socijalnosti - potkrijepljuje se brojnim tekstovima pa i onda kad se radi o partikularnoj kreposti poslušnosti, tj. kad se pod tim misli na pokoravanje ljudi drugim ljudima, koji imaju neki auctoritet;

jer u Crkvi, kao i u svakom društvu, postoji auktoritet i auktoritet je neophodno potreban; i to uz ove dvije oznake: auktoritet u Crkvi ne dolazi odozdo, niti sam od sebe od broja, već dolazi od prvotne i nepromjenjive Kristove odluke - kako je to svima poznato - a osim toga auktoritet u Crkvi ima za predmet ne samo izvanje čine onoga koji prihvaća njezino vodstvo, nego - u izvjesnoj mjeri - i neke pa i ne male unutarnje čine, kao na pr. pravilo vjere: vjera se slobodno prihvaća, ali zatim slijedi obaveza da se prihvati istine vjere, kojima je Crkva jamac i čuvar. Sv. Pavao kaže: "...naše borbeno oružje... je božanski jako... Mi obaramo mudrovanja... i zarobljujemo svaki razum, da se pokorava Kristu; i pripravnici smo kazniti svaku nepokornost, čim vaša pokornost postane nesavršena!" (II Kor. 10, 4-6). Tako govori Apostol slobode: "Za tu slobodu - kaže on - Krist nas je oslobodio". (Gal. 5, 1), jer - ponavlja on prvim kršćanima - "Vi ste, braćo, k slobodi pozvani." (ib. 5, 13).

Nameće se sada pitanje: kako razumjeti ovo dvostruko izražavanje? Koje je značenje dviju riječi: posluš i sloboda? Koja je njihova praktična vrijednost? Ovdje bi trebalo doista održati egzegetsku pouku, tj. objasniti ove svetopisamske termine koji nas sada zanimaju, a posebno dva koja u biblijskim tekstovima imaju različito značenje, tj. pojmove zakona i slobode.

Za sada je dovoljno pokazati kako tvrdnja, koju smo iznijeli: Crkva je poslušnost, poslušnost koja oslobadja - ne sadrži u sebi protivrudniji. Kako pripadanje nekom poretku znači oslobodjenje od nekog suprotnog poretka, a u čovjekovom slučaju to znači oslobodjenje od nereda i te kako teškog i sudbonosnog, isto tako pripadanje crkvenom poretku traži svjesno i muževno prihvaćanje jednoobraznosti, ali u isto vrijeme oslobadja od teških okova: od neznanja o Bogu i o našoj sudbini, o grijehu, osamljenosti, prolaznosti i smrti; oslobodjenje je to koje osposobljuje za intenzivniji, slobodniji i odgovorniji rad ljudskoj moći: razum, volju i sve bogatstvo psihe i samoodgojne sposobnosti kao i izražajnu sposobnost u području dobra, pravde, ljubavi i umjetnosti.

PAZITI DA NAM ISTINA NE DOJADI

Sve je u tom da shvatimo što je Crkva, kakav nam odgoj želi dati, koja je sreća što smo njezina djeca i kako je potrebno da joj ostanemo vjerni.

Velika je napast za naše pokoljenje da nam ne dojadi istina, koju kao dar posjedujemo. Mnogi - svjesni važnosti i koristi promjena koje su nastale na znanstvenom, tehničkom i socijalnom polju - gube povjerenje u spekulativnu misao, u tradiciju, u crkveno učiteljstvo; ne pouzdavaju se u katoličku nauku; misle kako bi se oslobodili njenog dogmatskog obilježja; ne žele više definicija obvezatnih za svakoga i za svagda; zasljepljuju se da će naći neku drugu slobodu, te ne cijene više onu, koju posjeduju; iskrivljuju termine nauke, koju je Crkva potvrdila ili im daju proizvoljno i novo tumačenje razmećući se učenošću i još više sa psihološkom nepodnosivošću, a možda sanjare kako bi oblikovali neki novi tip Crkve, koji bi odgovarao njihovim željama - ponekad plemenitim i uzvišenim - ali ne više onakav kakav je Krist htio i koji se kroz povjesno iskustvo razvio i učvrstio. Dogadja se da popušta posluš, a time i sloboda, koja je tako karakteristična za vjernika koji vjeruje i radi u Crkvi, s njom i za nju isto tako opada i neprimjetno se zamjenjuje drugim posluhom koji može postati odviše težak i protivan pravoj slobodi djeteta Crkve.

... Newman - veliki Newman - na završetku svoje apologije "pro vita sua" govori o miru koji je našao prijanjajući uz katoličku Crkvu. Primjer je to kojeg je dobro sjetiti se.

Neka vas Maš Apostolski Blagoslov sve učvrsti u vjernosti!

(Prema Vjesniku šibenske biskupije, 1970, veljača 1970).

2) Iz okružnice Mons. FRANJE KUHARIĆA, biskupa, Administratora
Zagrebačke Nadbiskupije povodom 10-godišnjice smrti Kard. Alojzija Stepinca

Prigodom 10-godišnjice smrti Alojzija Kard. Stepinca Mons. Franje Kuharić, biskup upravio je kleru zagrebačke nadbiskupije 24. siječnja o.g. okružnicu pod naslovom "Fiat voluntas Tua", iz koje donosimo neke značajnije odlomke.

" U ruci mu je gorjela blagoslovljena svijeća kao znak čvrste vjere - svjetla u životu, i kao znak nade - svjetla u vječnosti, dok je umirućim glasom izgovarao zadnje riječi svoga života koje su prisutni čuli: "Fiat voluntas tua! - Budi volja tvoja"! Nadbiskup Alojzije Stepinac bio je čovjek jake vjere i nepokolebive odanosti Petrovom nasljedniku!

U ovim vremenima, deš godina nakon njegove smrti, kada termiti sumnje podgrizaju Vjeru u mnogim dušama i kada se osporavanje učiteljskog auktoriteta Rimskog Biskupa smatra progresom i oslobodjenjem, razmišljanje o životu i smrti Muža velike vjere neka umnoži našu vjeru, neka sačuva i našu vjernost Zakonitom Učitelju vjere i čudoredja!

U svojoj oporuci, nakon što je zamolio punom poniznošću za oprost nje svakoga kome je možda u životu što god našao učinio i nakon što je u kršćanskoj ljubavi oprostio svakome koji mu je bilo što našao u životu učinio, blagopokojni Nadbiskup piše slijedeće:

'Dragom Bogu neizmjerena hvala za milost svete vjere, u kojoj nisam nikada kolebao, kao i za sve nebrojene milosti, kojima me je obasipao u životu! Hvala Majci Božjoj za više nego Majčinsku zaštitu kroz cijeli život! Hvala Svecima, Sveticama i Andjelima Božjim za njihov zagovor i pomoć u životu!

Svetom Ocu, Namjesniku Kristovom, nastojao sam biti vjeran do smrti, a ako sam u svojoj teškoj službi po ljudskoj slabosti što skrivio, neka mi oprost!

Hrvatskom narodu, iz kojeg sam nikao, nastojao sam koristiti, koliko sam mogao, a sada u času smrti, kad se stvari gledaju drugim okom nego inače, stavljam mu ponovno na srce, da ostane uvijek čvrst u svetoj vjeri katoličkoj i vjeran Svetoj Apostolskoj Stolici Petrovoj....'

Danas nam je veoma potrebna njegova poruka Vjere!

Bio je štovatelj Euharistije! Njegov način, kako je služio Misu, prisutnima je bio poticaj na meditaciju o stvarnoj Prisutnosti! On bi se danas sigurno radovao kad bi mogao u novom obredu Mise na narodnom jeziku još snažnije otkrivati uvjerenje svoje vjere i sadržaj velike Tajne!

Ali Isusova stvarna prisutnost pod prilikom Kruha u Svetohraništu za njega je bila trajno nadahnuće i izvor svjetla! U svojim životnim okolnostima posljednjih godina imao je priliku za duge adoracije. Dugo je znao moliti pred Svetohraništem. U tim se je satima produbljivalo sve više i više njegovo osobno prijateljstvo s Isusom!

Danas se tu i tamo pokušava uvlačiti u Crkvu kriva nauka o Euharistiji! Adoracija gubi sve više cijenu. S posvećenim se Prilikama kojiput postupa kao da se više nema vjere da su one znak zaista božanske Stvarnosti i Prisutnosti! Uspomena na blagopokojnog Nadbiskupa neka nam umnoži i sačuva pravu vjeru u Euharistiju!

On je bio štovatelj Presvete Bogorodice! Svakog je dana razmatrao otajstva krunice. Njegova nas poruka zove k Bogorodici!

On je u molitvi produbljivao svoju teologiju... Biblija je proživljavala sve njegove misli! Nije se mučio korom Biblije nego se hranio njezinim sadržajem! Poznavao je jezgru i zato je u svjetlu Objave prosudjivao i cijeli misterij života i povijesti!...

Njemu je Bog - Živi Bog - bila najprisutnija Stvarnost koju je ljubio! Zato je ljubio i Crkvu Božju! Zato je ljubio i čovjeka - sliku Božju! To je u njemu bila jedna ljubav i jedino uvjerenje! Nije to bila prazna riječ!

Puna je samo ona riječ u koju se uloži cijeli život! On je svoj život sažeo u jednu jedinu riječ - Bog! Mihaelski poklik: Qui ut Deus - Tkoeje kao Bog! Nije još po tome velik čovjek koji izvikuje velike riječi! Velik je čovjek koji živi veliku riječ!

Obnova se ne ostvaruje samo mnogim riječima!

Danas se veoma mnogo govori i u Crkvi! Svi govore! O svemu se govori! Čak i vrlo smiono kao da više nema poštovanja ni pred Tajnom!

Negdje sam pročitao u novije vrijeme: Kada Gospodin dodje, neće naći svoje Crkve okupljene oko oltara u sabranosti i molitvi. Naći će je raspršenu po svim kutovima hrama u malim grupama koje samo raspravljaju!

Ima sve više riječi koje dijele! Sve manje koje spajaju! Često je puta govor ljudi razlivena gorčina! Ljudske misli imaju sve veće pretenzije da budu jedino svjetlo. Odvode u veliki Babel!

Blagopokojni Nadbiskup nam govori: Treba živjeti samo jednu R i j e č! "Meni je život Krist!"(Sv. Pavao)..."

/ Službeni Vjesnik Zagrebačke Nadbiskupije, 1970. br. I /

3) Kardinal J. Daniélou: Svećenički celibat

/Članak objavljen u "L'Osservatore Romano od 31. siječnja 1970./

Postoji pastoralni problem, koji bi mogao biti uzet u razmatranje, a to je: da li u odredjenim okolnostima i da bi se zadovoljilo odredjenim potrebama, Crkva može podijeliti svećeništvo oženjenim ljudima. Bilo je sličnih slučajeva u povijesti - premda se često zaboravlja istaknuti da se u zapadnoj, latinskoj Crkvi, u Srednjem vijeku od oženjenih ljudi, kad bi postali svećenici, zahtjevalo da od toga časa žive uzdržljivo. Ali ni to nije neki apsolutni zakon. Savremena je Crkva protestantskim pastorima, kad su jednom postali katolički svećenici, dozvolila da i dalje žive normalnim bračnim životom. Postoje, dakle, neki odredjeni slučajevi kad se gornje pitanje može postaviti sasvim zakonito.

Ali sasvim je druge naravi pitanje što ga je postavilo Pastoralno Vijeće u Holandiji. Prisiljeni smo priznati da se radi o pojavi jedne veće krize, koja danas zahvaća dio Crkve. Nije slučajno, što se u tim istim sredinama osporava ne samo svećenički celibat, nego i sama specifična vrednota ministerijalnog svećeništva, prakticiraju se medjuzajednice i intercelebracije po kojima se može naslutiti, da se ne priznaje realnost Euharistije, dovodi se u pitanje auktoritet Vrhovnog Svećenika, a i uopće božansko porijeklo hijerarhije, ide se za postepenom sekularizacijom života Crkve (podvukao prepisi-vač, M.P.).

Nitko ne osporava da postoje problemi povezani sa svećeničkim celibatom. Ali je važno to da ih se ne preuveličava. U našim krajevima je bezbroj svećenika koji su vjerni svojim obavezama. Istina je, nažalost, da postoje krize i otpadi. Ali kada je neko tijelo bolesno, moguća su dva rješenja: pustiti ga da ugine ili mu pomoći da ozdravi. Ne može se poricati da pitanje svećeničkog celibata - u njegovom sadašnjem kontekstu - nije u vezi s krizom vjere i duhovnog života. Pravi odgovor na krizu svećeničkog života je onaj Pavla VI, kojim tvrdi, da je obnova svećeništva povezana s ponovnim uočavanjem sa strane svećenika uzvišene vrednote posvećenog celibata. Svećenički je celibat usko povezan sa žarom vjere i zamahom duhovnog života. Svećenstvo bi dalo veoma loš primjer kad bi se predstavilo takvim dezertiranjem u času, kad se kršćani moraju uporno boriti da bi ostali vjerni kršćanskoj istini i kršćanskom životu.

Uostalom, ne odgovaraju istini razlozi koji se navode protiv celibata. Tako povijesni razlog: dolaze nam s tvrdnjom da su svećenici u prva vremena kršćanstva bili oženjeni. To je samo brzopletu rješenje pitanja, koje je veoma prijeporno. Sigurno to nikada nije bilo opće pravilo i već je od početka posvećeni celibat svećenika bio od velike važnosti. Ne samo da je na Zapadu celibat od IV stoljeća opći zakon, nego o njemu Koncil u Kartagi god. 390. govori kao o apostolskoj predaji. Zaboravlja se kazati, da na kršćanskom Istoku, ako se je i svećeničko redjenje podjeljivalo oženjenima, ipak nije nikada bilo dozvoljeno da se neoženjeni žene nakon redjenja. Otud se može zaključiti da premda svećenički celibat nije bio neko apsolutno pravilo, ipak se uvijek pojavljuje kao izražaj jedne prvotne tradicije, a na Zapadu kao redovna norma.

S druge strane htjeli bi reći da je svećenički celibat danas osporavan i od kršćanskog puka. U vezi s time objavljuju se izvjesne ankete. Ali, kako se ne vidi da su, u većini slučajeva, te ankete izražaj izvjesnih grupa? One nisu izraz mišljenja sveukupnog kršćanskog puka. Anketa provedena u Francuskoj od SOFRES-a pokazuje da su katolički krugovi u većini protiv ženidbe svećenika. Uostalom, spomenute ankete provedene su u zemljama, gdje je u toku kriza vjere i duhovnog života. Te zemlje ne predstavljaju čitavu Crkvu, makar da i žele biti smatrane njezinom prethodnicom. Lijepo se to vidjelo na Sinodi, gdje su biskupi istočne Evrope, Azije i Afrike iznijeli sasvim oprečno stanoviše. A nije ni slučajno što je prvi glas, koji se digao protiv holandske Crkve bio onaj kardinala istočne Njemačke, Bengsh-a.

Francuska se sa svoje strane već opredjelila. Francuski biskupi na svojem plenarom zasjedanju u Lurdu prošlog listopada svečano su izjavili da će pripuštati k svećeništvu samo one mladiće, koji su odlučni da provode život posvećenog celibata.

Štampa, doduše, nije ovoj izjavi dala isti publicitet kao zahtjevima holandskog Vijeća. A ipak je ova izjava jasna i odlučna. Francuski se episkopat u ovom pitanju usko povezao sa Vrhovnim Svećenikom. Potrebno je da to vjernici znaju, te onda mogu prosvjedovati ako nešto drugo čuju ili čitaju. Spretne spletke ovijaju ovo pitanje poput guste prašine. Bit će toga i više. Zar da kršćanski puk dozvoli da pritisak tih malih grupa kroji zakon? Zar da ostavi svoje pastire i podje za lažnim učiteljima?

Htio bih konačno još nešto dodati. Kampanja protiv svećeničkog celibata za neke od njezinih promicatelja samo je lažni cilj: ono što oni proko toga žele pogoditi jest auktoritet Vrhovnog Svećenika. Vidimo tu prste spletke koja ide za tim da Pavlu VI suprostavi biskupski kolegijalitet. Spretne pozivi upravljeni su biskupima čitavog svijeta da se solidarizira sa Holandjanima. Nastoji se time pokolebati auktoritet Pape, sve više ga ograničiti i onda konačno dokinuti.

Ono što je osnova svih ovih kampanja, koje se redaju jedna za drugom, u biti je oporba auktoritetu Rima. A oni koji su pri tome najviše zbunjeni - rekao bih : najviše skandalizirani - jesu naša pravoslavna i protestantska braća koja su sve više bila počela uvidjati snagu koju za kršćanstvo predstavlja auktoritet Rima. Rim neće dozvoliti da bude izbačen iz svog stžera. Ali je potrebno da se - kao ustuk valovlju osporavanja - kršćanski puk sve više okupi oko Pape, očituje mu svoju vjernost, pokaže svoje povjerenje, da bi ga obranio od onih koji bi htjeli Crkvu povući u dekadencu.

/ OKRUŽNICE BISK. ORDINARIJATA, ŠIBENIK, 1970. - svez. I/.

VI/ O B A V I J E S T I

1) NOVI VRHBOSANSKI METROPOLITA

Prema obavijesti Ap. Delegature u Jugoslaviji od 18.siječnja o.g. dosadašnji rezidencijalni Nadbiskup vrhbosanski i Metropolit Dr. Marko Alaupović zbog visokih godina starosti razriješen je jedne i druge dužnosti, te je imenovan umirovljenim Nadbiskupom Sarajevskim s titulom naslovnog Nadbiskupa od Sigisame.

Tim je samim 21.siječnja 1970. preuzv. Dr. Smiljan-Franjo Čekada kao nadbiskup-koadjutor s pr-avom nasljedstva prema kan.355 § 1 postao rezidencijalnim Nadbiskupom Vrhbosanskim i Metropolitanom bosansko-hercegovačke crkvene provincije, kojoj je nedavno privremeno priključena skopsko-prizrenska biskupija.

Novom našem Metropolitanu čestitamo i preporučujemo ga u molitve!

2) POSVETA NOVIH BISKUPA U SARAJEVU

U nedjelju, dne 21. prosinca 1969.g. u katedrali Presv. Srca Isusova u Sarajevu iza 30 godina, proteklih od zadnje biskupske konsekracije u toj katedrali, obavljena je posveta dvojice novih biskupa: Mons. Dr. JOAKIMA HERBUTA, rezidencijalnog biskupa skopsko-prizrenske dijeceze, te Mons. NIKOLE PRELA, pomoćnog biskupa dodijeljena sjedištu novoosnovane biskupije sa sjedištem u Prizrenu za vjernike albanskog jezika. Posvetu je obavio preuzvišeni nadbiskup-koadjutor Vrhbosanski dr. Smiljan-Franjo Čekada, a sukonsekratori su bili splitsko-makarski Nadbiskup i Metropolit dr. Frane Franić i beogradski Nadbiskup Dr. Gabrijel Bukatko.

Pozivu da sudjeluje na svečanosti konsekracije u Sarajevu nije se mogao odazvati naš Ordinarij zbog loših vremenskih prilika i nahlade.

Novim Biskupima čestitamo i želimo mnogo blagoslova u teškom apostolskom radu!

3) INSTALACIJA ZADARSKOG NADBISKUPA

Dne 15. siječnja o.g. na blagdan Sv. Stošije (Anastazije) svečano je ustoličen novi zadarski Nadbiskup Mons. MARIJAN OBLAK!

Nadbiskupiji čestitamo i novom Nadbiskupu želimo obilje Božjeg blagoslova u pastirskom radu!

4) MLADA MISA DON MARIJANA BEVANDE

Dijecezanski klerik Marijan Bevanda primio je sveti red Svećeništva u župskoj crkvi svoje rodne župe KRUŠEVO na 28. prosinca 1969.g., te je na Novu Godinu, 1. siječnja 1970. služio svoju mladu misu na groblju u svojem rodnom mjestu SRETNICE. Iako je bilo nevrijeme i kiša, vjernici sela Sretnice s najvećim veseljem i žrtvom sudjelovali su u proslavi mlade mise svog mještana, jer su doživjeli da nakon 35 godina, koliko je proteklo od zadnjih primicija u njihovom selu, ponovno dožive sreću i radost mlade mise. Na primicijama je sudjelovao i dijecezanski Ordinarij.

Mladomisniku, njegovim roditeljima, selu i župi čestitamo!

5) RASPORED DUHOVNIH VJEŽBI ZA SVEĆENIKE - OPATIJA

Uprava DOMA DUHOVNIH VJEŽBI, OPATIJA, Rakovčeva br. 12
javlja, da se tokom proljeća i ljeta neće održavati tečajevi duhovnih vježbi
za svećenike zbog nepredvidjenih zapreka.

U jesen održat će se pak tri tečaja:

- a) Rujan: Trodnevni tečaj od 21. do 24.
- b) Listopad: Trodnevni tečajevi: od 12. do 15. i od 19. do 22.
- č) Studeni: Trodnevni tečaj: od 9. do 12.

Tema duhovnih vježbi: Sakramenti u životu vjernika, svećenika u
svjetlu II Vatikanskog Koncila.

Predavanja vodi u običajenom dijalogu: O. Mato Jović, D.I.

Pojedini tečaj započinje u ponedjeljak na večer, a ~~svršava~~ završava u
četvrtak na večer.

Dnevno uzdržavanje iznosi 40 ND.

Tko želi sudjelovati neka se 15 dana prije početka najavi Upravi
Doma na gornju adresu.

6) PROSLAVA SV. VLAHA U DUBROVNIKU

U vanjskoj proslavi sv. Vlahu u Dubrovniku, dne 8. veljače o.g.
sudjelovao je i naš dijecezaški Ordinarij s Biskupom iz Mostara u Dubrovnik
doputovao je i vlč. g. Vladimir Stanković, direktor dušobrižnika naših migra-
nata, koji je na svojem obilasku Biskupa u domovini navratio se i u našu dije-
cezu moleći Biskupa, da kojega svećenika pošalje u pastvu među naše radnike
u inozemstvo.

U Dubrovniku je Ordinarij posjetio biskupsko dječjačko sjemenište,
gdje se nalazi nekoliko ^{naših} sjemeništara, te na povratku posjetio župu Trebinje
i Časne Sestre, koje rade u medicinskom centru u Trebinju.

7) UMRO GENERALNI VIKAR VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

U subotu dne 28. veljače o. g. umro je naglom smrću generalni vikar
vrhbosanske Nadbiskupije, Mons. dr. IVAN PAVLINAC. Na sprovodu dne 2. ožujka
o.g. sudjelovao je i dijecezaški Ordinarij.

R. I. P.

8) POSJET ORDINARIJA PREDsjedNIKU VJERSKE KOMISIJE ZA BiH

Dne 2. ožujka o.g. dijecezaški je Ordinarij posjetio novog Predsjed-
nika Vjerske Komisije Izvršnog Vijeća BiH u Sarajevu g. NOVAKA ANDJELIĆA.

9) ODOBREN URBANISTIČKI PROGRAM RAZVOJA GRADA MOSTARA

Na svečanoj i proširenoj sjednici svih vijeća Skupštine Općine
Mostar, dne 13. veljače o.g., uoči proslave 25-godišnjice oslobođenja Mostara
usvojen je urbanistički program razvoja grada Mostara za narednih 25 godina.
U tom programu ubilježena je i lokacija za izgradnju katoličke katedralne
crkve u Mostaru.

10) RASPIS SKUPŠTINE OPĆINE LIŠTICA O CRKVENIM GRADNJAMA

Sekretarijat za inspekcijske poslove SO Lištica dostavio je 19.11. 1969.g. dopis Biskupskom Ordinarijatu Mostar, u kojem upozorava na neke zakonske propise u pogledu izgradnje crkvenih objekata, te moli da se sa sadržajem toga akta upoznaju župnici na području Općine Lištica.

Iz dopisa prenosimo glavne točke.

Uvodno konstatira se, da na području Općine Lištica u zadnje vrijeme izgrađeno je više crkvenih objekata, a d-a se nije početak izgradnje prijavilo organu za inspekcije rada SO, niti je pribavljena ocjena stručnih ustanova iz oblasti zaštite rada, da su projekti za izgradnju ili rekonstrukciju tih objekata uskladjeni s propisima iz oblasti zaštite na radu.

Dalje doslovno stoji u dopisu:

"Naime, prema čl. 72. Osnovnog Zakona o zaštiti na radu ("Službeni list SFRJ" br. 15/65), organizacija je dužna o početku radova takvih izgradnji izvijestiti pismenim putem organ inspekcije rada i to najkasnije u roku od 8 dana prije početka rada, kako bi ovaj organ mogao izvršiti uvidjaj, da li su za izvođenje radova obezbjeđeni potrebni uslovi".

Prema čl. 18 Osnovnog Zakona o zaštiti na radu, svaki projekat o izgradnji ili rekonstrukciji takvih objekata treba proći kroz stručnu ustanovu iz oblasti zaštite na radu, kako bi ova dala stručnu ocjenu, da su ispunjeni propisani normativi iz oblasti zaštite na radu..."

Sekretarijat inspekcijskih poslova tuži se, da se u praksi ove propise ne poštiva, što predstavlja prekršaj.

Da ne bi dolazilo do pozivanja na odgovornost i same vjerske zajednice i odgovornog fizičkog lica Sekretarijat moli, da se upozna odgovorne s gornjim propisima.

Na koncu Sekretarijat napominje da je propis "da se svaki novosagrađeni ili rekonstruirani građevinski objekat koji je u vlasništvu vjerskih organa komisijski pregleda i primi prije stavljanja u upotrebu, kako bi se utvrdilo, da taj objekat ne predstavlja opasnost za upotrebu ili za neposrednu okolinu".

Župnicima, kojih se ovo tiče, ne samo na području Općine Lištica, nego i u drugim općinama, na znanje i ravnanje.

= + = + = + =

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Prot. Br. 553/70.

POZIV NA SJEDNICU PREZBITERIJALNOG I PASTORALNOG VIJEĆA

Ovim pozivam članove prezbiterijskog i pastoralnog vijeća na redovnu godišnju sjednicu, koja će se održati na Veliku Srijedu dne 25. ožujka 1970.g. u 15 sati u prostorijama Biskupskoga Ordinarijata u Mostaru.

Mostar, dne 9. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

IZ KANCELARIJE ORDINARIJATA:

1/ U privitku dostavlja se koncilski Dekret o APOSTOLATU LAJKA. Cijena 3,00 ND na teret crkvene blagajne.

2/ PREPISE MATICA i STATISTIČKI IZVJEŠTAJ O DUHOVNOM STANJU U ŽUPI neki župnici nisu dostavili do početka ožujka. Oni, kojih se ovo tiče, neka što prije pošalju jedno i drugo.

3/ Zadnjih dana dobili smo daljnih pet Koncilskih dokumenata u hrv. prijevodu:

- a) Dekret o sredstvima društvenog saobraćaja,
- b) Dekret o odgoju i obrazovanju svećenika,
- c) Dekret o prilagodjenoj obnovi redovničkog života,
- d) Dekret o istočnim katoličkim crkvama, i
- e) Deklaraciju o odnosu Crkve prema nekršćanskim religijama.

Dokumente dostavljamo svim župskim uredima. Ordinarijat još nije dobio cijenu pojedinih dokumenata, pa stoga je ni ne možemo javiti župnicima.

Prema obavijesti Tajništva BKJ trebalo bi uskoro izaći iz tiska daljna dva Koncilski dokumenta u hrv. prijevodu. Čim ih Ordinarijat dobije, prvom prigodom dostavit će svim župskim uredima.

4/ Upozorenja za Sveti(Veliki) Tjedan:

a) Dominica in Palmis de Passione Domini - Cjetna Nedjelja:

- 1) Liturgijska boja za procesiju i za sve mise dana - crvena.
- 2) Ako se drži procesija otpadaju "uvodni obredi" kod sv. mise.
- 3) Čita se Muka po sv. Marku. Ako se pjeva, i ako je nemoguće svećeniku pripremiti potrebnu melodiju, može uzeti za ovu godinu Muku po sv. Mateju.

b) Prva tri dana sv. Tjedna: Ponedjeljak, Utorak, Srijeda: čitanja po novom, svakidašnjem lekcionaru.

c) Sveti(Veliki) Četvrtak: Sv. misa "In Coena Domini" završava se popričesnom molitvom. Sanctissimum se prenese na pokrajni oltar ili na uobičajeno mjesto. Drugi obredi otpadaju(denudatio altaris...).

d) Sveti(Veliki) Petak: Čitanja po novom - B -Lekcionaru. Ostalo po OHS(Obnovljeni Obred Sv. Sedmice). Pričest vjernika po Novom Obredu Mise. Liturgijska boja - crvena.

e) Uskrsno bdijenje: Ako župnici dobiju odobreni prijevod Novog Obreda Uskrsnog Bdijenja, neka se njime služe. Prijevod je "ad experimentum" odobren na posljednjem zasjedanju BK hrvatskog jezičnog područja i nakladnik liturgijskih knjiga - Kršćanska Sadašnjost - obećao je da će blagovremeno razaslati svim župnicima tekst novog obreda Uskrsnog(Vazmenog) Bdijenja. Prijevod će biti tiskan na slabijem papiru, jer se radi o "privremenom" prijevodu. Ukoliko župnici ne dobiju, neka obrede Uskrsnog Bdijenja drže po dosadašnjem priručniku - OHS.

5/ Program hodočašća u Rim

Svim župskim uredima dostavljamo "Program hodočašća u Rim" prigodom proslave kanonizacije Bl. Nikole Tavelića.

6/ Zamoljeni, preporučamo:

ZA MOJE MALIŠANE, kateheze za prvi stadij vjeronaučne pouke. Dubrovnik, 1970. Ciklostilom, veliki format. Naručuje se: Don Stanko Lasić, Dubrovnik, Marina Držića poljana br. 4/I.

Katehetama će dobro doći za predavanje iz crkvene povijesti knjiga: August Franzen: PREGLED POVIJESTI CRKVE, knjigotiskom, izdanje KS, Zagreb, Marulićev trg br. 14. Cijena 30,00 ND.

Kršćanska Sadašnjost prima pretplatnike za opsežno djelo iz povijesti Crkve, koje je izašlo djelomično u njemačkom jeziku. Djelo je predviđeno u 6 svezaka. KS sprema prijevod 3. sveska, koji obradjuje povijest Crkve u Srednjem Vijeku. Detaljne informacije tražiti od: Kršćanska Sadašnjost, Zagreb, Marulićev trg 14.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 559/70.

P.T.

Mons. Don ANDRIJA MAJIĆ,

S t u d e n c i

Vi ste uz svoju župničku dužnost kroz cijeli niz godina vršili takodje i funkciju Biskupova Delegata, Generalnog Provikara, pa i Generalnog Vikara.

Za savjesno vršenje svih tih dužnosti Ordinarijat Vam ovim odaje zaslu-
žno priznanje i izriče toplu zahvalnost.

Nakon toliko godina požrtvovnog rada zaslužili ste, da se već jednom skine s Vas teret tolikih dužnosti. Tim više, što ste i dobom daleko poodmakli nalazeći se pri kraju osmoga desetljeća svoga života.

Želeći Vam dakle omogućiti toliko potrebni odmor ovim Vas razrješavam dužnosti Generalnog Vikara.

Ali za slučaj potrebe ja i dalje računam na Vas, na Vašu suradnju i pomoć. Stoga bude li koji put zbog drugih pastoralnih poslova kancelarija Ordinarijata privremeno ostala prazna, bit ću slobodan zamoliti Vas, da kroz to vrijeme Vi u svojstvu moga izvanrednoga Delegata rješavate u kancelariji one najnužnije akte, koji su hitne naravi i ne trpe odgadjanja.

Šaljući Vam svoj biskupski blagoslov ostajem Vaš u Kristu

Mostar, dne 10. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 560/70.

P.T.

Dr. MARKO PERIĆ,

M o s t a r

Dosadašnji Generalni Vikar biskupije Mons. Don Andrija Majić zašao je u vrlo visoke godine. Potrebno je odgovornu službu Generalnog Vikara povjeriti mladjim ledjima. Vi djelujete već preko 10 godina na Ordinarijatu. Upoznati ste kao nijedan drugi svećenik sa problemima u biskupiji. Zato smatram, da ste Vi najpogodniji, da sa mnom dijelite teret upravljanja biskupijom.

Stoga Vas ovim imenujem svojim Generalnim Vikarom sa svim pravima i ovlastima, koje prema Kodeksu pripadaju Generalnom Vikaru jednoga dijecezanskoga Biskupa.

Kako ste dosad vjerno služili Bogu i Crkvi suradjujući sa mnom u upravi dijeceze, nadam se, da ćete tako i ubuduće s novim marom činiti.

U to ime podjeljujem Vam svoj biskupski blagoslov!

Mostar, dne 10. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 561/70.

Ovim se u smislu Kan. 426 § 2 CZ produljuje mandat Dijecezanskih Konzultora, imenovanih odlukom Ordinarijata br. 997/65 "ad aliud triennium".

Mostar, dne 10. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

USKRSNA ČESTITKA ORDINARIJA

Uskrs je za svako kršćansko srce dan najveće radosti. Jer na taj dan je naš Spasitelj, nakon neizrecivih muka i poniženja Velikog Petka i nakon grozne smrti na križu primio od svoga nebeskog Oca priznanje i nagradu, kakvu samo Bog može dati. Njega je naime Otac uveo na Uskrs u Njegovo Mesijansko kraljevstvo, kojemu neće nikad biti kraja. Veselimo se i radujmo stoga sa uskrsnim Isusom. Tim više se radujmo, što je s uskrsnućem Isusovim dovršeno i djelo našega oslobođenja. Mi nismo više robovi grijeha, jer je Isus skršio lance našega ropstva. Ustavši iz groba Isus je i nas probudio na novi život. Pobjedivši svoju smrt On je i našoj smrti oduzeo žalac zasluživši i nama milost uskrsnuća.

Neka ne kvari našega veselja pomisao, da nam predstoje još mnoge borbe i velika stradanja. Isusov križ sve je naše križeve zasladio. Kako je Isus preko križa došao do slave uskrsnuća, tako će i nama naši križevi i naše patnje zaslužiti neprolaznu krunu u nebu.

Najveći dar, što nam ga je Isus donio, jest milost djetinjstva Božjega. U Isusovoj krvi oprane su naše duše od grijeha i iz te krvi satkana je nebeska haljina milosti, u koju su naše duše obučene. Čuvajmo tu haljinu milosti i ne kaljajmo je više grijehom.

Nitko nas nije toliko ljubio koliko Isus. Svoju ljubav Isus je djelom dokazao. Budimo zahvalni Isusu i tu svoju zahvalnost i mi djelom pokažimo. Vjerujmo u njega dubokom vjerom, jer On je uskrsnućem dokazao, da je pravi Bog i da je svaka njegova riječ suha istina. I ne pokolebajmo se nikada u toj vjeri. Uzdamo se u Njega, jer samo On može dati smisao i vrijednost našem životu. On nas je zapisao u svoje rane, i to je znak, da nam želi pomoći. Njemu je u uskrsnuću dana sva vlast na nebu i na zemlji, i to je dokaz, da nam može pomoći. Ljubimo ga takodjer i to onako nesebično kao što je i On nas ljubio. I kako je On svoju ljubav prema nama djelom dokazao umrijevši za nas na križu i ostavši kod nas navijeke u Presv. Sakramentu, tako i mi Njemu svoju ljubav zaslavimo postojanim vršenjem svih njegovih zapovijedi.

U to ime neka vam svima, braćo i sestre, bude ovaj Uskrs sretan i blagoslovljen! Neka uskrsnuli Isus izlije u vaše duše obilje svoje milosti. Svo- ga mira i nebeske radosti. To vam od srca želi Vaš Biskup!

Mostar, dne 12. ožujka 1970.

+ P e t a r, biskup

Napomena: Uskrsnu čestitku Ordinarija pročitati
vjernicima s oltara na sv. misama na
blagdan Uskrsa!

Bišćani i ostali u Mostaru

Broj: 540-546; 544-551; 553;

Definicija 554-561/70.

Ordinacija
Bijeljanski
ojenik
Ust. 1970g.

ovisi u mnogom dobrobit Crkve i duhovna korist svih kršćana. U vršenju te svoje službe Papa treba posebnu pomoć i vodstvo Duha Svetoga. Tu pomoć Duha Svetoga trebamo mi, članovi Sv. Crkve, izmoliti od Boga svome Vrhovnom Pastiru. Stoga je veoma prikladan današnji blagdan Duhova, na koji blagdan Sv. Otac slavi svoj zlatni misnički jubilej, da se posebno i srdačno molimo Duhu Svetome za milost rasvjetljenja i jakosti Sv. Ocu. Molimo se ne samo danas, nego i čitav ovaj mjesec, posvećen Gospi za Sv. Oca, pa i čitavu ovu njegovu jubilejsku godinu.

Posebno treba da se molimo za Sv. Oca, jer on mnogo trpi.

Trpi radi nemira, povremenih i mjesnih ratova i ratnih sukoba na raznim stranama svijeta. Trpi radi velikih nepravda u današnjem svijetu, radi siromaštva, bijede, gladi mnogih naroda, radi nejednakosti među narodima i društvenim slojevima, trpi radi tjelesnih, a još više radi duhovnih nevolja današnjega čovječanstva. Kristove riječi "Žao mi je naroda" (Mt, 15, 32) često ponavlja njegov Namjesnik Sv. Otac u nagovorima, susretima, pismima. Ono što je sveti Šabor II Vatikanski rekao: da žalost i tjeskoba ljudi našeg vremena, osobito siromašnih i svih koji trpe, jest žalost i tjeskoba svih Kristovih učenika (Gaudium et Spes, br. 1), posebno vrijedi za našeg Vrhovnog Pastira Sv. Oca.

Trpi Sv. Otac i radi nemira, koji se negdje pojavljuju i u samoj Katoličkoj Crkvi. Neki nezahvalni sinovi Crkve, zavedeni duhom vremena, u kojem živimo, usudjuju se napadati i samog Sv. Oca i njegov vrhovni Apostolski Auktoritet, i time udaraju na temelje Crkve, koja je sazidana na Petrovu auktoritetu i primatu njegovih nasljednika.

Sve to duboko žalosti Sv. Oca. Mi moramo suosjećati sa Sv. Ocem. Žalosti nas, ako se je našlo i u našim biskupijama pojedinaca, koji su u posljednje vrijeme nelijepo govorili ili čak pisali o Sv. Ocu. Sve to, danas, na dan njegova zlatnomisničkoga slavlja duboko požalimo i obećajmo, da ćemo u budućnosti biti vjerni i poslušni Sv. Ocu, njegovoj nauci i njegovim odredbama.

Molim braću svećenike, da odgajaju sebi povjerene vjernike u vjernosti, odanosti, poslušnosti i podložnosti prema Sv. Ocu, a neka im sami prednjače u tome svojim primjerom i riječju.

Naš je hrvatski narod tradicionalno bio vjeran i odan nasljednicima sv. Petra i u najtežim danima i kušnjama kroz svoju povijest. Ostanimo i mi, današnji potomci naših kršćanskih predaka, vjerni Sv. Ocu, Petrovu nasljedniku, i tu svoju vjernost i odanost pokažimo i ovom prigodom proslave zlatnomisničkog jubileja Sv. Oca Pavla VI.

Božji blagoslov bio sa svima vama!

Mostar, dne 10. svibnja 1970.

Vaš Biskup:

Dr. PETAR ČULE,

Napomena: Okružnicu Biskupa pročitati na svim misama na blagdan Duhova.

Prilog Okružnici Biskupa Ordinarija o zlatnomisničkom jubileju Sv. Oca:

PREGLED NAJVAŽNIJIH PODATAKA IZ ŽIVOTA I DJELOVANJA

P A P E P A V L A V I

I.- Životni podatci:

- Rodio se 26.IX 1897. u Concesio, biskupija Brescia;
- Za svećenika posvećen 29.V 1920. u Bresci;
- Imenovan Substitutom Drž. Tajništva 13.XII 1937.;
- Imenovan Prosekretarom redovnih crkvenih poslova 20. XI 1952.;
- Imenovan za nadbiskupa u Milanu 1. XI 1954.;
- Izabran za kardinala 15.XII 1958.;
- Izabran za papu 21.VI 1963.;
- Svečano okrunjen 30. VI 1963.

II.- Tri koncilska zasjedanja za uprave nad Crkvom Pape Pavla VI:

Papa Pavao VI nastavio je II Vat. Koncil, koji je sazvaio blagopokojni Papa Ivan XXIII.

Cd 1963. do 1965. održana su tri zasjedanja, i to:

- 1) od 29. rujna do 4. prosinca 1963.,
- 2) od 14. rujna do 21. studenog 1964.,
- 3) od 14. rujna do 8. prosinca 1965.

III.- Dvije Biskupske Sinode:

- 1) Redovita Biskupska Sinoda u listopadu 1967.g.,
- 2) Izvanredna Biskupska Sinoda u listopadu 1969.

IV.- Enciklike Pape Pavla VI:

- 1) Ecclesiam Suam, 6.VIII 1964.,
- 2) Mysterium Fidei, 12.IX 1965.,
- 3) Populorum progressio, 27.III 1967.,
- 4) Sacerdotalis caelibatus, 24. VI 1967.,
- 5) Humanae vitae, 25. VII 1968.

V.- Apostolske Konstitucije:

- 1) O pokori, 17. II 1966.,
- 2) O obnovi discipline oprosta, 1.I 1967.,
- 3) O obnovi Rimskog Misala, 3. IV 1969.

VI.- Važnije Instrukcije:

- 1) O svetom bogoslužju, 26.IX 1964.,
- 2) O štovanju Presv. Euharistije, 25. V 1967.,
- 3) O pastorizaciji turista, 30. IV 1969.,
- 4) O duhovnoj brizi za migrante, 22. VIII 1969.,
- 5) Osnovni nacrt o uzgoju svećeničkih kandidata, 6. I 1970.

VII.- ISPOVIJEST VJERE PAPE PAVLA VI - 30. VI 1968.

VIII. - Izvanredni jubileji za Pavla VI

- 1) Sveta godina po završetku Koncila od 1.I do 8.XII 1966.,
- 2) Godina vjere o tisućgodišnjici mučeničke smrti sv. Petra i Pavla od 29. VI 1967. do 29. VI 1968.

IX.- Važnija putovanja Sv. Oca po svijetu:

- 1) U Svetu Zemlju, 4. do 6. siječnja 1964.,
- 2) Na međunarodni euharistijski kongres u Bombay od 3. do 6. prosinca 1964.,

- 3) U sjedište Ujedinjenih naroda u New-York 4.X 1965.,
- 4) Pohod Carigradu, Efezu i Carigradskom Patrijarhu 25. i 26. srpnja 1967., Hodočašće u Fatimu, 1967.,
- 5) Sudjelovanje na euharistijskom kongresu u Bogoti, Kolumbija, od 22. do 25. kolovoza 1968.,
- 6) Pohod međunarodnom Uredu Rada u Ženevi, 10. lipnja 1969.,
- 7) Pohod Africi: Uganda - Kampala - Namugongo, 31.VII do 2.VIII. 1969.

X.- Važniji susreti Pape Pavla VI s drugim predstavnicima kršć. zajedni.

- 1) Susret s anglikanskim primasom g. Michaelom Ramseyem, 23. ožujka 1966.,
- 2) Susret s carigradskim patrijarhom Atenagorom u Vatikanu 28. listopada 1967.,
- 3) Susret s armenskim patrijarhom Katholikos Vaskenom I u Vatikanu 8. i 9. svibnja 1970.

Broj: 731/70.

PAPIN ZLATNOMISNIČKI JUBILEJ I MINISTRANTI

Ministranti kao poslužitelji kod sv. mise imaju poseban odnos prema Sv. Ocu kao zlatnomisniku.

Imajući to u vidu sabor Biskupske Konferencije našeg Episkopata u travnju o. g. posebno je preporučio, da bi tokom ove Papine jubilejske godine ministranti priredili kakvo hodočašće, molili za Papu i kroz cijelu godinu sakupljali za Sv. Oca tako zvano duhovno cvijeće. Sabrano "duhovno cvijeće" neka se dostavi Ordinarijatu, koji će ga preko Ap. Delegata poslati Sv. Ocu.

Prigodom narednog koronskog sastanka svećenika u Dekanatu neka župnici o tome povedu riječ i potraže najprikladniji način organiziranja hodočašća ministranata ili zajedničkog susreta u Dekanatu u molitvi i žrtvi za Sv. Oca.

Budući da Sv. Otac slavi svoj zlatnomisnički jubilej u svibnju, poželjno je da u molitvenu akciju i sabiranje "duhovnog cvijeća" za Sv. Oca angažiramo i svu školsku mladež, koja pohađa vjeronauk.

Napominjemo da će se u Vepricu kod Makarske održati tokom godine kongres ministranata, pa će možda biti moguće, da se i neke naše župe pridruže tome kongresu ministranata u jubilejskoj godini Sv. Oca Pavla VI.

Mostar, dne 10. svibnja 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 732/70.

PISMO BISKUPA JUGOSLAVIJE SVEĆENICIMA I REDOVNIČKIM ZAJEDNICAMA

Tajništvo Biskupske Konferencije dostavilo je dne 21. travnja o.g. Ordinarijatu tekst Okružnice naših Biskupa, koju su okružnicu Biskupi upraveli svećenicima i redovničkim zajednicama sa svojeg plenarnog zasjedanja u Zagrebu dne 9. travnja 1970.

Okružnica glasi:

Katolički biskupi Jugoslavije sa svoje plenarne sjednice u Zagrebu upućuju braći svećenicima i redovničkim zajednicama ovo pismo kao izraz brige i odgovornosti za život Crkve, a ujedno i kao očitovanje zahvalnosti i ljubavi prema svojoj braći i suradnicima u apostolatu.

Mi smo biskupi svjesni svoje dužnosti i odgovornosti da upravljamo Crkvom tako da bi ona zaista napredovala u svojoj istinskoj obnovi. Imamo tu vlast od Gospodina "za izgradnju a ne za rušenje" / II Kor. 13,10 /.

Obnova Crkve u duhu II Vatikanskog sabora sastoji se u obnovi života svih članova Crkve u duhu Evandjelja. Obnavljati se znači sve čvršćom vjerom pristajati uz Isusa Krista koji nam se objavljuje po Crkvi. Obnavljati se znači sve većom vjernošću ostvarivati djelotvornu ljubav, a "ljubav je Božja ovo: zapovijedi njegove čuvati" / I Iv. 5,3 /. Obnova Crkve znači, dakle, nastojanje svakog pojedinog člana Crkve osobno svetije živiti i tako ostvaruje od Gospodina zapovijed: "Ja sam svetost Crkve, da ona uistinu bude prisutnost Kristova svjetla u svijetu i poziv svima ljudima na obraćenje i spasenje.

"Svima je... jasno - uči Koncil - da su svi vjernici, bilo kojega staleža i stepena, pozvani na potpuni kršćanski život i na savršenu ljubav" / LG, br. 40 /.

Savršena ljubav je vjernost istini. Savršena ljubav je prihvaćanje Crkve kakvu je Isus Krist ustanovio sagrađivši je na Petru i Apostolima. Savršena ljubav nadahnjuje vodstvo u upravljanju zajednicom, a njezinim članovima otkriva poslušnost kao odanu suradnju. Ona je savjesno vršenje dužnosti i priznavanje tuđih odgovornosti. Savršena ljubav gradi slogu, njeguje poštovanje prema svima ljudima i pažljiva je na dostojanstvo svakoga čovjeka, a svojom se bitom protivi svakoj mržnji, krivim sudovima i dijeljenju zajednice Božjega naroda. Protivi se svemu što može nanositi štetu istinskom poslanju Crkve da Isus Krist, Svjetlo naroda, odsijeva na njezinom licu / LG, br. 1 /.

Imajući u vidu poslanje Crkve i svoju pastirsku odgovornost za njezin život mi biskupi iskreno i ozbiljno izražavamo svoju zabrinutost zbog nekih pojava, koje bi mogle otvoriti veliku ranu na Tijelu Crkve.

Zabrinjuje nas u nekim pojedinačnim slučajevima otvorena i buntovna neposlušnost zakonitoj odluci crkvenih poglavara. Mjesto da se u interesu općeg dobra i mira Božjega naroda provede opravdana odluka, protiv poglavara se širi nepravедna propaganda, šalju se u javnost potpisani i anonimni spisi puni pogrda i neosnovanih sudova. Male grupe nameću se široj zajednici, neovlašteno govore u njezino ime i potiču na neposlušnost s vrlo prozirnim razlozima. I samom se biskupu upućuju pisma uvredljiva sadržaja. Dakako, po sudu takvih pojedinaca biskup bi morao odmah odstupiti. U takvim se situacijama uporno odbacuju svi razlozi zakonite vlasti. Medjutim, nije moguće dopustiti da upravljanje Crkvom bude ometano metodama bilo fizičkog, bilo moralnog nasilja.

Zabrinjuju nas napisi u svjetovnoj štampi u posljednje vrijeme, koji teško vrijedjaju biskupa i u njemu duboko ponizuju čovjeka nepravедnim optužbama. Time se u mnoge unosi uznemirenje. Takvi postupci postaju uzrok nepovjerenja unutar i izvan Crkve. Ponovno ističemo da sredstva javnog saobraćaja imaju svoj smisao da služe istini, pravедnosti i ljubavi. Ako služe neistini, osveti i mržnji, mogu umnažati samo zlo u društvu. Ne može se bez teških posljedica u javnom saobraćaju prelaziti preko općih etičkih načela.

Kad razmišljamo o idejnim strujanjima u okviru univerzalne Crkve, kad promatramo njezin život u ovom vremenu velikih gibanja i velikih promjena, s radošću priznajemo da ima velikih ostvarenja na području teološke misli, kojom Crkva pod vodstvom Učiteljstva i svjetlom Duha Svetoga sve više otkriva neiscrpivo bogatstvo Objave!

Kad promatramo sva nastojanja i napore tolikih poznatih i nepoznatih, tihih i očitih radnika i radnica na području životne obnove Crkve, puni smo utjehe i nade, jer u svemu tom djelovanju gledamo rad Duha, koji u svako vrijeme oduševljava plemenita srca svake dobi da se daruju i žrtvuju za Božje djelo!

Medjutim ima takodjer ideja, stavova i postupaka koji zabrinjuju, jer bi Crkva od njih mogla imati mnogo štete. I na te činjenice moramo otvoreno upozoriti svoju braću i sestre, jer nas ljubav na to obvezuje.

Crkva je, doduše, svim svojim bićem uronjena u cjelokupnu dramu svijeta, ali ona ne smije klonuti pred duhom svijeta. Crkva u svim svojim članovima mora stalno ispitivati svoju vjernost Duhu Svetomu koji u njoj živi i djeluje, da bi ona po njemu bila kvasac moralnog ozdravljenja svijeta. Ona je vidljiviji organizam po kojemu Isus Krist na sve razlijeva istinu i milost /LG, br. 8/.

"Crkva naime treba učiniti prisutnim i tako reći vidljivim Boga Oca i njegova Utjelovljena Sina neprekidnom obnovom i očišćenjem same sebe pod vodstvom Duha Svetoga" /GS, br. 21/.

Tom se poslanju Crkve sigurno protivi omalovažavanje osobne molitve i svladavanje sama sebe, podcjenjivanje poslušnosti, pretjerano isticanje negativnih pojava u Crkvi, koje sredstva javnog saobraćaja često senzacionalistički iznose a da ne naglase pozitivnih stavova. Veoma može biti štetno smionost izricanje subjektivnih sudova i tvrdnja, kad su u suprotnosti s objektivnom istinom i normama morala.

Ima čudnih stavova prema Papi i biskupima, kao da njihova riječ nema važnosti i kao da bi oni morali samo odobravati sve što bilo tko uči. Kojiput se gubi iz vida svrhunaravna dimenzija crkvenog auktoriteta, a konkretnim nosiocima toga auktoriteta uskraćuje se potrebna ljubav i poštovanje, što se inače propovijeda prema svima ljudima.

Katkada se krivo tumači sloboda djece Božje - kao da se Isusu Kristu može pripadati bez ikakve obveze i žrtve i kao da je lagan put u život /Mt. 7, 14/. Stoga se stavljaju u pitanje: celibat, čistoća, zavjeti, nauka o nerazrješivosti i svetosti ženidbe, te disciplina Crkve. Ima tvrdnji i postupaka, koji slabe pobožnost prema Euharistiji i pomalo udaljuju Bogorodicu iz srca Božjeg naroda!

Tvrdimo da su takva mnijenja protivna pojmu Crkve, kako je tumači dogmatska konstitucija o Crkvi "LUMEN GENTIUM"!

Ako bi takav duh preuzeo maha u Crkvi, mnoge bi savjesti pretrpjele velike štete i Crkva bi bila veoma oslabljena u svom spasiteljskom poslanju. Kriva mnijenja mogu voditi do one tragične granice na kojoj bi se nužno raskidalo jedinstvo Crkve. A ipak je ona "stup i tvrdja istine" /Tim. 3, 15/, zajednica vjere nade i ljubavi /LG, br. 8/.

Svi mi imamo u sebi posla sa starim čovjekom, koji se opire milosti Isusa Krista, a Krist je "isti jučer i danas i zauvijek će biti isti" /Žid. 13, 8/. Priznajmo istinu da o duhu biskupa, svećenika i redovničkih zajednica silno mnogo ovisi i duh Božjega naroda. Svaki dan ispitujmo pred Bogom svoju savjest s punom ozbiljnošću, jer je Isus rekao: "Jao svijetu od sablazni!... Jao onome po kome sablazan dolazi" /Mt. 18, 7/. "Dobar čovjek iz dobre riznice iznosi dobro, a zao čovjek iz zle riznice iznosi zlo" /Mt. 12, 35/.

Ova naša upozorenja nisu nipošto izraz našega pesimizma. Mi imamo razloga da unatoč pojedinačnih negativnih pojava i stavova budemo puni povjerenja i kršćanskog optimizma. U redovima svećenika i redovničkih zajednica domaće i univerzalne Crkve, gledamo u velikoj većini iskreno nastojanje oko ozbiljnog duhovnog života, apostolsku revnost, bratsku odanost i ljubav prema Crkvi. Svjedoci smo nesebične velikodušnosti i neumorne radinosti kod tolikih naših suradnika. To nas tjera i za to smo zahvalni trajnom zahvalnošću svećenicima, redovnicima i redovnicama, bez kojih mi ne možemo ništa učiniti.

Gajimo svi međusobno razumijevanje i povjerenje. Ne dopustimo da nas bilo tko podijeli! Velika smo Obitelj koja nije bez briga, ali zajedničkim naporom u iskrenoj suradnji i razgovoru lakše ćemo tražiti i nalaziti potrebna rješenja svojih problema. "Mudrošću se zida kuća i razborom utvrđuje" /Izr. 24, 3/.

Ne dopustimo da nas zarazi i otruje gorčina! Nadasve cijenimo iskrenost i dobronamjernost. Ne zaboravimo ipak da život Crkve neće nikada biti lišen križa, pa nam je nadasve svima potrebna strpljivost. Da s time moramo računati, upozorava nas i Koncil tumačeći misterij Crkve: "Crkva nastavlja svoje putovanje između progona svijeta i utjehe Božje" (Sv. Augustin, Civ. Dei) navješćujući muku i smrt Gospodinovu, dok On ne dodje (I Kor. 11,26). Od moći uskrsnulog Gospodina ona dobiva snagu da strpljivošću i ljubavlju pobijedi svoje žalosti i teškoće, nutarnje i vanjske, i da otkrije svijetu Njegov misterij vjerno, iako ne savršeno, dok se na svršetku ne očituje u potpunom svjetlu" /IG, br. 8/.

Poslušajmo napokon našega Gospodina, koji nam svima za sva vremena reče: "... Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas, ljubite i vi jedan drugoga. Ako imadnete ljubavi jedan prema drugome, po tom će svi upoznati da ste moji učenici" /Iv. 13, 34-35/.

Na sve vas, na vaš rad i žrtve zazivamo obilni Božji blagoslov!

U Zagrebu, dne 9. travnja 1970.

VAŠI BISKUPI

Broj: 733/70.

BLAGOSLOV POLJA

Na sjednici prezbiterijalnog i pastoralnog vijeća biskupije na Veliku Srijedu dne 25. ožujka t.g. predloženo je, da bi se reformirao obred blagoslova polja, kako je uobičajen i propisan dijecezanskim malim obrednikom od 1934.g.

Ordinarijat je prihvatio prijedlog, pa u vezi toga, do daljnega, propisuje slijedeći način blagoslova polja u našim biskupijama:

1) Blagoslov počinje pred oltarom u crkvi ili kapelici moleći ili pjevajući litanije Sviju Svetih. Na početku može se moliti ili pjevati ona Antifona: Ustani, Gospodine... koja se moli prigodom procesija na prosne dane /Vel. Rimski Obrednik, str. 322/.

2) Na zaziv "Sveta Marijo..." svećenik s ministrantima (poslužnicima) i narodom ustaje i polazi u procesiji prema sredini groblja (mjestu).

Putem se mole ili pjevaju Litanije Sviju Svetih. Došavši na sredinu groblja (mjestu), litanije se prekinu i celebrant uz običajno "Očisti..." čita ili pjeva jedno od četiri poglavlja iz Evandjelja, kako su bila propisana za dosadašnje četiri postaje. Najbolje će biti da svećenik uzima po redu čitanja iz Evandjelja: jedno čitanje na prvom groblju, drugo na drugom, i tako redom. Iza čitanja Evandjelja, pripadajućeg verza i molitve celebrant učini blagoslov s križem, jednom i tri svijeće, te blagoslovljenom vodom izgovarajući one riječi, koje se nalaze u Malom Dijecezanskom Obredniku. Pri tom se okreće svaki puta na drugu stranu počevši od istoka.

3) Nakon toga svećenik s ministrantima i narodom vraća se u crkvu (kapelicu) moleći ili pjevajući litanije.

Gdje će svećenik prekinuti litanije, ovisi o okolnostima prostora i vremena, pa se to ne može jedinstveno odrediti, nego se prepušta uvidjavnosti celebranta.

4) Došavši u crkvu (kapelicu) završe se litanije s onim molitvama koje se nalaze u Malom Dijecez. Obredniku na str. 282 do 284. Ne treba moliti onih 10 molitava iza litanija Sviju Svetih, koje se nalaze u Vel. Rim. Obredniku na str. 121. do 122.

Mostar, dne 10. svibnja 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 734/70.

T i t u l a r ž u p e B u h o v o

Na prijedlog župnika, a na molbu vjernika novoosnovane župe BUHOVO, Ordinarijat je svojim aktom br. 660/70 od 23. travnja 1970.g. proglasio PRESVETO TROJSTVO kao Titular nove župe, pa će prema tome nova župa nositi ime:

ŽUPA PRESV. TROJSTVA - BUHOVO!

Adresa župskog ureda:

Rkt. župski ured BUHOVO, z. p. LIŠTICA, Hercegovina.

Mostar, dne 10. svibnja 1970. + P e t a r, biskup

Broj: 735/70.

P a t r o n ž u p e D o m a n o v i ć i

Na prijedlog župnika, a na molbu vjernika novoosnovane župe Domanovići, Ordinarijat je svojim aktom br. 659/70 od 23. travnja 1970. proglasio Sv. JOSIPA RADNIKA nebeskim zaštitnikom župe Domanovići, pa će prema tome ta župa odsele nazivati:

ŽUPA SV. JOSIPA RADNIKA - DOMANOVIĆI!

Adresa župskoga ureda:

Rkt. župski ured Domanovići, zp. DOMANOVIĆI k/Čapljine, Herc.;

Mostar, dne 10. svibnja 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 736/70.

R a s p o r e d s v. k r i z m e

Kanonska vizitacija župa i dijeljenje sv. Potvrde u toku ljetnih mjeseci obaviti će se slijedećim redom:

- 1) VINICA: Dolazak 16.srpnja izjutra oko devet sati. Ispit djece.
Krizma. 17. VII odriješanje za pokojne. Odlazak popodne.
- 2) RAŠELJKE: Dolazak 17.VII popodne. 18. VII odriješanje za pokojne
i ispit djece. 19. VII krizma. Odlazak popodne.
- 3) GRABOVICA: Dolazak 19.VII popodne. Ispit djece. 20.VII krizma.
21.VII odriješanje za pokojne, odlazak prije podne.
- 4) PRISOJE: Dolazak 21.VII prije podne. Ispit djece.
22.VII krizma. 23. VII odriješanje za pokojne, odlazak.
- 5) ŠUICA: Dolazak 23.VII prije podne. Ispit djece. 24. VII krizma.
/Napomena: Župi Šuica i svima koji sa strane budu
sudjelovali na krizmi podjeljuje se dispensa od nemrsa/
25.VII odriješanje za pokojne. Odlazak popodne.

- 6) DUVNO: Dolazak 25. VII popodne. Ispit djece. 26. VII krizma.
27. VII odriješanje za pokojne, kan. vizitacija Sestara,
obilazak težih bolesnika. Odlazak 28.VII izjutra.
- 7) KONGORA: Dolazak 28. VII izjutra. Ispit djece. Krizma.
29. VII odriješanje za pokojne. Odlazak popodne.
- 8) SEONICA: Dolazak 29. VII popodne. Ispit djece. 30.VII krizma.
31.VII odriješanje za pokojne. Odlazak prije podne.
- 9) BUKOVICA: Dolazak 31.VII prije podne. Ispit djece. 1.VIII krizma,
odriješanje za pokojne.
- 10) ROŠKO POLJE: Dolazak 1.VIII popodne ili 2.VIII izjutra. Ispit
djece. Krizma. 3. VIII odriješanje za pokojne.
- 11) DONJI GRADAC: Dolazak 14.VIII izjutra, odriješanje za pokojne,
ispit djece. 15. VIII krizma. Odlazak popodne eventual-
no u Trebinje.
- 12) TREBIMLJA: Dolazak 15. VIII uvečer, ili 16. VIII izjutra.
Krizma 16. VIII. 17. VIII odriješanje za pokojne.
Odlazak.
- 13) RAVNO: Dolazak 17.VIII popodne. Ispit djece. 18. VIII krizma.
19. VIII odriješanje za pokojne. Odlazak.
- 14) DONJE HRASNO: Dolazak 19. VIII popodne. 20. VIII krizma.
21.VIII odriješanje za pokojne. Odlazak.
- 15) BUHOVO: Krizma na godišnjicu dolaska župnika: 30. VIII:
izjutra dolazak, krizma, odlazak popodne.

Mostar, dne 10. svibnja 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 737/70.

UREDOWANJE KANCELARIJE BISK. ORDINARIJATA ZA VRIJEME

HODOČAŠĆA U RIM I ZAMJENA ŽUPNICIMA, KOJI ODLAZE NA HODOČAŠĆE

Od 15. lipnja 1970. do konca mjeseca radi hodočašća u Rim prigodom kanonizacije bl. NIKOLE TAVELIĆA kancelarija Biskupskoga Ordinarijata u Mostaru ne će uredovati, osim u iznimnim i prešnim slučajevima. Ordinarijat će ovlastiti jednog župnika, koji će kao Delegat Ordinarija rješavati najhitnije slučajeve, posebno koji se odnose na ženidbene dispense, osim dispense od mješovite vjere.

Župnicima, koji žele ići na hodočašće, a ne mogu naći drugog svećenika za zamjenu, dopuštamo da ih može zamijeniti susjedni župnik, kojemu u tom slučaju, - ako je potrebno, - podjeljujemo i ovlast trinacije i dozvolu da može u župi, gdje zamjenjuje župnika, služiti sv. misu u nedjelju 21. lipnja 1970. popodne, u najprikladnije vrijeme za vjernike.

Mostar, dne 10. svibnja 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 738/70.

JESENSKI KORONSKI SASTANAK

Teme za jesenski koronski sastanak župnika i svećenika u duhovnoj pastvi dijeceze:

- 1) "Ethica situationis" kao teološko-moralni i pastoralni problem. (Povijest situacijske etike, načela i stav crkvenog Naučiteljstva).
- 2) Štovanje Presv. Srca Isusova s povjesnog, dogmatskog i pastoralnog stanovišta.

Mostar, dne 10. svibnja 1970.

+ P e t a r, biskup

OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRONIKA

1) Od 7. do 9. travnja 1970. održano je plenarno zasjedanje sabora Biskupske Konferencije Episkopata Jugoslavije, na kojem je sudjelovao i naš dijecezanski Ordinarij. O ovom zasjedanju opširno su izvijestili GLAS KONCILA i AKSA, novo-pokrenuti Bilten Kršćanske Sadašnjosti, koji izlazi svake subote.

2) Dne 12. travnja o. g. Dijecezanski Ordinarij blagoslovio je LURDSKU ŠPILJU u župskoj crkvi sv. Jurja u Viru k/Posušja, koju je izradio g. Samardžija. Toga dana slavio se i VII svjetski dan molitava za duhovna zvanja, pa je Ordinarij održao propovijed o duhovnim zvanjima pred velikim brojem vjernika župe Vir.

3) Nakon povratka iz Zagreba Dijecezanski Ordinarij posjetio je u prostorijama Skupštine Općine g. Radmila Andrića, predsjednika Općine Mostar, i s njim razgovarao o izgradnji katedralne crkve u Mostaru.

4) Prvi pohod Biskupa novoj župi Buhovo.

Na molbu župnika i vjernika O. Biskup privatno je pohodio u nedjelju dne 19. travnja 1970. novoosnovanu župu BUHOVO kod širokog Brijega. Biskup je pod sv. misom, koju je služio Tajnik biskupije, propovijedao o nauci I Vatikanskog Koncila, a na koncu sv. mise potakao je vjernike na ustrajan rad oko izgradnje potrebnih crkvenih objekata za župu.

Ordinarij je pregledao i radove na izgradnji župskoga stana, pa je na veliko zadovoljstvo i radost vjernika pohvalio požrtvovni rad i agilnost i župnika i vjernika župe. Domaćini su priredili zajednički objed, kojemu je prisustvovao veći broj domaćina iz župe, te je Biskup ponovno pohvalio župnika i vjernike radi ostvarenog uspjeha unatoč lošeg vremena, te ih potakao na veliko-dušnu ustrajnost u radu.

5) Kanonska vizitacija i dijeljenje sv. Potvrde u stolačkom Dekanatu.

U vrijeme prvomajskih praznika Ordinarij je obavio kanonsku vizitaciju i podijelio sakrament sv. Potvrde u četiri župe stolačkog Dekanata:

Dne 1. svibnja u župama DOMANOVIĆI i PRENJ-DUBRAVE, 2. svibnja u župi ROTIMLJA, 3. svibnja u župi STOLAC.

U svim župama župljani su s automobilima mjesto nekdašnjih konja dočekali i pratili Biskupa, a u novoosnovanoj župi Domanovići i muslimani su sudjelovali na dočeku i u liturgijskim funkcijama kod dijeljenja sv. Potvrde. Treba posebno istaknuti, da u ovoj novoj župi i muslimani sudjeluju u izgradnji stana za katoličkog župnika.

5) Sastanak Biskupa Ordinarija i predstavnika klera bosansko-hercegovačke crkvene pokrajine o izgradnji novog centralnog bogoslovskog sjemeništa održan je u Sarajevu na 5. svibnja o.g. Uz dijecezanskog Ordinarija iz naše dijeceze sudjelovali su na tom sastanku Tajnik biskupije dr. Marko Perić i Don Mato Nuić, župnik u Bijelom Polju.

6) R e d j e n j a:

Dne 5. travnja o.g. primio je u zagrebačkoj katedrali sv. red subdjakonata dijecezanski klerik ANTO IVANČIĆ, st. iz župe Grabovica. A 12. travnja isti je primio sv. red Djakonata.

Dne 19. travnja o. g. primili su u sjemenišnoj kapeli centralnog bogoslovskog sjemeništa u Splitu TONZURU i PRVA DVA NIŽA REDA: Ivan Čirko Markov, Ivan Čirko pok. Jakova iz župe Rašeljke, Ante Djerek iz župe Vir, Luka Pavlović iz župe Rotimlja, Josip Ivanković i Jakov Renić iz župe Rašeljke.

Dne 26. travnja o. g. u Splitu primili su niže redove zakljinjaoca i pratioca dijecezanski klerici: Marko Kutleša iz župe Prisoje, Mihovil Zrno iz župe Šuica i Slavko Maslač iz župe Donje Hrasno!

Čestitamo i svećenicima preporučujemo u molitve redjenike!

7) Na posljednjem zasjedanju sabora Bisk. Konferencije Episkopata zaključeno je: a) da se i dalje zadrže prosni dani, a stavljeno je u dužnost Liturgijskom Vijeću BKJ da sastavi molitve za prosne dane različito za selo i grad;

b) od kvatrenih dana zadržat će se samo subota. Liturgijsko vijeće BKJ izradit će posebni naputak o kvatrenim subotama kroz godinu.

8) Hrv. Književno društvo tiskalo je u obliku knjižice UPUTU NAŠIH BISKUPA O ENCIKLICI PAPE PAVLA VI - HUMANA E VITAE s posebnim uvodom, koji su izdali članovi Predsjedništva Vijeća za nauku vjere pri BKJ - nadbiskupi: dr. Jože Pogačnik, dr. Smiljan Franjo Čekada i dr. Frano Franić.

L'Osservatore Romano od 2-3. ožujka o.g. donio je kratki prijevod glavnih dijelova UPUTE i u cijelosti zaključni dio pod naslovom "Upute".

Ap. Delegat želi, da se ta UPUTA što više raširi i među vjernike. Ordinarijat je dobio jednu količinu te UPUTE, pa ovdje dostavljamo svakom uredu po nekoliko primjeraka, da to župnici na zgodan način ponude i svojim vjernicima, napose zaručnicima prigodom zaruka ili mladencima prigodom vjenčanja. Cijena pojedinom primjerku jest 2,00 ND. Preporučujemo, da sami župnici naruče još više primjeraka za svoje vjernike, jer je Ordinarijat dobio manji broj primjeraka.

+ + + + +

Službeni Vjesnik Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanjske biskupije, umnožen kao službeni materijal za isključivu upotrebu župskih ureda u biskupiji i za informaciju drugim Ordinarijatima (Čl.15 Zakona o štampi).

SLUŽBENI VJESNIK

MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPLJE

Mostar

1970

Broj III

50-GODIŠNJICA MISNIŠTVA DIJECEZANSKOG ORDINARIJA

1920

KRUŠEVO k/Mostara

1970

I./ 50-GODIŠNJICA SVEĆENIŠTVA DIJECEZANSKOG ORDINARIJA

1./ OSOBNA ČESTITKA SV. OCA PAVLA VI DIJECEZANSKOM ORDINARIJU
PRIGODOM 50-GODIŠNJICE SVEĆENIŠTVA

Venerabili Fratri

P E T R O Č U L E

Episcopo Mandetriensi-Dalminiensi

Nostro Solio Adstanti

Mox decem exacta implebuntur lustra, ex quo ad sacerdotii honorem et gradum evector es. Quem diem numquam non tibi, Venerabilis Frater, honorandum semperque cultum, cum sollemniter celebranda eius recurrat anniversaria memoria, una cum clero et christifidelibus curis tuis commisso, altiore religiosae mentis obsequio recolere studes.

Nos vero pro magna benevolentia, qua te prosequimur, pro egregio estimationis iudicio, quo te pastorem bonum in populo, virtutum opificem, rerum arduarum diuturna perpeessione nomen nactum invicti militis Christi, festis huiusmodi coetibus tui causa instaurandis libenti animo interesse percupimus, sanctae addituri cumulum laetitiae.

Ob id ipsum tibi diligentiae plenas hasce mittimus litteras, votorum Nostrorum nuntias, commendationis et laudis disertas interpretes.

Plane enim novimus opera, labores, certamina, in quibus versatus episcopalis muneris partes sustinuisti, inter adversa et periculosa semper prodigus tui, superna tutela confisus, constantia generosi pectoris strenuissimus.

Dum fas tibi est de rebus a te gestis et toleratis mirum solatium capere, fac novas sumas vires, digna adprobatione vitae proposita tibi constabilias, atque adeo hoc in incepto itinere progredi pergas. Milita igitur bona militiam, habens fidem et bonam conscientiam (cfr. I Tim. I, 18-19).

Id praecipuae precamur optamusque, ut fide optima semper innitaris, spei firmissimae praebeas cunctis spectabile exemplum, ad te illam saepius referens praeclaram sacri Psaltae sententiam: "Fortitudo et laus mea Dominus, et factus et mihi in salutem" (Ps. 117, 14). Spera igitur semper in Deo: ille iuvare vult, quia bonus est; iuvare scit, quia sapiens est; iuvare potest, quia potens est.

Deus autem spei repleat omni gaudio te, servet bene valentem et valentem ad praemia assequenda inoccidua, adhuc longarum metam viarum. Viriliter age et verbis hisce, intimis sensibus confortare.

Quae imo e pectore ominatis, tibi Venerabilis Frater, Apostolicam Benedictionem, praecipuae caritatis Nostrae pignus, peramanter impertimus.

Ex Aedibus Vaticanis, die XV mensis Junii, anno MCMLXX, Pontificatus
Nostri septimo.

P a u l u s PP. VI.

2./ BRZOJAV DIJECEZANSKOG ORDINARIJA SV. OCU PRIGODOM PROSLAVE PAPINA
DANA U BISKUPIJI

SUA SANTITA
PAOLO PAPA VI
V a t i c a n o

Anniversarium Coronationis sollemnissime celebrantes simulque
iubilaei sacerdotalis Sanctitatis Vestrae propriique Episcopi memoriam agentes
clerus fidelesque dioecesis Mostar Sanctitati Vestrae sensus filialis devotionis
fidelitatis submissionis exprimunt benedictionem apostolicam expetentes

EPISCOPUS ČULE

3./ ZAHVALNO PISMO DIJECEZANSKOG ORDINARIJA SV. OCU PAVLU VI

Iza 5. srpnja o.g., kad je pod sv. misom u Kruševu k/Mostara pročitana osobna
čestitka Sv. Oca dijecezanskog Ordinariju, naš O. Biskup uputio je vlastoručno
pismo Sv. Ocu kao osobnu zahvalu za prigodnu čestitku:

BEATISSIME PATER,

Occasione quinquagesimi anniversarii sacerdotii mei a Sanctitate
Vestra litteras gratulatorias consolationis et benevolentiae paternae plenas
accepi.

Desunt verba quibus gratitudinem meam digne exprimere possem. Sal-
tem istud unum faciam ut deinceps adhuc magis Cathedrae Petri adhaeream et fide-
les semper ad maiorem fidelitatem atque amorem erga Successorem Beati Petri exci-
tem. Quod et feci celebrando cum populo fidei septimum anniversarium Coronatio-
nis Sanctitatis Vestrae in Dominica die 5. Julii huius anni. Alloquendo fideles
sequentia protuli:

Quid nobis catholicis Papa significat nemo melius id expresserat quam magnus
ille Doctor Ecclesiae S. Ambrosius dicendo: "Ubi Petrus, h.e. Papa, ibi Ecclesia".
Sine Papa ergo nec Ecclesiam Sanctam nec fidem catholicam haberemus. Istam doctri-
nam S. Ambrosius non ex proprio pectore hauserat sed illam ex verbis S. Evange-
lii, ex dictis ipsius Christi Domini desumpserat.

Nam Dominus Petrum eiusque Successores Romanos Pontifices ut fundamentalem pet-
ram Ecclesiae suae constituit atque istam petram tam inconcussam reddidit ut
neque portae inferi adversus illam praevalere poterunt.

Pastor bonus Christus Dominus mundum relinquens noluit suos assecclas orphanos
relinquere ideo illis in Petro et Successoribus supremum pastorem qui loco sui
integrum gregem, oves sc. et agnos pascere reliquit.

Ut Ecclesiam ab erroribus in fide immunem redderet in Papa Christus illi docto-
rem infallibilem, qui omnes fratres suos in fide confirmaret, designavit.

Cum Papa sit Vicarius ipsius Christi in terris et fundamentum Ecclesiae nil mirum quod decursu saeculorum Christus illum speciali providentia semper protegebat et ut quondam Beatum Petrum, ne in fluctibus mergeretur, ex maximis quoque periculis eripiebat.

Adhaereamus ergo, fratres et sorores, firmiter nostro Beatissimo Patri Paulo VI, qui nunc simul cum septimo anniversario Coronationis etiam quinquagesimum annum sacerdotii celebrat, eique fidelitatem inconcussam, sicuti proavi nostri in difficillimis quoque temporibus faciebant, in sempiternum servemus.

Istis et similibus verbis populum fidelem admonebam quod in futuro similiter facere pergam.

Nomine itaque cleri populi necnon nomine proprio vota ac omina in hac sollemni occasione Sanctitati Tuae proferens in verba S. Evangelii exclamare audeo: Duc in altum, Sancte Pater! Dominus qui Petrum protegebat Successorem quoque proteget!

Sicut a primaeva Ecclesia oratio ad Deum pro Petro sine intermissione fiebat, ita etiam hodie Ecclesia per universum mundum propagata sine intermissione pro Sanctitate Vestra Deum exorat.

Ad instar SS Martyrum Thomae Moore et Johannis Fisher etiam hodie multi sunt qui pro primatu Successoris B. Petri sanguinem funderent.

Contestatores sunt pauci, sed quam plurimi sunt qui vocem Pastoris supremi cum gaudio audiunt et doctrinam in Encyclicis propositam devote suscipiunt.

Ad pedes Sanctitatis Vestrae provolutus benedictionem Apostolicam pro dioecesi et pro meipso humillime expeto!

PETRUS ČULE, Episcopus.

4./ ODGOVOR DRŽAVNOG TAJNIKA Kard. VILLOT-a NA BRZOJAV DIJECEZANSKOG ORDINARIJA

Segreteria di Stato

N. 162200

Dal Vaticano, 15 Julii 1970

Exc.me ac Rev.me Domine,

Ad episcopalem Tuam dignitatem fidelitatemque erga Ecclesiam cumulus revera accessit commendationis ac laudis ex illo nuntio telegraphico, quo pie et ample honoravisti Summum Pontificem, cum dudum agitaret festum diem quinquagesimum a suscepto sacerdotio natalem atque etiam septimum anniversarium ex quo Summi Pontificatus insigne suscepit. Eadem autem salutatio et alacris gratulatio Beatissimo Patri ipsi quantopere placuerit, verbis pluribus dicere vix attinet.

Quidquid id est, Suam Sanctitatem oblectamento recreaverunt solacioque egregio refecerunt asseverationes Tuae et declaratio pietatis totius dioecesis Mandetriensis-Dumnensis in Christi Vicarium.

De iis ergo deque omni nuntiandi officio gratissimam voluntatem Tibi significare cupit Beatissimus Pater, cuius documentum manifestum sit Benedictio Apostolica Tibi clero fidelibus cunctis retributa, per quam Ipse a divina largitate bona vobis exoptat animae et corporis, religionis firmitudinem, totius vitae prosperitatem.

Haec pro munere meo iuvat per litteras afferre atque Excellentiae Tuae Reverendissimae eo faciendo meipsum confirmare in Domino deditissimum

J. Card. VILLOT.

Exc.mo ac Rev.mo Domino

D.no PETRO ČULE

Episcopo Mandetriensi-Dumnensi.

5./ ČESTITKA Kard. DÖPFNERA DIJECEZANSKOM ORDINARIJU

DER ERZBISCHOF VON MÜNCHEN UND FREISING

München, dne 18. Juni 1970.

Seiner Exzellenz
dem Hochwürdigsten Herrn
Dr. P E T A R Č U L E
Bischof von Mostar
M O S T A R/HERZEGOWINA,

Hochwürdigste Exzellenz,

Zu Ihrem bevorstehenden 50-jährigen Priesterjubiläum möchte ich Ihnen von ganzem Herzen Gottes Segen und Kraft für Ihr weiteres Wirken wünschen. Ich weiss, dass die Lage der katholischen Kirche in Jugoslawien nicht einfach ist und bedauere nochmals, dass Ihre Arbeit durch Aesserungen in meiner Diözese zusätzlich erschwert worden ist.

Da gerade das vergangene Konzil den Gedanken der Kollegialität der Bischöfe und der gemeinsamen Verantwortung und Sorge für alle Teile der Weltkirche betont hat, möchte ich Ihnen in aller Diskretion und Ehrfurcht als kleinen Beitrag und als Zeichen der Verbundenheit im Amt der Apostelnachfolge für Ihren Priesternachwuchs einen Betrag von 10.000 DM übergeben.

Sie persönlich, Hochwürdigster Herr Bischof, darf ich zur Besserung Ihrer Gesundheit, die Sie für die schwere Arbeit dringend brauchen, einladen, zu einer gründlichen Erholung nach Deutschland, etwa in ein geeignetes Sanatorium, zu kommen. Ich würde mich sehr freuen, wenn Sie dieses Angebot annehmen wollten und werde das Nähere regeln bzw. vorschlagen, wenn ich von Ihnen Ihre Meinung und Absicht erfahren habe.

Empfangen Sie nochmals meine herzlichen Glückwünsche zu Ihrem grossen Fest und das Versprechen, dass ich Ihrer und Ihrer Kirche am Altar gedenken werde.

In brüderlichen Verbundenheit

Ihr im Herrn ergebener

Julius Card. Döpfner

6./ ČESTITKA DIJECEZANSKOGA KLERA BISKUPU PRIGODOM 50-GODIŠNJICE
SVEĆENIŠTVA

Dijecezanski svećenici
Mostarsko-duvanjske i
Trebinjsko-mrkanjske biskupije

Preuzvišenom gospodinu
Dr. P E T R U Č U L I, biskupu
i Ass. Pap. prijestolja
M o s t a r

Dragi naš Oče Biskupe,

Na 20. lipnja ove godine navršit će se pet punih decenija otkako ste postali svećenikom i po sv. redu službeno unišli in Sancta Sanctorum Domini.

Idući u susret tome svima nama milom i dragom danu, značajnom ne samo za nas i za naše biskupije, nego za cijelu Crkvu Božju, posebno za naš hrvatski katolički narod u Hercegovini, mi, dijecezanski svećenici trebinjsko-mrkanjske i mostarsko-duvanjske biskupije osjećamo se istodobno i tužnim i radosnim: Tužni smo, što nam ovo olujno vrijeme, u kojem živimo, ne dozvoljava da pedesetu obljetnicu Vašeg svećeničkog redjenja, odnosno Vaš zlatnomisnički jubilej i u javnosti markiramo onako, kako je to Vaš plodonosni pedesetogodišnji svećenički život i rad za Boga i Crkvu Božju, za naš hrvatski katolički narod, za naše biskupije i za nas svećenike zaslužio da bude obznanjen i proslavljen.

No iako je ova naša žalost i bolna i teška, ipak mi smo povodom ovog rijetkog i značajnog doživljaja neizrecivo sretni i zadovoljni.

Sretni smo naprosto radi toga, jer u Vašoj pedesetogodišnjoj svećeničkoj aktivnoj svećeničkoj prisutnosti na ovom području mi vidimo neprocjenjivi

dar Božje Providnosti i očiti dokaz Gospodinove ljubavi kako prema Vašim vjernicima, tako isto i prema nama, Vašim svećenicima.

Naime kroz punih pedeset godina Vi ste svojim kristalnim svećeničkim životom bili ne samo svećenicima nego i drugima: jednako nevjernicima kao i vjernicima - lucerna ardens et lucens! Svjetlili ste i zagrijavali svojim kreposnim i svećeničkim životom više nego svojom riječju, iako ni ona nije nikada bila ni hladna ni bezživotna. Bili ste bakljonoša Božanske istine! Uvijek jasan, razumljiv i kompetentan tumač najsubtilnijih tajna naše sv. vjere. Muž molitve i neustrašivi branitelj Crkve Božje. Svjedok Kristov, koga ni prijetnje ni nevolje nijesu uspjele ni saviti ni skršiti. Nikada Vas nisu oduševljavale svjetske veličine. Uvijek ste stajali uz malog, neznatnog i od ljudi prezrenog čovjeka, što je od vajkada bila i vazda će biti karakteristična oznaka velikih duhova!

A od onog blaženog i za sve nas blagoslovljenog časa, kada ste prije punih 50 godina svojim jakim pesnicama grčevito zgrabili ralicu pluga Gospodnjega, orali ste Njegovu njivu uzduž i poprijeko. Orali ste je zdušno i bez predaha. Orali ste je ne kao nadničar nego kao mudri i brižni domaćin, koji ore vlastito, za se i za svoje! Ne osvrćući se natrag, uvijek ste gledali naprijed! Izgarali ste od želje da uzorete što više! I zasijavali ste njivu Gospodnju! Punom šakom bacali ste na sve strane sjeme riječi Božje. Zato smo duboko uvjereni, da bi prigodom Vašeg zlatnomisničkog jubileja i o Vama kao nekoć o svome, Vašem i našem pok. Metropolitu, velikom i svete uspomene nadbiskupu Stadleru svećenik pjesnik s radošću i s ponosom rekao i napisao:

"Ti si sijač Božiji, sijao si njivu,
Kad pripicalo s neba sunce vrelo,
Kad dizali se vjetrovi i bure,
A udarali gromovi o čelo!
I njivi Božjoj svu si snagu dao,
Um, volju, boli, nade i čeznuća,
A često kamen parao Ti nogu,
I na tle pala mnoga suza vruća.
Obliven znojem sijao si dalje,
I niti za čas ne klonu Ti ruka!"

A bilo je u Vašem svećeničkom - pogotovo u Vašem biskupskom životu bezbroj momenata, kad Vam je - po ljudsku sudeći - morala i noga kleknuti i ruka klonuti. Jer kao što svakog Božjeg odabranika, tako je i Vas život nemilice šibao. Upravo zasipao Vas trnjem i križevima. Potsjećanje na samo neke od njih sili nas na pomisao, da je i Vama, kao i nekć i svom miljeniku iz Tarza Gospodin već in principio odlučio pokazati, koliko ćete morati trpjeti za Njega i zbog Njega. Naime svi mi dobro znamo, da ste Vi u ovih 50 godina imali odveć malo vedrih i nasmijanih dana, a vrlo mnogo onih, u kojima su se nizale Pavlovske nevolje: Kao i on bili ste "u pogibljima od zemljaka, u pogibljima od nezabožaca, u pogiblima u gradu, u pogiblima u pustinji, ... u pogiblima od lažne braće... U trudu i mucu, u mnogom nespavanju, u gladi i žeđi, u mnogom postu, u zimi i golo-
tinji, ... briga za sve općine..." /II Kor., 11, 26-27, 28/.
Kao i on osjetili ste tamnice, i "mnogo puta u smrtnoj pogibli bio" /II Kor., 11, 23/.

Ukratko rečeno:

"Kao ni Gospoda Tvoga nisu Te minule boli
Mržnje pokrivši velom duha Tvoga vrline
Surovo Tebe su vukli na pusto golgotско brdo
Naroda veliki sine!"

Da, mnogo se toga kroz ovih 50 godina survalo na Vas. Survaje se i danas! No sve to prodje, a mi i danas, nakon bezbroj preživjelih muka i stradanja vidimo: zdrava, čila, krepka i snažna, mal'ne onakvog kakvog smo Vas gledali prije dvadeset i sedam godina, kad Vas je Providnost postavila na čelo naših biskupija.

Djelo je to Gospodinovo! U svojoj dobroti On je u svim križevima: kako onim, koje Vam je sam slao, tako i onima, za koje je pripustio, da Vam ih drugi naprte - uvijek je davao odgovarajuću milost, pa ste ih uspjeli ne samo jobovski snositi nego i samsonski nadvladati!

Zato mu mi i danas iz dubine duše kličemo: Tebe, Bože, hvalimo, Tebi Gospodine, zahvaljujemo, što si svojom snagom učinio, da se Predstavnik Crkve tvoje u Hercegovini - prvi biskup iz dijecezanskoga klera - pokazao doraslim svim tim prilikama i neprilikama ovog našeg ludog i žalosnog vremena!

Zahvaljujemo, dragi naš Oče Biskupe, i Vama. Zahvaljujemo Vam na mnogo čemu:

Zahvaljujemo Vam, što ste nam: svojim neumornim radom, svojom stopostotnom odanošću svim pastirskim i natpastirskim dužnostima, svojim kategzohen svećeničkim životom, svojom nepokolebivom vjernošću Bogu, Kristu, Crkvi i Kristovom Namjesniku i svojom eminentnom crkvenošću uvijek bili - uzor i ogledalo! Ni kao svećenik, a ni kao biskup niste nam nikada ništa savjetovali, niste nas nikada ni na što poticali, niti ste nas ikada pozivali, da nešto učinimo, a da ^{se} svih tih Vaših, nama upućivanih savjeta, poticaja i poziva prethodno niste sami svojski latili i u djelo ih pretvorili. Ta karakteristična poznaka Vašega postupka naravno nas je silila, te smo i u onim momentima, kad ste tražili od nas veće žrtve i jače angažiranje, morali priznati i reći:

"Dobar pastir, sve što kaže inom,
I sam svojim potvrđuje činom"!

Zahvaljujemo Vam što ste svojim visokim intelektualnim i moralnim kvalitetama svagda i svugdje najeminentnije predstavljali Crkvu, naš puk i nas, svoje svećenike!

Zahvaljujemo Vam što ste svojom požrtvovnošću neprocjenjivo mnogo pridonijeli brojčanom porastu, te moralno intelektualnoj izgradnji dijecezanskog klera u našim biskupijama.

Ima dakako uz ovo još mnogo i drugoga, što nas čini da smo gordi na Vas i da se ponosimo s Vama!

Pa dok Vam za sve to izrazujemo svoju duboku zahvalnost, želimo Vas i ovim putem uvjeriti, da sinovski s Vama suosjećamo u svim Vašim patnjama, koje ste proživljavali i koje danas podnosite.

Ocijenjujući težinu današnjeg zbivanja s Vama i oko Vas upravo onako kakovo ono jest, mi se sve jače učvršćujemo u uvjerenju, da će nepristrani povjesničar budućnosti, kad se jednom stišaju sadašnje oluje i kad strasti minu, moći s potpunim osvjetlošćenjem i o Vama zapisati:

"Blago onom, tko do vijeka živi.
Imo se je rad šta i roditi.
Vječna zublja vječne pomrčine
Nit dogori niti svjetlost gubi!"

Dragi naš Oče Biskupe,
Još i ovo želimo Vam reći: U Vašoj sveopćoj brizi za nas, možda i Vas kao i Apostola u gore spomenutoj poslanici obuzima bojazan, da ne bi i "među nama izbile svadje, zavisti, srdžbe, prkosi, opadanja, šaptanja, nadimanja i bune"/II Kor, 12, 20/. Istina je, da su se po svijetu, nažalost, i među svećenicima pojavili neki, za koje bi Apostol rekao: "Ovo su oni, što pogane naše gozbe ljubavi, oblaci bez vode, koje vjetrovi okolo gone, jesenska drveta bez roda, što su dvaput izumrla, iz korjena iščupana, bijesni valovi morski, koji bljuju svoje sramote, zvijezde, koje lutaju, za koje se čuva mrak vječite tame"/Judina poslanica, 1, 12-13/. Za njih isti Apostol veli: "U pobuni svojoj kao Kore propadoše", odnosno da će propasti/Ibidem, 1, 11/.

Mi, Vaši svećenici, ne želimo s takvim imati nikakva dijela! S Apostolom mi ćemo ih pitati: "Tko je među vama mudar i pametan?" /Jakov., 3, 13/ i s istim apostolom ćemo im reći: "Neka pokaže svojim življenjem svoja djela u poniznosti i mudrosti. Ako li imate gorcu zavist i svadju u svome srcu, ne hvalite se i ne lažite na istinu", jer "to nije mudrost, što silazi odozgo, nego zemaljska, putena, djavolska /Jakov., 3, 13-15/.

Naše je mjesto uz Vas, pa s Vama i preko Vas uz Sv. Oca! Što u sebi znači: uz nepatvorenu, nezasjenjenu i neokrnjenu evandjeosku istinu! Jer - ubi Petrus, ibi Ecclesia! Ubi Ecclesia, ibi Christus, et in Christo salus!

S izrazima sinovske ljubavi i odanosti, s najvećim ushitom i radošću čestitamo Vam zlatnomisnički jubilej, usrdno moleći Boga, da Vas kao našeg Oca, Biskupa Ordinarija na čelu naših biskupija poživi do skrajnjih granica ljudskoga žića!

Na tu nakanu mi, Vaši dijecezanski svećenici, prikazat ćemo Svevišnjemu pedeset Sacra, dijelom na samu 50-godišnjicu-obljjetnicu Vašeg svećeničkog redjenja, a dijelom infra octavam jubilei!

Moleći Vaš natpastirski i očinski blagoslov ostajemo Vama navijeć zahvalni i odani

Bijelo Polje kod Mostara, dne 20. svibnja 1970. godine.

VAŠI DIJECEZANSKI SVEĆENICI.

7./ ŽUPA KRUŠEVO - RODNA ŽUPA DIJECEZANSKOG ORDINARIJA - PROSLAVLJA
50-GODIŠNJICU MISNIŠTVA SVOGA BISKUPA

Dijecezanski je Ordinarij povezao hodočašće u Rim prigodom svečane kanonizacije sv. Nikole Tavelića i drugova s 50-godišnjicom svog svećeničkog redjenja, pa je na 20. lipnja o. g., upravo na 50-godišnjicu, kad je po rukama blagopokojnog Vrhbosanskog Nadbiskupa i Metropolitae Dr. I. Ev. Šarića primio u Sarajevu svećenički red, služio je zahvalnu sv. misu na grobu sv. Petra u Vatikanskoj bazilici. Radi toga nije bio u koncelebraciji naših biskupa i svećeničaka u lateranskoj bazilici, što su odmah opazili hodočasnici iz naših biskupija.

Ali prigodom audijencije u Damasovu dvorištu Kard. Šeper usmeno je čestitao Biskupu i ujedno upozorio izvjestitelja Osservatore Romano na tu 50-godišnjicu, koji je to donio u broju od 21. lipnja o.g., u kojem je broju pisano o toj audijenciji.

Na taj tihi i skromni način želio je dijecezanski Ordinarij proslaviti i komemorirati svoj zlatni svećenički jubilej.

Na 50-godišnjicu primicija, na blagdan sv. Petra i Pavla, 29. lipnja Biskup je želio privatno odslužiti sv. misu u kapelici groblja "Sajmište", gdje je pred 50 godina primicirao, jer tada nije bilo župe u Kruševu.

Ali župnik i župljani župe Kruševo htjeli su to i vanjskim načinom proslaviti. No budući da je Petrovdan bio radni dan, te nisu mogli vjernici u većem broju prisustvovati sv. misi na groblju "Sajmište", to su molili Biskupa preko svojeg župnika da dodje u nedjelju dne 5. srpnja i da svečanim načinom komemoriraju zlatni svećenički jubilej svoga Biskupa.

Biskup je udovoljio molbi župnika i župljana, pa je odlučio da na 5. srpnja, mjesto u mostarskoj crkvi održi proslavu Papina dana, održi je u Kruševu i s time da poveže komemoraciju svoje 50-godišnjice misništva.

U nedjelju jutro, 5. srpnja došla je grupa vjernika iz Kruševa pod vodstvom mjesnog župnika Don Mirka Iličića i s 14 osobnih automobila dopratila Biskupa iz Mostara do župske crkve u Kruševu.

Sv. misu služio je Biskup uz asistenciju dijecezanskih svećenika. Sv. misi prisustvovao je provincijal hercegovačkih franjevaca Mnp.O. Fra Rufin Šilić, gvardijan mostarskog samostana O. Fra Filip Sivrić, Ing. O. Fra Pijo Nuić, Dekan stolačkog dekanata Don Anđjelko Babić, Dekan broćanskog dekanata O. Fra Stanko Vasilj i neki drugi svećenici.

Sv. misa bila je o godišnjici krunisanja Sv. Oca i sve je pod misom bilo usmjereno, na vlastitu želju Preuzvišenog, na proslavu Papina dana. Ipak na ulazu u crkvu djevojčice su pozdravile Preuzvišenog Jubilarca prigodnim recitacijama i pjesmama.

Na početku svoje propovijedi O. Biskup spomenuo je da je prije 50 godina na groblju "Sajmište", kad nije bilo ovdje ni župe ni župske crkve, služio mladu misu, pa je prije 6 dana na tom istom groblju služio zahvalnu sv. misu na spomen svoje mlade mise. Ali kako je bio Petrovdan radni dan, zamolio me župnik i vjernici, da i dana dodjem među vas u župu, da svečanije proslavimo tu 50-godišnjicu mog misništva.

"Ali mi danas slavimo", nastavio je O. Biskup, "još jedan važniji dan: dan krunisanja Sv. Oca. Ovo je sedma godina otkako je naš Sv. Otac krunisan za Papu. Ta je njegova krunidba obavljena 30. lipnja, godišnjica je bila u uto-rak. Kako je to radni dan, mi slavimo godišnjicu krunisanja u slijedeću nedjelju, dakle na današnju nedjelju. I današnja je sv. misa o krunidbi Sv. Oca. A ujedno jer i Sv. Otac o. g. slavi 50-godišnjicu svojeg svećeništva, -iste je godine postao misnik kad i ja, -mi ćemo danas proslaviti i njegov zlatnomisnički jubilej. A o mom misničkom jubileju bit će samo to spomena, da se na koncu propovijedi pročita čestitka, koju mi je vlastoručno uputio Sv. Otac za ovu prigodu".

O. Biskup je proslijedio:

"Braćo i sestre, ja mislim da vama nije potrebno govoriti, što je nama Sv. Otac.

Davno prije 500 godina rekao je onaj veliki naučitelj Crkve sv. Ambrozije: "Gdje je Papa, tamo je Crkva!" Tim je riječima kazao svu važnost i značenje što ga Papa ima za nas kršćane katolike. Bez Pape nema naše katoličke vjere, nema naše Katoličke Crkve.

A nije to rekao sv. Ambrozije iz svoje pameti, nego je to rekao na temelju sv. Evandjelja i Isusovih riječi. Vi ste slušali u današnjem Evandjelju kako je Isus rekao sv. Petru, prvom Papi, da je on kamen, stijena, na kojoj će Isus sagraditi svoju Crkvu, našu svetu katoličku Crkvu.

A može li zgrada biti bez temelja? Može li ostati kuća na uzgor, ako se temelj digne ispod nje? Vi znadete, da to ne može biti. A temelj naše Crkve, na kojem naša Crkva počiva jest Petar, jest Papa, jerbo je Petar bio prvi Papa, a današnji Papa jest njegov nasljednik. I zato eto bez Pape nema ni Crkve ni naše katoličke vjere.

A kako to može biti da naša vjera ovisi o jednom čovjeku?

Može, braćo i sestre, na taj način, što je Petar, što je Papa namjesnik Isusov na zemlji.

Isus kad je odlazio s ovoga svijeta, ostao je doduše među ljudima u Presv. Sakramentu. Ali tu je on sakriven, tu ga ne vidimo, tu on s nama ne može na osjetan način razgovarati, upute davati, pa je on stoga mjesto sebe ostavio Petra, ostavio Papu.

Vi se sjećate, barem stariji, koji dolazite i slušate sv. Evandjelje, kako je Isus poslije uskrsnuća rekao Petru: Pasi ovce moje, pasi jaganjce moje... Isus je bio naš dobri Pastir, dok je bio među nama. A kad je otišao na nebo, postavio je mjesto sebe vrhovnim pastirom svoje Crkve, svojih vjernika, svojega stada i sviju ovaca Petra i njegove nasljednike - rimske Pape.

Braćo i sestre, Isusova je to ustanova, da imamo samo jednog vrhovnog Pastira, koji njega potpuno zastupa, kojemu je Isus predao vlast.

Ali ima i drugih pastira u Crkvi, jer Papa ne može biti na svim mjestima u svijetu, pa zato je Isus odmah dao Petru u pomoć 11 drugih apostola, da zajedno s njime upravljaju Crkvom Božjom, stadom Isusovim.

I danas uz vrhovnog Pastira, Rimskoga Papu, ima još oko 3000 katoličkih biskupa, koji zajedno s Papom i pod njegovim vodstvom upravljaju stadom Kristovim. Ali znajte, braćo i sestre, da je samo onaj pravi Biskup, pravi Pastir Isusova stada, koji je u vezi s Rimskim Papom, koji ima od njega nalog i uputu da upravlja svojom biskupijom, dijelom općenite Crkve.

Ali, jer biskupi ne mogu svagdje doprijeti, ima nas mnogo, Bogu hvala, kršćana katolika, zato je Bog, Isus tako ustanovio da biskupima pomažu njihovi pomagači - svećenici.

Ali samo je onaj pravi svećenik, Isusov pastir, pastir u Isusovom stadu, koji od Biskupa ima poslanje, koji stoji u vezi sa svojim Biskupom.

Eto, vidite, mi smo sa Isusom povezani jednim lancem. Povezani ste vi sa svojim zakonitim župnikom, preko župnika povezani ste sa zakonitim Biskupom, a preko Biskupa sa Sv. Ocem Papom, a preko Pape s Kristom. To je, eto, vez, to je lanac, koji nas povezuje s Kristom. Tko taj lanac prekine, taj nije u pravnoj vezi s našim Spasiteljem.

Vidite, braćo i sestre, jer je Papa namjesnik Isusov, zato je on temelj naše vjere, jer samo Papa ima od Isusa, ima od Duha Svetoga tu povlasticu da može neprevarljivo navještati, tumačiti riječ Božju.

Vi se sjećate iz Evandjelja, kako je Isus na posljednoj večeri rekao sv. Petru: Simone, Simone (tako se naime Petar zvao prije nego što mu je Isus promijenio ime!), evo sotona je zaiskao da vas rešeta kao pšenicu, da vas stavi na kušnju, da vas smuti u vašoj vjeri, da se pokoleba vaša vjera, ali ja sam molio za tebe, šimune, za tebe sam molio, da tvoja vjera bude čvrsta, da ne pomanjka, a ti utvrdjuj ostalu svoju braću.

Eto, Petar ima tu zadaću, tu vlast i nalog Isusov da druge utvrdjuje u sv. vjeri. I to čini Sv. Otac Papa. On je vrhovni Učitelj Isusove Crkve. Ono je Isus za sebe rekao: nemojte drugoga zvati učiteljem, jedan je vaš Učitelj - Krist.

Tako i danas u Crkvi Isusovoj: jedan je neprevarljivi učitelj, namjesnik Isusov, Sv. Otac Papa.

Ima raznih krivih nauka, koje se šire po svijetu. Ako hoćemo da znamo pravu nauku, treba se obazreti, treba poći k Sv. Ocu, da nam on kaže pravu nauku Isusovu.

Prekjučer je bila svetkovina Sv. Ireneja, glasovitog biskupa iz Liona, u Francuskoj, sv. mučenika. On je još u ona vremena, kakvih 200 godina poslije Isusa napisao one velike i znamenite riječi: Ako želimo znati pravu Isusovu nauku, pravu apostolsku nauku, hajdemo u Rim, Rimskoj Crkvi, Rimskom Biskupu, i tu ćemo naći pravu nauku.

Eto, braćo i sestre, Rimski Papa, on je nepogrešiv učitelj vjere, kad on kao vrhovni učitelj svega stada Kristova cijele Crkve kaže nama, što imamo vjerovati. To je prava Isusova vjera, prava Isusova nauka. A drugi biskupi, kad se sastanu s Papom, na saboru, i oni su nepogrešivi učitelji vjere, i oni imaju nalog Isusov, da propovijedaju vjeru, ali samo onda propovijedaju pravu nauku, ako se drže Pape i zajedno s njim naučavaju Isusovo Evandjelje.

Evo, to je nama Papa, vrhovni nepogrešivi učitelj vjere i trebamo Bogu zahvaliti, da u vremenima opće pomutnje, u vremenima, kad se šire tolike zablude svijetom, da imamo jedno božansko svjetlo, što ga je Isus upalio, da nam pokazuje pravi put, pravu nauku. A to svjetlo jest svjetlo na Petrovoj katedri, to je svjetlo na papinskom prijestolju, kod nasljednika sv. Petra, kod Sv. Oca Pape.

Vi se sjećate, braćo i sestre, kako je Isus rekao svojim apostolima: mene su progonili i vas će progoniti. Moja sudbina vaša je sudbina. Na poseban način vrijedi to za sv. Petra i za njegove nasljednike.

Papa je po sebi slabašan čovjek, prah i pepeo kao što smo i mi svi, kao što je bio i sam sv. Petar. Ali Bog, Isus bira ono, što je slabo, nejakom u očima ljudskim, da ponizi ono, što je uzgore, što se smatra moćnim i silnim. Bog pokazuje svoju svemoć na način, na koji ne bismo očekivali. On pokazuje svoju svemoć time, da on iz zla pravi dobro. On pokazuje svoju svemoć time, da on poraze pretvara u pobjede.

Ono što bi po ljudskom računu značilo svršetak i poraz, to po Božjem sudu i Božjoj snazi postaje izvor pobjede.

Vi znate kako je na početku ljudskoga roda sotona zaveo u prvom redu našu pramajku Evu da otpadne od Boga i da se prikloni paklenom neprijatelju. Mislio je sotona: gotovo je, ja sam pobjednik.

Ali Bog je njegovu pobjedu okrenuo u njegov poraz, odmah mu je rekao: Od potomstva ove žene izaći će jedna druga žena, koja će ti satrti glavu i ti ćeš biti poražen. pod noge bačen. Ti si mislio pokvariti moj božanski plan spasenja ljudskoga roda, ali sad ću ja taj plan na mnogo uzvišeniji način ostvariti, jer doći će od te žene sam jedinorodjeni Sin Božji, uzet će ljudsku narav na sebe i on će biti vođa moga puka, moga naroda, koji će razoriti tvoje carstvo i tebe podjarmiti, i pobjedu mojem kraljevstvu na zemlji osigurati.

Braćo i sestre, mislili su neprijatelji Isusovi, kad su ga dali razapeti, kad je u groznim mukama visio na križu i ispustio svoju dušu, da je gotovo s njime i s njegovom naukom. Ali Isus veli, da će baš iz križa, koji je izgledao kao poraz Kristov nastati njegova pobjeda, njegovo slavno uskrsnuće i raširenje njegove nauke po cijelom svijetu.

Tako je, braćo i sestre, bilo sa sv. Petrom, tako je bilo s njegovim nasljednicima, Papama. Kad su ljudi mislili, da su ih satrli, da su potpuno upropastili Petra i njegove nasljednike, iz tih se poraza rodila nova pobjeda Crkve. Car Neron dao je uhvatiti sv. Petra u Rimu, i dao ga na križ naglavce razapeti i mislio je: gotovo je, uništena je ta vjera u mrtvog Nazarenčanina. Ali krv sv. Petra, prvog Pape, ona je cementirala Papin prijesto i taj prijesto stoji kroz dvije tisuće godina, da mu nema premca ni u jednom drugom prijestolju zemaljskih vladara.

Aleksandar Veliki u svoje doba, koji je živio kojih 300 godina prije Krista, postavio je svoj prijesto nad svim onda poznatim svijetom od Jadranskog mora pa sve do Gangesa u Indiji. On je proširio svoje kraljevstvo i smatralo se, da će to kraljevstvo navijeke trajati.

Ali nakon 300 godina propale su i one kraljevine, koje su nastale od njegova silnog carstva. Iza njega su došli ponosni Rimljani, rimski cezari. August I postavio je svoj prijesto na obalama rijeke Tibera u Rimu. To je bilo najmoćnije carstvo, što ga je svijet vidio, ali i ono je kratko trajalo, našlo je svoj kraj, nakon kojih 500 godina nestalo je rimskog carstva, nestalo je nasljednika Augusta, došli su barbarski narodi i zavladali starim Rimom.

I tako, braćo i sestre, i ostale dinastije nastaju, nestaju i propadaju, to vidimo našim očima: danas je sve manje carskih i kraljevskih prijestolja u svijetu.

Ali prijestolje galilejskog Ribara, Petrov prijesto stoji i danas, i to još sa većim sjajem nego što je ikada u povijesti stajao. Eto, vidite, krv prvog Pape utemeljila je i učvrstila taj prijesto, da će do vijeka stajati.

Stoga, braćo i sestre, ne trebamo strahovati ni u današnjim teškim vremenima, pa ako dodju i gora vremena, ako dodju i vremena najstrašnijih progonstava, ne trebamo strahovati ni za Petra, ni za Crkvu, kojoj je on temelj. Isus stoji za tom Crkvom, Isus nju čuva, Isus nju drži.

Vi znate, kako je Isus, kad je htio s jezera propovijedati, a tamo je bilo puno ladja, da Isus nije ušao ni u jednu drugu ladju, pa ni u ladju njegovih ljubljenih učenika Ivana i Jakova, nego samo u Petrovu ladju i iz Petrove ladje on je propovijedao.

I stoji ta Petrova ladja i ide kroz burna vremena, kroz velika stoljeća i ona će nastaviti svoju plovidbu do konca svijeta.

Sve druge ladje mogu potonuti, sve druge će ladje stradati, sve će imati svoj kraj, ali Petrova ladja, koja označuje Kristovu, katoličku Crkvu, ona nikada potonuti ne će. Zato, braćo i sestre, ako želimo da budemo sigurni, da nas valovi ovoga svijeta ne odnesu, da nas vjetrovi ne otpuhnu, da ne propadnemo u dubinama morskim, držimo se onog kamena, koji je Isus postavio u Petru, jer taj kamen nije miljevin, koju sunce i kiša rastvara, nego to je čvrsti kamen, taj će do vijeka stajati, i tko se bude držao toga kamena, on će biti sigurno spašen. Držimo se Petrove ladje. Ako nismo u toj ladji, bit će nam kao da nismo u Noinom kovčegu, propast ćemo, utopit ćemo se. Ali ako smo u Petrovoj ladji: tko se u njoj nalazi, tko se nje drži, taj će sigurno proći kroz sve bure i oluje i sigurno doći u luku vječnog spasenja.

Eto, po tome vidite, što znači nama Papa, što znači u našoj sv. Crkvi, u sv. vjeri.

Držimo se stoga Pape, budimo i mi kamen, budimo stijena po svojoj vjeri.

Petar je prvi ispovijedio vjeru u Isusovo božanstvo. I mi vjerujemo svom dušom u Isusa. I tu svoju vjeru životom svojim dokazujemo.

Držimo se Petrove ladje, jedino spasonosne crkve, ostajmo njoj vjerni, budimo pravi sinovi sv. Crkve.

Priznajmo Sv. Oca onim što ga je Isus učinio i ustanovio, da je on Namjesnik Kristov na zemlji, da je naš vrhovni Pastir i Učitelj. Njegovu nauku slijedimo, njegove se nauke držimo!

Tako eto, braćo i sestre, kad danas slavimo godišnjicu krunisanja Papi- na i kad slavimo 50-godišnjicu njegova misništva, ponovimo svoju vjernost Sv. Ocu Papi. Obećajmo da ćemo mu biti vjerni pa ne znam što se oko nas događalo. Kad bi drugi svijet i otpadao od Rimskog Pape, mi se Pape držimo, jer uvijek će uz Papu biti većina Božjega puka, većina stada Kristova.

Vi znate iz Evandjelja onu pripovijest o Petrovom ribolovu. Kako je Petar čitavu noć lovio, ali ništa nije ulovio. A drugi dan, kad mu je Isus rekao, da ide na pučinu, i to u po bijela dana, kad se ne love ribe, da baci mrežu, Petrova je mreža tada bila puna riba.

Mogu otpadati pojedini narodi, i otpadali su, i plemena, ali ako jedan narod otpadne, dva će druga naroda Isus dovesti u ladju miljenika svoga sv. Petra, u svoju Crkvu. Ne će Crkva stradati, ona će pobjedonosno koračati kroz svijet trpeći. Pateći po primjeru svog božanskog Učitelja, ali propovijedajući njegovo Evandje- lje, njega se držeći, ona će sigurno na koncu slaviti svoju pobjedu.

Eto, braćo i sestre, obnovimo svoju vjernost Sv. Ocu, obećajmo danas srcem i dušom pred Presv. Sakramentom, pred našim Spasiteljem, da ćemo vjerno sta- jati uz njegova nasljednika, uz sv. Crkvu, uz njegovu nauku, uz Isusovo Evandjelje".

Na koncu propovijedi O. Biskup rekao je prisutnima da on želi danas, kad slavimo Papin dan i sjećamo se njegove 50-godišnjice svećeništva, da pošalje- mo jedan pozdravni, poklonstveni brzojav Sv. Ocu uz obećanje vjernosti. Biskup je rekao, da je on taj brzojav sastavio u latinskom jeziku, i da će ga sad jedan svećenik pročitati u hrvatskom jeziku.

Po tom je Don Mato Nuić, župnik iz Bijelog Polja pročitao u hrvatskom prijevodu najprije pozdravni brzojav Sv. Ocu, a zatim je rekao: Čuli smo u propovijedi našeg O. Biskupa što je nama Sv. Otac Papa. A sad čujte što Sv. Otac misli o našem Biskupu, a što je izrazio u svojoj vlastoručnoj čestitci, koju je poslao Preuzvišenom prigodom njegovog zlatnomisničkog jubileja.

Nakon pročitane čestitke i odrecitiranog "Vjerovanja" u molitvi vjerni- ka posebno se molilo za Sv. Oca, za Biskupa, za sav kler i hrvatski narod.

Na koncu sv. mise otpjevan je TEBE BOGA HVALIMO s prigodnim molitva- ma za Sv. Oca Papu.

Iza toga dva mladića recitirali su svoju pjesmu u počast Biskupu pod naslovom: GLAS ONOG DANA :

O dane onaj mlade mise,
O dane prvi, hostije bijele, kaleža i sreće!
O dani mnogi, što učiniše današnje djelo:
Bijahu ti slatki, bijahu ti gorki,
Bijahu vedri, tmurni i šturi i oblaka puni,
Kad sijevaju munje, kad ore se gromi silom svom tom,
A ti, ti nisi pao,
Na posveti sebi, na primjer svijetu,
Ko mramor si stao, sjao...

I sunce ti sjalo, meko i ljupko,
Zalazilo ono u maglotine ragle,
Zalazilo u noći čuče, nade i tuge,
Dok milost ne reče. dosta,
Tek sjećanje osta...

Ko jučer je bilo, rekli bismo sada,
Al'lovora nema bez trnja, bez jada,
Pa naprijed zato gordo i smjelo,
Kroz sjećanja mnoga,
Za Krista, za narod, za Boga!

Poslije sv. mise u katehetskoj dvorani mjesni župnik priredio je zajednički objed za Preuzvišenoga Biskupa, prisutne svećenike, uži krug vjernika iz župe i goste sa strane.

I ovom zgodom djeca su skladno izvela više recitacija, a jedna je djevojčica nastupila kao dijete iz misijskih zemalja, s crnim licem, koje dolazi u evropsku sredinu i susreće se s djecom, koja ju dovode do Biskupa jubilarca, i ona mu čestita i izražava svoje želje.

Uz mjesnog župnika Biskupu su čestitali njegov zlatnomisnički jubilej O. Provincijal, Don Andjelko Babić i Don Mato Nuić.

Ovaj je na početku evocirao uspomenu na ono, što je izrekao u svojoj čestitci prigodom biskupske posvete 1942. godine, i što je napisao u VRHBOSNI, br. 9-10, 1942.g. ondašnji župnik Kruševa, sada već pokojni Don Ante Romić.

On je u svojoj čestitci i u članku, imajući pred očima kaotična i vulkanska vremena, u kojima je naš Biskup preuzeo vodstvo naših biskupija, rekao:

Mi se stoga okrećemo k Bogu, izvoru svake utjehe i okrepe,
Duhu Prosvjetitelju i Voditelju, pa s pjesnikom iz Mrzlog Dola
recitiramo u molitvi strofe iz pjesme "Veliki svećenici":

Posvetitelju, vodje vodi,...

Kad smjelu riječ im valja reći,
Ne pusti da im usta kalja
Ni drhtav glas, ni sreman muk,
Već poput Tvojih miljenika,
Ambrozija, Zlatousnika,
Da viču, kad se javi vuk.

Spominjući se tih riječi izrečenih i napisanih prije 28 godina, Don Mato je rekao:

"Danas, Oče Biskupe, pred ovim časnim zborom ističem s neopisivom radošću, a i s dozvoljenim ponosom, da je Gospodin uslišao u cijelosti onu molbu pok. Don Ante, a da ste i Vi njegov apel u cijelosti ispunili. Jer ne nalazimo u ovih 50 godina Vašega misničkog, a pogotovo Vašeg biskupskog života ni jednu nezgodu, ni jednu nepriliku, ni jedan križ, koji bi bio u stanju da Vam zadršće glas ili da Vam mukom okalja usta. Nije moguće iznijeti sve one momente, a nije ni vrijeme, da to iznosim, ali ipak moram spomenuti, Preuzvišeni, nije Vam drhtao glas i nije Vam drhtala ruka, kad je trebalo da dignete svoj biskupski glas na obranu prava čovjeka, prava svojega puka, a i prava nas svojih svećenika".

U nastavku svog govora Don Mato je spomenuo neke događaje iz ratnog i poratnog doba, koji veoma dobro ilustriraju njegovu misao i potvrđuju njegovu tvrdnju i dokazuju ostvarenje naprijed citiranih riječi iz navedene pjesme, te osvjetljavaju nepokolebivost i neustrašivost dijecezanskog Ordinarija, kad je trebalo zauzeti se na ugroženog čovjeka bez obzira na vjeru, nacionalnost i pripadnost stranci...

Na svršetku objeda Preuzvišeni je rekao:

Hvala župniku, župljanima i svima koji su pripremili i sudjelovali kod pripreme ove svečanosti.

A najprije hvala Bogu, da sam proživio toliki broj godina i doživio 50 godina svećeništva. Bilo je sa mnom mnogo kolega u gimnaziji i bogosloviji, svi su bili zdraviji od mene za vrijeme školovanja i studija, ali mnogi su danas od njih već u vječnosti.

Hvala Bogu, koji me je odabrao za svojeg svećenika, hvala mu, koji me podigao, mene nedostojna, na visoko mjesto, da budem biskup u njegovoj Crkvi i nasljednik sv. Apostola.

Hvala mu za sve milosti, što mi ih je dao, i molim ga, da mi oprostí sve moje pogreške, sva moja pomanjkanja. Jer ja sam čovjek smrtnik, čovjek grješnik, što smo svi pred našim Stvoriteljem i vječnim Sudcem. Hvala i svima onima, koji danas nisu živi, a kojima ja moram zahvaliti svoj odgoj, svoje zvanje, svoju formaciju, svoje svećeništvo i svoj biskupski položaj, počevši od svojih roditelja, od svojih župnika, kateheta, profesora, pa takodjer i samog Sv. Oca Pija XII, koji me je imenovao Biskupom. Hvala i vama, koji ste priredili danas ovu proslavu, župniku i župljanima ove župe, svima svećenicima jednoga i drugoga klera, Ocu Provincijalu, koji je došao sa svojim subračom pa ovu našu zajedničku kršćansku proslavu. Hvala svima onima, koji su svojim riječima eto ovdje izrazili meni svoje čestitke i dobre želje. Ja bih mogao reći, osobito za Don Matu, da je pretjerao u svojim hvalama.

Ja se sjećam, kad sam kao mladi bogoslov bio prisutan kod zlatne mise nadb. Stadlera 1917. Ja sam onda nosio mitru našem sv. biskupu Langu. I onda je bogoslovski zbor priredio akademiju u čast jubilarcu i na toj akademiji pozdravio je nadbiskupa Stadlera naš današnji poznati pisac Dr. Čedomil Čekada, koji je tada bio u IV tečaju bogoslovije. Nakon pozdravnog govora rekao je pok. Stadler, onaj muž Božji: mnogo toga, što si ti rekao, trebalo bi dati Presv. Srcu Isusovu, da ono to spali, malo si pretjerao u svojim hvalama.

Tako bih i ja mogao reći i ponoviti riječi Nadb. Stadlera i svima, koji su me ovdje hvalili: pretjerali ste! Ja sam čovjek grješnik, svijestan svojih mana, svojih pogrešaka, svojih nedostataka, i ja molim Svemogućega Boga, a molite i Vi zajedno sa mnom, da po riječima sv. Augustina, on oprostí i da nadoknadi u svom božanskom milosrdju sva moja pomanjkanja i nedostatke.

Na dan svoje mlade mise 29. VI 1920. u zaključnom govoru rekao sam među ostalim citirajući psalmistu: Unam petii a Domino, hanc requiram, ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitae meae... Tu molbu i danas nakon 50 godina svećeništva ponavljam: neka mi Gospodin udijeli milost, da uvijek stanujem u njegovu domu kao njegov vjerni ali nedostojni sluga.

Hvala, eto, svima, neka Bog sve blagoslovi, neka Bog svima udijeli svoju milost, a na koncu ja moram podsjetiti, da je današnji dan dan našega Sv. Oca. Danas je godišnjica njegova krunisanja, koju mi slavimo i mi se sjećamo njegove 50 godišnjice svećeništva i mi i svi katolici cijeloga svijeta treba da upremo svoj pogled i svoje srce prema njemu, da volimo svojeg Sv. Oca, da se za nj molimo i da mu budemo vjerni i da ustrajemo do konca života u vjernosti i ljubavi prema njemu. Ja dižem ovu čašu i kličem: Živio naš Sv. Otac, Papa Pavao VI!

8./ ŽUPE OKO BUŠKOG BLATA ČESTITAJU SVOME BISKUPU

50-GODIŠNJICU SVEĆENIŠTVA

Dijecezanski Ordinarij obavio je kanonsku vizitaciju i podijelio sakrament sv. Potvrde u župama oko Buškog Blata, duvanjski dekanat u vremenu od 18. do 25. srpnja o. g.

Tu su prigodu iskoristili župnici, pa su sa svojim vjernicima na poseban način čestitali svom Biskupu zlatnomisnički njegov jubilej.

U župi VINICI dne 18. srpnja, na ulazu u župsku crkvu nekoliko krizmanika recitirali su prigodne pjesme kao svoj pozdrav Biskupu, koji će im podijeliti sakrament sv. Potvrde.

Poslije njih nastupio je P.Č. student matematike i fizike, rodom iz sela Pasič, studira u Novom Sadu. On je vlastitim riječima pozdravio Biskupa. Govor donosimo u cijelosti radi njegova sadržaja:

"Preuzvišeni Oče Biskupe,

Neposredno poslije velikog trenutka, kada je pod svodovima bazilike sv. Petra u Vatikanu bljesnula svjetlost našeg prvog sveca svetog Nikole Tavelića i kada smo svi doživjeli trenutke zanosa i ganuća, mi, stanovnici župe Vinica, mi ovdje prisutni i oni koji su ostali kod svojih kuća, ponovno smo sretni, jer ste Vi, presvjetli oče Biskupe, naš gost. Opet ste tu među nama. Svi smo radosni, a napose ja, jer mi je palo u dužnost i čast da pozdravim Vas i Vašu pratnju ispred mladih župe Vinica: Vas, koji ste naš duhovni pastir i vodja, Vas, koji više od dvadeset godina nosite teško breme Crkve na ovom našem bosansko-hercegovačkom kršu, koji ste u teškim poratnim godinama na početku ovoga našega stoljeća, 1920. godine postali svećenikom, koji ste u još težim i krvavim godinama, kada je Evropa plamsala u barutu, jauku i krvi, postali biskupom, posvećenim od pokojnog kardinala Stepinca 1942. godine. Svi smo mi ponosni i sretni, što imamo takvog pastira i vodju, koji je gazio i još uvijek gazi po najoštrijem trnju ovozemaljskog života, i koji je uvijek ostajao uz nas i vraćao se nama, svom zaplašenom i izmučenom stada, da nas povede stazama k vječnoj svjetlosti, Isusu Kristu.

Preuzvišeni Oče Biskupe, i mi mladi dijelimo tu radost s ostalim župljanima ove župe. Mi mladi smo još više sretni, što imamo takvog pastira i vodju, jer znamo, možda više od naših starijih, t. j. poznamo svijet u kojem je Crkva sada, znamo koliko ima onih, koji pitaju: a što je to Crkva? Koji govore, da Crkva niti zna odgajati narode niti pojedince, da svojim učenjem, t. j. karakterizacijom određene kulture i civilizacije Crkva izobličuje istinu, i koji su glasni, kada se govori o povijesti Crkve i njenom udjelu u povijesti čovječanstva, koji ne će da znaju da je Crkva svjetlo naroda, njegova "Majka i Učiteljica".

Preuzvišeni Oče Biskupe, mi mladi ove župe: radnici, djaci i studenti, svi mi koji sjedimo u školskim klupama Splita, Zagreba, Beograda, svi mi koji studiramo po svim fakultetima u zemlji, i svi oni koji su privremeno daleko od svojih domova, svi smo mi skupa samo mrvica u svijetu sveopće mladosti. Mi smo mrvica, ali ne ona koja se od dodira raspada, već koja je čvrsta, i koja se bori, da vrijeme ne ostavi svoj pečat na njoj, već da ona ostavi svoj na vremenu.

Preuzvišeni Oče, i u toj mrvici ima onog mladenačkog nemirnog duha, koga nosi svaki mladi čovjek svijeta. Netko je dobro rekao, da je mladost doba uzdignute ruke.

Znamo da u školi ovozemaljskog života mladi vole da pitaju, zanimaju se, traže, kritiziraju, osporavaju, hvale, prihvaćaju, tako i mi mladi vjernici uvijek pitamo, tražimo, molimo, kritiziramo, pa i protestiramo.

Čini mi se, preuzvišeni Oče Biskupe, da tu nije ništa neobično. Možda ta otvorenost čak i imponira. Ali, moramo priznati, u svojim kritikama mi najčešće znamo, što ne valja, znamo što nam se ne sviđa, a ponajčešće ne znamo reći, što je bolje, što bi trebalo učiniti. Govorimo dosta nejasno i neodređeno, jer ne želimo nikoga povrijediti, ali smatramo, preuzvišeni Oče Biskupe, da u svemu, a napose u kritici, moramo djelovati konstruktivno i moramo se bojati, da ne odsječemo granu, na kojoj sjedimo. Zato se moramo moliti, a Vi, preuzvišeni Oče Biskupe, u današnjoj Vašoj svetoj misi, sjetite se ovih riječi, sjetite se nas mladih.

Preuzvišeni Oče Biskupe, pored svega toga, pored svih problema i nejasnoća, koje nas mlade vjernike, onu našu malu mrvicu, pritišću, mi smo odani Crkvi, mi smo uz Crkvu i to onakvu, kakvom ju je nazvao Papa Ivan XXIII: Majkom i Učiteljicom života! Mi se rado sjećamo Pape Ivana XXIII kao pokretača i duše Koncila, jer smo mi mladi ljudi ove župe uz našeg svećenika glavni pobornici i nosioci koncilskih ideja i reformi. Mi želimo da sve te ideje prihvate i sprovedu u život, i da naša mladja braća i sestre, oni koje ćete Vi danas darovati sakramentom sv. Krizme, budu više znali o Koncilu i o Katoličkoj Crkvi.

I na kraju bih želio istaći problem, koji je oduvijek, a sada najviše, bio karakterističan za većinu župa na ovom bosansko-hercegovačkom terenu, pa i za našu župu, župu Vinica, to je problem nenormalna, skoro zapanjujuća migracija naših mladih ljudi u sve krajeve svijeta, i ne samo mladih ljudi, nego čak i djevojaka, nevjesta i starijih ljudi. Skoro je nevjerojatno da i djeca od 16 godina i starci od 60 godina pakuju svoje kofere i suznih očiju trbuhom za kruhom. Oni najbolje znaju da "sunce tuđeg neba ne grije kao što ovo grije", i zato bih Vas, preuzvišeni Oče Biskupe, molio, da se u Vašoj današnjoj svetoj misi sjetite svih njih. Sjetite se, da oni u ovom trenutku rade u lukama Sidneja i Njujorka, da svojim znojem natapaju podzemne hodnike za minhensku i kelnsku podzemnu željeznicu, sjetite se svih naših širom svijeta.

Preuzvišeni Oče, to su bile pozdravne riječi nas mladih. Mi Vas od srca pozdravljamo, želimo da se ugodno osjećate među nama. Mi Vam otvaramo naša srca, otvaramo kapiju naših domova. Dobro nam došli i živjeli!"

Iza studenta nastupila je A. L. učenica upravne škole. Ona je među ostalim izrekla slijedeće:

"Dragi naš Biskupe!

Kao što isušena zemlja željno očekuje kišu, kao što vjeran sluga željno očekuje svog gospodara, tako smo mi željno očekivali ovaj dan, dan kad nam Vi, naš duhovni pastir, dolazite da obidjete svoje stado. Dolazite da postavite vojnike u bijelom, koji će štititi to stado. Štitit će ga od svih napadaja neprijateljskih.

I evo skupili smo se danas da dočekamo Vas. Da dočekamo našeg pastira kojeg nam je poslao sam Isus Bog.

Došli ste kod nas na ovu rodnu hrvatsku grud, da date svoj blagoslov katoličkom narodu. Došli ste zbog naših mališana. Došli ste da potvrdite njihovu vjernost Svevišnjem, i da im pokažete put istine i svijetlosti, kako bi ubuduće ojačani svetom Potvrdom smjelije koračali u život i spremnije dočekivali sve poteškoće, na koje će naići kroz život.

Mi mladi ovoga sela i župe posebno smo zahvalni za Vaš pastirski blagoslov, koji ćete nam danas podijeliti, i bilo bi nam drago, da Vas češće vidjamo u našoj sredini. Ali ta naša želja ne može se ostvariti, jer prilike to ne dopuštaju, ali ipak smo zadovoljni, jer znamo, da Vi, iako niste prisutni tijelom, prisutni ste duhom u našoj sredini, i da uvijek bdijete nad nama kao dobar pastir svoga stada.

Posebno mi je drago što Vam danas, kad ste prisutni u našoj sredini koja Vas je tako željno očekivala, mogu prenijeti iskrene čestitke mladih za Vaš pedesetogodišnji misnički rad. U svom misničkom radu proživjeli ste teške trenutke i dane, ali živjeli ste s Kristom, i Vaše teškoće bile su lakše. Kada ste unazad 50 godina rekli svoju prvu mladu misu, a mislim i Vašu najdražu misu, Vi ste bili spremni na sve teškoće, koje su Vas čekale u Vašoj svetoj svećeničkoj dužnosti.

I kada ste unazad 28 godina bili posvećeni za Biskupa, Vi ste prihvatili još više dužnosti. Bili ste spremni da kao dobar pastir vodite svoje veliko stado, koje vodite uspješno sve do danas, a nadam se, da ćete ga još mnogo, mnogo godina voditi i dijeliti s njim sve sretne i teške dane....

I na kraju, dragi naš Biskupe, mi mladi zahvaljujemo Vam na svim Vašim dobročinstvima. Najveća zahvalnost, koju Vam mi možemo pružiti, to su naše molitve upućene Svevišnjem Bogu, da Vas on još mnogo, mnogo godina očuva među nama kao dobrog pastira svoga stada, a kao mali znak zahvalnosti prema Vama, predajem Vam ovaj mali buket cvijeća! Živjeli!

U župi PRISOJU uz zajedničku recitaciju djece pozdravio je O. Biskupa mladić M.N. i rekao slijedeće:

"Preuzvišeni gospodine!

Čast mi je da mogu u ime mladih ove župe pozdraviti tako visokog i dragog gosta. Drago nam je, kada Vas opet vidimo u svojoj sredini.

Evo, koristimo priliku, iako sa zakašnjenjem, da Vam najsrdačnije čestitamo 50-godišnjicu misništva! Kako je lijepa ta krunica, koja je sastavljena mjesto od rogačevih koštica, od 50 godina misništva. Neka bi dragi Bog dao, pa da još mnoga zrnca budu dodana u taj lijepi niz godina službe Bogu na oltaru.

Svjesni smo, da živimo u vrijeme, koje je puno previranja u Crkvi i izvan nje. Živimo u vrijeme, kada u pojedinim dijelovima Crkve vrije i buja nevjera, sumnje i kolebanja, kada se nastoji uzdrmati Petar-stijena, taj ugaoni kamen, na kojem počiva Crkva Kristova; - u vrijeme, kada Petrovu ladju zapljuskuju valovi nevjerstva i nasrtaji ekstremnih modernista, kada nastoje ako ne srušiti, a ono umanjiti primat Sv. Oca.

Sa druge strane sva sredstva javne komunikacije počevši od televizije, radija, pa preko pornografskih brošura i ilustriranih časopisa izazivaju treperenje atmosfere, koja nas svakodnevno okružuje. Ti visokofrekventni titraji nastoje kroz sva naša osjetila i kroz sve pore našega tijela prodrijeti u naš organizam i privoljeti ga, da rezonira sa frekvencijom odašiljača.

Uza sve to što živimo u ovako složeno vrijeme, ipak imamo hrakrosti obećati, da ćemo uvijek, makar bili daleko od naše drage Hrvatske - kao što mnogi nažalost i jesu - ostati vjerni Svetoj Crkvi i Svetom Ocu i svome narodu. Obećajemo da ćemo i dalje slijediti direktive II Vat. Koncila, jer znamo da Crkvu Kristovu vodi Duh Sveti, koji je nezabludiv, a taj isti Duh Sveti će danas preko Vaših ruku, Preuzvišeni, sići na naše krizmanike. Molimo ga, neka ostane s njima, i s nama svima, da možemo svoju vjeru javno ispovjedati u svakoj prilici.

I na kraju još jednom najiskrenije čestitke povodom Vašeg jubileja 50-godišnjice misništva i neka Vam dragi Bog dadne zdravlje, da bi nam još dugo poživili!"

U župi GRABOVICI održana je poslije sv. mise prigodna akademija, r. kojoj je prisustvovalo priličan broj svećenika iz bliže i daljne okoline, jer je bio radni dan, te vjernici župe Grabovica i susjednih župa, koji su sudjelovali u sv. misi, pod kojom je O. Biskup podijelio krizmanicima sakrament sv. Potvrde.

Na početku akademije mjesni župnik Don Petar Vuletić, stariji, pozdravio je Preuzvišenog i goste i rekao, da je zadnjih dana došla k njemu jedna mala djevojčica, koja mu je bojažljivo šapnula, da bi ona željela pozdraviti Biskupa. Župnik joj je radosno udovoljio, i ona je naučila svoju pjesmicu i uz buran pljesak kuražno je odrecitirala pred Biskupom i drugim prisutnima.

Iza toga školska je mladež izvela nekoliko recitacija, koje su bile sastavljene za tu prigodu: u nekoliko slika komemoracija 50-godišnjeg svećeničkog života i rada O. Biskupa.

Središnju točku akademije sačinjavao je sastavak bogoslova S.I. o Biskupu.

Uvodno bogoslov I. je rekao:

Danas, kad mi slavimo zlatnomisnički jubilej našeg preuzvišenog gosp. Biskupa, i kad smo se skupili ovdje, da zajedno proslavimo taj dan, vratimo se malo unatrag i pogledajmo taj život žrtve i pregaranja za Boga, za Crkvu i za naš hrvatski, a posebno hercegovački narod. Pogledajmo taj život onako, kako ga je naš Biskup proživio od najranije mladosti do današnjeg dana, onako kako ga je proživio kao dječak, sjemeništara, bogoslov, svećenik i konačno kao biskup. Često puta proučavamo živote velikih ljudi iz povijesti, proučavamo kojekakve velikane današnjice, velike izumitelje tehničkih i drugih ostvarenja, poznajemo razne zvijezde sporta i glume, a malo mislimo na duhovne velikane, iako često puta žive medju nama, u našoj sredini. Nekada uopće ne znamo, da takovi ljudi žive medju nama. Nije li to već neki manjak i nedostatak za sve nas. I upravo medju takove duhovne velikane spada i naš Biskup. Velik jer, jer je sve svoje dužnosti obavljao savjesno, jer je bio prijatelj malenih, prezrenih, zapuštenih, jer je sve teškoće i kušnje primao dragovoljno iz ruke Gospodnje. Zato neka vam ovo ne bude, što ću iznijeti, ne bude dosadno i otrcano, nego neka svatko nastoji izabrati nešto za sebe i neka to ponese u život.

U nastavku svojeg referata bogoslov I. osvrnuo se na roditeljski dom, odakle je naš Biskup pošao iza svršene osnovne škole u travničko sjemenište, gdje je svima bio in aedificationem svojim uzornim vladanjem i marljivim učenjem. Spomenuo je i mjesta, gdje je studirao teologiju, te gdje je primio svećeničko posvećenje. Opširnije se osvrnuo na rad s mladeži, početno u Napretkovom konviktu u Mostaru, pa kasnije u gimnaziji kroz dulji niz godina, na njegov rad na intelektualnom i moralnom odgoju mladeži, te na brigu, da u brojnom svećeničkom podmlatku naša katolička mladež dobije revne i dobre svećenike, koji će sav svoj život i rad posvetiti duhovnom dobru te mladeži.

U najtežim vremenima, u vrtlogu rata, "kad je zemlja razarana od stranih vojska, kad su topovi tutnjali..." današnji je jubilarac preuzeo vodstvo biskupije u Hercegovini, da već prvih godina svojeg biskupskog života okusi svu gorčinu ratnog razaranja, stradanja, tamnice... A ipak sve te nevolje, kušnje, križevi nisu skršile našeg Biskupa, nego on se nakon povratka u dijecezu iz Zenice daje apostolskom revnošću na obnovu biskupije u svakom pogledu.

"Svi mi znamo", istakao je govornik, "da se naš Biskup s najvećim žarom brine za svaku župu, svakog vjernika...". Posebno u današnje vrijeme, kad na Zapadu nastaju nova strujanja, i to sve pod vidom nekog progresizma, želeći omalovažiti i uništiti auktoritet, da bi onda svatko mogao tumačiti božansku istinu onako kako on hoće, i da se uništi jedinstvo Crkve. Ali to Krist ne će dopustiti, jer on garantira: "Ni vrata paklena ne će je nadvladati".

"A naš natpastir, naš preuzvišeni gospodin Biskup radi i danas s onakim žarom i elanom kao i prije 50 godina kad je počeo rad u Gospodnjem vinogradu za Krista, za Crkvu, puk Božji, za svoju biskupiju. Ni danas nije mu lako... Zato svi mi koji želimo biti pravi kršćani, pravi katolici, svi koji želimo biti članovi te Kristove Crkve, moramo težiti za jedinstvom u mislima i molitvama. Budimo uvijek uz našeg Natpastira!

Budimo, na kraju, sretni i zahvalni Bogu što nam je svojom Providnošću poslao takvog pastira. Cijenimo ga i volimo kao svog duhovnog oca i vođu, i zaželimo mu da nam još dugo i sretno poživlji i da izdrži ove teške dane, teške kušnje, koje mu je Gospodin poslao, a Gospodin će sigurno svojom milošću i pomoći dati da izdrži i ovo današnje vrijeme, i za to će mu Gospodin biti vječna sreća i nagrada".

Mladomisnik iz župe Ante Ivančić pročitao je prisutnima osobnu čestitku Sv. Oca našem Biskupu prigodom 50-godišnjice svećeništva. A poslije toga brat mjesnog župnika, T.V. gimnazijalac, recitirao je svoju vlastitu pjesmu u počast jubilarcu.

Medju ostalim je rekao:

Pogledajte, već je prošlo 50 ljeta,...

A on i sada, još uvijek mlad, još uvijek junak,

Još uvijek spreman da život svoj da

Za braću, za vjeru, za dom...

50 ljeta borio se slavno,

A zlatni vijenac slave i priznanja,

Opletite mu danas, ruke mladenačke,

I kitite čelo ponosito,

Pa nek se ori iz svih grudi:

Ti dika si roda našeg, Ti nam uzor i luč sjajna budi!

U zahvalnoj riječi O. Biskup medju ostalim je rekao:

Hvala djeci, koja su skladno i lijepo recitirala i pjevala, hvala župniku i svima prisutnima, koji su nešto doprinijeli ovoj proslavi mojeg svećeničkog jubileja.

Ali ne nama, naglasio je O. Biskup, nego imenu tvome, Gospodine, neka bude svaka slava. Prah i pepeo ja sam kao i svi mi. Sve što imam dobro, to dolazi odozgo, od Oca nebeskog, kao što veli sv. Apostol.

Da sam došao na svijet, da sam proživio 70 godina, da sam postao misnik i da sam proveo 50 godina u misništvu, nije to moja zasluga, nego dar nebeskog Oca. I zato njemu neka je slava i hvala!

Hvala Presv. Srcu Isusovu, koje sam ja štovao, otkako sam došao u travničko sjemenište i tamo me oci Isusovci naučili ovoj lijepoj pobožnosti. Hvala nebeskoj Majci, Bl. Djevici Mariji. Još kao malo dijete ja sam nju štovao i danas je štujem kao svoju nebesku majku.

O. Biskup u nastavku pozvao je sve prisutne da i oni štiju Presv. Srce i Blaženu Gospu i da tu pobožnost njeguju u svojim obiteljima i da usadjuju u srca svoje djece.

Na koncu O. Biskup zahvalio se i svima drugima, koji su sudjelovali i suradjivali na njegovoj intelektualnoj i duhovnoj formaciji, posebno svojim pok. roditeljima, profesorima, sv. Ocu Piju XII, koji ga je imenovao Biskupom u Hercegovini.

Akademija je završena pjevanjem nabožnih i narodnih pjesama. Akademiji je prisustvovao i urednik Glasnika Srca Isusova i Marijina vlč. O. Franjo Šipušić, koji je drugi dan, dne 22. srpnja održao i duhovnu obnovu za bogoslove i svećenike.

O. A. M. D. G.

II./ N A R E D B E O R D I N A R I J A T A

Broj: 1110/70.

PODATCI ZA OPĆI ŠEMATIZAM

Sabor Biskupske Konferencije zaključio je nedavno, da se ponovno izda OPĆI ŠEMATIZAM KATOLIČKE CRKVE U JUGOSLAVIJI. U tu svrhu stvoren je urednički odbor, koji je sastavio UPITNI ARAK i dostavio ga preko nadležnog Biskupskog Ordinarijata svim župskim uredima.

Prema uputama, koje se nalaze na poledjini upitnog arka, treba do 1. listopada o. g. dostaviti ispunjen arak Biskupskom Ordinarijatu.

Svima našim župnicima poslan je taj upitni arak. Upozoravamo župnike, da savjesno i što točnije odgovore na sva postavljena pitanja i da na vrijeme dostave ispunjeni arak Ordinarijatu.

Ukoliko postoji kakva nejasnoća, neka se župnici obrate na Tajništvo Biskupskoga Ordinarijata, Mostar, Šetalište JNA 18.

Mostar, dne 10. rujna 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 1111/70.

OPROST OD NAVJEŠTAJA

U zadnje doba učestale su molbe za oprost od svih triju navještaja pred vjenčanje. Neki župnici kojiput zaborave u molbi uopće navesti i razlog, zbog kojeg traže takav oprost. Katkada stranke na Ordinarijatu izjave, da žele biti oglašene, a župnik ipak za njih traži otpust svih oglasa. Ovo nije nikako u redu. Crkveni zakon o oglasima nije puka formalnost nego propis koji "sub gravi obligat". Po Wernz-Vidalu za otpust svih oglasa traži se "urgens, legitima gravissimaque causa".

Koji razlozi dostaju za dispencu može se naći u svim priručnicima kanonskog prava i pastorala.

Upozoravam ovim sve župnike, da ne traže dispencu, posebno ne od svih oglasa bez opravdana i važna razloga, i da uvijek u molbi navedu razloge. Zabranjeno je vjenčavati stranke prije nego stigne dispensa, ako se je tražio otpust od sva tri oglasa.

Mostar, dne 10. rujna 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 1112/70.

IME JAHVE U LITURGIJI

Predsjednik NLK saopćio je, da se u liturgijskom čitanju mjesto JAHVE treba izgovarati GOSPODIN, a vlastita imena, osobito ako su vjernicima poznatija, valja izgovarati prema obliku, kakav se nalazi u Vulgati: Saul, a ne Šaul, Apsalom, a ne Apšalom, Jozua, a ne Jožua, i sl.

Prednje se stavlja svećenicima na znanje.

Mostar, dne 10. rujna 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 1113/70.

IMENOVANJE NOVIH DEKANA U MOSTARSKOJ BISKUPIJI

Premještajem četvorice župnika franjevac, koji su do sada vršili službu dekana u pojedinim dekanatima mostarsko-duvanjske biskupije, ostala je nepopunjena služba dekana u tim dekanatima.

Radi toga ovim imenujem slijedeće svećenike franjevence dekanima:

- 1) Pošt. O. Fra LUKU SUŠĆA, župnika u Vitini, dekanom nahijskog dekanat
- 2) Pošt. O. Fra DIDAKA ĆORIĆA, župnika u Gradničima, dekanom broćansko dekanata,
- 3) Pošt. O. Fra IVU dr. BAGARIĆA, katehetu na Širokom Brijegu, dekanom širokobriješkog dekanata,
- 4) Pošt. O. Fra BLAGU KARAČIĆA, katehetu u Duvnu, dekanom duvanjskog dekanata.

Mostar, dne 10. rujna 1970.

+ P e t a r, biskup

Broj: 1114/70.

TRIENALNI ISPITI

Održat će se u prostorijama biskupske rezidencije u Mostaru dne 18. studenoga o. g. Početak u 9 sati prije podne. Upozoravam one, kojih se ovo tiče, da dodju točno na početak ispita, a da ne zakašnjavaju.

Mostar, dne 10. rujna 1970.

+ P e t a r, biskup

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1./ KANONSKI POHOD I SV. KRIZMA U BISKUPIJI TOKOM LJETA 1970.

Prema rasporedu, koji je objavljen u prošlom Sl. Vjesniku O. Biskup pošao je dne 17. srpnja o. g. na kanonsku vizitaciju i dijeljenje sv. Potvrde u župama duvanjskog dekanata.

Na 18. srpnja obavljena je kan. vizitacija i podijeljena sv. krizma u župi VINICA. Krizmanika je bilo 125.

Drugi dan, dne 19. srpnja bila je sv. krizma u župi RAŠELJKE. Broj krizmanika 93. Na blagdan sv. Ilije bila je u župi Rašeljke, u selu Kazaginac mlada misa dijecezanskog svećenika Don Ilije Vuletića, člana splitsko-makarske nadbiskupije. Crdinarij je na prolazu u župu Grabovicu navratio se popodne k mladomisnikovoj rodnoj kući i čestitao mladomisniku, njegovim roditeljima, rodbini i župi.

Na 21. srpnja bila je sv. krizma u župi GRABOVICA. Krizmanika je bilo 167. Popodne toga dana pod vodstvom mjesnog župnika priredjena je akademija i komemoracija-proslava 50-godišnjice misništva O. Biskupa.

Dne 23. srpnja održana je kan. vizitacija i podijeljena sv. potvrda u župi PRISOJE. Broj krizmanika: 95. Prije sv. mise Preuzvišeni je posvetio novi oltar u župskoj crkvi na čast Bl. Djevice Marije.

Na putu iz Prisoja u župu ŠUJICA O. Biskup posjetio je u župi Bila k/Livna Mnp. O. Fra Borisa Ilovaču, negdašnjeg tajnika biskupije i konzultora za vrijeme pok. biskupa O. A. Mišića.

U Šujici je održana sv. krizma na blagdan sv. Jakova 25. srpnja. Krizmanika je bilo 179.

Drugi dan, dne 26. srpnja održana je sv. krizma u župi DUVNC. Krizmanika je bilo 617.

Prije sv. mise, prigodom liturgijskog dočeka Biskupa mjesni župnik i Dekan pozdravio je Preuzvišenog Biskupa i među ostalim rekao:

Preuzvišeni,

Davno prije kojih 1860 godina napisao je veliki i sveti biskup sv. Ignacije Antiohijski: "Biskupa moramo gledati kao samoga Gospodina". Da, tako je! I da je tako, to Vi čitate iz ovih očiju. Nismo se skupili da pozdravimo čovjeka, nego Gospodina.

Kršćansko srce osjeća, da ste Vi Kristova ruka i Kristova usta, jedan od Apostola Božje Crkve. On Vas izabrao da idete po svijetu i propovijedate Evandjelje. Vi nam donosite Kristovu poruku, poruku istine, mira, poruku ljubavi i praštanja.

Episkopos - biskup - nadglednik, nadzornik. Kristov inspektor. I to ste Vi. Dolazite da vidite, što smo i kakvi smo, kako živimo i kako bismo morali živjeti, da nas utješite, da nas ukorite.

"Držite se Biskupa, da bi i Bog držao vas", pisao je maloazijskim kršćanima isti sv. Ignacije. Mi ćemo se držati Vas, prihvatiti Vašu ruku, jer je Vaša ruka u ruci Kristovoj. Držat ćemo se za Vašu ruku i da nas šibate, jer je to šipka u Gospodinovoj ruci. A Gospodin nije nikoga prebio.

"Slušajte svoje starješine i budite im podložni". Oni naime bdiju nad našim dušama kao oni koji imaju o tome dati račun. Da to mogu učiniti veselo, a ne s uzdisajima (Hebr. 13,17).

Episkopos - Biskup, onaj koji bdije i nadzire, i koji će o tome dati račun, - eto to je naš Preuzvišeni: čovjek, koji na svojim ramenima nosi sve nas - 200 tisuća duša. Kako je to velik teret, koliko noći bez sna...

Neka naše vladanje ovih dana, naš kršćanski život svakog dana olakša Preuzvišenom taj teret, neka on osjeti da su naša srca uz Srce Kristovo i neka veseo bude među nama, neka radostan i utješén ode od nas. Neka ga prati Bog i ljubav njegova puka!

Iz Duvna O. Biskup otišao je u utorak dne 28. srpnja u župu KONGORA, gdje je odmah bio ispit djece, pod sv. misom krizma i poslije sv. mise odriješanje za pokojne. Broj krizmanika u župi: 166.

Dne 30. srpnja O. Biskup podijelio je sakrament sv. Potvrde 239 djece u župi SEONICA na mjesnom groblju, jer je župska crkva razotkrivena i radi se na njezinoj restauraciji i adaptaciji.

U župi BUKOVICA bila je sv. krizma na 1. kolovoza. Krizmanika je bilo 259.

U nedjelju dne 2. kolovoza održao je O. Biskup sv. krizmu u zadnjoj župi dekanata - u ROŠKOM POLJU. Krizmanika je bilo 137. Poslije podne O. Biskup navratio se u župu Grabovicu, gdje je imao mladu misu dijecezanski svećenik Don Ante Ivančić. Tu je Biskup prenoćio i ujutro se povratio u Mostar.

Dne 13. kolovoza otputovao je Preuzvišeni Biskup na drugu stranu dijeceze, u trebinjski dekanat trebinjsko-mrkanjske biskupije i obavio je u vremenu od 14. do 21. kolovoza kanonsku vizitaciju i podijelio sv. potvrdu u slijedećim župama:

U župi DONJI GRADAC dne 15. kolovoza. Krizmanika je bilo 107. Isti dan navečer u 6 sati bila je sv. krizma u župi TREBINJE. Preuzvišeni je po sv. misom podijelio sv. potvrdu 11 krizmanika. Te iste večeri nakon sv. mise O. Biskup otputovao je iz Trebinja preko Ravna u župu TREBIMLJA. U ovoj župi O. Biskup krizmao je dne 16. kolovoza 48 djece.

Na 18. kolovoza bila je kan. vizitacija u župi RAVNO. Pod sv. misom O. Biskup podijelio je sakrament sv. potvrde 66 djece.

U župi Donje Hrasno na 20. kolovoza O. Biskup krizmao je 86 djece.

U župama trebinjskog dekanata bilo je ove godine manji broj djece za sv. krizmu, nego li prije tri godine radi toga, jer su župnici u Dekanatu po međusobnom dogovoru i odobrenju Ordinarijata uzeli nešto stroži kriterij i pripuštali su na sv. krizmu samo one, koji su završili treći razred osmogodišnje škole, tako da su na sv. krizmu pripušteni samo IV, V i VI razred osmogodišnje škole. To se je pozitivno pokazalo i kod ispita djece, jer su krizmanici relativno bolje na ispitu odgovarala nego li u drugim župama odnosno dekanatima.

U nedjelju dne 23. kolovoza obavljena je kanonska vizitacija župe RASNO, širokobriješki dekanat. Pod sv. misom O. Biskup podijelio je sakrament sv. potvrde 130 djece.

Dne 30. kolovoza bila je kanonska vizitacija u novoosnovanoj župi BUHOVO, širokobriješki dekanat. Pod sv. misom O. Biskup krizmao je 54 djece.

2./ MLADE MISE NA PODRUČJU DIJECEZE U LJETU 1970.

I ovog ljeta kao i prošlih godina proslavljeno je više mladih misa na području naše dijeceze:

1) Dne 2. kolovoza služio je mladu misu u župi Grabovica dijecezanski svećenik Don ANTE IVANČIĆ. Svećeničko je redjenje primio u zagrebačkoj katedrali na Petrovdan, 29.VI 1970.g.

2) 12. srpnja služio je u šujici mladu misu Don JOSIP KRSTANOVIĆ, svećenik dubrovačke biskupije,

3) 19.VII u Bukovici služio je mladu misu Don MIJO KLARIĆ, svećenik hvarske biskupije,

4) 9.VIII u Drinovcima služio je mladu misu Don SREĆKO MAJIĆ, svećenik kotorske biskupije.

Hercegovačka franjevačka provincija imala je 6 mladomisnika.

Oni su služili mladu misu:

1) Fra IVAN BRADVICA i 2) Fra DOMAGOJ ŠARAVANJA, izvan Hercegovine,

3) Fra MILAN LONČAR i 4) Fra VLADO LONČAR u Vinjanima, župe Vir na

2. kolovoza, 5) Fra ZDENKO KARAČIĆ i 6) Fra DANE KARAČIĆ, dne 2. kolovoza o. g. u Donjem Crnču.

Mladomisnici - članovi drugih Redova, koji nemaju na području dijeceze svojih samostana ni kuća:

- 1) Fra JERKO PENAVA, franjevac-trećoredac, primicirao je u župi Posuški Gradac dne 12. srpnja o. g.,
- 2) Fra LADISLAV LUBURIĆ, franjevac-konventualac, primicirao je dne 12. srpnja u Malom Ogradjeniku, župe Čerin,
- 3) O. IVAN SLIŠKOVIĆ, salezijanac, primicirao je dne 19. srpnja u župi Široki Brijeg,
- 4) O. NIKOLA MIOČ, dominikanac, dne 26. srpnja u Bukovici, i
- 5) O. MIJO GUGIĆ, dominikanac, na 9. kolovoza u Uzarićima, župe Široki Brijeg.

Svim mladomisnicima, njihovim roditeljima, župama, dijecezama i redovničkim zajednicama č e s t i t a m o!

3./ PRIMANJE U REDOVNIČKU ZAJEDNICU I POLAGANJE ZAVJETA U SAMOSTANU ŠKOLSKIH SESTARA SV. FRANJE u BIJELOM POLJU k/Mostara.

Preuzvišeni g. Biskup prisustvovao je primanju u redovničku zajednicu postulantica za novicijat herc. provincije školskih Sestara sv. Franje u B. Polju dne 12. kolovoza. Dosadašnji obred oblačenja novakinja temeljito je reformiran i promijenjen u obred primanja u redovničku zajednicu. Obred primanja još ove godine obavljen je prije sv. mise. Tom prigodom O. Biskup održao je prigodni nagovor o ulasku u novicijat, o slobodi kandidatice, te o svrsi novicijata. Iza toga O. Biskup služio je sv. misu pod kojom je primio privremene zavjete Sestara, koje su svršile novicijat.

Drugi dan, dne 13. kolovoza izjutra pod sv. misom O. Biskup primio je vječne zavjete nekih Sestara.

Zavjetovanim Sestrama i njihovoj redovničkoj Kongregaciji čestitamo i želimo ustrajnost u zvanju!

4./ BLAGOSLOV NOVE ŽUPSKE CRKVE U JARAMA k/Mostara

Druga nedjelja u mjesecu srpnju 1970. godine ostat će u dugom i radosnom sjećanju svih stanovnika - vjernika župe JARE k/Mostara, jer je te nedjelje 12. srpnja dijecezanski Ordinarij preuzv. g. Biskup blagoslovio njihovu novu župsku crkvu i time je službeno predao javnoj i trajnoj liturgijskoj upotrebi.

Za taj dan vjernici župe Jare spremali su se zadnjih mjeseci duhovno i materijalno, da sa što većim uspjehom dočekaju Biskupa i druge goste, koji će taj dan posjetiti njihovo selo i župu.

U nedjelju jutro župnik je s predstavnicima sela s osobnim automobilima izašao pred Biskupa u Knežpolje, da doprati Biskupa u svoju župu.

U obredima blagoslova crkve i kod sv. mise asistirao je O. Biskupu uz druge svećenike domaći sin, svećenik Don Stanko Lasić, tajnik dubrovačkog Biskupa.

Na početku obreda probijajući se teškom mukom kroz mnoštvo vjernika do pred portal crkve O. Biskupa je dočekao je i pozdravio mjesni župnik Don Nedjeljko Galić. U svojem pozdravnom govoru župnik je iznio neke podatke, koji su veoma interesantni i važni. Napomenuo je, da je gradnja crkve počela 12. IX 1968., temeljni je kamen blagoslovljen na 1. XI 1968. Plan je crkve izradio ing. Zdravko Čuk iz Sarajeva. U gradnju je crkve utrošeno oko 2,5 vagona željeza, 8 vagona cementa, oko 60.000 opeka. Gradnju je uz potrebni nadzor vodio sam župnik sa župljanima. U tek najnužnijim poslovima dolazili su strani majstori. Župljani su dali na spravnavanju i otkopavanju terena, iskopavanju temelja, u svim drugim stručnim i nestručnim radovima više tisuća nadnica (oko 5 tisuća). Istina, nisu to bile sve nadnice u punom smislu riječi, jer nekada nije se moglo raditi radi atmosferskih prilika više od nekoliko sati na dan, ali taj veliki broj nadnica, kao i suma noća - preko 20. milijuna st. dinara - koju su župljani skupili

svjedoči o velikom i nesebičnom angažiranju i ljubavi, s kojom su vjernici župe Jare radili i žrtvovali za svoju župsku crkvu.

Crkva pored glavne aule za nedjeljne sastanke ima lijepu kapelicu Presv. Sakramenta za dnevne sv. mise s manjim skupovima vjernika, te veoma prostranu katehetsku dvoranu. Toranj još nije izgrađen, ali su temelji postavljeni.

Nakon svršenog blagoslova O. Biskup služio je u novoblagoslovljenoj crkvi sv. misu. U propovijedi početno je čestitao vjernicima župe Jare i njihovom župniku na ostvarenim uspjesima.

Govoreći o materijalnoj crkvi i njezinom značenju za život jedne župske zajednice, prešao je O. Biskup i na onu duhovnu crkvu, koju mi sačinjavamo s Kristom, sa sv. Ocem i s biskupima. Naglasio je naše dužnosti prema Sv. Ocu i prema svima onima, koji u Kristovo ime vode i upravljaju Crkvom.

Poslije sv. mise župljani su priredili svečani banket za goste i domaćine same župe.

Za vrijeme ručka održane su mnoge zdravice, čestitke župljanima župe.

Mjesni župnik kao domaćin proslave zahvalio je u svojem govoru O.

Biskupu, što je osnovao župu u ovom mjestu i s očinskom pažnjom pratio razvoj prvih godina života ove nove župske zajednice, te svojim savjetom i materijalnom pomoć i pomagao u izgradnji potrebnih crkvenih objekata. Zahvalio mu je, što je danas svečano blagoslovio novu crkvu i tako ju službeno predao u liturgijsku upotrebu. Zahvalio je svojim župljanima, koji su nesebično radili i žrtvovali za izgradnju svoje župske crkve. Takodjer je zahvalio svima, koji su na bilo koji način doprinijeli izgradnji ove crkve, napose općinskim vlastima, koji su spremno izdali sve potrebne dozvole, da se može graditi župska crkva.

O. Biskup ponovno je izrazio svoje udivljenje nad požrtvovnošću, slogom, marljivošću vjernika župe, te ih pozvao da sad, kad imaju svoju materijalnu crkvu, izgradjuju u sebi duhovnu crkvu, da njihova župska crkva nedjeljom ne bude prazna, nego da je ispunjavaju, a da i radnim danima dolaze na sv. misu i sv. sakramente.

Svoje čestitke izrazili su Dekan širokobriješkog dekanata O. Fra Bosiljko Vukojević, te Dekan gost iz Prozora, gosp. Vlado Jurjević, župnik komšija iz Pologa Don Vinko Brkić, a osobito vatren i burno pozdravljen govor održao je župnik iz Bijelog Polja Don Mato Nuić, koji je neobično udivljen hvalio požrtvovnost vjernika župe Jare i njihova župnika.

Govorio je i domaći sin svećenik Don Stanko Lasić, kojeg su njegovi mještani prekidali aplauzom.

Na koncu g. Dekan iz Prozora, preč. g. Vlado Jurjević gostima je iznio daljnje potrebe nove župske crkve, pa je pozvao goste, da "daruju mladu nevu" - novu župsku crkvu, da bi se ona mogla što ljepše urediti, da bude na ponos i diku ne samo vjernika župe Jare, nego i čitave Hercegovine.

U tu svrhu O. Biskup na spomen 50-godišnjice svećeništva dao je 5.000 N

Na proslavi su sudjelovali predstavnici općinske skupštine Lištica na čelu s predsjednikom Komisije za vjerska pitanja, te predstavnici trgovačkog poduzeća "Obnova", koje je svojom susretljivošću veoma mnogo pomoglo, da je župnik mogao na vrijeme dobiti potrebni gradjevinski materijal.

Poslije zajedničke molitve domaćini i gosti nastavili su veselje pjevajući narodne pjesme.

Sve je proteklo u lijepom redu i miru, tako da će ovaj dan ostati dugo u radosnom i ugodnom sjećanju ne samo Jarana nego i svih prisutnih gostiju.

Č e s t i t a m o !

5./ BLAGOSLOV NOVE ŽUPSKE CRKVE U GRljevićIMA

U ovoj višestruko jubilarnoj godini: kad sveopća Crkva slavi 50-godišnjicu svećeništva svojeg Vrhovnog Pastira sv. Oca, te kad i naša biskupija slavi 50-godišnjicu misništva svojeg dijecezanskog Ordinarija, te kad i sama župa Grljevići slavi još uvijek 50-godišnjicu osnutka, župa je dobila svoju novu župsku crkvu.

Župa je naime osnovana u listopadu 1919.godine. Do sada nije imala prave župske crkve, nego kao crkva služila je zadnjih godina negdašnja gospodarska zgrada, koja je nakon rata bila adaptirana za zadružnu prodavaonicu, a kasnije za kapelicu.

Dne 1. svibnja 1969.godine blagoslovio je O. Biskup temeljni kamen nove župske crkve u Grljevićima.

Nakon blagoslova temeljnog kamena i poticaja sa strane O. Biskupa župljani su s još većim elanom i marljivošću nastavili s radom na izgradnji svoje župske crkve. U listopadu te godine crkva je bila ozidana, pokrivena, a 15. listopada te godine svečano su prenijeli župsko zvono s "duba" (hrasta), na kojem je godinama visjelo i bilo predmetom šale susjednih župa, na novi toranj pokrivene župske crkve.

Blagoslov nove župske crkve obavljen je u nedjelju dne 9. kolovoza.

Prije toga u župi obavljena je trodnevna duhovna obnova s ispovijedi i pričesti župljana. Trodnevnicu je vodio domaći sin, dominikanac O. Domagoj Šimić.

O. Biskupu asistirali su za vrijeme obreda blagoslova crkve i sv. mise svećenici domorođci: citirani O. dominikanac i Don Stipe Kordić, svećenik dubrovačke biskupije.

Prije početka obreda blagoslova domaći župnik Don Pavao Filipović pozdravio je O. Biskupa, zamolio ga da blagoslovi novu crkvu i predao mu ključeve crkve, da Biskup otvori crkvu i na taj simbolični način preda je za liturgijsku upotrebu.

Pod sv. misom u propovijedi O. Biskup pohvalio je slogu svih triju sela, koja sačinjavaju župu Grljeviće: Borajna, Lipno, Grljevići, te pozvao vjernike tih sela, da i dalje budu jedinstveni i složni u svakom pogledu. Tumačeći jedinstvo materijalne crkve O. Biskup govorio je i o duhovnom jedinstvu u Crkvi, koja je sazidana na Petru i stoji na njegovim nasljednicima.

Posebno je govorio i o sv. Josipu, kojemu je župa posvećena, te pozvao vjernike da nasljeđuju sv. Josipa i utječu mu se u svojim duhovnim i tjelesnim potrebama.

U crkvenom dvorištu župljani su priredili svečani banket za goste i domaćine iz župe.

Bilo je prisutno oko 600 uzvanika. Na početku zajedničkog objeda iza molitve odsvirana je hrvatska himna.

Župnik u svojem govoru iznio je neke podatke, koji pokazuju s kolikom su ljubavlju i požrtvovnošću župljani sudjelovali u gradnji svoje nove župske crkve. Tako na pr. za iskopavanje temelja, nalijevanje, mljevenje kamena, drugi nestručni radovi do pokrova crkve, radovi oko uređenja crkvenog dvorišta, ... župljani su dobrovoljno radili oko 900 radnih dana. A u novcu u svoju crkvu uložili su preko 16. milijuna st. dinara. Mnogi koji su u inozemstvu na radu, slali su u valuti svoj doprinos za izgradnju crkve.

Župnik je zahvalio svima, koji su nešto i na bilo koji način doprinijeli izgradnji ove crkve. Zahvalio je O. Biskupu na njegovoj velikodušnoj pomoći, te također općinskim vlastima u Ljubuškom, koji su spremno izdali sve potrebne dozvole za izgradnju župske crkve. Zahvalio je arhitektu, izvodjaču, te svim dobročiniteljima sa strane.

O. Biskup u svom govoru ponovno je pohvalio slogu župljana, te čestitao im na brzom i solidnom radu oko podizanja župske crkve. Kao svoj doprinos za daljne uređjivanje crkve dao je iznos od 7.000 ND, koji je iznos dobio prigodom 50-godišnjice svećeništva od naših dijecezanskih svećenika braće Don Marka i Don Josipa Zovko, koji su nakon rata otišli u Argentinu i tamo pastoralno djeluju godinama. O. Biskup je spomenuo, da je stariji od njih, Don Marko upravo prije dva mjeseca, 9. lipnja o.g. umro u tuzini, i pozvao je župnika, da pod tjednom jedan dan odredi i da s vjernicima u znak zahvalnosti za taj dar otслужи jednu sv. misu za ispokoj njegove duše.

Svečanost dana uzveličala je i glazba iz Trebižata, koja je i prije sv. mise, a pogotovo za vrijeme ručka prikladnim glazbenim komadima razveseljavala prisutne goste.

Čestitamo!

6./ BLAGOSLOV NOVOG ŽUPSKOG STANA U BUHOVU I PROSLAVA PRVE GODIŠNJICE ŽUPE.

Dne 21. kolovoza 1969.g. Ordinarijat je kanonski osnovao novu župu BUHOVO kod širokog Brijega i 30. istog mjeseca Tajnik biskupije Don Marko Perić uz prisustvo O. dekana Fra Bosiljka Vukojevića i nekih drugih svećenika na groblju u Buhovu proglasio je osnivanje župe i predstavio stanovnicima sela njihovog župnika u osobi vlč. Don Tomislava Majića.

Župnik se nastanio u privatnoj kući, dok se ne podigne novi župski stan.

Trebalo je najprije pronaći mjesto, gdje će se locirati novi župski stan, te dobiti potrebne dozvole sa strane građanskih vlasti, da bi se moglo otpočeti s radom. Prošlo je nekoliko mjeseci, dok se je sve to sredilo, a onda, kad su ljudi bili spremni raditi, nevrijeme nije dopuštalo. Ali vjernici nove župe nisu stajali skrštenih ruku, nego su se odmah međusobno organizirali, koliko će koja obitelj doprinijeti za izgradnju župskoga stana i počeli su prikupljati novčana sredstva i ulagati ih u nabavku potrebnog građevinskog materijala, dok ne dobiju potrebne dozvole od nadležne općinske skupštine u Lištici.

Kad su to dobili, svojski su se dali na spravljanje terena, na izgradnju pristupa gradilištu i podizanju potrebnih podzida. Odmah su predvidjeli i loku - ju buduće župske crkve i drugih potrebnih objekata za normalan rad jedne župske zajednice.

S udivljenja vrijednom marljivošću, upornošću, zalaganjem ovo malo selo s oko 700 duša u prvoj godini svoga života kao samostalna župa učinili su veoma mnogo: podigli lijepi, po planu izgrađeni župski stan, i to ne samo da su ga pokrili i otvore stavili, nego su ga izvana ožbukali, unutra okrečili, podove stavili, pa čak instalirali vodovodnu mrežu, podigli veliku čatrnju i vodu doveli u župsku kuću.

Svojim neumornim zauzimanjem pod vodstvom agilnog no tihog župnika oni su omogućili da prije 30. kolovoza o. g. njihov se župnik preseli u novi stan pa su odlučili uz prvu krizmu u njihovoj župi proslaviti prvu godišnjicu osnutka župe i zamoliti O. Biskupa, da blagoslovi novi župski stan, što je O. Biskup s velikim veseljem učinio.

Dne 30. kolovoza došao je mjesni župnik s predstavnicima župe na Lišticu, koji su dopratili O. Biskupa u njihovu župu.

Dan je bio oblačan, iza deset sati počela je padati kiša i kroz čitavo vrijeme, dok je bila sv. misa na groblju i krizma djece, padala je kiša, tako da nisu mogli doći na sv. misu svi gosti iz susjednih sela, koji su se spremali, a niti stariji vjernici iz samog sela Buhovo, jer nemaju gdje sklonuti se na groblju.

Djeca sa svojim recitacijama i mjesni župnik pozdravili su O. Biskupa pred početak sv. mise. Radi nevremena nije bilo moguće propovijedati, nego je Preuzvišeni pred početak sv. krizme rekao nekoliko pobudnih riječi.

Poslije sv. mise O. Biskup blagoslovio je novi župski stan.

Vjernici nove župe bili su priredili svečani banket za oko 200 uzvanika: goste sa strane i domaćine iz samog sela. Radi nevremena bilo je prisutno tek oko 150 uzvanika, osim svećenika. U prizemlju župskoga stana, gdje će biti otvorena privremena kapelica, i u drugim prostorijama novog župskoga stana, smjestili su se uzvanici i pored nevremena vani u veselom raspoloženju proslavili prvu godišnjicu župe.

Mjesni je župnik prvi govorio i zahvalio O. Biskupu, što je udovoljio molbi vjernika i osnovao župu i što je danas blagoslovio ovo prvo njihovo djelo - novi župski stan i što je podijelio sakrament sv. potvrde djeci krizmanicima.

O. Biskup u svojem govoru spomenuo je kako je on dugo oklijevao osnovati župu u ovom selu, bojeći se da oni ne će moći podignuti potrebne crkvene objekte za jednu samostalnu župu. Ali nije ih više mogao odbijati, nego je odlučio uz pomoć Božju poslati im župnika. Biskup posebno je naglasio, da se je najugodnije iznenadio nad selom Buhovo. Oni su ga upravo fascinirali svojom upornošću, agilnošću, požrtvovnošću. Biskup je spomenuo, da je posljednjih dana pregledavao račune i ustanovio je da prosječno s kuće na kuću otpada oko po 150.000 st. Din. priloga u ovoj protekloj godini. To se još nije čulo u našoj biskupiji. Govorkalo se, kako je Biskup dao novoj župi velike svote novca za izgradnju župske kuće.

Biskup je kategorički izjavio, da ni dinara nije dao za izgradnju župskog stana u Buhovu, nije dao naprosto radi toga, jer nisu tražili i nisu bili potrebni, jer su svojom velikodušnom požrtvovnošću skupili sva potrebna financijska sredstva za izgradnju župskog stana, a potrebnu radnu su snagu sami dali. Hvaleći tu požrtvovnost vjernika Buhova, Biskup ih je pozvao i opomenuo, da se ne bi uzoholili, nego da budu ponizni i dalje požrtvovni, velikodušni u davanju za izgradnju crkvenih objekata, jer će im to Bog na svoj božanski način uzvratiti. O. Biskup hvaleći njihovu požrtvovnost obećao je, kad počnu župsku crkvu, da će im prema mogućnostima priskočiti u pomoć.

Prigodom objeda govorio je i O. Zvonimir Majić, DI, superior iz Splita, koji je dan prije toga propovijedao u župi Gradina.

Vjernicima župe Buhovo čestitao je i Don Mato Nuić, župnik iz Bijelog Polja, koji s velikom pažnjom prati razvoj ove župe, jer je bio prošle godine prisutan prigodom proglašenja osnutka župe. Župljanima je čestitao i C. Fra Ivan Bebek, kapelan na š. Brijegu, delegat župnika i gvardijana.

U toku popodneva čule su se u dvorani i narodne diple i gusle. Prisutni su s posebnom pažnjom slušali kako svećenik Don Petar Vuletić, zvani Šjor majstorski gusli i sklada stihove, koji su sve prisutne potakli na smijeh i odobravanje.

U toku dobrog raspoloženja u dvorani i nebo se je razvredrilo, kiša je prestala padati, pa su uzvanici mogli mirno, veseli otići svojim kućama.

Čestitamo!

7./ DIJECEZANSKI ORDINARIJ POSJETIO PROVINCIJALNI KAPITUL HERCEGOVAČKIH FRANJEVACA

Od 7. do 9. srpnja o. g. zasjedao je Kapitul Herc. Franjevačke Provincije.

Dne 8. srpnja Kapitul je odredio delegaciju, koju su sačinjavali Oci: Fra Vjekoslav Bambir, kustod kustodije u Sjevernoj Americi, fra Ivo Bagarić, gvardijan u Duvnu, fra Dobroslav Begić, župnik u Mostaru i fra Bogomir Zlopaša, župnik u Kongori.

Delegacija je posjetila preuzvišenog Biskupa i predala mu poruku i poziv Kapitula.

Tekst poruke i poziva glasi:

" Kapitul Franjevačke Provincije
Marijina Uznesenja u Hercegovini

Preuzvišenom
Dru Petru Čuli, biskupu

M o s t a r

Oče Biškupe,
dolazimo k Vama kao delegacija Kapitula, vrhovnog zakonodavnog i upravnog tijela hercegovačkih franjevac.

Svijesni sve ozbiljnosti sadašnjeg stanja Crkve u Hercegovini, svijesni takodjer da se u ovom času ne mogu donijeti konačna rješenja za svu problematiku, želimo da se potraže moguća i praktična rješenja za ovaj trenutak.

Mi smo došli da u ime Kapitula ponudimo suradnju za rješavanje hercegovačkog pitanja i uklanjanje sablazni.

Ako Vi, preuzvišeni, imate kakvih konkretnih prijedloga u tom pravcu, mi Vas molimo da nam ih izložite.

Prigodom Kapitula vrši se i razmještaj osoblja. Željeli bismo čuti Vaše mišljenje i konkretne prijedloge o problemima jurisdikcije i premještaja.

Kapitul izražava želju da se stvori jedno tijelo, sastavljeno od predstavnika dijecezanskog klera i redovnika, s ovlaštenjem da stišava napetost i uspostavlja prijateljske odnose među svećenstvom, jer se svi skupa nalazimo

u opasnosti da zaboravimo na najveću vrednotu kršćanstva, ljubav. Budući da je Bog ljubav, nadamo se da bi kontakti pripremili put rješenju koje će biti na korist Crkve i umirenje svih nas.

Članovi Kapitula misle da bi Vaš osobni posjet Kapitolu bio veoma poželjan i koristan za rješavanje ove složene situacije, stoga Vas najuljudnije molimo da nas izvolite posjetiti.

Mostar, 8. srpnja 1970.

U ime Kapitula:

Fr. Vjekoslav Bambir, ofm,
Fr. Ivo Bagarić,
Fr. Dobroslav Begić,
Fr. Bogomir Zlopaša. "

Preuzvišeni je prihvatio poziv i istoga dana popodne posjetio je Kapitul, koji se održavao u prostorijama franjevačkog samostana u Mostaru.

Izveštaj o toj posjeti donijelo je opširnije glasilo provincije herc. franjevac "Mir i Dobro", 1970/6 na str. 206-207. Iz tog izveštaja donosimo samo neke pasuse.

Na početku O. Provincijal pozdravio je Biskupa i zamolio ga u ime Kapitula da rekne svoju riječ.

O. Biskup odgovorio je na pozdrav O. Provincijala:

"Hvala na pozdravu, mnogopoštovani. Vi spominjete sudjelovanje biskupa na vašem kapitolu. Bilo je to u druga vremena... Naša je zajednička briga da sada ove poremećene prilike u Hercegovini sredimo. Hercegovina je izašla na zao glas u našoj domovini, pa i izvan nje... Jedamput bi to moralo prestati. Ne služi to na korist i čast ni Crkvi ni vjeri. Posebno ne služi našim vjernicima. Mi bismo morali u duhu ljubavi, u duhu našeg pripadništva Crkvi i jednom svećeništvu svim silama nastojati da se uspostavi mir između nas, između hijerarhije i provincije... Govorio sam s vašim O. Generalom, kad sam bio u Rimu. Kaže da će u studenom doći ovamo. Rekao sam da se nadam da će s njegovim dolaskom doći bolja vremena u pogledu mira, sloge i zajedničkog rada.

Eto, ja bih želio, kad vi hoćete, da se nadje jedan odbor sastavljen od jednog i drugog klera, da zajednički pretresamo probleme. Dakako, on nema vlasti ni jurisdikcije, ali može razbistriti mnoge stvari... Pa kad se stvari razmotre, mi ćemo se od vremena do vremena sastati i nekako naći zajednički jezik i bratsko rješenje, da onda i jedan i drugi kler bude zadovoljan, da se za buduća vremena to pitanje skine s dnevnog reda, kako nitko više ne bi mogao računati s našom neslogom... Ja bih molio da prestanu vrijedjanja, osobito da se mene kao biskupa pred svijetom ne vrijedja. Trebalo bi i pitanje jurisdikcije riješiti. Ona trojica, kojoj sam ja oduzeo jurisdikciju, njome se služe. Meni izgleda da je biskupova jurisdikcija iluzorna, pa bismo morali doći do načelnog rješenja...

Drugi špekuliraju na našoj podijeljenosti. Tako je na pr. jedan visoki državni funkcioner govorio da se fratri protive gradnji katedrale u Mostaru. Molio sam za lokaciju katedrale u Mostaru, ali općina traži ogromnu svotu...

Moramo nastojati da nadjemo nešto da se sablažan jednom dokrajči. Ne će to, razumije se, prestati odjedamput. To mora ići polagano. Na Vaš prijedlog pristajem, da se formira jedna komisija koja će prijateljskim tonom raspravljati o zajedničkom problemu... Nastojmo prebroditi ovo stanje, da bi naša slavna Hercegovina opet zasvijetlila pravim kršćanskim životom..."

O. Provincijal je na Biskupov govor dodao:

"Ono o katedrali i ja sam čuo. Iznenadilo me, provjeravao sam i čini mi se, da bi to moglo biti istina... Mene je iznenadilo, jer sam ja na pitanje Predsjednika mostarske općine: hoće li vam katedrala štetiti, odgovorio: mi smo srcem i dušom za katedralu. I pazi! Ako treba za katedralu dati i našu bašću, mi je dajemo... Ako se naša jedan izrod pa to rekao, onda je mama žao, da među nama ima takvih, ali Kapitul i nas 99% od njega se distancira..."

... Što se tiče jurisdikcije, mislim da je po srijedi nesporazum, koji je nastao uglavnom mojom krivnjom. Ja sam rekao da ne mogu osuditi one koji nude potrebnu duhovnu hranu u one tri župe. Vi ste shvatili da se tu radi o jurisdikciji, a ja sam shvatio da se tu radi o necessitas extrema. O pastoralnoj jurisdikciji nikada nisam sumnjao. Ako baš Vama treba deklaracija o tome, ja ću Vam je dati. Ja sam svjestan da je biskup Kristova prisutnost i vjerujem da tako misle svi ovdje prisutni.

A što se tiče razgovora, mi bismo htjeli da počnu odmah i da dalje radimo bratski bez svadje..."

Iza O. Provincijala govorio je O. Fra Filip Sivrić i tražio da Biskup učini prvi korak, t.j. da odobri slijedeću promjenu pastoralnog osoblja na području Biskupije.

Biskup je zatražio, da se riješi pitanje one trojice neposlušnih misnika, koji suspendirani od jurisdikcije i kanonske misije zalaze na područje onih triju župa i tamo vrše svećeničke funkcije.

Neki su predlagali da ona komisija, koja će se formirati, raspravlja o tome.

Biskup nije bio za to, jer to vodi samo do odugovlačenja.

O. Fra Filip Sivrić je rekao:

"Bi li se to ikako moglo staviti na stranu?"

Biskup: "Samo Kapitul mora dati obećanje da će tu stvar riješiti radikalno prema crkvenim propisima".

Na koncu posjeta Kapitul je Biskupu čestitao 50-godišnjicu svećeništva.

Iza toga provincijalat herc. Franjevaca svojim br. 617/70 od 11. srpnja javio je Ordinarijatu, da je "po naredbi Kapitula provincije danas, 11. t. mj. Definitorij Provincije imenovao tri člana, koji bi ušli kao naši predstavnici u onom "tijelu, s ovlaštenjem da stišava napetost i uspostavlja prijateljske odnose...", o kojem smo govorili u dopisu, koji je Kapitul upravo Vama osobno, 8. t. mj. Ta tri člana su:

Fra Stanko Vasilj, definator Provincije,

Fra Filip Sivrić, gvardijan u Mostaru,

Fra Viktor Nuić, jedan od mlađih svećenika..."

Primivši tu obavijest Ordinarijat je imenovao svojim aktom br. 898/70 od 13. srpnja t.g. trojicu dijecezanskih svećenika "da razgovaraju s predstavnicima franjevaca "kako da se najbolje uspostavi srdačni kontakt između oba klera u Hercegovini i zavlada bratska ljubav", i to:

Don Andriju Majića, župnika u Studencima,

Don Matu Nuića, župnika u Bijelom Polju, i

Don Vinka Brkića, župnika u Pologu.

Nekoliko dana iza toga O. Provincijal poslao je Ordinariju slijedeću deklaraciju:

"Preuzvišenom

DRU PETRU ČULI, biskupu

M o s t a r

Oče Biskupe!

Kapitul Provincije opunomoćio nas je, da Vam u njegovo ime zahvalimo za Vaš posjet i očinske riječi koje ste mu uputili. Vaše riječi daju nade da će rješavanje "hercegovačkog pitanja" ipak krenuti s mrtve točke, te da bi ubrzo moglo doći do željno čekanoga mira i sloge u našoj napaćenoj Hercegovini.

Primili smo Vaš dopis br. 898 o imenovanju trojice dijecezanskih svećenika za razgovore s trojicom naših predstavnika, kao i br. 899 s Vašim primjedbama na naš raspored osoblja.

Šaljem Vam dopunu i izmjenu u rasporedu osoblja. Ujedno šaljem i izjavu, koju Definitorij Provincije, prema naredbi Kapitula, u ovom času može i mora dati.

1. Nikada nismo posumnjali u punovažnost jurisdikcije i kanonske misije Biskupskoga Ordinarijata u granicama njegove dijeceze.

2. Tko god bi pokušao vršiti akte jurisdikcije bez jurisdikcije on bi se ogriješio o crkveno pravo i o svoju savjest.

3. Ipak smatramo da se i osude ove vrste mogu i moraju izreći judicialno. Prema odluci ovakvog pravorijeka ovaj će Definitorij i Provincijalat Herc. Franjevaca postupiti uvijek odlučno i pravovremeno.

4. Kapitul je poručio svoj braći, da se u svemu savjesno pridržavaju kanonskog prava i moralke u pogledu jurisdikcije i kanonske misije.

Vašoj Preuzvišenosti u Kristu odani

Za Definitorij Provincije:

Fr. Rufin Šilić, provincijal."

Od Biskupove posjete Kapitolu i svećanih obećanja proteklo je više od dva mjeseca. Neposlušni ~~izloženi~~ jurisdikcije i kanonske misije svećenici i dalje zalaze na teritorij onih triju župa i tamo vrše svećeničke funkcije. Tako na pr. u Grudama na 8. rujna registrirano je pet svećenika, koji su sudjelovali na proslavi blagdana Male Gospe u toj župi. Ordinarijat čeka, hoće li i kada Definitorij Provincije početi uredovati prema propisima Crkvenoga Zakonika prema neposlušnim i nedisciplinarnim svećenicima, članovima svoje Provincije!

8./ HOLANDSKI KATEKIZAM

Povodom obavijesti, koja je izašla u AKSA-i br 20/70 od 22. kolovoza o. g. i GLASU KONCILIA br. 17 od 30. kolovoza o. g., da je izdavačka kuća u Zagrebu "STVARNOST" izdala u hrvatskom prijevodu holandski katekizam, braći svećenicima prenosimo neke izjave, koje su dane o tom "katekizmu" sa strane uglednih crkvenih ličnosti:

1) Kardinal ŠEPER, prefekt sv. Kongregacije za nauku vjere, u svojem govoru dne 21. lipnja t. g. prigodom zahvalnice u crkvi sv. Jeronima u Rimu rekao je slijedeće:

"... Zar je bilo potrebno da se kod nas prevede na hrvatski jedan katekizam, koji nije katekizam, koji, možda ni jednog nevjernika nije obratio, a mnoge je katolike smutio, katekizam, kojemu je Sveta Stolica stavila mnoge prigovore. Zar je bilo potrebno da mi to nama importiramo, a taj je katekizam nastao u jednom narodu čiji predstavnici kažu da njihova roba nije za izvoz. A mi smo to brže-bolje uvezli. Zašto?..."/Glas Koncila, br. 14 od 12.VII 1970. str. 12/.

2) Kardinal DANIELOU:

"Temeljni evandjeoski iskazi o djevičanskom začecu, o uskrsnuću Kristova Tijela, o njegovom uzašašću k Ocu i njegovom povratku na kraju vremena ublaženi su holandskim katekizmom. Oni su prikazani kao da izražavaju u jednoj kulturnoj sredini religiozna iskustva koja treba prenijeti u drugu kulturnu sredinu, a ne kao povijesne istine..." /Osporavanja i svjedočenja, str. 27/.

Nadbiskup Dr. FRANIĆ, predsjednik doktrinarne komisije pri BKJ upitan sa strane svojih svećenika, što drži o holandskom katekizmu, odgovorio je:

" Sv. Stolica je dopustila tiskanje toga katekizma, ako se tiska s napomenama Kardinalske komisije. Stoga ne mogu ni ja zabraniti čitanje te knjige. Međutim preporučam:

1) Da se dobro uoče negativne strane toga katekizma, kako su bile izložene u Crkvi u svijetu (prijevod iz Ekklesia), br. 4/69 str. 322-337.

2) Da se ta knjiga ne širi izvan kruga stručnjaka, dotično samih kateheta, koji se mogu njome poslužiti za neke istine, ali ne za sve.

3) Negativnost toga katekizma sastoji se ponajviše u prešućivanju i dvoličnim izrazima, ali i u krivim postavkama, iz kojih izlazi nemogućnost pravilnog tumačenja nekih bitnih istina kršćanske vjere, kao što su: stvarna prisutnost Isusova u presv. Euharistiji po transsubstancijaciji, dvije naravi u jednoj osobi u Kristu, tri osobe u jednoj naravi u Presv. Trojstvu, sastavljenost čovjeka od duše i tijela kao dviju bitnih komponenata i prema tome nadživljavanje duše poslije smrti tijela, opstojnost prirodnog moralnog zakona i sl.

4) Neki svećenici tvrde da veći dio toga katekizma koristi i da sadrži autentični vjerski osjećaj.

Ne niječim da se i u tom katekizmu ne nalazi duboki i iskreni vjerski osjećaj i da to može čitatelju veoma koristiti. Tako na pr. kada čitamo vjerske knjige naše braće adventista, nailazimo na duboke vjerske osjećaje koji koriste čitatelju. Ipak mi ne možemo, bez velikih rezerva, preporučivati čitanje adventističkih publikacija, jer je bonum ex integra causa, a malum ex quocumque defectu. Čitanje na pr. Kantove "Kritike praktičnog uma" može donijeti čitatelju velike vjerske koristi s obzirom na vjeru u opstojnost Božju, ali znamo koliko je negativnu ulogu imala u povijesti ta knjiga s obzirom na širenje agnosticizma. Slično negativne pojave proizlaze iz Holandskog katekizma u praksi holandske Crkve, osobito s obzirom na njezin preveliki nacionalizam, dotično na pretjeranu autonomiju na doktrinalnom, moralnom, liturgijskom, disciplinarnom polju" /Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske, br. 3/70, str. 82./.

9./ POSJETA DIJECEZANSKOG ORDINARIJA IZVRŠNOM VIJEĆU BOSNE I HERCEGOVINE

Dne 12. lipnja o. g. posjetio je preuzv. g. Biskup predsjednika Izvršnog Vijeća Bosne i Hercegovine g. DRAGUTINA KOSOVIĆA, i s njim u duljem razgovoru govorio o još nekim još neriješenim pitanjima u vezi lokacije za katedralnu crkvu u Mostaru. G. Predsjednik pokazao je razumijevanje i obećao pomoć u tom pogledu.

O istoj stvari Ordinarij je razgovarao s Predsjednikom Republičke Komisije za vjerska pitanja u Sarajevu dr. gosp. Andjelić Novakom dne 9. rujna o. g.

10./ S. PODRUČJA LITURGIJSKE REFORME

a) Na početku Rimskog Kanona u hrvatskom prijevodu NVOG RIMSKOG MISALA suvišan je i stoga pogrešan deseti redak, koji glasi: "Prinosimo ih". Po zaključku Biskupske Konferencije to se ima ispraviti. Stoga taj redak treba jednostavno brisati (ali na zgodan način, da se ne kvari izgled misala). Prema tome na redak deveti: "Po svemu krugu zemaljskom" slijedi odmah redak jedanaesti: "Zajedno sa slugom tvojim Papom našim...".

b) U NOTITIAE br. 54/70 "Congregatio pro cultu divino" najavila je neke izmjene u "Institutiones generales". Tako na pr.

Dosada je bilo propisano po novim rubrikama, da se kaže: ČITANJE EVANDJELJA PO... Uvodi se ponovno riječ "Svetog", pa će se odsada govoriti: ČITANJE SVETOG EVANDJELJA... (Normae generales, br. 95, i Ordo Missae br. 12).

Izričito se napominje, da se po običaju može malo prije konsekracije, i uz oba podizanja dati kratki znak zvoncem;

Dok svećenik obavlja abluciju moli tiho "Quod ore sumpsimus, Domine, pura mente capiamus, et de munere temporalis fiat nobis remedium sempiternum". /Prema Sl. Vjesniku Nadbiskupije Vrhbosanske, 1970-V, str. 74. /.

11./ PREMJEŠTAJI ŽUPNIKA I IMENOVANJA KAPELANA

Početkom rujna izvršene su neke promjene dijecezanskog klera u biskupiji:

a) Mons. Don Andrija Majić, na dugogodišnju molbu razriješen je dužnosti župnika u Studencima. Na njegovo mjesto imenovan je vlč. g. Don Zvonimir Vuletić.

b) Za župnika u Ravnome imenovan je dosadašnji kapelan župe Prenj-Dubrave, vlč. g. Don Petar Leventić.

c) Vlč. g. Don Ante Čule razriješen je na svoju molbu iz 1968.g. dužnosti župnika u Ledincu. Novim župnikom imenovan je vlč. g. Don Petar Vuletić, zvani Šjor, a vlč. g. Don Petar Vuletić, ml., imenovan je župnikom u Grudama.

d) Privremenim upraviteljem župe Grabovića imenovan je vlč. g. Don Jozo Ančić, kapelan župe Rotimlja.

e) Vlč. g. Don Mile Miljko premješten je u župu Šipovača-Vojnići.

f) Vlč. g. Don Djuro Kulaš imenovan je župnikom župe Trebinje, a novim župnikom župe Donji Gradac imenovan je vlč. g. Don Filip Čulo.

g) Imenovanje kapelana: Don Josip Ivančić imenovan je kapelanom u župi Klepci-Dračevo, Don Luka Mamić imenovan je kapelanom u župi Rotimlja, Don Krešimir Pandžić imenovan je kapelanom u župi Prenj-Dubrave.

12./ IN MEMORIAM: POKOJNI DON MARKO ZOVKO

Biskupski Ordinarijat u Mostaru svojim raspisom br. 872/70 od 3. srpnja o. g. obavijestio je sve dijecezanske svećenike u biskupiji, da je dne 9. lipnja 1970. g. u 75 godini života i 53 godini svećeništva umro u Buenos-Airesu dijecezanski svećenik, negdašnji župnik i Dekan u Stocu preč.g. Don Marko Zovko.

Za dijecezanski vjesnik poslao je nekrologij i neke uspomene na pokojnog Don Marka Zovku preč.g. Don Stjepan Batinović, negdašnji kapelan pokojnika, a sadašnji župnik i Dekan u Donjem Hrasnu. Nekrologij donosimo u skraćenom obliku.

Dne 9. lipnja iza dulje bolesti, okrijepljen svetim otajstvima vjere, koje je sam zatražio i pri potpunoj svijesti primio, preminuo je svećenik mostarske biskupije Don Marko Zovko, nekada župnik u raznim mjestima trebinjske biskupije i dekan, začasni "Prisjednik duhovnog stola Biskupije" u Mostaru.

Činjenica, da je don Marko Zovko preminuo daleko od nas, u tudjini, potiče nas da se njega u biskupijskom vjesniku nešto opširnije sjetimo. Kad umre netko od nas u domovini, mi, koji smo ga poznavali, s njim u blizini provodili život i djelovali, ne gubimo ga lako iz sjećanja i uspomene, jer nam je poznat njegov curriculum vitae, poznate su nam žrtve i naponi, pa ga se često sjećamo u svojim molitvama. A kod pok. Don Marka sve je drugačije. Već 25 godina od nas je odvojen, rijetki su od nas, koji ga poznajemo, mnogi ga nisu nikada ni vidjeli. A ipak on je naš brat svećenik, kojega ne smijemo zaboraviti. I zato jer je naše gore list, i zato jer je svoje najljepše svećeničke godine proveo među našim narodom, najplodnije godine svog svećeničkog djelovanja za naš svijet uložio, dolikuje da ga se sjetimo nešto opširnije.

Pokojni je Don Marko rođen 26. siječnja 1895. godine u Bijelom Polju kod Mostara u obitelji s devetero djece. On je bio najstariji sin, a treće dijete po redu. Iza svršene osnovne škole u mjestu pošao je u travničko sjemenište, a iza svršene gimnazije pohađao je bogošlavske nauke u Sarajevu. Zaredjen je za svećenika 3.VI 1917. Po završetku studija 1918. bio je nekoliko mjeseci kapelan u Donjem Hrasnu, te kratko vrijeme upravitelj župe Trebimlja. Dvije godine bio je župnikom u Gabeli, a deset godina župnikom u Ravnome. Kao župnik Ravnoga iza smrti Don Ivana Maslaća upravljao je jednu godinu i župom Trebimlja. Od 1931.g. do jeseni 1944.g. bio je župnikom i Dekanom u Stocu. Iza drugog svjetskog rata zajedno s mladjim bratom svećenikom Don Josipom boravi dvije godine u Rimu, pa otale zajedno s bratom prelazi u Argentinu, u biskupiju Mercedes. Tamo je djelovao kao kapelan 5 godina u župama Lincoln i Carmen de Areco. Od 1952 do 1964. duhovnik je u državnom dječjem Zavodu "Ramayón" u Jaureguiu, u blizini Gospina svetišta Lujan, gdje je njegov mlađi brat bio duhovnik u mjesnoj bolnici. Uz službu duhovnika spomenutog dječjeg Zavoda do 1957.g. preuzima i nedjeljnu sv. misu u novosnovanoj župi u Lujanu. Nakon toga uz službu duhovnika svake prve nedjelje u mjesecu ide u mjesto Moreno, tridesetak km. udaljeno, gdje ima oko 30 katoličkih hrvatskih obitelji, kojima služi sv. misu. Početkom 1964 radi poodmaklih godina i oslabljena zdravlja povlači se iz pastve

i nastanio se u svećeničkom domu u Buenos Airesu. Nedjeljom je sve do zadnjih mjeseci ispomagao u župama po gradu služeći i po dvije sv. mise i ispovijedaujući po više sati.

U tudjini, 3. lipnja 1967.g. slavio je svoj zlatnomisnički jubilej okružen od desetak svećenika Hrvata, više svećenika Argentinaca, nekoliko stotina Hrvata vjernika i priličan broj vjernika iz Argentine.

U veljači ove godine njegovo se zdravstveno stanje naglo pogoršalo, nakon liječničkih pretraga ustanovilo se da se radi o oboljenju od raka. Bolest se brzo razvijala, ali bez velikih bolova za bolesnika. Posljednji puta je celebrirao na 3. lipnja o. g., na 53. godišnjicu svećeničkog redjenja. Umro je u noći između 8. i 9. lipnja u sanatoriju S. Camilo, izvan Buenos Airesa.

Zadušnice je služio njegov mlađji brat Don Josip na 11. lipnja t.g. u župskoj crkvi, u blizini svećeničkog doma u Buenos Airesu. Kod sv. mise asistirali su O. Lino Pedišić, franjevac dalmatinske provincije, duhovni Ravnatelj za dušobrižništvo Hrvata u Argentini i mjesni župnik. Mercedeški biskup Mons. Tome izrekao je sadržajno i uzbudljivo slovo o pokojniku. Sprovod mu je bio, kao u tudjini, veličanstven. Na samom groblju Recoleta u Buenos Airesu sprovod s tridesetak svećenika Hrvata i Argentinaca i veliki broj vjernika, na ulazu u groblje dočekao je povorku nadbiskup Mons. Aramburu, koji je pokojnika dopratio do grobnice "Svećeničke Uzajamnosti sv. Petra" i izmolio završne molitve. O. Lino Pedišić ispred svećenika, a šćepa Barbarić ispred vjernika oprostili su se s pokojnikom dirljivim govorima. Posljednji je stavio na lijes i grudu zemlje iz drage domovine.

+ + +

Pokojni Don Marko nije bio neki pastoralni reformator ni poduzimač izvanrednih akcija u svom svećeničkom radu. Ali nije bio neaktivan, pa je ostavio dosta spomenika u svim mjestima svoga službovanja. U Gabeli je obnovio izgorjelu crkvu (koja je ponovno u II svj. ratu izgorjela), u Ravnome izmijenio je krov na crkvi, uredio dvorište, s narodom gradio hrvatsku čitaonicu, nabavio dva nova zvona, radio na kapelicama u Orahovom Dolu i Češljari. U Stocu je također nabavio sadašnja sva tri zvona, dovršio je oltar, za koji je akciju pokrenuo već njegov pretšasnik Don Andrija Majić, oslikao ponutricu crkve, podigao crkvice u Kruševu, Borojevićima, Ljubinju... U tudjini u dječjem Zavodu u Ramayon, u kućnoj kapelici izradio je po vlastitoj zamisli i vlastitom rukom dva pokrajna oltarića: jedan posvećen Gospi prigodom prve 100-godišnjice dogme o Bezgrješnom Začecu, a drugi "Ljubljenoj Domovini Hrvatskoj" s uklesanim hrvatskim grbom.

Pokojni Don Marko iako je bio stasit, pravilno gradjen u struku i licu, tjelesno atleta, nije bio ponosit i ohol, nego ponizan i pristupačan uvijek i svakome. U mjestima, gdje je djelovao, napose u D. Hrasnu, Trebimlju i Ravnome ljudi se još uvijek sjećaju ne samo njegova pristala lika nego i pristupačnoga i vesela karaktera. On je znao u svojem nastupu spojiti jednostavnost, demokratičnost s očinskim auktoritetom, što je sa strane vjernika izazivalo i sinovsku odanost i poslušnost. I u novoj -stolačkoj -polugradskoj -sredini pokojni Don Marko znao je pogoditi pravu mjeru. Svojom veselom i pristupačnom naravi znao je osvojiti i gradjane i seljake. Nikada za dvije i po godine, što "sam bio kapelanom u Stocu kod pokojnog Don Marka, nisam čuo da mi se itko potužio na držanje župnika, iako je poznato da ljudi vole laskati mlađem svećeniku i protiv starijega govoriti i izmišljati pogrješke, ako ih nema... Čini mi se, da je ugled pokojnog Don Marka bio toliko, da nitko nije ni pomišljao, da ga javno kritizira...". Župnikovao je u Ravnome i Stocu u vrijeme stranačkih sukoba u javnom i društvenom životu. Tih sukoba bilo je i među katolicima. Pokojnik se je znao izdići iznad svih nesporazuma, sukoba, jednako je nastupao prema svakome, tako da mu nitko nije zamjeravao, što sjedi i druži se s protivničkom strankom. "I ne zna se od koga je u gradu bio više poštivan, od malobrojnih katolika ili od pravoslavnih ili muslimana. A njegovo držanje prema pripadnicima drugih 'zakona' bilo je i prije pojave Ekumenizma, ono pravo ekumensko držanje, koje jedino i danas može vrijediti. Iskreno poštivanje svačijeg uvjerenja, običaja i svetinja, a da ni za trenutak ne dodje u pitanje njegova vjernost Kristovoj Crkvi.

Da to poštivanje drugih vjera nije bilo hinjeno, pokazala je ratna perioda sa svojim divljanjima. Ne samo da je pok. Don Marko osudjivao zločine nad pripadnicima drugih narodnosti, nego sam svjedok da je u te dane plakao kao malo dijete nad zločinima, koji se počinjaju. Mnoge noći proveo je tada neprospavane i u par mjeseci bio je vidno propao izgubivši na težini toliko, da je izgledao kao višemjesečni ratni logoraš... S ogorčenjem je pripovijedao kako su ga odbijali predstavnici režima, kad je dolazio intervenirati" za ugrožene...

Za župnikovanja u Stocu izmijenilo se kod njega više kapelana. Odnos župnika i kapelana posebno je delikatan. Pokojni Don Marko svojom širokogrudnošću, veselom naravi, jednostavnošću i demokratičnošću znao je sve opasnosti konflikta izbjeći i sačuvati svećeničku punu harmoniju. Pomoćnike nije nikad opterećivao u radu, uvijek je nastojao zadržati za sebe toliko pastoralnog rada, koliko ga je imao pomoćnik.

Iako se nije bavio dubljim teološkim studijem, ipak pratio je sva teološka kretanja, a da je imao posebnog dara za praktične stvari i potrebe svjedoči i to, što je u odraslim godinama učio žive jezike, napose za vrijeme rata talijanski i kasnije u tudjini španjolski, da je ubrzo iza dolaska u Argentinu mogao bez poteškoće propovijedati i ispovijedati na tom jeziku. Još iz gimnazijskih dana volio je sviranje i glazbu. Svirao je u djačkom zboru u Travniku, a pod stare dane u svećeničkom domu uzimao je violinu i naučio tak dobro svirati, da su se sustanari okupljali u njegovoj sobi i rado ga slušali. Za župnikovanja u Stocu rijetko je kada zvao nekog majstora za kućne popravke, sve je sam obavljao, a u tudjini, u dječjem Zavodu u Ramayon bavio se pčelarstvom i čitav Zavod snadbjevao medom. Njegovu sposobnost i radinost u Argentini najbolje je okarakterizirao upravitelj toga Zavoda, Bečanin Karlo Jech, također poduzetan i radišan čovjek, ovim riječima: "Oče Marko, kad bi Argentinci htjeli ovako raditi, kao Vi i ja, onda bi argentinski pesos vrijedio pet američkih dolara, a ne obratno".

+ + +

"Dok mi nastojimo obnoviti uspomenu na ovog našeg pokojnog brata svećenika i nabrojiti njegove odlike, koje bi nas potakle na dostojno izgradjivanje slike Kristove u sebi, sigurno, jedna od glavnih njegovih vrlina jest vjernost Kristu u svim zgodama života, pa i do samog života u nekoj vrsti progonstva, i činjenica što je u dubokoj boli za rodnim krajem i svoj život, odano u volju Božju, tamo završio. Ako bi nas njegov život i smrt potakli da mi ovdje u domovini živimo časno na njivama Gospodnjim, na kojima je on radio, njegova bi žrtva bila mnogostruko naplaćena. A pravu plaću, molimo, da mu podijeli Gospodar žetve, koja je jedino vrijedna i za koju je on svoj život predao.

Pokoj vječni njegovoj svećeničkoj duši!".

Književni oglas

1/ Uredništvo hrvatske književne revije "Marulić" zamolilo je Ordinarijat, da u službenom Vjesniku preporuči o župnicima tu jedinu reviju, koja okuplja pisce i književnike kršćanske inspiracije, te da sami župnici preporuče inteligentijim vjernicima tu reviju, koja nema nikakvih dotacija, nego redovito izlaženje, sniženje pretplate i kvaliteta ovisi o pretplatnicima.

Svećenicima stavljamo do znanja gornju molbu i preporučujemo da sami naručuju tu reviju i da to i drugima preporuče.

2/ Uskoro izlazi iz tiska knjiga O. Fra Mirka Džaje: "SA KUPREŠKE VISORAVNI". Knjigu je redigirao prof. dr. K. Draganović. U knjizi obradjuje se prošlost katoličkog Kupresa, migracije stanovništva i sadrži mnogo zanimljivih podataka. Cijena će biti oglašena u GK, a naručuje se kod: Župski ured OTINCVI, zp. KUPRES, Bosna.

= + = + =

*Isprečista
S. V. Džajić / III - 1970*

